

کۆمەڵە پەند و ئیدیۆمی کوردی

زەکیە رەشید محەممەد ئەمین

مەنتەدی ئقرا الشقافی

تەختەب (کوردەس - عەربی - فارسی)

www.lqra.ahlamontada.com

کۆمه‌لیک په‌ند و ئیدیۆمی کوردی

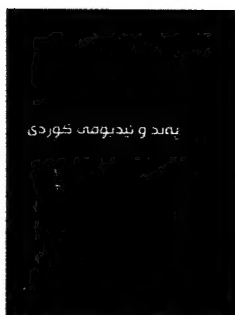
زه‌کیه ره‌شید محهمه‌د ئەمین

سلیمانی

۲۰۱۱

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان
وه‌زاره‌تی رو‌شنییری و لاوان
به‌ریوه‌به‌ریتی گشتیی رو‌ژنامه‌نووسی و چاپ و بلاو‌کردنه‌وه
به‌ریوه‌به‌ریتی چاپ و بلاو‌کردنه‌وه‌ی سلیمانی

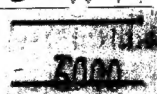
به‌ریوه‌به‌ریتی

چاپ و بلاو‌کردنه‌وه‌ی

سلیمانی

کۆمهلیک په‌ند و ئیدیۆمی کوردی

- ❖ نووسەر: زه‌کیه‌ ره‌شید محهمه‌د ئەمین
- ❖ بابەت: کەله‌پوور
- ❖ پیتچنی: سۆران عوسمان و رووپاک مه‌حمود
- ❖ هه‌له‌چنی: سۆران عوسمان
- ❖ نه‌خشه‌سازی به‌رگ: جه‌بار ساییر
- ❖ نه‌خشه‌سازی ناوه‌وه: رووپاک مه‌حمود
- ❖ سه‌ره‌رشته‌بیری چاپ: کارزان عه‌بدوللا
- ❖ قه‌باره‌ی کتیب: A4 2/1
- ❖ زنجیره‌ی گشتیی کتیب: (۸۱۳)
- ❖ تیراژ : (۵۰۰) دانه
- ❖ چاپخانه‌ی له‌ریا
- ❖
- ❖ (۲۱۸۲) ی سالی ۲۰۱۱ ی وه‌زاره‌تی روشنبیری و
لاوانی دراوه‌تی.

به‌رئوه‌به‌ریتی چاپ و بلاؤکردنه‌وه‌ی سلیمانی
گردی نه‌ندازیاران - به‌رامبه‌ر کوردستانی نوی
ژماره‌ی ته‌له‌فون: ۳۳۰۱۹۴۹

گول له سەر لق رهنگينه
بهرد له جيى خوڤى سهنگينه

په ندى پيشينان دهگيرپيته وه
گيا له سەر بنجي خوڤى دهروپيته وه

سوپاس و پيژانين...

سوپاس بۆ ھاږي شاعيرم خوشكه (بيخه) (عائيشه ميرزا عهبدوللا)
ھاوکار يکردووم...

پيشه‌کى

په‌ندو قسه‌ى پيشينان له‌قسه‌ى به‌هيزو ره‌واى بليمه‌تانى هم‌وو ميلله‌تينك سه‌رچاره‌ى گرتووه، له‌رووى فله‌سه‌فه‌و ناوه‌رۆكى زمانه‌وه‌و ئاسايى و راستى و سروشتى گه‌لانه‌وه پينك هاتووه...

په‌ند كورته‌كرده‌وى چه‌نده‌ها بېرۆكه‌يه كه مرۆڤ بليمه‌تانه كورتيه‌كردۆته‌وه له‌چه‌ند ووشه‌يه كدا كارىگه‌رى هه‌بېت بۆ تينگه‌يشته‌نيكى فراوانتر و دوربينتر، يان جاروبار به‌ماناي چيرۆكينك ده‌وتريت ده‌رباره‌ى ژيان له‌رووى كه‌وتن و سه‌ركه‌وتنه‌وه‌و گورج‌كردنه‌وى مرۆڤ و ووريا بوونه‌وى. بالنده‌يان ئاژه‌ل يان منداليك يان پيريك يان نه‌وانه‌ى له‌سروشندان كراون به‌نمونه.

په‌نده‌كانى كورد بېروباوه‌رو ناوه‌رۆكى روخسارى كوردى تيايدا دياره. په‌ندى پيشينان له‌نده‌وه‌كانى زۆر كۆنه‌وه گواستراونه‌ته‌وه بۆ نه‌وه‌كانى داها‌تووى نوێ به‌هه‌مان ماناو ده‌ق و سه‌نگ.... په‌يه‌نده به‌راستى ژيانى كورده‌وارى و باو باپيرانه‌وه له‌رووى قسه‌ى خوش و نه‌سته‌ق و ئامۆزگارى زانسته‌يانه‌وه‌و هه‌نديكى تريشى سه‌رزه‌نشست و رېتمايه‌ پره له‌وانه‌ى به‌سود. هه‌نديكيشى شيتوازى مه‌ته‌ل و گالته‌و گه‌پ و خوشى و پينكه‌نينى وه‌رگرتووه.

به‌لام هه‌ندى له‌شاعير و په‌ندناسه‌كانى كورد، بۆ نه‌وى تاميك و له‌زه‌تينك زياتر به‌ده‌ن به‌ په‌نده‌كان و زياتر به‌ خوشى و ئاوازى گورانييه‌وه بوتريته‌وه، تيكه‌ل به‌هۆنراوه‌ى جوانيان كردووه. بۆته هۆى شيواندن و راستى كۆنى په‌نده‌كه. يان تيكه‌ل به‌قسه‌ى سه‌ر ته‌نوورو په‌نا ئاگردنيان كردووه. نه‌مه‌ش كه‌ميك له‌نرخ و هيترو هاوسه‌نگى بېرۆكه به‌نرته‌يه‌كه‌ى كه‌مكردۆته‌وه‌و وونيكرده‌وه. له‌كۆندا ره‌نگه به‌شاراوه‌يى تامين لى چيشت بيت و به‌شه‌رمه‌وه له‌به‌ينى خوياندا و تراپيته‌وه. به‌لام بۆ ئهم سه‌رده‌مه ناشيت و كه‌متر ده‌گونجيت.

به‌هۆى ته‌كنالۆجياى تازه‌وه هه‌مووشتيك روو له‌ناشكرابونه به‌لام له‌رووى مانه‌وه‌ى نه‌ريتى نه‌ته‌وه‌يى و كلتورى و فولكلۆره‌وه زمانه‌وانيه‌وه پيويسته

ئەم ھېتە فەلسەفە رېڭخراۋە ناسراۋە بىيىتتەۋە ھەتتا ھەتايە... لەبەر
ئەۋە بەرھەمى ھەزاران سالەۋ جىيى شانازىۋ بوۋنى مىللەتى كوردە لە
كوردستاندا.

پەندە بىز مائىكى سادەۋ پاراۋپتەۋ رازىتتەۋە. شىۋەى فراۋنى راستەقىنەۋ
راستەۋ دوستى گەلى ۋەرگرتۋە لەھەموۋ زاراۋەكانى كوردىدا.
پەندەكان بەپىيى ژيانى رۆژانەۋە ھاتونەتە كايەۋە، بەپىيى ئەۋەى مەۋف
لەچاكەۋ خراپە دىتە بەردەميان. بەپىيى ھونەرى رۆژ داپىژراۋن، ئەمانە
ھەموۋى روخسارى پەندەكان دەپازىتتەۋە، زوربەى ئاراستەيەۋ زۆر كەميان
ناراستەۋخۆيە.

پەندى پىششىنان ئاۋىتەيەكە بۆ دەرخستەۋ روۋنكردنەۋەى نەرىتى
نەتەۋايەتىۋ ژيانى كۆمەلەيەتىۋ روۋداۋى مېتروۋىيىۋ ئابورىيىۋ زۆردارى
تاكەكانى خىترانۋ چىنايەتى.... ۋ ھەپەندىك چىۋكىك ۋانەيەكى راستە
بۆ داھاتوۋمان.

پەندى پىششىنان پىۋىستە ۋەكو پارچەگەۋ ھەرىكە بپارىتەرىتەۋ ۋەكو
ئامانەتىنكىش بگويتەرىتەۋە بۆ نەۋەكانى داھاتوۋى نوۋ ۋەكو خۆي، ھەرچەندە
ھەندىۋ ووشە نامۆيە بەلای نەۋەى تازەۋە.

ھەندىۋ پەندىش ھەر لەناۋچەى كوردوستانى گەۋرەدا ۋوتراۋەۋ سەرچاۋەى
گرتۋە بەلام بەپىيى زمانەۋانى بەھەمان مانا ۋوتراۋەتەۋە بەپىيى شوئىتىكى
تر.

پیتی (ئا)

- ئاخوری خوی لی گؤراوه. ^(۱)
 ئاخوری پیری جو به تیری. ^(۲)
 ئارامگرتن کلیلی دەرگای خوشییه. ^(۳)
 ئارامگرتن چاکه هەرچهنده تاله. ^(۴)
 ئاردی بن درك کو نابیتتهوه. ^(۵)
 ئادهم به ئادهم دهگات، کیو به کیو ناگات. ^(۶)
 ئاسمان کۆلهکهی دهویتی. ^(۷)

- (۱) وا دهگهیه نیت پیشتەر کم دهست و نه دار بووه، کاتیک بوته خاوهنی دهولت رۆژانی پیشتووتری بیرچۆتهوه و که شوفشی به سهر خه لکدا کردووه.
 (۲) له گهنجیما نه بوو نانی تیری و ناسک بیخۆم. ئیستاش جو ناکریت به نانی تیری و بیخۆم.
 (۳) ئه و که سانهی تهنگانه ده کیشیت زۆر ئارامگرن، خوا پاداشتیان ده داتهوه به خوشیه کی ههتا هتایی. وه کو له قورئاندا ده فهرمویت: (ئارامگرن خوا له گه ل ئارامگرانه).
 (۴) ئارامگرتن نیشانهی متمانه به خو و په نابردن بو خواجه. ئه وهی تالیی ئارامگرتن ده چیژیت. له ناخی خۆیدا بهرگریی دهکات، سه رکه وتوو ده بیت.
 (۵) واته قسهی باش بکه، با پادداشته کهی هه لگریتهوه و به با نه چییت.
 (۶) مرۆف پیوسته ناگاداری زمانی خوی و کردهوه کانی بیت، مرۆف نه مریت به یه که ده گهنهوه. قسه که ده دهنهوه به رووی یه کتردا.
 (۷) به و که سانه وتراوه که به درێژایی ته مه نیان نه دیان توانیوه چاکه بکه و ته گهر بو جاریک چاکه یه کیان کرد بیت جیی سه رسوهرمان بووه.

- ئاسمان دوورە و زەوى سەخت. ^(۸)
 ئاسمان لەبەر چاوم تاريك دەنووتىت. ^(۹)
 ئاسنى سارد دەكوتىت. ^(۱۰)
 ئاسنى سارد بە فوو نەرم نابىت. ^(۱۱)
 ئاسنى سارد مەكوتە. ^(۱۲)
 ئاش لە خەيالايك و ئاشەوان لە خەيالايك. ^(۱۳)
 ئاشيك لە ميز بىت ھەر دەمىزىت. ^(۱۴)
 ئاشى نەزان خوا دەيگىرىت. ^(۱۵)
 ئاشكە لە خۆي بە شكە. ^(۱۶)

-
- (۸) بەو كەسانە دەوترىت لە گرفت و قورسايى ژيان رزگاريان نابىت نە،
 زەوى قوتيان دەدات نە، ئاسمان ھەليان دەگرىت.
- (۹) واتە ھىچ ھىوايەكى نىيە بە ژيان.
- (۱۰) رەنجى بى ھودە و بى بەھا دەدات كەس حىسابى بۆ نە كەردوو.
- (۱۱) ھەموو كاريك بەبى رەنج و بەرنامە ئەنجامى نىيە.
- (۱۲) بە خۆرايى خۆت ھىلاك مەكە.
- (۱۳) واتە ئەو بەرنامەيەى ئاشەوان بۆى داناو. ئاشەكەى بۆى
 ھەلئاسوورپىت.
- (۱۴) كەسيك نىيازى كاريكى خراپى ھەبىت بىكات، ھەزار بەربەست پىي
 پى ناگرىت.
- (۱۵) بەو كەسانە دەوترىت شوپن و كارى باشيان ھەيە ھىچ نازانن و كەم
 شارەزان و چاكىش كاريان رۆيشتوو.
- (۱۶) كاتيك لە ھەر شويتىك باشى ئاشك بكرىت ھەست بەو دەكات تەنھا
 باسى ئەو.

- ناشتیی دواى شهر خوشه. (۱۷)
 ناغا رۆ و خوا شوکر. (۱۸)
 ئافرهت کۆله کهى ماله. (۱۹)
 ئاگر له کای کۆن بهر نه بیئت. (۲۰)
 ئاگر کهوته وه، تهر و وشك دهسووتیئت. (۲۱)
 ئاگر له چاوی دهباریئت. (۲۲)
 ئاگر له سه ر پشتی گا دهکاته وه. (۲۳)
 ئاگای له خشی مار و میرووه. (۲۴)
 ئاگای له مه حموی بیژهوا نییه. (۲۵)
 ئاگری پیوه نییئت بۆسووی لی هه ئناسیئت. (۲۶)

-
- (۱۷) دواى شهر و تیكچوون ئاشتبوونه وه و تهباىی تامی خوشی ههیه.
 (۱۸) واته ناغا كه زۆردار بوو، بۆیه دهست و پیوهنده کهى به مردنی
 سوپاسی خویان کردوه.
 (۱۹) واته ژن راگری راسته قینهی ماله.
 (۲۰) ئەمه به عاشقیك یان كهسیك تامه زۆر بیئت به ئاواتیکه وه به خوشی و
 به گورچی به پیره وه بجیئت.
 (۲۱) شهر و ئاژاوه کهوته وه له ههر شویتیکه وه چاك و خراب تیوه ده گلیئن.
 (۲۲) بهو کهسانه دهوتریئت که زۆر تووره و شهپانین به کهس دابین نابن.
 (۲۳) بهو کهسانه دهوتریئت شهپهنگیتر و دهمارگین گوئی له کهس ناگرن.
 (۲۴) بهو کهسانه دهوتریئت زۆر وریا و ههستیار و تاقیبکهرن.
 (۲۵) واته ئهوانه ن خویان لاخستوه له شهر و ناشتیی و چاك و خراب.
 (۲۶) واته ئهوانه نده جلهکانی چلکن و پیس و شهپه بسووتیئت بۆسووی
 لیته ئناسیئت.

ٴاگره سووری له خوم دووری. (٢٧)

٢٨) ناگرو ناو نامانيان نيه.

نالیپاوهی لیۆه دیاره. (٢٩)

تألتون له قورا دیاره. (۳۰)

٢١٠

نَاوِیْتِه وَ دِهَسْت بَشَو. (۳۲)

نَاوِکَرَا بَه نَاگَرَا. (۳۳)

ناو به بیژنگ دهیتیت. (۳۴)

نَا و و نَا و دَانِيَان و تَوَو. (٣٥)

(۲۷) واته هه‌رچی نازاوه و شه‌ریک روو بدات خو‌ی لی دوور ده‌گری‌ت.

(۲۸) مروّف پیوسته له ئاگر و ئاو بترسیّت و خوئی پاریتیت.

(۲۹) به کەسێك دەوترێت برسی و هه‌ژار و بێکاره بێت، (تییینی ئالیاوه دێته).

(۳۰) شتی به نرخ و مروّقی چاک و ئیشکەر له ناو قوریشا نرخى دانابه زیت.

(۳۱) به كه سينك دهوتریت به دريژايی ته مهنی پيچكهی خوی گرتيبت به هيچ كهس نه گوريټ.

(۳۲) واته زهره رهنه نديکي ههتا ههتا ييه. هيچي له دهستانه ماوه.

(۳۳) چاره سدر و نه‌هیشتنی گرفتگی گه‌وره.

(۳۴) واته کاریکی ناپه‌سند و نه‌شیاو ده‌کات.

(۳۵) واته نموهی خواردنی چهور و چاک بخوات. ده بیټ ئاوی به سهردا کات

يان شوينيك ئاۋىلى يېت دەپىت ئاۋەدانىشى تېدا يېت.

- ئاۋ بىتبات ئە پردى نامەرد مە پەرەۋە. ^(۳۶)
 ئاۋ ئە سەرچاۋەۋە ئىللە. ^(۳۷)
 ئاۋى بىلغاۋ دەخواتەۋە. ^(۳۸)
 ئاۋى رزائو گەرد ئاكرىتەۋە. ^(۳۹)
 ئاۋى سۈيۈر تۈنۈيتىي ئاشكىتتە. ^(۴۰)
 ئاۋى كەردە ژىر. ^(۴۱)
 ئاۋىكى خراپ رېژراۋە. ^(۴۲)
 ئاۋى شىرىن ئە گلى سۈيۈر دەرنىچىت. ^(۴۳)
 ئاۋ بە دەستى خوت نەخۈيتەۋە تىنۈيتت ئاشكىت. ^(۴۴)

(۳۶) مردن ھەر جارىكە با مەروژ بە مەردىيى بمرىت، ئەك پەنا بەرىت بۆ نامەرد ھەموو رۆژىكى مەردنىك بىت.

(۳۷) بەكارىك يان كەسىك دەوترىت ئە سەرەتايەۋە چاك نەبووىت.

(۳۸) بە كەسىك دەوترىت كارىكى سەربەخۆ بەبى ترس و پىرسىار بىكات.

(۳۹) بەكارىك دەوترىت پىشتەر روۋى داىيت و لەدەست دەرچووىت و بەسەر چووىت، ئە تواناي كەسدا نەمايىت چارەسەرى بىكات.

(۴۰) واتە كەسى خراپ سوۋدى بۆ كەس ناىيت و خىرناداتەۋە.

(۴۱) واتە جىيى پى لەق كەرد و سەرى ئىشىۋاند.

(۴۲) واتە كار و كەردەۋەيەكى ناپەسەند بۆتە باۋ.

(۴۳) نەۋە و ۋەجەدى چاك ئە داىك و باۋكى خراپ بەرھەم نايت.

(۴۴) ھەموو كەس ئەگەر رەنج بە دەستى خۋى نەدات سوۋمەند ناىيت و قەدرى نازانىت.

ئاۋى خور، زەۋى در. ^(۴۵)

ئاۋى زالم سەرەو ژوور دەروات. ^(۴۶)

ئاۋى ئامون و توونى بابا چىت. ^(۴۷)

ئەزم ھەلدەبەزم. ^(۴۸)

ئەسپىكى ئەر، ئەك تەۋىلەيەكى پىر ئە كەر. ^(۴۹)

ئەسپى چاك خۇى ئالىك بۇ خۇى زىاد دەكات. ^(۵۰)

ئەسل بىتە و ئەسەر ھەسىر بىنۋىتە. ^(۵۱)

(۴۵) ئەگەر رەنجىك بە متمانە و نازايانە بىكرىت ئەنجامى ديارە و ديارىكراو دەيتت.

(۴۶) واتە كارى مرۆڭى خراب و دژ بە سروشتى مرۆڭايەتى نەنگە و سەر ناگرىت.

(۴۷) بە كەسىك دەوترىت بىروات و نەگەرپىتەۋە و بىرىت يان سەردەرنە كاتەۋە لە پىچەكانى (توونى بابا و ئاۋى ئامون، كە كەۋتۆتە لاي دەرىندىخانەۋە).

(۴۸) بەدو كەسە دەوترىت بە جۆرىك بۆى ھاتوۋە ئە ژيانىدا و بۆى پەخساۋە، جىتى سەرسوورمانە بۇ خوشى.

(۴۹) واتە شتىكى باش و بەسوود زۆر باشتە ئە كۆمەلىك شتى خراب و بى كەلك. يان ھاورپىيەكى باش چاكتە ئە سەد ھاورپى بەدخۇ

(۵۰) مرۆڭى چاك خۇى شانس و بەخت بۇ خۇى پەيدا دەكات كە ھەموو كەس خزمەتى بىكات و بەتەنگ دلىۋە بيتت.

(۵۱) واتە كچى مالى ئەسلزادە ئەۋەندە تىر و پىر بوۋە ئە مالى باۋكى، پازىيە بەدو بەشەى ئە مالىە مىردا ھەيەتى.

ئەسپىن لە باخەليا سەوزدە گيانم دەليت. (۵۲)
ئەلقە لە گوئيە. (۵۳)

ئەمرۆ بە حازر، سبەينى بە قەرر. (۵۴)

ئەم ھەويرە ئاو زۆر دەكيشيت. (۵۵)

ئەم نانە بەو رۆنە. (۵۶)

ئەم كەرە ئەو قورە دەربيتە. (۵۷)

ئەم قسەيە بەم گلا بچيتە خوارەو. (۵۸)

ئەم قسەيە بەينى خومان بيت. (۵۹)

ئەم لای داو بەولایا، گووى دا بە ھەردوولایا. (۶۰)

(۵۲) بەو كەسانە دەوتریت دەست سپين و ئيش ناكەن ژيانيان پيشخەن بەلام
خۆھەلكيشن و داواى زۆر دەكەن.

(۵۳) بەو كەسانە دەوتریت ھونەرى خويان بەكار ناھيتن بۆ كارەكانيان
قسەكانى راسپاردەكەيان بەكار ديتن.

(۵۴) ئەمرۆ فرۆشتنەكە بە حازر بيت. ئيتەر بۆچيپەتى قەرر بۆ سبەينى.

(۵۵) واتە ئەم قسانە پيتويستى بە بيركردنەو ھەيە و ئاسان نيبە.

(۵۶) كە وا بى ھەموو شتيك بەرامبەر و حەق بە حەق باشە.

(۵۷) كەواتە ئەم كارە بۆتە گرفت و ئاسان نيبە و پيتويستى بە بيركردنەو و
ھيلاكيبە بۆ چارەسەرکردنى.

(۵۸) واتە دوو كەس بە متمانە قسە بۆ يەك دەكەن. نايانەويت دەرچيت لە
بەدينانا، وا ديارە خەتەرنாகيبى نيشان دەدات.

(۵۹) واتە ئەو قسەيە پەيوەندىي تەنھا بە ھەردووكيانەو ھەيە بۆ

چارەسەرکردنى گومانتيك يارمەتیی پەكتەر بەدن.

(۶۰) گوايە كارو كردەكانى ھىچى بە كەلك نايەت و سودبەخش نيبە بۆ ھىچ لايەك.

- نهم کاسه یه بی ژیر کاسه نییه. ^(۶۱)
 نهم تره که له کییه سهر ناگریت. ^(۶۲)
 نهمه ئه رز و ئه وه گه ز. ^(۶۳)
 نهمه ملی من و چه قوی تو. ^(۶۴)
 نهمه تریکی ههر پییه. ^(۶۵)
 نهم دهست و ئه وه دهستم پی مه که. ^(۶۶)
 نهمرو دنیا یه و سبینی قیامت. ^(۶۷)
 نهمه برای خاسه، ده ههر مهیناسه. ^(۶۸)

-
- (۶۱) بهو مانایه دهوتریت که نهم قسه یه له خۆیه وه نه هاتوته کایه وه و بی
 بنه ما نییه. ده بیته پیشتر شتی دیکه هه بوو بیت و پرووی دابیت.
 (۶۲) هه موو شتیکی بی بهرنامه و هه له شه و په له شه سهر ناگریت.
 (۶۳) به مانای ئه وه که سه بایته پیشه وه به راشکاویی به ره و پروویان
 بهرام بهر و پرو به پروو قسه بکات.
 (۶۴) به مانای تاوانبار یان خه تاکار هاتوه بو لیئوردن له بهرام بهر که ی
 که به هه موو شت و بریارینک رازییه بهو مه رجی لیی خوش بیت.
 (۶۵) واته ئه وه که سه ی هاتوه بو لای که سیک، کرده وه ی سروشتی نییه، دیاره
 شتیکی له دلدا یه و دهیه ویت بیلیت به لام به بی دهنگ خۆی نیشان ده دات.
 (۶۶) واته بهرام بهرم راشکار بهو کاره که مه که به گریکو یژه و دووری مه خه ره وه.
 (۶۷) واته ئه مرو له دنیا دا زمان پارا وه و فران فران به لام بی سووده چونکه
 مردن هه یه.
 (۶۸) واته لهو کو مه له برایه ئه وه یان باش خۆی ده ره د خات. ئینجا له
 هه موویان خراپ تره.

ئەمە خويى چىشتە ئە چاويدا^(۶۹)

ئەمجارەش تەنگە گرتى.^(۷۰)

ئۇخەي، ئۇخەي، ھەر كەس بۇ خۇي.^(۷۱)

ئۇخەي ئە خۇم بەيانبى جەژنە و تىز پلاو دەخۇم.^(۷۲)

ئەگەر بە مالى بە مام و خالى.^(۷۳)

ئەگەر موو بە بەخت دەبوو، بىز ئەسەر تەخت دەبوو.^(۷۴)

ئەگەر كەرىن سەر بەسەرىن، ئەگەر ئىستىرىن بەرامبەرىن.^(۷۵)

ئەگەر سەگ ئەبىت گورگ، گورگ دەتخوات.^(۷۶)

(۶۹) واتە ئەو كار و مامە ئە و ئازارە زۆر لەمەش زىاترە. زوو دەستى لى

ھەلگىرىت باشتەرە.

(۷۰) واتە ئەمجارەش كارەكەي پىخۇش نەبوو مانگرتن و بىدەنگىي گرتى.

(۷۱) بەو كەسانە دەوترىت كە خىر و خوشيان بۇ كەس ناويت تەنھا بۇ

خويان دەويت. رەنجىشيان دەر خواردى كەس نادەن.

(۷۲) بەو كەسانە دەوترىت زۆر نەدارن چاوەرۋانىي رۆژنىك دەكەن بە ئاۋاتى

خويان بگەن، ھەژارن ئە مالانەۋە چىشتى باشيان بۇ دىت. ئە جەژندا.

(۷۳) ۋا دەگەيەنىت ئەگەر مرۆڭ مال و خالى خوش و سامانى ھەبىت

ھەموو كەسىك سەردانى دەكات و خۇي بە كەسى ئەو دەزانىت و شانازىي

پىۋە دەكات.

(۷۴) مرۆڭ بەكارو كەردەۋەكانى دەناسرىت نەك بە جلو بەرگ و پووكەش.

(۷۵) ئەگەر كار و كەردەۋە و كەسايەتىمان ھاۋسەنگە ۋەكو يەك قورسىن.

ئەگەر نا ئەسل و بىچ بىنەماين ئەۋا ۋەك يەكەن.

(۷۶) واتە ئەگەر ئازا و بە جەرگ نەبىت، زالم دەتگورىت و پىستى لى

دەكاتەۋە

نه گهر باپه و نه گهر بورانه، بو به فر زريانه. ^(۷۷)
 نه گهر گولنيت، دركيش مهبه. ^(۷۸)
 نه گهر شهر دهرگام پي بگريت، نه گهر نه يكه م خوا دهمگريت. ^(۷۹)
 نه گهر جه سوورين دوبا ببورين. ^(۸۰)
 نه گهر درو ناكاهيت بو سويتد ده خويت. ^(۸۱)
 نه گهر قسه كردن زيو بيت، بيدهنكي نالتونه. ^(۸۲)
 نه گهر به دوعا دهبوو، پشقل به خورما دهبوو. ^(۸۳)
 نه گهر يان چاند سهوز نه بوو. ^(۸۴)

(۷۷) كه سينك ده يليت له هه موو لايه نيكه وه و له هه موو سه ريكه وه
 سوو دمه ند نه بيت هه زه ره ري به ريكه و يت.
 (۷۸) واته نه گهر وه كو گول بو و جوانيت نيه و سوو به خشنيت مهبه به
 زه ره و درك بو هه نكاو و پي خه لكي.
 (۷۹) بو نه و كه سانه به حه ز و نياز يان له گه ل شه ردا نيه. به لام جاروبار
 دهرگاشيان ده گريت و ده بيت به تووشيان وه و ده بيت بيكه ن.
 (۸۰) لي بوردن له نازايه تي و دل گه وره ي و متمانه به خو وه يه.
 (۸۱) واته پيويست ناكات كه س سويتد به خوات نه گهر راستگو و بي خه تابيت
 كه واته بو نه وي برواي پي بكه ن به و سويتده به رگري له خوي ده كات.
 (۸۲) كه واته بيدهنكي سه ره ري ره وشته. له نالتون به نرخته.
 (۸۳) به بي كار كردن و هيلايي، به دانستن و دوعا كه س كاري مه يسه ر نابي.
 (۸۴) مرؤف چوار مشقي دانشت به نه گهر هيچ شتيك سه ر ناگريت.

نەگەر نەمدیایە باوکی، دەمردم لە عەزەت دایکی. (٨٥)
 نەگەر بەخت بە موو دەبوو کە چەل بەد بەخت دەبوو. (٨٦)
 نەگەر بتهویت خەلکی بەشکیتیت، تۆش لە حورمەتی خۆتا
 نامیتیت. (٨٧)

نەگەر پیاویتی بەریش بووایە، بزنی لە هەموو کەس پیاوتر
 دەبوو. (٨٨)

نەگەر دلوپیێک ناو دەوام بکات، بەردەمی تەواو کون دەکات. (٨٩)
 نەگەر نانت جو بێت، با خولقت گەنم بێت. (٩٠)
 نەگەر زانی ئەزم نەگەر نەیزانی دزم. (٩١)

(٨٥) واتە خۆهەلکێشان بە باوکەوێ زۆر پەسەند نییە با ئەو کەسە خۆی
 هەموو خەسەلتێکی چاکی تیاییت، بە کردەوێ خەلکی پێینیت و بیناسیت.
 (٨٦) کە خوا بەختی دا، بەرگ و موو رووکەش و عەقل دەور نایینیت.
 (٨٧) واتە پێرستە بە چاوی پێرەوێ دەستی خێرت هەبیت بۆ هەموو کەس.
 بۆ ئەوێ بەرامبەرە کەشت واییت بۆ تۆ (هەموو کەس بەشی خۆی پێر و
 حورمەتی هەیە).

(٨٨) واتە پیاویتی کار و کردەوێ باشە، نەک پێش و عەبا و چەفته.
 (٨٩) نەگەر هەموو کەس بەردەوام بێت لە کارەکیدایە ئامانجی خۆی
 دەگات و ئەنجامی باشی دەبیت.
 (٩٠) واتە با زۆر دەولەمەند نەبیت بەلام خولق و ھوارپێتت راست و
 گەرموگور بێت، بەرامبەرە کەت رازی بکە.
 (٩١) نەگەر کەسیێک ویستی کاریێکی خراب بە دزییەوێ ئەنجام بدات، تیایدا
 سەرکەوتوو بوو خۆی بە ئازا دەزانیت. نەگەر زانرا تیادەچییت و دەشکیت.

نه گهر زال نه بیت، به سه زمان ده بیت. (۹۲)
 نه گهر خه وچاك ده بوو كه رویشك به گا ده بوو. (۹۳)
 نه گهر له جافان یه كيك بمیتیت، مافی بهر و دوا له گشت
 ده سیتیت. (۹۴)

نه گهر ده مزانی كهی ده مردم، خانهی ئاودان ویران ده كردم. (۹۵)
 نه گهر شا بیت یان شالیار، لای خوايه به ختی نادیار. (۹۶)
 نه گهر بلیت همووی ده خوم، دوايش ده لییت چیم كرد به خوم. (۹۷)
 نهو كه سه كه سه، نه لفيكي به سه. (۹۸)
 نهو كانیبهی ئاوی لی ده خویته وه، به ردی تی فری مه ده. (۹۹)

(۹۲) من ده لیم نه زال و زالم نه، ژیرده سته و به سه زمان.
 (۹۳) واته خموی زور و ته مه لسی په سهند نییه، چونكه مرؤف قه لمو و ته پلوس ده كات.
 (۹۴) واته ماف هم-مافه و موقه ده سه، كۆن ده بیت نافه وتیت.
 (۹۵) واته مردن لای خوايه نه گهر هه كه سینك ییزانیایه كهی ده مریت
 نه وهنده خوئ هیلاك نه ده كرد و رهنجی نه ده دا... هتد.
 (۹۶) مرؤف نه گهر پایدی بهرز بیت یان نرم، به دخت و شانسی لای خوايه
 نادیاره.

(۹۷) كه وا بئ مرؤف نه وهنده به ته ماع نه بیت هه موو شتیکی بو خوی
 بویت چونكه دواپی پی هه ناگیریت. ده بیته خه م و په ژاره و هیلاکیی.
 (۹۸) بو نهو كه سانه ده وتریت به هیمايه كه به ئیشاره تيك تی بگن له چاكه
 و خراپه.

(۹۹) به كه سینك ده وتریت كه سوودمه ند بوو له شتیك با كه سینك نرخی نهو
 شته بزانیت یان به وه فا بیت بو نهو كه سه قه دری بزانیت و له ملاولا قسه ی
 پی نه لیت.

ئەو خورمايەى تۆ خواردووتە، دەنكەكەى ئە گىرفانى مندایە. ^(۱۰۰)
 ئەو ژن و پیاوہ گلیان ئە یەك گلیتجە ھەنگیراوە. ^(۱۰۱)
 ئەو چاوە کویر بیت خەنیمی خوی نەناسیت ^(۱۰۲)
 ئەو ماستە موویەکی تیایە ^(۱۰۳)
 ئەو ژنە ژنە شلقەى نان و چرەى تاوہى بیت ^(۱۰۴)
 ئەو شویتەى زەوى لییە، ئاوى لی نییە. ^(۱۰۵)

(۱۰۰) واتە ئەو کارەى تۆ کردووتە، مەن دەمیکە کردومە و لی بوومەتەوہ
 یان ئەو زانیارییە زیاتر لای مەن.
 (۱۰۱) واتە ژن و پیاو کە دەبنە نسیبی یەکتەر لە رووی سروشتیانەوہ خوا وەك
 یەك دروستی کردوون. بۆ یەکی دروست کردوون.
 (۱۰۲) ئەمە بۆ ئەو کەسانە یە ھاوڕێیەتى و دۆستایەتى و خزمایەتیاں ئەگەل
 دەبەستن، هیچ شارەزایشان لیوہى نییە، دوايش زەرەرمەند دەبن.
 (۱۰۳) بۆ کاریك دەوتریت بە مەرامیک بکریت و بۆ مەبەستیکی شاراوہ کە
 بەرامبەرەکەى ھەستى پێنەکات
 (۱۰۴) ئە کۆندا هیچ ئامیزيکی سارد کەرەوہ نەبوو (سەلاجە) ھەموو مالیک
 بەشى خۆى مەرۆ بزنى ھەبووہ سوودیان لە شیر و کەرکە وەرگرتووہ پۆژانە
 دەبویە ئەو کەرەیە بکرایە بەنار ساجى. ئینجا ژنى ئازا پۆژانە کردویتى و
 دەرخواردی دەور و دراوسیى داوہ یا ھەژاری پێ تیز کردووہ.
 (۱۰۵) زەوى بێ ئار و بەیارە بەبێ سوود وازیاں لی ھیتاوە، ئاویش لە
 شویتى بەرد و سەختا بە فیڕۆ دەروات. وەکو دووکەسى باش واتە کە
 یەکنەکەون یان دوو کەس یەکیکیان باش و یەکیکیان خراپ ئەو کارى
 چاکەى تەواوى تیادا مەیسەر نابیت.

- ئەو زاۋايەى خەسۈو خوشى بويىت بەختەۋەرە. (۱۰۶)
- ئەو دەستەى نەتۋانیت بییریت، دەبیّت ماچی بکەیت. (۱۰۷)
- ئەو جینیە خوشە دل لیی خوشبیّت. (۱۰۸)
- ئەو نانە نانە، ئەمرۆ لە خوانە. (۱۰۹)
- ئەو سوارە و من پیادە. (۱۱۰)
- ئەو چاۋە کویر بیّت، دوژمنى خوی ناناسیّت. (۱۱۱)
- ئەو کاروانچی و من خانجی. (۱۱۲)
- ئەو خەۋەى دیت، ناییبینیّتەۋە. (۱۱۳)

-
- (۱۰۶) واتە ئەو زاۋايە خەسۈوی هیچ ئاژاۋە ناخاتە مالى.
- (۱۰۷) بۇ ئەو كەسانەىە كەس دەسلەتتى نییە بەسەریاندا، دەبیّت بیانپەرستى و دەستەۋەژنۆ كرنووشیان بۇ بەریت.
- (۱۰۸) مرۆڭ لە جینی خوشدا دلخوش دەبیّت و گوزەران دەكات و نیشتهجى دەبیّت.
- (۱۰۹) واتە ھەموو كەسىك ئەو رۆژ پرازیتیّتەۋە خوشى بكات و پەنجى بۇ بدات كە تیایدا دەژى، نەك باسى بوونى كۆن بكات.
- (۱۱۰) بە دوو كەس دەوتریت پیتویستیان بەیەكە و بەیدەك ناگەن.
- (۱۱۱) واتە ئەۋەى دۆست و دوژمنى خوی لەیەك جیانەكاتەۋە چاۋى بۇ چییە.
- (۱۱۲) من خانەخویم و تۆ میوان دەبیّت بە قسەم بکەیت و رازیبى بیّت بە خواردنەكەم.
- (۱۱۳) بەو كەسانە دەوتریت شتیكى چاكیان پیشتەر بۇ پەخسا بوو و قەدریان نەزانپوہ جارینكى دیکە ری ناکەویتتەۋە بۆیان.

ئەو دەستە بخەرە ژیر سەرت. (۱۱۴)

ئەو گۆرت بیت. (۱۱۵)

ئەو بچیتە شاری کویران، دەبیت دەست بە چاویەو بگریت. (۱۱۶)

ئەو لە تۆ دوورە رەنگی سوورە. (۱۱۷)

ئەو بکات بیگانه پەرستی، هەر دەهیت نوشتی. (۱۱۸)

ئەو لای بەندە خەیاڵە، لای خوا بە تالە. (۱۱۹)

ئەو غافلە کافرە. (۱۲۰)

ئەو لەبەر چاوانە، لەبەر دلانە. (۱۲۱)

(۱۱۴) واتە دُنیا بە ئەو دەتەویت نایینیتەو.

(۱۱۵) بە کەسێک دەوتریت هەڵەیه کی گەورە کرد بیت تیکەوت بیت بواری دەرھیتانەوئەما بیت.

(۱۱۶) کەواتە بچیتە هەرچی شوین و شارێک دەبیت وەکو ئەوان مامە لە بکەیت.

(۱۱۷) واتە ئەو لە خراپە کار دوورە. دُنیا یە و خۆش دەژی.

(۱۱۸) مەرۆف نابیت لە ھاو دەم و ھاو لاتی خۆی لابادات، بیگانه بۆ مەرامە

تا سەر نییە و کە پەرچان لە یە کتر هیچیان لە هیچ.

(۱۱۹) بەندە بە خەیاڵ زۆر شت دەکات، بەلام هەموو کار و نسیبێک لای خوا یە.

(۱۲۰) ئەو یەر لە کاری خوا نە کاتەو کافرە.

(۱۲۱) واتە ئەو زیاتر مامە لەی لە گەل دەکەیت، زیاتر لێی تی دەگەیت و

زۆرتر رادبیت لە گەلیا بەتەنگ یە کەو دەین و خۆشەویستەرە.

ئەۋەى دۇست دەيكات، برا بۇت ناكات. (۱۲۲)

ئەۋەى بە خۇيا ھەل بات درۆزنە. (۱۲۳)

ئەۋەى بە كەم رازى نەبىت، بە زۇرىش لالووتە. (۱۲۴)

ئەۋەى چل رۆژ تىكە لاۋى قەۋمىكى كرد، دەبىتە يەككە لەۋان. (۱۲۵)

ئەۋەى ھاورىيەتى بگرىت، رەنگى نەگرىت خوى دەگرىت. (۱۲۶)

ئەۋەى يارى بە ئاگر بكات، پرىشكى بەردەكەۋىت. (۱۲۷)

ئەۋەى لە دەست چوو، ناگەرپىتەۋە. (۱۲۸)

ئەۋەى بە دەغىيە بەرز دەبىتەۋە، ۋەكو شۆرەبى دەنەۋىتەۋە. (۱۲۹)

ئەۋەى دوورە رەنگى سوورە. (۱۳۰)

(۱۲۲) جاروبار لە رىڭگاي متمانە و دۇستايەتپىيەۋە زۆر خىرت دىتە دەست

ۋەك لە رىڭگاي كەسايەتى و بىرايەتى.

(۱۲۳) واتە ئەۋەى بە خۇيا ھەل بدات ھەست بە كەموكرىتى و ھىچ لە دەست

نەھاتوۋى دەكات، بە خۆھەل كىشان خەلكى رادەكىشىت بە لاي خۇيدا.

(۱۲۴) ئەۋەى كەم قەناعەت بىت. مەگەر خۇل چارى پىر بىكەتەۋە.

(۱۲۵) ئەۋەى چل رۆژ تىكەل بە ھەر كۆمەلەك بىت ۋەكو ئەۋانى لى دىت.

(۱۲۶) بەر كەسە دەۋىرەت بۆ ماۋەيەكى زۆر ھاورىيە كەسىك بىت رەنگى

ناگرىت بەلام خوى دەگرىت.

(۱۲۷) ئەۋەى تىكەل بە خراپەكاران بىت. زەرەرمەند دەبىت.

(۱۲۸) واتە ئەۋەى لە دەستت دەچىت لە كىست دەچىت و ناگەرپىتەۋە.

(۱۲۹) ئەۋەى خوى بە زياتر بزائىت و شانازىي بە خۇيەۋە بىكات دوابى

مىلشۆر و چارشۆر دەبىت لە ئاستى ھەموو كەسىك.

(۱۳۰) ئەۋەى خوى دوور دەگرىت سەرى سووكە و بى بەلايە.

ئەوۋى بە نرخە ئېم مەكەن ئۆمە! شەراب و ژن و ھەمامى كۆنە. (۱۳۱)
ئەوۋى كراسىك بىرئىت بە پىسى، ھەزار بىرئىت بە پاكىي ھەر
پىسە. (۱۳۲)

ئەوۋى لە مشك بىت جەوال دەدرىت. (۱۳۳)
ئەوۋى بەخت نەھىت، شىر بە گۆى بگىرئىت نانوىت. (۱۳۴)
ئەوۋى بترسى ناخەلسى. (۱۳۵)
ئەوۋى مەن پىم دەکرد خىر، ئېم بوو بە گورگ و شىر. (۱۳۶)

(۱۳۱) لە كۆنەو سى شتىان داناو و لىنى ھەساوئەتەو شەرابى كۆن.
ھەمامى كۆن. يەكەم ژنى پىاو.

(۱۳۲) مەرۆڭ ئەگەر لە ھەموو ژيانىا يەكجار كارىكى خراپ بكات،
بەسەريا دەسەپىت و ناوى ناشىرىنى پى دەردەكات. با ھەزار جارىش كارى
باش بكات بە ھىچ ناچىت بە خراپەكەو ناو دەردەكات.

(۱۳۳) كە وا بى ھىچ كەس ئەسلى خۆى ون ناكات لەسەر كار و كەردەوۋى
باو و باپىرانى دەروات. ئەگەر زەرەرمەند بووين يان خىر.

(۱۳۴) كە وا بى شانس و بەخت نادىارە لای خواى گەورەيە. ئەگەر خوا
دىارى نەكات بۆت. كار و ھىلاكىت بەھەند ناگىرئىت لای كەس.

(۱۳۵) واتە ئەوۋى لە كارىك بترسىت و پارا بىت و تازايانە نەچىتە پىشەوۋە
سەرکەوتوو نابىت و دەنەوئىت.

(۱۳۶) واتە ئەو كەسەى دلم بۆى دەسووتا و يارمەتىم دەدا. ئەمەرۆ دەسەلاتى
ھەيە و دەمترسىتئىت و سىگم لى دەردەپەرئىتئىت

- ٲهوهى زور بخوات زور ناژيت. (١٣٧)
 ٲهوهى بهرز بفریت، نرم دهنیشیتتهوه. (١٣٨)
 ٲهوهى به بیوهژنیى دهیکهیت، به کچیتیى بتکردایه. (١٣٩)
 ٲهوهى دهیدهى به کری، بیده به تری. (١٤٠)
 ٲهوهى نهبینیت مالم، نازانیت به حالم. (١٤١)
 ٲهوهى بو ٲهوهو اووه، بو بزنى دیلیژنه ٲهوهو. (١٤٢)
 ٲهوهى میژد نهیکات خهرو، بهکس نابیت ترو. (١٤٣)
 ٲهوهى چاوهروانى دراوسى بیت، دهبیت بهبى شیوه سهربنیتتهوه. (١٤٤)

-
- (١٣٧) ٲهوهو کهسهى زور خور بیت زهره رهنه دهبیت و نهخوش دهکویت و زور ناژی، که وابى کهمخوری دایم خوریه.
 (١٣٨) واته بهرزفرین و خوبهشتزانین نهنگه له مرژڅدا، چونکه ههمومان مردنمان له ناوچهوان نوسراوه.
 (١٣٩) کهواته زور کار و کردهوه ههیه، زوتر له خالى هیتروه بکریت، نهک دواى کهوتن و بهسهرچوونى کات و تهمهن.
 (١٤٠) واته ٲهوهو رهنجهى بو خه لکه و به فیژ دهرات پا سوودی بو خوت بیت.
 (١٤١) ٲهوهو کهسهى له نزیکهوه شارهزا نهبیت به حالى کهس نازانیت.
 (١٤٢) واته ههنديک کهس کار و ژيانى زور ئاسان بو رهخساوه. کارهکى زور به ئاسانىی دهرات و لیژ دهیتهوه، پیوستیى به ههنگاو و هیلاکىی نییه.
 (١٤٣) واته میژد جیتی متمانه و نزیکترین کهسه له ژنهوه و شارهزاتره بوى، نهگهر درو و بوختانیش بو ژنهکى بکات. بروای پی کراوه.
 (١٤٤) کهوابى پیوسته ههموو کهس بهشى خوی رهنج بدات. به تهمای نزیکترین کهس نهبیت و چاوهروانى دهسنگه و پیاوتهى و خیزی کهس نهبیت.

ئەۋەى چال بۇ يەككە ھەككە نىت، خۇى تىى دەكەۋىت. ^(۱۴۵)
 ئەۋەى بۇ گۆۋكەر ھەل دەكەۋىت، بۇ راۋكەر ھەل ئاكەۋىت. ^(۱۴۶)
 ئەۋەى بەۋى كىرۋوۋ، با بە دەۋارى شى نەكردوۋ. ^(۱۴۷)
 ئەۋەى خىز بە خىزى دەكەت، دۈژمىن بە دۈژمنى ئاكەت. ^(۱۴۸)
 ئەۋەى پىشەى ئازاردان بىت، دەبىت توۋشى مىشكاندن بىت. ^(۱۴۹)
 ئەۋەى تۇراۋە، بەشى خوراۋە. ^(۱۵۰)
 ئەۋەى تۇ پىى پەستى، مى پىى مەستم. ^(۱۵۱)

(۱۴۵) بە كەسىك دەۋىت خەزى بە كەۋتن و زەرەر و قۇرتى خەلك بىت
 بەلام خۇى بەبى ئاگا تىى دەكەۋىت.
 (۱۴۶) ھەندىك كەس ھەل و تەقەلا و ھىلاكىى دىئا دەچىت بە دۋاى
 ئامانجىكدا پىى ئاگات. بەلام ھەندىكىش بەبى ئامانج. بە رىكەۋت دىتە
 بەردەمى.
 (۱۴۷) واتە زۆر خراپى بە بەرامبەرەكەى كىرۋوۋ، بەشى ئاشتىى و دۋاى
 تىايدا نەھىشتۈتەۋە.
 (۱۴۸) واتە خىز و كەسى نىك لە يەك پادەبىنن يەكتر زىر بكن. چۈنكە
 دەزانن لە يەكتر دادەپرېن، بەلام لە يەكتر نابن. ھەر كەسى يەكن.
 (۱۴۹) ئەۋ كەسانەى دەبنە ھۆى ئازار و ئەشكەنجەى خەلكىى. پۇژانى
 خۇيان رەشتە.
 (۱۵۰) واتە ھەموو كەس پىۋىستە بەبەشى خۇى رازى بىت، لالووت نەبىت،
 با ئەۋەشى لەدەست نەچىت.
 (۱۵۱) واتە ئەۋەى بەرامبەرەكەى پىى ناخۇشە، ئەم زۆر پىى خۇش و
 ئاسودەيە،

ئەوۋى تۆۋى درك بېجىتت، تا ماۋە گۈل نابىنيت. (۱۵۲)

ئەوۋى نەپىت لە دەرىپى شرم، نابىت بە كورم. (۱۵۳)

ئەوۋى ھەنگرت شەشىز، نابىت گۈي بداتە شېر. (۱۵۴)

ئەوۋى دشى لەگەلدایە، درەوشىكى لە پىدایە. (۱۵۵)

ئەوۋى لە ژىز بەردەدایە، دەىخەمە سەر بەرە. (۱۵۶)

ئەوۋەندە شىرىنە، بە قوزەلقەرتەۋە دەخورىت. (۱۵۷)

ئەوۋەندە گەراۋە دراۋە. (۱۵۸)

ئەوۋەندە دلى پاكە، قولى پىيى بسمىت دەنگ ناكات. (۱۵۹)

ئەوۋەندە لەرپوۋە، گەرپوۋە. (۱۶۰)

(۱۵۲) ئەۋى كارى خراپ و ناھەموار و ناھەجى دەكات. ھەر ئەۋەش لە

بەرامبەرەكەى خۆى دەبىنيت. كەسش چاكەى بۆ ئەۋ ناۋيت.

(۱۵۳) واتە ئەگەر ئەۋ مىندالە دايك بە داماۋىش گەۋرە بىكات، ھەر كورى

ئەۋ دايكەيە و بۆ ئەۋ دايكە دەبىت.

(۱۵۴) كەۋابى ئەۋى ھىماى ئازايەتى كرده دروشمى نابىت بترسىت.

(۱۵۵) واتە (دش) خوشكى مىزد بۆ ژنى براكەى ۋەكو سوژن وايە لە ژىرپىيدا.

(۱۵۶) كەۋابى ئەۋى شاردومەتەۋە ئاشكراى دەكەم.

(۱۵۷) واتە ئەۋەندە مەۋشكى چاك و خۆشمەشرەف و رىزدارە. خراپىشى پىي بلىين ھەر پەسەندە و لە پىشە.

(۱۵۸) واتە لە ئەنجامى گەران و خەلك بينين و تىكەلاۋىدا مەۋش زۆر شت ۋەردەگىرەت و فىر دەبىت.

(۱۵۹) واتە ئەۋەندە دلىپاك و سىنگىراۋانە. كەس بە خراپ و دوژمن نازانىت بۆيە ۋەلامى نىيە.

(۱۶۰) واتە ئەۋەندە لاۋاز بوۋە، خەلكىي بە نەخۆشى دەزانىت.

- ئەۋەندە بچۆرە مالان، دۆشەكە ئەيەكت لە ژێر نین. (١٦١)
 ئەۋەندە كەرە باری لی نریت. (١٦٢)
 ئەۋەندە دزە كل لە چاۋ دەفریتیت. (١٦٣)
 ئەۋەندە دەجوولیت، دەلیت جیوهی تیداایە. (١٦٤)
 ئەۋەندە جامبازە، جۆ بە دیواردا هەلدەگیریت. (١٦٥)
 ئەۋەندە پیتاچیت، وەك شیر هەلدەچیت. (١٦٦)
 ئەۋەندە دەم هیلاك دەبیت، با قاج هیلاك بیت. (١٦٧)

(١٦١) ئەۋەندە خۆت مەكە بە مالاندا، ریت لی نەگیریت. لە مالی خۆت دانیشه.

(١٦٢) هزری لە دەستداوە و هەستی پی ناكات. بۆتە گالتهچی.

(١٦٣) ئەۋەندە بزێو و چاپوكە، هەست بە گورزەكانی ناکریت كە دەیوەشیتیت.

(١٦٤) جمرجولێ زیاد لە سنووزی خۆی دەلین وەكو جیوهی تیدا بیت وایە.

(١٦٥) واتە راستی لە دەرووبەری دەشاریتەو و فیلبازیکی ساختهچییه.

(١٦٦) واتە زۆر دەمارگیر و شەرەنگیترە زوو هەلدەچیت قسە لە گەل ناکریت.

(١٦٧) با مرۆڤ ئەۋەندە ئەمر نەكات و كار نەسپیریت بەم و بەو خۆی هەستیت بە جیبەجیتکردنی كاری خۆی.

پیتی (ب)

بابه گورگور هاتووم بۆ کور. (۱۶۸)
با بی و باران بیت کاری دهگه ریت. (۱۶۹)
با جاریک فلهك روو بکاته من، به خوشی دوست و به کویری
دوژمن. (۱۷۰)
باخه وانی باشته له باخه وانی. (۱۷۱)
با خه جی نه بیت خازه بیت، بووکیکی ته و تازه بیت. (۱۷۲)

(۱۶۸) پیش شارهزا بوون له نموت خه لکی وایان زانیوه گر و ناگری بابه
گورگور له کهرکوک نوری گوری مهشایهخ و پیاو چاکه. چونه ته سهری و
حهوت جار به دهویدا هاتوون و داوای کوریان لی کردوه و وتویانه (بابه
گورگور هاتووم بۆ کور کورم دهوی).
(۱۶۹) واته هندیك کهس. دنیا خوش بیت و ناخوش بیت کار ناکاته سهر
ژیانی و کاره کانی، به هه موو جوړیک بۆی له باره.
(۱۷۰) واته هه موو کهس خواستی خوی هیه له کوری دوست و
خوشه ویستانا شاد بیت و ناحهز و دوژمن کویرکهره.
(۱۷۱) رهنج و هیلاکی چاکره لهوی کۆش بگریتهوه و دهستان بکه یتهوه.
(۱۷۲) خه جی خوشکی گه ورهیه و خازه خوشکی بچوک. داوای خازه
دهکات و خوشی دهویت. دایکی خازه دهیهویت کچه گه وره کهی نار خه جیه
به پیتی نه ریتی هندیك خیران پیش بچوکه که شوو بکات کوره کهش پیتی
داگرتوه له سهر خازه. بی سووده نه مجاره دایکی دهبات بۆ خوازیتی و
دهلیت: (باخه جی نه بیت خازه بیت بووکیکی ته و تازه بیت.

با دیزه به ده رخو نه بیت. (۱۷۳)

باران بباریت ناشم ده گهریت، باران نه باریت جووتم ده گهریت. (۱۷۴)

باره گوپزی لی بنریت خره نایهت. (۱۷۵)

بار کهوته یه. (۱۷۶)

باری گلاوه. (۱۷۷)

باراشیکی پی له ناش ناکریت. (۱۷۸)

بازاری گهرمه و زاری به شهرمه. (۱۷۹)

بازنی ئالتوونی له دهستدایه. (۱۸۰)

(۱۷۳) واته ئه و قسه یه بشاریته وه ناو نه بریت.

(۱۷۴) هه ندیک کهس هه ر له بره و دان. دنیا خو ش بیت و ناخو ش بیت کاریان نه وه ستاوه.

(۱۷۵) ئه وه نده راده ی خو شیه که ی زۆره، هه ست به قورسایه باری سه رشان ی ناکات.

(۱۷۶) واته کاره کانی به هووده چووه و بو ی نایهت له ژیانیدا، له تواناشیا نییه رهوشی ژیان ی خو ی چاک بکات.

(۱۷۷) واته تیاچووه و ناتوانیت هه ستیته وه و خو ی دروست کاته وه.

(۱۷۸) واته ته مه ل و بی ده سه لات و بیغیرهت و کهم جه وه هه ره.

(۱۷۹) به و کچانه ده لین که خوازیبتی کهریان زۆره و شهرم ده کهن وه لام بده نه وه.

(۱۸۰) به وانه ده و تریت کار و سعه تیک بزانی بتوانن بژیوی ژیان ی پی بهرز بکه نه وه.

- باش بۆی هاتوووه و لهقهی لی ددهات. (١٨١)
 بالندهیهك سالی جاریك دهیخویند، دهیوت گوو. (١٨٢)
 بانگی محهمده به ئاشكرا خوشه. (١٨٣)
 با نوش لهسهر ده بیٲ. (١٨٤)
 بانیکه و دوو ههوا. (١٨٥)
 با نه شیش بسووتیت نه كهباب. (١٨٦)
 با ههر سیر بخوات و زورنا لی بدات. (١٨٧)

-
- (١٨١) واته خوای بۆی رهخساندوو و پیتی رازی نییه بهو بهشه. سوپاسی
 خوای لهسهر ناکات.
 (١٨٢) بهوانه دهوتریت زۆر کپ و بیئدهنگن، کاتیك قسهیان کرد به دلی
 كهس نییه و ناخۆش و ناسازه.
 (١٨٣) مرۆف ههرچی قسهیهکی بهراست و بهحهقزانیی با به ئاشكرا بیلیت
 نه یشاریتتهوه.
 (١٨٤) نه گهر مرۆف زهره رمه ند بوو له شتیكدا چهند جاریك رادیت.
 به تهنگه وه نایدت له جاره کانی داهاتوودا.
 (١٨٥) له وه وه وتراوه، خه سوویهك لهسهر یهك سه ربان نوستوو به كچه كهی
 و زاواكهی وتوو (خۆتان داپۆشت با سه رماتان نه بیٲ) به كوره كهی و
 بوو كه كهی وتوو (ئه مشهو گهرمه خۆتان دامه پۆشن) بوو كه كهی وتوو یه تی
 بوچی بانیکه و دوو ههوا یه.
 (١٨٦) به دوو كهسی زهره رمه ند وتراوه، كه زهره ره كه بهش بکهن وهك یهك
 به یه كسانیی.
 (١٨٧) واته به ها به قسه کانی نه دریت.

- باويله باويكى بهسه. (۱۸۸)
- باوك رابه‌ره، به‌خيوكه‌ره، تاجى سهره. (۱۸۹)
- باوك به‌لايه، دايك قه‌زايه، ژن نيعمه‌تى خوايه. (۱۹۰)
- بايدايه‌وه سهر باي به‌ره بور. (۱۹۱)
- باي بالى خوى دهدات. (۱۹۲)
- بايه و به‌لاي گوييدا ده‌روات. (۱۹۳)
- باخه‌وان له وه‌ختى تريدا گويى گرانه. (۱۹۴)
- با ديزه به‌ده‌رخونه نه‌بيت. (۱۹۵)
- به نارامبه و به‌مه‌رامبه. (۱۹۶)

-
- (۱۸۸) به‌و كه‌سانه ده‌وتريت زور دليان ناسكه و مان ده‌گرن. قسه‌ى كه‌سيان به‌دل نيه، يان كه‌ميك پرويان به‌ديت له سنوورى خويان ده‌رده‌چن.
- (۱۸۹) باوك نه‌گهر به‌راستى باوك بيت بو منداال هموو شتيكه.
- (۱۹۰) كورى لاواز و بي ده‌سه‌لات به‌ده‌ست ژنده‌وه ههر ته‌وه ده‌ليت.
- (۱۹۱) كه‌واته ته‌وه‌ى كوئتر وتويتى ويستويه‌تى ههر ته‌وه‌ى ده‌ويت.
- (۱۹۲) به‌وانه ده‌ليت كه‌ميك سهر به‌ست ده‌بن و ده‌جووليتته‌وه دواى دانىشتن له كونى ژووره‌وه.
- (۱۹۳) به‌وانه ده‌وتريت كه‌نرخ و به‌ها ناده‌ن به‌كه‌س، گوى ده‌گرن و به‌قسه‌ى كه‌س ناكهن.
- (۱۹۴) به‌و كه‌سانه ده‌وتريت كه‌كارىكيان به‌ده‌سته و وه‌لاميان نيه، هز ناكهن خير بگه‌يينه كه‌سانيك كه‌پتويستيان پتيانه.
- (۱۹۵) به‌ماناي نه‌شاردنه‌وه‌ى ته‌وه‌ى كه‌پرو دهدات سهرقاپى بو نه‌كرت.
- (۱۹۶) هموو كه‌سيك نارام بگريت ده‌گاته مه‌رامى خوى.

- به بالاى براوه. (۱۹۷)
- به پيکه نينى زالم باوهر مه که. (۱۹۸)
- به پرسيار به غداد ده دوزيته وه. (۱۹۹)
- به په تى خه لك خوت مه خنکيته. (۲۰۰)
- به په له پيکه خوى ده ته کي تيت. (۲۰۱)
- به پيى به رهى خوت پى را کيشه. (۲۰۲)
- به په نجهى ده ست ده ژمي ريت. (۲۰۳)
- به ته مای دراوسى بيت، بيشيو سهر ده نييته وه. (۲۰۴)
- به تيريك دوو نيشانى شکاند. (۲۰۵)
- به تر حه مام گهرم نابيت. (۲۰۶)

- (۱۹۷) واته له نه زه ل و دروستبونيا به سروشت ههر و ابووه، ته گهر چاکه ته گهر خراپ.
- (۱۹۸) که سيک حه ز له که سيک نه کات، پيکه نينه کهى هه له خه له تاندنه.
- (۱۹۹) پرسيار مه به ستى هه مو که سيک بيت تا ده گاته نه نجام هيچ شتيک له به رده مى مرؤفدا نامؤ نيه.
- (۲۰۰) نه وه نده متمانه ت به خوت بيت، قسهى خه لکيى کارت تى نه کات و خه مت بداتى.
- (۲۰۱) بؤ نه وانه زؤر پاک خاويتن.
- (۲۰۲) هه مو شتيک به پيى رهنج و تواناي خوت بکه با گيره وهى قهرز نه بيت.
- (۲۰۳) که واته ته گهر چاکه يان خراپه شاهه و ژمارهى يان ويتنهى که مه.
- (۲۰۴) نه وهى دنيا نه بيت له رهنج و تواناي خوى که س داييى نادات.
- (۲۰۵) واته به يه که هه نگاو دوو شتى ده سته وهتووه.
- (۲۰۶) هيچ شتيک بى رهنج به رهم نايه ت و ده ست ناکه ويت.

به تری گویره ده کیلیت. (۲۰۷)

به ته ری خواردی و به وشکی داینایه وه. (۲۰۸)

به ته مایه ماسی بگریت و قوله پیی ته نه بیت. (۲۰۹)

به تویشووی کهس برسیتی ناشکیت. (۲۱۰)

به جوانیت مهستم، به کردارت پهستم. (۲۱۱)

به چاوه ساغه کهی دهمداتی و به چاوه کویره کهی لیم

دهسه نیته وه. (۲۱۲)

به خوشترین وت مژده کورت بوو! وتی باری خوم لهسه ر پشتی

خومه. (۲۱۳)

به جهوت ناو شوراوه ته وه. (۲۱۴)

به جهوت ته ور ملی نابریته وه. (۲۱۵)

(۲۰۷) واته هیچ له دهستنه هاتوو کارنه زانه، تنها فشوهوری هیده.

(۲۰۸) واته زهره ریکی سدرانسه ری کردوه به بی ناگا تیوشیوه و هیچی به

دهسته وه نه ماوه.

(۲۰۹) دهیه ویت قازانج بکات و شتی باش به دهست بیتت به بی هیلاکی.

(۲۱۰) دیاری و تویشوو خیر کهس تیر ناکات و رازی ناکات.

(۲۱۱) کهوابی جوانی مهرج نیسه بو مروث به لکو کرداری جوان بیت

چاکتره.

(۲۱۲) کهواته هیچی دهست ناکه ویت و سوودمه ند نایت هدر هیلاکیه.

(۲۱۳) کهوابی هدا مردن، کردن. کهس به ته مای کوری خوشی نه بیت.

(۲۱۴) کهواته جیاوازی زوره له گدل پیشووتریدا یا له گدل کهسیکی دیکه دا.

(۲۱۵) واته به هیتره و بی پیتره، خیر له دهستی نابیته وه

به خوشی خوشی چوومه قه لاوه، به دلهی شکست گهرامه دواوه. (۲۱۶)
 به خاسه خاسه ریایه کاسه. (۲۱۷)
 به خالو خالو خوی خسته مالو. (۲۱۸)
 به خاله خاله هات به لامهوه، وهکو ههژدیها دای به پامهوه. (۲۱۹)
 به ختی دایک جیازی کچه. (۲۲۰)
 به خوشی زستان زهرده خه نهی دوژمن باوهر مه که. (۲۲۱)
 به خویتی سه ری تینووه. (۲۲۲)
 به خه لکی سگ دهوهریت، به من پشیلای ناتهواو. (۲۲۳)
 به خه نهی دوژمن مه خه له تی. (۲۲۴)
 به خت سالی یه ک جار له ده رگات ده دات، نهویش له مالهوه

(۲۱۶) هه ندیک کهس زور دلی خوشه به هه موو شتیک قه ده ری خوی بیر نییه.
 (۲۱۷) نهو نه ده مه دحکراوه و باشیان پی وتووه، خوی بیرچوتهوه و
 تیکه وتووه.
 (۲۱۸) به مه رای و زمانی نهرم و شیرین خوی خسته ناو خیرانه کهوه.
 (۲۱۹) به زمانی نهرم و فیل نزیک کهوتهوه. تا زهره و به سه رهاتیکی
 گه وره ی تووشکردن.
 (۲۲۰) کهوایی دایکی بیتهخت کچیشی بیتهخت ده بیت.
 (۲۲۱) کهوایی زستان هه زستانه و ده بیت سارد بیت و دوژمنیش ناییت به
 دوست به زهرده خه نه یه ک.
 (۲۲۲) واته زور ناحه زیه تی قینی لیته تی.
 (۲۲۳) واته دوژمنه که ی نهو زور کهم و گیله و به هیچی نازانیت.
 (۲۲۴) دوژمن هه دوژمنه، دوژمن چاکه ی پی نا کریت، ته نها بو
 نزیک خسته نه و فیل و ته له که به کارده هیتیت بو نهو ی زه فهرت پیتهریت.

نیت. (۲۲۵)

به‌دیرِ ژایی خۆتا بروانه، ئینجا به پانیی خه‌لکا بروانه. (۲۲۶)

به دوو فیشالی هه‌لداو، ناله پێپانمان لی ده‌که‌ن به پیاو. (۲۲۷)

به‌دکار هه‌ویتی جه‌وت قازان شیره. (۲۲۸)

به ده‌گه‌ن ده‌ست ده‌که‌ویت. (۲۲۹)

به ده‌رزی بیر هه‌لده‌که‌نیت. (۲۳۰)

به‌دتر له به‌دترین چاکتره. (۲۳۱)

به‌دوای که‌ری توپی‌بو‌دا ده‌که‌ریت ناله‌که‌ی بکیشیته‌وه. (۲۳۲)

به دۆش ده‌ژهنیت. (۲۳۳)

(۲۲۵) واته به‌خت نادیاره،، هه‌موو زۆژیک دیار نییه، یان له به‌ختی خۆت رازی نیت.

(۲۲۷) واته لای ئیمه ناخ و کرده‌وه و پیشووی که‌س ناخوێرتیه‌وه. ته‌نیا قه‌لافه‌ت خۆ هه‌لکیشان و جلوه‌رگ نه‌بیت.

(۲۲۸) پیاو خراپ و خراپه‌کار. هه‌ویتن بۆ هه‌موو ئاژاوێهه‌ک و تیکدانیک.

(۲۲۹) واته زۆر تاک و شاز و نامۆیه، نه‌و شته یا نه‌و که‌سه ده‌ستکه‌وتنی زه‌حمه‌ته.

(۲۳۰) واته په‌له‌ی له کاره‌که‌یدا نییه گ‌رنگ نه‌وه‌یه به ده‌ستی بیتیت و پیتی بگات.

(۲۳۱) هاو‌پێهه‌تی که‌سیکت کرد لێی رازی نه‌بوویت، له هاو‌پێهه‌تی که‌سیکی تردا هاو‌پێی یه‌که‌م به باشت ده‌زانیت، چونکه دووهم خراپتر بوو له یه‌که‌م.

(۲۳۲) به‌و که‌سانه ده‌وتریت زۆر چروک و ره‌زێلن جلی مردووش له‌به‌ر ده‌که‌ن.

(۲۳۳) واته به هه‌موو شتی که‌ک رازییه دوای زه‌ره‌رمه‌ندی و لووت به‌رزی.

- به دهستی خۆم چیم کرد به خۆم. (۲۳۴)
- به دهستی خۆی ئاگری بهرداوه ته مالی خۆی. (۲۳۵)
- به دهستیك چه پله لی نادریت. (۲۳۶)
- به دهستیك دوو كالهك هه ئناگیریت. (۲۳۷)
- به دهم دۆسته، به دل كۆسته. (۲۳۸)
- به دهنگی مه لا باوه ری نییه، به زهری كه ری باوه ره. (۲۳۹)
- به دهم و دهست تینی وشیه. (۲۴۰)
- به دهمیك دهخۆن و به قنگیك ده رین. (۲۴۱)

(۲۳۴) واته به دهستی خۆی و هزری خۆی زهره ریکى تهوتوی له خۆی داوه
زۆر په شیمان و چاره سه ریشی نه ماوه.

(۲۳۵) واته به دهستی خۆی گرفتیکى ئاگرینی له مالی خۆیدا
دروستکردوه.

(۲۳۶) به تاكه كه سینك چاكه ناکریت، ده بیته بهرام به ره كه شی چاك بیته
واته چاكه له چاكه یه.

(۲۳۷) واته هه موو شتیك به پیی توانا، ده بیته عه قل بیهریت ئینجا به وکاره
هه ستیت.

(۲۳۸) به دهم و قسه ی تاس و لووس خۆی به دۆست دهرده خات، به لام له
دلا پیسه و کۆسپ و کۆستی بهرام به ره كه ی ده ویت

(۲۳۹) واته باوه ر ناکات به قسه ی راشکاو و راستیی. دواى درۆ و ده له سه و
ناراستیی که وتوووه.

(۲۴۰) به وه ی که له ده ستیا یه تی و به خو هه لکی شان زیاده پزیی کردوه.

(۲۴۱) واته زۆر یه کن و ته بان له هه موو پرویه که وه به دلی یه کن.

- به‌ردیكم تى گره و به سهرم كه‌ره‌وه. (۲۴۲)
 به‌رد له جیگای خویا سه‌نگینه. (۲۴۳)
 به‌رمائی به‌سهر ئاو‌ه‌وه ده‌گه‌ریت. (۲۴۴)
 به‌رد له‌قى جیی خوی ناگ‌ریت‌ه‌وه. (۲۴۵)
 به‌ردیك نادانا بیخانه گۆمه‌وه، به‌سه‌د دانا ده‌رنایه‌ت. (۲۴۶)
 به‌رچاو ته‌نگی ریسوای ده‌هیتیت. (۲۴۷)
 به‌ره‌نج ده‌گه‌هیته گه‌نج. (۲۴۸)
 به‌ریویان وت... كى شایه‌ته...؟ وتى كلکم. (۲۴۹)
 به‌ریش نییه و به‌ئیشه. (۲۵۰)

- (۲۴۲) واته پشت گویم مه‌خه، نه‌گه‌ر قسه‌یه‌كى ناخوشیشم پى بلیت.
 (۲۴۳) هه‌موو كه‌س له‌ناوماڵ و كه‌سوکار و نیشتمانی خۆیدا به‌نرخه و به‌سه‌نگه و په‌سه‌نده.
 (۲۴۴) واته خواپه‌رسته و به‌ویژدانه خراپیی و زه‌ره‌ری كه‌سى ناویت.
 (۲۴۵) مرۆف كه‌شكا ناچیت‌ه‌وه بارودۆخى جارانی له‌ریت و حورمه‌تدا.
 (۲۴۶) واته بارودۆخێك نه‌زان تیكى بدات، چاره‌سه‌رکردنى گ‌رانه.
 (۲۴۷) ئه‌وانه‌ی به‌رچاو ته‌نگن له‌كار و كرده‌وه و خیرکردندا سووك و ریسوان كه‌س هیواى پێیان نییه.
 (۲۴۸) ئه‌وه‌ی كار بكات و ره‌نج بدات ده‌گات به‌هه‌موو ئامانجه‌كانى.
 (۲۴۹) به‌كه‌سه‌یك ده‌وتریت كه‌تاوانێك ده‌كات. هاو‌ریه‌یه‌كى نزیکى یا كه‌سه‌یكى خۆی كه‌تشتى نادات له‌ئه‌رز ده‌يكات به‌شایه‌ت.
 (۲۵۰) واته به‌دیمن تى مه‌گه‌تا كرده‌وه‌ی ده‌بینیت.

به‌ره لای ته‌نکه‌وه ده‌دریت. (۲۵۱)

به‌رد به با ده‌کات. (۲۵۲)

به‌رد مه‌گره خه‌لکیی، ماله‌که‌ت له شووشه بیت. (۲۵۳)

به‌رخ‌ی نی‌ر بو سه‌ریرین باشه. (۲۵۴)

به‌ردی گه‌وره نیشانه‌ی هه‌لنه‌دانه. (۲۵۵)

به‌رد و ئاسنم به‌شان گواسته‌وه، له قه‌رز قورستر نه‌بوو. (۲۵۶)

به‌ری رۆژ به‌بیژنگ ناگیریت. (۲۵۷)

به‌رتیل به‌رد نه‌رم ده‌کات. (۲۵۸)

(۲۵۱) واته هه‌موو کاره‌سات و داماوای و ناخۆشیی و قوربه‌سه‌ریه‌ک له

هه‌ژاریی و بی‌بژێوی و زه‌بوونی‌هه‌یه.

(۲۵۲) واته زۆر بی‌ژاره و توانای قسه‌کردن و ڕێکه‌وتنی تیدا نه‌ماوه.

(۲۵۳) واته توانج و بوختان و خراپیت نه‌ییت به‌رامبه‌ر که‌س. که خۆت

خاوه‌نی خێزان و کچ و کو‌ر و که‌سوکار بیت.

(۲۵۴) واته نی‌زینه (کو‌ر) ده‌گونجیت و ده‌شیت بو‌هه‌ندی‌ک کار، که کچ له

توانایدا نییه.

(۲۵۵) واته په‌لپو داوای بی‌ژاده نیشانه‌ی سه‌ر نه‌گرته.

(۲۵۶) له کاتی نه‌بوونیدا قه‌رز ده‌کریت. به‌لام نایزانی‌ت چۆن و که‌ی

ده‌یده‌یت‌هه‌ قورساییه‌که‌ی ده‌که‌ویتته سه‌ر می‌شک و بیرکردنه‌وه.

(۲۵۷) واته راستی و حق هه‌ردیاره و له‌سه‌رو هه‌موو شتی‌که‌وه‌یه درۆ و فرا

و فیل نایشاری‌ته‌وه.

(۲۵۸) به‌رتیل له‌ده‌ره‌وی سنووری هاو‌ڕێه‌تییه‌ هه‌رامه‌ له‌عه‌نه‌تلی‌کراوه

به‌هه‌ردو سه‌ر، ئه‌وه‌ی قبو‌ولی‌ه‌تی و به‌فرسه‌تی ده‌زانی‌ت به‌ده‌ستکه‌وتنی

شتی‌ک که ئیشه‌که‌ی خۆی بکاته‌هۆ.

به زمانى شیرين مار له کون ديته دهر. ^(۲۵۹)
 به زستان پينه و پهړو، هاوینان ورد ورد برؤ. ^(۲۶۰)
 به زستان جاريك دهليڼ سارد. ^(۲۶۱)
 به ز به پشيله ده سپيريت. ^(۲۶۲)
 به ژاله يان وت بو وا تاليت؟ وتى له بهر برا مردن. نهى گولت بو
 وا جوانه؟ له بهر دوست و دوژمن. ^(۲۶۳)
 به ژهم و دهم ده ژى. ^(۲۶۴)
 به سكيك تير و به دهسك برسى. ^(۲۶۵)
 به سهر ناوى حه مامه وه پياو هتى دهكات. ^(۲۶۶)
 به سمه، كوره كه چله، به سمه. ^(۲۶۷)

(۲۵۹) به زمان و گفتوگوۍ شیرين ده توانيت هم موو كه سينك بخه يته سهر
 رېي زاست و زهره رى نه بيت بو دهورو بهر كهى.
 (۲۶۰) جلى زستانه با تازه نه بيت چونكه بهر و باران و قور پيسى دهكات
 هاوینان به جلى تازه وه هم موو كهس فرياي ثوه ده كه ویت سهرت بكات.
 (۲۶۱) كه توانج يان قسدت به كه سينكى خراپ وت. پيوست ناكات
 دوو باره ى بكه يته وه.
 (۲۶۲) كه واته كهسى خوار و ناراست ثامانه تى پى ناسپيريت.
 (۲۶۳) زور كهس نايه ویت ناخى خوى بو كهس دهرخات و باس بكات، به لام
 حه ز دهكات به روو كesh جوان و روو خوش و پوشته خوى دهرخات.
 (۲۶۴) واته ژه مينك خوار دن پهيدا نهكات ناخوات. زياده روۍ ناكات.
 (۲۶۵) كه واته ژيانى پر له ناهه مواريى و بى دهرامه تى و برسيتيه.
 (۲۶۶) واته هيچ نه كه و توه له سهر نهو.
 (۲۶۷) واته كه چهل به شانسه و به ختى هه يه.

به سهریا بیت دؤ و دؤشاو تیگهل دهکات. (۲۶۸)

به سئ برا کلاویکیان ههیه. (۲۶۹)

به سه به تهش ناگویریتتهوه. (۲۷۰)

به شه ماله چاره نووس دیاری دهکات. (۲۷۱)

به شی ناشتی تییدا بهیلرهوه. (۲۷۲)

به شهو جهرده، به رۆژ مهرده. (۲۷۳)

به عه ره بلیت مهرجه با، هه م ده خوات و هه م ده با. (۲۷۴)

به فیکه مار له کون دیتته دهرهوه. (۲۷۵)

(۲۶۸) هه ندیک کهس به سهریا بیت چاک و خراپ و تهرو وشک پیگهوه
ده سوویتییت و جیاوازی ناکات.

(۲۶۹) واته هه سئ برا که زۆر گونجاو و ره چاری یه که ده کهن.

(۲۷۰) به که سینک دهوتریت زۆر پیر یان زۆر نه خوش یان قهلهو بیت له
توانای که سدا نه بیت خزمه تکردن و گواستنهوهی.

(۲۷۱) (شه ماله) نه مه نه ریت و ییۆ که یه کی کۆنی کوردیه (ئه وهی گرفتیکه
هه بوو بیت. شهو له نیوان بانگی ئیواره و خهوتنان له شویتیکا ده وهستن سئ
رینگای له سهر بیت. سئ بهرد بو هه سئ رینگاکه هه لده ده ن له نیازی دلی
خۆی. هه که سینک هات قسه یه کی کرد راسته بو گرفته که.

(۲۷۲) شهو خوش نییه. به لām به شی ناشتی بهیلریتتهوه.

(۲۷۳) له رووناکیدا له بهر چاری خه لکیی زۆر پیاوانه خۆی دهره خات،
به لām له تاریکیدا یان کهس لیتی دیار نه بیت پیاو خراپی ده کات.

(۲۷۴) واته هاوړیتتهی و دۆستایه تی له گهل عه ره بدا مه حاله.

(۲۷۵) هه موو کهس ماته لهی گونجاوی له گهلدا بکریت ریک ده که ویت
له گهلیدا.

به قنگه وه خستیه كهنده لانه وه. (٢٧٦)

به كونی هه تیتته وه ده چیت. (٢٧٧)

به كه ر ناویریت، به كورتان ره ته ره تیتتی. (٢٧٨)

به گولیان وت: بو وا جوانی؟ وتی باخه وانه كه م مه رده. (٢٧٩)

به گولیک به هار نایه ت. (٢٨٠)

به گورگان خواردووی دا. (٢٨١)

به گیای به هاردا ناتوریتیت. (٢٨٢)

به لای ماردا بروات کلکی ده قرتیتیت. (٢٨٣)

به میردی نییه به خولایه. (٢٨٤)

به نان هاتوو به ناو خورا. (٢٨٥)

به نده بیعه یب ناییت. (٢٨٦)

(٢٧٦) ته ریقی کرده وه و پیتگای نه دایه به رگری له گهل خوی بکات.

(٢٧٧) واته زور فیل باز و وریایه بو گونجاندن.

(٢٧٨) واته به روه داره كه ناویریت، به بی روه كه داخی دلی خوی ده ریژیت.

(٢٧٩) هه موو مرۆڠینکی مه رد و ئازا کار و کرده وهی جوان و په سه نده.

(٢٨٠) به یه كجار په نج و چاكه بهس نییه بو ژیان و ته مه ن و به رده و امیی.

(٢٨١) زه ره رمه ندی. كرد و له ناوی برد.

(٢٨٢) واته ناگاته به هار ده مریت.

(٢٨٣) واته نه وه نده چاوچنۆك و ته ماعكاره.

(٢٨٤) هه ژار عه قلی و نه خویتنه وهاری و كه م زانیاری خه لکی گیل كرده بو

له زه مانی كۆندا.

(٢٨٥) واته شته كه زوو له ده ستچوو و كهس نه یزانی كی بوو؟

(٢٨٦) واته هه موو مرۆڠینك عه بییتکی هه یه خوی ناییینیت.

به نینۆکی خۆت نه بیئت خروت ناشکیت. (٢٨٧)
 بهنده عهیبی خۆی نابینیت. (٢٨٨)
 به هۆی گه له گه نهمیکه وه. سه د گو له مرۆر ئاو ده خواته وه. (٢٨٩)
 به ههزاران ده رزی سوژنیکی تیا نابیت. (٢٩٠)
 به ههزار هه کیم دهرده داریکیان تیدا نابیت. (٢٩١)
 به هاران ئاژهل و پهز، هاوینان ناویاخ و رهز. (٢٩٢)
 به ههزار وێر قهرزیک پر ناکاته وه. (٢٩٣)
 به هه موو دوعایه ک نالیم ئامین. (٢٩٤)
 به ینمان نه رز و ئاسمانه، وه کو شوان و گاوانه. (٢٩٥)

(٢٨٧) واته هه موو مرۆفیک خۆی ده زانیت چۆن چاره سه ری خۆی بکات.
 (٢٨٨) هه موو کهس خۆی زۆر به جوان و عاقل ده زانیت. که مو کورتیی
 خۆی نازانیت.
 (٢٨٩) به هۆی ده وه له مه ندیکه وه. هه زاران هه ژار سوو دمه ند ده بیئت.
 (٢٩٠) به هه زاران پیاوی بئ عه قل و بچوک پیاویکی زانا و گه وره یان تیدا
 نابیت.
 (٢٩١) هه موو کهس خودی خۆی تووشی دهر د و گرفتیک بیئت شاره زا ده بیئت
 له چاره سه رکردنی.
 (٢٩٢) به هاران مرۆف سوو دمه ند ده بیئت، له به رو بوومی ئاژهل. هاوینان
 خوشنود ده بیئت به به رو بوومی باخ و رهز.
 (٢٩٣) هه موو قهرز و قهرزیک له شویتیی خۆیدا جئ ده گریت، به لام وێر
 نه بری قهرز دانه وه ده که ویت نه بو خیر.
 (٢٩٤) واته به هه موو قسه یه ک باوه ر ناکه م.
 (٢٩٥) واته جیاوازیی زۆر له به ینماندا هیه و له یه کتر ناگهن.

- بچیتە سەر سېروان وشکی دەکات. (٢٩٦)
- بچی و نه چی له خۆی دهچی. (٢٩٧)
- بچیتە شاری کویران، ده بیت دەست به چاوهوه بگریت. (٢٩٨)
- بده رهنج و بخو گهنج. (٢٩٩)
- بده له هەرد، مەدە له پردی نامەرد. (٣٠٠)
- برا له پشت برا بیت، مەگەر قەزا لای خوا بیت. (٣٠١)
- برا بوو به برازا کار له کار ترازا. (٣٠٢)
- برایەتی به زۆر ناگریت. (٣٠٣)
- برامان برایەتی و کیسه مان جیایی. (٣٠٤)
- برسیستی رەگی هاری پیوهیه. (٣٠٥)

-
- (٢٩٦) واتە زۆر بێ بەختە و شانس لە گەلیدا نییه بۆ هەر شویتیک بچیت.
- (٢٩٧) کاری ناپەسەندی منداڵ هەر دەچیتەوه سەر کەسی خۆی.
- (٢٩٨) هەموو کەسیک بیتچە ناو هەر... هۆز و میلله تیکهوه ده بیت وه کو ئەوان هەلسوکهوت بکات.
- (٢٩٩) پیوێستە هەموو مرۆڤێک ئەوەندە رهنج بدات کە بەروبوومی بخوات.
- (٣٠٠) واتە خۆت هیلاک بیت باشترە، نەک پەنا بۆ ناپیاو بەریت.
- (٣٠١) یه کگرتویی براو خێزان و هۆز، هەموو بەلاو گرفتیک به دوور دهکات.
- (٣٠٢) واتە کەسوکار بەهۆی ئەوەوه یه کگرتن و خوشەوێستی و بەرپرسیاریان کەم دهییتەوه لە گەل یه کتردا.
- (٣٠٣) واتە به زۆر هیچ پەيوه نديیهك سەر ناگریت.
- (٣٠٤) واتە به هیما و کەسایەتی برا بن بەلام هەریهک رهنجی خۆی بخوات.
- (٣٠٥) واتە کەس به برسیستی ئیداره ناکات، رهنج پیوێستی ژیانه.

برسیتی له باوك مردن خراپتره. (۳۰۶)
 بزن بو شهويك جيی خوئی خوش دهكات. (۳۰۷)
 بزن به پیی خوئی و مهریش به پیی خوئی دهكریت به دارا. (۳۰۸)
 بزن شیري دا به داپیر، داپیر کلکه قولیم باتهوه. (۳۰۹)
 بزن نهگبهتی بیت نانی شوان دهخوات. (۳۱۰)
 بکهویتته شهو، دهکهویتته خهو. (۳۱۱)
 بلیت ماست سپییه باوهری پی مهکه. (۳۱۲)
 بمنویتن به جلی تانجی، پییم بلین ژنی حاجی. (۳۱۳)
 بمنویتن به جله گایه، پییم بلین ژنه ناغایه. (۳۱۴)

(۳۰۶) باوك بمریت خوئی دهروات. بهلام که برسی بوویت خوت دهریت.
 (۳۰۷) پیویسته ههموو کهسیك رهنجی شانی خوئی هساوهی کات، زور زوو
 ههول بدات له گهنجیدا فریای خوئی کهویت.
 (۳۰۸) ههموو تاوانباریک به پیی تاوانه کهی پیویسته حوکم بدریت.
 (۳۰۹) نهمه چیرۆکی کۆنه واته ههر کهسیك کاری چاک بکات یا خراپ نهوهی
 زهرهري خهلکی دهویت دوی دزین و ماف خواردن دهییت باجه کهشی بدات
 دهلین: (دارگهلا دات به بزن، بزن شیر دات به داپیر، داپیر کلکه قولم باتهوه).
 (۳۱۰) کهسیك نهگبهت بوو. زهرهري له خاوهنه کهی دههات.
 (۳۱۱) واته ههموو کاریکی مرۆڅ له پۆژدا تهواو بکریت چاکتره، نهک
 بکهویتته شهو و تهگهرهري تیکهویت.
 (۳۱۲) واته جیی متمانه نییه، نهوهنده درۆی کردوه.
 (۳۱۳) جاران ژنان زور شانازییان به لهقهبی میژدهوه کردوه پیتیان بلین
 مهلاژن یا شیخ ژن یان حاجی ژن.
 (۳۱۴) ئەم لهقهبانه ههر رووکهش زل بوون. ههنديک کهس ههزی لهوه بووه.

بن کلكى بوى ده خوریت. (۳۱۵)

بیانوی تر نانی جویه. (۳۱۶)

بیسکه‌ی سمیلى دیت. (۳۱۷)

بینیرن بو مازوان، به دارا هه‌لدەروانیٔ. (۳۱۸)

بیعاریان خسته دەریاو، وتی باش تەر نه‌بووم. (۳۱۹)

بیژتگیك بگره به رووته‌وه. (۳۲۰)

بیكه‌سیی هەر بو خوا هاتووه. (۳۲۱)

بی ره‌نج ناگه‌یت به گه‌نج. (۳۲۲)

بی‌ده‌نگی نیشانه‌ی رازیوونه. (۳۲۳)

بی‌ده‌نگی نیشانه‌ی ره‌وشت به‌رزیه. (۳۲۴)

(۳۱۵) به ئاواتی شتیكه‌وه‌یه بیکات و ئاره‌زووی لییه‌تی.

(۳۱۶) به هیوای شتیكه و شتیکی دیکه‌ی کردووه به بیانو و هو و پاساو.

(۳۱۷) كه‌وتووه به‌خوشیی خویدا و دنیا به دلیتی.

(۳۱۸) به‌وانه ده‌وتریت به زۆر کاریکیان پی بکه‌ن و حەز به‌و کاره نه‌که‌ن.

(۳۱۹) به كه‌سیك ده‌وتریت ئەوه‌نده ئاوه‌سوو بیعار بیت هیچ شتیك کاری تی

نه‌کات.

(۳۲۰) به كه‌سیك ده‌وتریت به‌ره و پرووی کاریك بكریتته‌وه شهرم بکات.

(۳۲۱) كه‌سیك ده‌لیت ته‌نیایی زۆر پیوه دیار بیت و بیژار بیت له ته‌نیایی.

(۳۲۲) هیچ كه‌سیك ناگاته ئامانجه‌کانی نه‌گه‌ر ره‌نج و کۆشش نه‌کات.

(۳۲۳) زیاتر بو ئەو کچانه و تراوه كه خوازیتتی کراون به ئاشکرا رازیوونی

خو‌یان ده‌رنه‌بریه‌وه.

(۳۲۴) واته گویگرتن و که‌م وتن، نیشانه‌ی زۆر وه‌رگرتنی و عاقلی و

ره‌وشت به‌رزیه.

- بوو به گيسكه كه‌ی هه‌یاسی خاس. (٢٢٥)
- بوو به میزی حوشتَر بۆ دواوه ده‌گه‌ریتته‌وه. (٢٢٦)
- بوو به ئاردی ناو دركان. (٢٢٧)
- بوو به شاییه‌كه‌ی بناویله. (٢٢٨)
- بوو به كورتانه‌كه‌ی جه‌جال. (٢٢٩)
- بوو به كورده‌كه‌ی له هه‌ردوو جه‌ژنه بوو. (٢٣٠)
- بوو به مووی ئووت. (٢٣١)
- بوو به هاته‌هاته‌كه‌ی رۆم. (٢٣٢)

(٣٢٥) بۆ كه‌سێك ده‌وتریت كه پێی درێژ ده‌كات له كاریكدا له راده‌ی خۆی ده‌رچیت بیه‌گه‌ریتیتته‌وه بۆ سنوره ئاساییه‌كه‌ی خۆی (ئه‌مه چیرۆکی گورگ و بزنه).

(٣٢٦) واته ئه‌و كه‌سه له‌بری ئه‌وه‌ی بۆ پێشه‌وه هه‌نگاو بنیت هه‌ر بۆ دوواوه ده‌گه‌ریتته‌وه..

(٣٢٧) به شتیك ده‌وتریت كه ب‌لا‌بووه‌وه (وه‌كو قسه‌یه‌ك) له توانای كه‌سدا نه‌بیت كۆ‌كردنه‌وه‌ی.

(٣٢٨) هه‌موو كاریك و قسه‌یه‌ك زۆر دووباره و ده‌باره بیه‌وه، پێی ده‌لێن شایى بناویله كه ئه‌م شاییه هه‌رچی په‌یوه‌ندیشی پێوه نه‌بووه سه‌رچۆپی گرتوه و هه‌له‌په‌ریوه.

(٣٢٩) هه‌موو كاریك سه‌ری داوه‌كه‌ی دیار نه‌ما و ئالۆز بوو وای پێی ده‌لێن. ده‌بیت هه‌مووی تێك به‌ده‌یتته‌وه.

(٣٣٠) به كه‌سێك ده‌وتریت له دوو سه‌ره‌وه بۆ به‌ش و ناتومیتد بیت.

(٣٣١) واته كه‌سێك به‌ر‌لووتی گرتوه و جیا نابیتته‌وه و بواری نادات.

(٣٣٢) به شتیك ده‌وتریت. هه‌ر قسه و هیوا بیت و چاره‌روان بیت هه‌ر نه‌گات

- بوو به ماره‌که‌ی شیخ ئۆمه‌ر له ملی ئالا. (۳۳۳)
 بوو به‌و رۆژ‌ه‌ی قه‌ره‌وه‌یسی تێدا کوژرا. (۳۳۴)
 بووه به ره‌گی گولی. (۳۳۵)
 بووه به که‌ری ناو جوگا له هه‌ر دوولا ده‌خوات. (۳۳۶)
 بووه به که‌ول سووری به‌ر له‌شکر. (۳۳۷)
 بووه به فاتمه‌ی سووره‌بان. (۳۳۸)
 بووه به دارده‌ست. (۳۳۹)
 بووکی له‌گه‌ل تۆمه و خه‌سوو تو گویت لی بیت. (۳۴۰)
 بووکه‌که‌مان زۆر جوانه، بالوکه‌ی له لیوانه. (۳۴۱)

-
- (۳۳۳) واته به‌لایه‌ک بنائیته ملی مرۆف و بیترسییت و هه‌ره‌شه بیت.
 (۳۳۴) بوو به ئاژاوه و شه‌ر و قه‌له‌بالغی و ده‌رگای گرتن و شه‌ری نه‌وان
 نه‌بوو.
 (۳۳۵) واته بۆته ده‌ردینک و ناخی گرتوه، زوو زوو سه‌ره‌له‌ده‌داته‌وه.
 (۳۳۶) به‌و که‌سانه ده‌وتریت خۆیان به لایه‌نگیری هیچ که‌س نازانن به‌لام
 سوودمه‌ندن و له هه‌ردوولا ده‌خۆن.
 (۳۳۷) واته ئه‌و که‌سه ئه‌و لیها‌توو نییه ته‌نها سنگ ده‌رده‌په‌رتییت، خۆی
 گرنه‌گ ده‌رده‌خات.
 (۳۳۸) واته ئافه‌رتینک به شیر و هو‌ر ده‌ستپیشکه‌ری هه‌موو شتینک بکات.
 (۳۳۹) واته هزر و که‌سایه‌تی خۆی به‌کارناهییت بۆته پیاوی خه‌لکیی.
 (۳۴۰) بۆ ئه‌و که‌سانه‌یه ناوێن راسته‌وخۆ به‌رامبه‌ر به که‌سیک بدوین به
 ناراسته‌وخۆ ده‌یدرکپێن.
 (۳۴۱) به که‌سیک ده‌لێن وه‌کو لیها‌توو نییه و خاوه‌نی هه‌له‌کردنیشه.

بووك و خەسوو رى ناكەويت، كەر بە پەيزەدا سەر ناكەويت. (٣٤٢)
 بووكە بە بارانى، سەعاتى جارانى، ئاوى بن دەغلانى، دەمى
 بووكى شيرىن كەن بە تەماتە سوورى كەن. (٣٤٣)
 بووكان بۇيان گەند و گۆ، كچى مەن دوواكەوت لە شوو، دووايش
 جوانى جوانانى بوو. (٣٤٤)
 بووك لە سەر زىن دەگەریتەوه. (٣٤٥)
 بۆ ھەر دەردىك دەوايەك. (٣٤٦)
 بۆ يەكەك بەرە بۆت بەریت. (٣٤٧)
 بۆ دۆستىك ھەزار كەمە، بۆ دۆژمنىك يەكەك زۆرە. (٣٤٨)

(٣٤٢) واتە ئەمە دوو شتى موستەحیلە.

(٣٤٣) ئەمە نەرىتىكى كوردەوارىيە، كاتىك مەترسى بى بارانى ھەستى
 پى دەكرىت ھەندىك ژن نەزر دەكەن جوانترین جلى كوردى خۆيان لە بەرى
 دارىك بکەن و بیدەنە دەست مندالان و بیخەنە بەردەمى مالان و بووكە بە
 بارانى بلیین و خاوەن ماله كان ئاو و گەنم و نوقل ھەلدەن بەسەریانا.
 (٣٤٤) ھەندىك خەسوو جیاوازیی دەكەن لە بەینی بووك و كچ و
 مندالەكانیان. ناز نادەن بە منالى بووك و كۆرەكانیان. زیاتر خوشیان بۆ
 كچ و زاوا دەویت.

(٣٤٥) لە كوردەواریدا گرفتى خىلەكى ئەوەندە زۆرە. بووك لە كاتى

گواستنەویدا دەگەریتەوه یان شایەكەیان لى دەكەن بە شین.

(٣٤٦) خواى گەورە بۆ ھەر دەردىك دەرمانى خۆى بۆ داناوە. ھىچ دەردىك
 بى دەرمان نییە.

(٣٤٧) واتە بۆ كەسىك دلسۆز بەو خزمەتى بكە ئەویش وابیت بۆت.

(٣٤٨) دۆست تا زۆر بیت باشترە، مەرۆڤ زیاتر دلنیاتەر دەبیت لە ژياندا بەلام

بۇرۇش چوۋ، سەيلى نايە بانى. (۲۴۹)
 بۇ نانېك مالى خۇى جيا دەكاتەۋە. (۲۵۰)
 بۇسۇ لىھە ئىناستىت. (۲۵۱)
 بۇيە يىت دەلىم كاكە چۆلەكەم بۇ بگىرىت. (۲۵۲)
 بۆتە مووروى غەيىي. (۲۵۳)
 بۇ نەفسىم نىيە بۇ قەيرىمە. (۲۵۴)
 بۇ سۆرە نىسكىك زۆرە. (۲۵۵)
 بۇ تارىكىيى، مۇمىك زۆرە. (۲۵۶)

دوژمن واتە دژايەتىي و دوژمنايەتىي و بى ئارامىي.
 (۳۴۹) بە كەسىك دەوترىت بۇ كارىكى خىر و قازانچ بچىت. بە زەرەر و
 كەوتىنىكى گەورەۋە بگەپىتەۋە.
 (۳۵۰) بە يەكىك دەوترىت لاي خۇى ئاسايى يىت لەسەر نان و سفردى تۆ
 بخوات، بەلام رىگرە لە ئاستى كەسانىك نانى ئەو بخون.
 (۳۵۱) واتە زۆر شىر و رەزىل و پىسە.
 (۳۵۲) واتە بۇيە بە گەورە سەيرت دەكەم و دەستى رىترم ھەيە بۆت. تۆش
 بچووك سەيرم كەيت و يارمەتىم بەيت و ئاگات لىبىت.
 (۳۵۳) بە كسىك دەوترىت كەم دەر كەويت و شويتى دىيارىكراوى نەبىت.
 (۳۵۴) مرزف بە ژەمىنكى خەلىكىي تىر ناخوات. بەلام شتى باش و خواردنى
 جوان دەر خواردى ميوان بدرىت بۇ رىترگرتنى.
 (۳۵۵) كەۋاتە ئەگەر كەموكورتييەك، نەنگىك، غەيىيك يان خەتايەك بوو
 مەيە لە يىگانە بىزانىت.
 (۳۵۶) بۆتەنگانە نەبوونى يارمەتىي كەمىش يىت ھەر باشترە لە پشت تى كىردن.

بۆت نه سازا، مه يخوازه. (۳۵۷)

بۆته چه رمی چۆله كه. (۳۵۸)

بۆته كۆله وژى ناو ته نوور. (۳۵۹)

بۆته نه سپیى كراسه كۆن. (۳۶۰)

بۆته ره سمى دیوار. (۳۶۱)

بۆته به ردی بن گۆم. (۳۶۲)

بۆ شقارته يه كه مزگه وتيك ده سووتيت. (۳۶۳)

بۆنى شیری خاو له ده می دیت. (۳۶۴)

(۳۵۷) ئەو کارەى بۆت نه گونجا، زۆره ملی مه كه و وازی لی بیتە.

(۳۵۸) واتە به ده ست هه موو كه سیكه وه ئاسانه.

(۳۵۹) واتە كه وتۆته ده ست ئاگر باز و ئاگرى پیخۆش ده كه ن

(۳۶۰) به كه سینك ده وتريت كه كه سینكى گرت به رۆكى به رنه دات و بیتراری بكات.

(۳۶۱) به يه كینك ده وتريت هه چ هه ستی تیدا نه بیت.

(۳۶۲) به كه سینك ده وتريت خۆى شار دبیته وه و خۆى بی دنگ كر دبیت و

جووله ی له خۆى بری بیت بۆ ئەوه ی نه بینریت.

(۳۶۳) كه واتە كه سینكى خۆیه رست له پیتاوى شتیكى كه می خۆیدا

به ته نكه وه نایه ت زه ره رێكى گه وه به رپا بكات.

(۳۶۴) به كورپى كى تازه پینگه یشتوو ده وتريت كارى پیاویكى گه وه بكات.

پیتی (پ)

- پاپۆره‌که‌ی نووقم بووه. (۲۶۵)
 پاروو تا نه‌یجویت قووت نادریت. (۲۶۶)
 پاروو له‌ دەم داکه‌ویت بۆ کۆش باشه. (۲۶۷)
 پاره بۆ نامه‌رد رووزهردی دیتیت. (۲۶۸)
 پاره پاره په‌یدا ده‌کات. (۲۶۹)
 پاره بده‌یت، مه‌لا له‌ مزگه‌وت ده‌رده‌که‌یت. (۲۷۰)
 پاره چلکی ده‌سته. (۲۷۱)
 پارهی حه‌رام کیسه‌ ده‌دریتیت. (۲۷۲)
 پارهی سپی بۆ رۆژی ره‌ش. (۲۷۳)

-
- (۳۶۵) خه‌میکێ زۆر دایگرتوه‌ له‌ نه‌نجامی زیانی‌کدا.
 (۳۶۶) قسه‌ تا بیری لی نه‌که‌یته‌وه‌ فری نه‌ده‌یته‌ ده‌ره‌وه‌.
 (۳۶۷) خیر و چاکیی و سوودت بۆ که‌سوکار و دراوسی و ناسیاوت چاکتره‌.
 (۳۶۸) پیاوی نامه‌رد پاره‌دار بیت ده‌که‌ویتته‌ کاری خراپ.
 (۳۶۹) که‌ پاره‌ت زۆر بوو کاسبی و بازرگانی پتوه‌ ده‌که‌یت سه‌روه‌تت زیاد ده‌کات و ده‌وله‌مه‌ند ده‌بیت.
 (۳۷۰) مرۆف خاوه‌نی پاره‌ بوو هه‌موو شتیکی پت ده‌کریت.
 (۳۷۱) واته‌ به‌ پاره‌وه‌ مه‌نازه‌، چونکه‌ په‌یا ده‌کریت و له‌ ده‌ستیش ده‌چی‌ت
 (۳۷۲) که‌وابێ ره‌نج بۆ رزق و پارهی حه‌لال بدریت چاکه‌، پارهی حه‌رام زوو له‌ ده‌ست ده‌چی‌ت و بێ به‌ره‌که‌ته‌.
 (۳۷۳) پاشه‌که‌وتکردن پتو‌سته‌ بۆ رۆژانی ته‌نگانه‌ و پیری.

پاروو له دهم دهفریتیت. (٢٧٤)

په تی درو کورته. (٢٧٥)

په رږینی پیاو رهوشته. (٢٧٦)

په ردهی به رووهوه نه ماوه. (٢٧٧)

په رویهك له من دادره. (٢٧٨)

په روی به دهمهوه نییه. (٢٧٩)

په له پیټکه ی لیډه شق دهبات. (٢٨٠)

په لوله ش دهم دهسووتیتیت. (٢٨١)

په مووش له شاره زوور زوره. (٢٨٢)

په نجهی خو ی گهست. (٢٨٣)

(٣٧٤) واته ته ماعکار و جهردهیه له نان په یدا کردندا.

(٣٧٥) واته درو سر ناگریټ، راستی ههر دهرده که ویت.

(٣٧٦) سنووردانان بو پیاو رهوشتی به رزه دهیټته په رږینی.

(٣٧٧) واته شهرمی خروری نییه و سنووری به زاندووه له بی رهوشتیدا.

(٣٧٨) واته که سینک دهلیټ: زوری به سر هاتووه، به رامبه ره که ی نارام بگریټ.

(٣٧٩) ده مشر و جنیوفرۆشه و ریټ له کهس ناگریټ.

(٣٨٠) به که سینک دهوتریت زوری بو هاتووه و ناتوانیت ئیتر نارام بگریټ.

(٣٨١) به که سینکی بی به ها دهوتریت توانجی گرتیت یا کاریکی ناپه سندی کردیت.

(٣٨٢) واته شټیک ده گمهن بیت له جوانی و چاکی نر خدا چاکتره.

(٣٨٣) به یه کینک دهوتریت دوا ی کاریکی ناپه سهند ناشرین زور په شیمان بیت.

- پەنا ھەر پەنای خوايە. (٢٨٤)
- پەنا بەریت بۆ بیگانه، دەتکات بە پەندی زەمانە. (٢٨٥)
- پەتپەتیتی دنیای پی کراوە. (٢٨٦)
- پرسا بەو زانابە، پرسا بەو دانابە. (٢٨٧)
- پشت کۆلی پشت دەرگامە. (٢٨٨)
- پشت بە نامەرد مەبەستە. (٢٨٩)
- پشتی دەستی خۆی داخ کرد. (٢٩٠)
- پشتی یەکتەر نادەن لە زەوی. (٢٩١)
- پشیلە لە مالی ناشتا ناکات. (٢٩٢)

-
- (٣٨٤) واتە ژیان و مردن و خۆشی و ناخۆشیمان بە دەست خوايە. پێیوێستە پەنا بەرین بۆ خوا و بەرنامە گەورە کەمان قورئانی پیرۆز بیت.
- (٣٨٥) وامان تێ دەگەتیت خزم و کەسوکار ھەرچۆنیک بن لە بیگانه چاکترن.
- (٣٨٦) واتە زۆر تازار و ئەشکەنجە دیوہ لە ژیانیدا.
- (٣٨٧) ئەگەر کەسیک بێدوێت زانا و دانا و بەتوانا بیت پێیوێستە بۆ ھەموو شتیک پێتمایێ لە خۆی چاکتر وەرگرت. سەربەخۆ سەری بێ دەلاک نەتاشیت.
- (٣٨٨) واتە رابەر و ئەمینداریتی لە مالدەیدا و پاسەوان و دلسۆزیتی.
- (٣٨٩) ئەوہی پشت بە نامەرد بێستنی کاری دەوہستی.
- (٣٩٠) واتە درای ئەو ھەلە یە جارێکی دیكە دووبارە ی ناکاتەوہ.
- (٣٩١) بە کەسانیک دەوتریت زۆر یە کگرتوو خۆشەویست بن و بەرژوہەندی یە کتر بپاریترن تا خالی مردن.
- (٣٩٢) واتە زۆر رەزێل و چروکن تیر بە سکی خویان ناخۆن.

پشيله دهمى نه گه يشته دووگ، ده يوت سويړه. (۳۹۳)

پشيله له مال نيه مشكان تليليانه. (۳۹۴)

پشيله كويړ خيړ له ده ستيان نابيته وه. (۳۹۵)

پشيله گوى به درمان بوو دهشارد وه. (۳۹۶)

پياما بكن سووژن، بانگم بكن ئاغازن. (۳۹۷)

پياو قوتابيه و روژگار وانه يه. (۳۹۸)

پياو قوتابى ژنه. ژن ماموستاى شهيتانه. (۳۹۹)

پياو بوخچه ي نه كراوډيه. (۴۰۰)

پياو كه زورى وت چاكيش ده ليت و خراپيش ده ليت. (۴۰۱)

(۳۹۳) به كه سينك ده وتريت بى توانا و بى ده ست و درامدت بيت شتيكى
باشى بى نه بيت له بى ده سلاتى خوى وا ده ليت.

(۳۹۴) به و خيرانانه ده لين كه گوره كانيان زور ديكتاتورن، بچو كه كان
سهره ست نين له مالى خوشيان بچولته وه.

(۳۹۵) واته ميه ره بان نين بى هه ژار و ليقه و ماوان.

(۳۹۶) به كه سينك ده وتريت كاريكى به ده ست بيت خوى بشاريتته وه خيړ
نه داته وه بى كه س.

(۳۹۷) نه و كه سانه ي به روو كدش حه ز به ناوبانگ و له قه ب ده كدن گوى
ناډنه راستى ژيانيان و ناخيان بى دوژمن كويړ كرى.

(۳۹۸) هم مو كه س له روژگار وه وانه فير ده بيت وه كو تاقى گه يه ك.

(۳۹۹) كه وابه پيوسته پياو گوى له ژن بگريت و عه قلى لى وهر گريت.

(۴۰۰) پياو تا ژن نه هيتيت و خيړان دروست نه كات. به زگورديتى ناتوانيت
بچيته هم مو شويتيك و مالىك.

(۴۰۱) هم مو كه س ده بيت به پيى پيوست قسه بكات هه له وه نه بيت.

پیاو ناچار بوو، به نامهرد دهلیت بهریشی مهردانهت
قهسه م. (۴۰۲)

پیاو نه مریت به هه موو ئاواتیک دهگات. (۴۰۳)

پیاو چه تره بو ژن چادره بو خیزان. (۴۰۴)

پیاو قسه یه کیش بو خوا بکات. (۴۰۵)

پیاو میرووله یه کیش دوژمنی نه بییت. (۴۰۶)

پیاو و پیاو هتیا و تووه. (۴۰۷)

پیاو خراب خوژگه وهکو ههنگ ده بوو، له دواي پیوه دان رۆحی
دهرده چوو. (۴۰۸)

پیاو هتی به ئیشه، نهك به ریشه. (۴۰۹)

پیاو هتی به سه ر ئاوی هه مامه وه دهگات. (۴۱۰)

(۴۰۲) جاروبار کارت ده که ویتته لای کهسانیک چاک دهیان ناسیت ناهیتن

به لām ناچاریت سویتد به سهریان بخویت و پیتریان لی بگریت.

(۴۰۳) نه گه ر خوا ته مهن بدات هه موو شتیک به دلی خوټ ده بینیت.

(۴۰۴) پیاوی به حهیا و ره نهدر هه موو شتیکه بو دواروژی ژن و مندال.

(۴۰۵) واته هه موو جاریک ناههق نه لین خوا ئاگای لیمانه.

(۴۰۶) واته دوژمن بچووکیش بیت زه ره ری زوره .

(۴۰۷) کهوابی وشه ی پیاو هیما ی کار و کرده وه ی جوانه.

(۴۰۸) واته ته وه ی بیهویت خراپه کار بیت تووشی نازاری ویتدان ببوايه و

پیتی به مردایه.

(۴۰۹) کهوابی شیوه و پروکesh گرنگ نییه، به لکو کار و کرده وه شهرته.

(۴۱۰) به کهسیك دهوتریت خوی پیاو هتی و چاکه له دهست نایهت چاکه

به سه ر مالی خه لکییه وه دهگات.

- پیاوئ خویږی بوو، ژنی ددهن به شوو. (٤١١)
- پیاو چاک چه تری سهره. گهر شریش بیت ناو دادهره. (٤١٢)
- پیاو سهر راست شه ریکی دهوله مه نده. (٤١٣)
- پیاو نابووت خه می دوور و قهرزی کوڼ به یاد دهکات. (٤١٤)
- پیاو به گهردهی فیږی پلاو خواردن بیت، دهست بو لووتی دهبات. (٤١٥)
- پیاو یک ژنی مرد بو ی راکه، ته لاقیدا لی راکه. (٤١٦)
- پیاو دوو ژنه جهرگی کون کونه. (٤١٧)
- پیاو په شیمان شاخی لی دهرویت. (٤١٨)

- (٤١١) کهوابی پیاو خویږی ناگای له مال و مندالی نییه، خه لکی دهست دهخاته کاری مالیه وه.
- (٤١٢) واته سرږوکی خیران دهییت زور چاک بیت خراپی و زهره ری بو خیرانی خوئی نهویت.
- (٤١٣) له بهر نه وهی جیی متمانه یه بو دهوله مند قهرزی ده داتی.
- (٤١٤) پیاو نابووت وهره سهی باوکی و خزمی دوور و قهرزی کوڼ به یاد دهکات.
- (٤١٥) بو گالته وگپ نه مه دهوتریت که که سینک به نه شاره زایی کاریک بکات و هله ی تیادا کردییت.
- (٤١٦) کهوابی پیاو ژن مرده قه دری ژنی دوو هم زیاتر ده گریت. به لام پیاو یک ژن ته لاق بدات قهت ژن راگر نییه.
- (٤١٧) کهوابی پیاو یک دوو ژنی هدییت. هدر دوو ژنه که رقی دلیان به پیاو که ده ریژن.
- (٤١٨) واته پیار دهییت عاقلانه دهستباته کاره کانی په شیمانیی له دوا نهییت.

پیاوی شیاو بو جیی شیاو، پیاوی نه شیاو بو کورسی شکاو. (۴۱۹)
پیری و سهده عیب. (۴۲۰)

پیری له پیری مهروانه، له ههول و داوی بروانه. (۴۲۱)
پیر بوت نه کات ته گبیر، نابیت به میر. (۴۲۲)
پیره، به راو و ته کبیره. (۴۲۳)
پیی پیاوا جزاوه. (۴۲۴)

پیی زل نه گبه ته، سه ری زل دهوله ته. (۴۲۵)
پی به قهده به ره که ی خوت راکیشه. (۴۲۶)
پیکه وه ناچینه جه وایکوهه. (۴۲۷)
پیکه وه له مه نجه لیکدا ناکولین. (۴۲۸)

(۴۱۹) کهواته کهسی لیتهاتوو ده شیت له جینگای چاکدا کار بکات. به لام
نه شیاو و لیتهاتوو کار نه کات چاکتره.

(۴۲۰) مرژ پیری و سستی رینگره بو هه موو کاره کانی ئه وهش کاری
یهزدانه هه موو گهنجیک پیر ده بیت و ده مریت و له پیریدا ئه وه ده لیته وه.
(۴۲۱) هه ندیک پیر پیری پیوه دیار نییه له بهر ئه وهی ته ندروستی باشه.
(۴۲۲) واته پیر به ته زمونه.

(۴۲۳) پیری زور شت له ده ست ده دات و زور شت فیژ ده کات.

(۴۲۴) واته زه ره ره مند بووه. وانه ی لی وهر گرتوه.

(۴۲۵) ده بیت ته زمون بوو بیت لای کونه کان و تاقیان کردیته وه قاچ
زه کان نه گبه ت بوون و سه ر زله کان به ده وله ت بوون.

(۴۲۶) به پیی بوون و گیرفانی خوت خه رج بکه و زیاده روی مه که.

(۴۲۷) له گه ل یه کتردا ناتوانن بژین.

(۴۲۸) واته سروشت و بیر کردنه وه یان جیاوازه.

پيښه نينى زور گريانى به دواډا ديت. (٤٢٩)
 پيښه نه له گهل دنيا، بوځوت بگري به تهنيا. (٤٣٠)
 پيشكه وتووى دواكه وتووه. (٤٣١)
 پيتج په نجهى دست هموى چوونيه ك نيه. (٤٣٢)
 پيى بهو پشكويه دا چراوه. (٤٣٣)
 پيريك له خوښيا و جوانيك له ناخوښيا، وهك يهك دهبن. (٤٣٤)
 پيم دهليت خاله، گوايه من پيرم، تالوى نه شته ردهات له
 بېرم. (٤٣٥)
 پيى دهليم نيره، دهليت بيدوشه. (٤٣٦)
 پياز پاكه ره، پر به پيستيتى. (٤٣٧)

(٤٢٩) زور پيښه نين سروشتى نيه و ناپه سنده.
 (٤٣٠) به كاريك دهوتريت كه هيشته سهرى نه گرتوه، خاوه نه كى كه شوفش
 دهكات.
 (٤٣١) له سهره تاوه زور كوڅشى كړدوه و سهر كه وتوو بووه. به لام بى
 نه نجام بووه.
 (٤٣٢) مرؤف هموى وهك يهك دروست نه بوون، جياوازي زوره له
 به نيناڼدا.
 (٤٣٣) واته تووشى همدان گرفت بووه، نه مجاره خوى لى دهپاريتريت.
 (٤٣٤) وا ده گيه نيت پير به خوښى گنج ده بيه توه و گنجيش له ناخوشيدا
 پير ده بيه ت.
 (٤٣٥) هه نديك كهس به لايوه ناخوشه زياد له سنوورى تهمى بانگ بكريت.
 (٤٣٦) به دوو كهس دهوتريت هيچ له يه كتر نه گهن.
 (٤٣٧) واته هره خهريكى مهرابى و پرابى و شان ته كاندتى خه لكه.

پيازی عهدالانه، خواردنی هديه و بردنی نيبه. (٤٣٨)

(٤٣٨) هندیك كس ناچاره له مائی خویدا خوّلقي خهلكی بکات نان
بخوات، بهلام خیر و خوایشتی ناچیته تهودیوو ده‌رگایه‌وه، ده‌لیت پيازی
عهدالانه.

پیتی (ت)

تا ئاش ئاشه، كه چهل فەراشه. (٤٣٩)
 تا ئەم بايه ئەم كونهوه بێت، ههچ به ههچ نابیت. (٤٤٠)
 تا بهد نه بینیت، بهدخانه به یاد ناکهیت. (٤٤١)
 تا بۆ خۆم سەند قیر سپی بوو. (٤٤٢)
 تا بۆ تیکهیت نالیت به سه. (٤٤٣)
 تا به خشنده بێت، خوا پیت دهبه خشیت. (٤٤٤)
 تا گویرهكه به گا دهكهیت، خوینی خۆت به ئاو دهكهیت. (٤٤٥)
 تا پیریک دهمریت، ههزار جوان دهمریت. (٤٤٦)

(٤٣٩) تا ئیش و کار و خیر لهو شویتهدا بمیتیت ئەم به جیی ناهیتیت.
 (٤٤٠) كهسیك دهیلت کاریکی خیری به دهستهوه بیت كه بهربهست ههیت
 له لایه کی دیکهوه بۆ سەر نه گرت.
 (٤٤١) كهسیك دهیلت لهوه پیش خراپی له یه کیکهوه دییت، ئیستا لهو
 خراپتری لیقه لکهوتوه، خۆزگه به یه کهم دهخوازیت.
 (٤٤٢) کهواته نهو هیلاکییهی بۆ خۆی کردویتی. کەس به تهما نهییت.
 (٤٤٣) واته کهسیکی تهماعکار و چاو برسییه و چاو ورگی تیر نابیت.
 (٤٤٤) ههموو کهسیکی دل و دهستکراوه و بهخشنده، خوی گهوره زیاتری
 پێ دهبه خشیت.
 (٤٤٥) واته تا منالیک گهوره دهکهیت، به هیلاک دهچیت.
 (٤٤٦) نهو قسهیه باوه ههموو کهس دهیلتیهوه (له مردنی گهنجاندا).

- تا چیلکه‌ی تیۆه ده‌یت بۆنی دیت. (٤٤٧)
- تا تاریک نه‌بیت کهس چرای ناوێت. (٤٤٨)
- تا تو و نه‌وه‌شیتیت، خه‌رمان هه‌لناگیریت. (٤٤٩)
- تا جیی رم نه‌که‌یته‌وه نه‌یچه‌قیتیت. (٤٥٠)
- تا جی ره‌وشت له‌سه‌رنی، هه‌موو جیهان له‌به‌رنی. (٤٥١)
- تا خان ده‌سازیت، له‌شکر ده‌ترازیت. (٤٥٢)
- تا خاوه‌ن مال دزی گرت، دز خاوه‌ن مالی گرت. (٤٥٣)
- تا ده‌لیت تری، به‌رسیله پیده‌گات. (٤٥٤)

-
- (٤٤٧) به‌و که‌سانه ده‌لێن تا بیاندریتیت هه‌له‌ زیاتر ده‌که‌ن.
- (٤٤٨) تا مرۆڤ نه‌که‌وێته ته‌نگانه‌وه بیر له‌ چرا و پروناکیی ناکاته‌وه و فریای خۆی ناکه‌وێت.
- (٤٤٩) واته‌ تا هه‌ول و ته‌قه‌ل نه‌ده‌یت به‌رنامه ده‌ست به‌کار نه‌کات.
- (٤٥٠) پێویسته هیچ که‌س به‌بی بیر و به‌رنامه ده‌ست به‌کار نه‌کات.
- (٤٥١) مرۆڤێک که‌ ره‌وشت به‌رز و جیی متمانه بوو، ده‌توانیت هه‌موو جیهان به‌ریت به‌ریۆه.
- (٤٥٢) به‌ که‌سانێکی ته‌مه‌ل و لیته‌هاتوو ده‌وتریت که‌ هه‌ر رێک نه‌که‌وێت و نه‌سازیت و ئاماده نه‌بیت.
- (٤٥٣) به‌ که‌سیک ده‌وتریت ماف به‌لای خۆیه‌وه بیت، به‌لام که‌سیکی دیکه هه‌لده‌کوێته سه‌ری و ده‌سپیشخه‌ری ده‌کات.
- (٤٥٤) به‌ که‌سیک ده‌وتریت زۆر سست و بی‌توانا بیت له‌ کار و به‌رگریکردن له‌ خۆی.

تا دهوران چه کوش نه دات به سهردا، بهرگی ته سلیمی ناکریت
به بهردا. (۴۵۵)

تاریکی مانگ سهر له ئیواره دیاره. (۴۵۶)

تا ریوی قه واره ی خوی خویتدهوه، پیستیان گروو. (۴۵۷)

تا زهوی تیر ئاو نه بیت، گیا ئاو ناخواتهوه. (۴۵۸)

تازه هاته روو، کونه پیش که ندوو. (۴۵۹)

تازه کورن، دایم توورهن. (۴۶۰)

تازه هات کونه خه لاتّه. (۴۶۱)

تا زور بژیت، زورتر ده بینیت. (۴۶۲)

تا ژیریری کردهوه، شیت له ئاو په رییهوه. (۴۶۳)

(۴۵۵) که وایی زه مان و ته من و به سهرهات مرۆف فیژی هه موو شیتک و
تارامگرتن ده کات.

(۴۵۶) که وایی هه موو کاریکی سهر نه که وتوو له سهره تاوه دیاره.

(۴۵۷) ده بیت مرۆف کاتیک گرفتییکی هه بوو. پیشوهخت فریای خوی که ویت.

(۴۵۸) تا ئاغا لیی زیاد نه بیت، په نجبه ره هیچی بهرناکه ویت.

(۴۵۹) هه موو شیتکی تازه و جوان له روودا ده نریت. به لام شتی کۆن و بئ
که لک ده خریتته په ناو پاسار ده شاردریتتهوه.

(۴۶۰) نه وانه ی هه رزه کار و لاو و خوراگر بن زور زوو هه لده چن.

(۴۶۱) که خوا تازه ی دا با کونه بکات به خیر یان خه لاتتی بکات.

(۴۶۲) واته تا ته من دریتتر بیت مرۆف زیاتر دانا و به ته زمون ده بیت.

(۴۶۳) پیویسته مرۆف خوی گوشه گیر نه کات به بیر کردنهوه، تازاش بیت له
راپه رینی کاره کانیدا له کاتی خویدا.

تا شوو دهكەيت ميريت، كه شووت كرد گزيري، كه سكت كرد پيري. (٤٦٤)
 تا شاخيك نه رووخيت، كه نده لانيك پر نابيتهوه. (٤٦٥)
 تا فهرز و دستا بيت، سونه ت به تاله. (٤٦٦)
 تا كهر له به غدا نه زهريت بهري نادات. (٤٦٧)
 تا كج بميتيت به خت دهيتيت. (٤٦٨)
 تاك و ته نيابي ته نها بو خوايه. (٤٦٩)
 تاكيك كه وش و تاكيك كلاش، ماندوو نه بي مام ته ره ماش. (٤٧٠)
 تا كوونيك ده گريت سه د كووني تري تي دهيت. (٤٧١)

(٤٦٤) نه مه قسه يه كي كۆنه به كچان ده وتريت.
 (٤٦٥) تا كه سيكي چاك و بهرز نه فو تيت، بچو كيك سه ره هل نادات و پي
 بگات و ده ركه ويت.
 (٤٦٦) كه واته هه نديك كاري پي رست دهيت پيش بخريت و له كاتي خويدا
 جيبه جي بكريت.
 (٤٦٧) له كوونا و تراوه كه قرژال هه ر كه سيكي گهزت تا كهر له به غدا
 نه زهريت بهري نادات. بو ته وهي خه لكي له جانه وهري ناو ناو بترسي و
 دهستي بو نه بات.
 (٤٦٨) به دوورو ليك ده درسته وه. يه كه م: بو ره چاو كردني باري دهروني. دووه:
 كچيك بميتيه وه زياتر شاره زا و قال دهيت له بهر پو بهر دني مال به خيو كردني
 مندال.
 (٤٦٩) تاك و ته نيابي بو خوا هاتوه. بو مرؤف ته نيابي گرانه.
 (٤٧٠) واته كه مو كورتي ژياني مرؤف، مرؤف ماندوو ده كات.
 (٤٧١) كه سينك ده ليت كه گوزه ران و ژياني له ته نگانه دا بيت و ته وهي پهيدا ده كات
 به شي بژيوي ژياني نه كات.

تا گه‌نج بووم خزانی، که پیربووم ترانمی. (٤٧٢)
 تا لووت له به‌ردی نه‌لحد نه‌که‌وئ، ئازانی جی‌گای نه‌سلیتنه
 نه‌وئ. (٤٧٣)
 تالیی و سویزیی زور چیشته‌وو. (٤٧٤)
 تالانکراو به مال ده‌بیت، سکه‌رو به مال نابیت. (٤٧٥)
 تا ما مراندی، که مردیش تراندی. (٤٧٦)
 تا مال وه‌ستا بیت به مزگه‌وت حه‌رامه. (٤٧٧)
 تا مابووم پیلاویک نه‌بوو له پام، که مردیشم هه‌زار جووت جی‌ما
 له‌دوام. (٤٧٨)

(٤٧٢) که‌وابی تا گه‌نج بووه نه‌یه‌شوه تامی ژیان بجیژیت کاتیکیش
 که‌وتۆته ته‌مه‌نده‌وه بۆ مردن دانراوه.
 (٤٧٣) پیویسته هه‌موو مرۆڤیک له ژیاندا بیر له مردن بکاته‌وه و به‌شی نه‌و
 دنیا‌شی تیدا به‌یلت. (٤٧٤)
 (٤٧٤) واته نه‌هامه‌تی و دامایی و نه‌داریی و نه‌خو‌شیی له ژیانیدا زۆری
 دیوه بۆیه بۆته نمونه‌ی مرۆڤ.
 (٤٧٥) مالی تالانکراو و سووتا و له‌سه‌ر ته‌رزی تازه‌تر دروست ده‌کریته‌وه
 به‌لام زۆرخۆر و سکدرا و موسریف به مال نابیت.
 (٤٧٦) واته له ژیاندا بۆی نه‌بووه و به‌که‌م مامه‌له‌ی کردوه و کاتی
 مردیش به‌ریزه‌وه به‌ریی نه‌کردوه.
 (٤٧٧) واته هه‌موو ره‌نجت بۆ خۆت و ماله‌که‌ت پیویسته‌یه پیش مزگه‌وت.
 (٤٧٨) واته کاتیک هه‌موو ئاواتی پۆشته‌یی و بوون بووه هیچی نه‌بووه به‌لام
 کاتیک نزی که‌وتۆته‌وه له مردن و پیری بۆته‌خواه‌نی هه‌موو شتیک.

تامی، تامیی گهنه شامی. (٤٧٩)
 تا نه ینایه ته بهق، نه یووت نه لآهو سهدق. (٤٨٠)
 تانهی دؤست له تیری دوژمن تیژتره. (٤٨١)
 تاوانکار وا به لای یارموه، بئ تاوان سهری وا به دارموه. (٤٨٢)
 تاوئ گه شه و تاوئ ره شه. (٤٨٣)
 تا ووتم بسم الله وئی الحمدولله. (٤٨٤)
 ته بهقی پر ناشتی مالّه. (٤٨٥)

(٤٧٩) ئەمە قسەیدەکی زۆر کۆنە واتە ئەوەی زۆر بە دەرامەت بوو خۆی
 دوور و تەرە گرتوو له نەدارەکانەوه.
 (٤٨٠) بە کەسانیکە بئ هۆش و کەشفشکار دەوتریت. دواى بوونیکی زۆر
 هیچیان بە دەستەوه نامیتیت دەکەونه سوال
 (٤٨١) توانج و توانەى کەسى نزیك و دۆست و خزم زۆر گران و تیژتره له
 بیر ناچیتەوه، چونکه گشت کات چاوه‌روانى چاکیی له مانە ده‌کریت. به‌لام
 له دوژمن چاوه‌روانى هه‌موو خراپه‌یه‌ك ده‌کەیت به‌لاته‌وه زۆر گرانه نییه.
 چونکه ده‌توانیت تۆش حەقی خۆتى لیّ بکه‌یتەوه.
 (٤٨٢) بە کەسیکی بئ گوناھو بئ خەتا دەوتریت له جیاتی گوناھبارة که
 تووشیان گردییت.
 (٤٨٣) بەو کەسانه ده‌وتریت ئەوه‌نده مه‌نگ و بێده‌نگن ناخوینترینه‌وه.
 (٤٨٤) واتە ئەو کەسانه‌ی به‌ په‌له‌ن له‌ خواردن و هه‌موو شتی‌کدا کەس
 پێیان ناگاتەوه.
 (٤٨٥) دەوڵەت و بوون و تیروپیری و ناشتی و خوشیی و تیژی ده‌خاته
 مالّه‌وه.

ته پلى بىياريى كووتاوه. (٤٨٦)
 تهرارزوو شهرمى له كهس نيبه. (٤٨٧)
 تهر و وشك پيځه وه سووتان. (٤٨٨)
 ته عزيبه د دهوله مهنه شايى هه ژاره. (٤٨٩)
 ته قهه سهرى ديت. (٤٩٠)
 ته قله به فيل لى ده دات. (٤٩١)
 ته ماع سهرى نه برىت، سهرت ده برىت. (٤٩٢)
 ته مهل ده لىت هه مووى ده خوم، دوايش ده لىت چيم كرد به خوم. (٤٩٣)

(٤٨٦) بهو كه سانه ده وترىت له هه موو ره وشت ناپه سه نديده ك بوونه ته وه
 قسه و رىتمايى كهس كاريان تى ناكات.
 (٤٨٧) كه واته هاوسه نځي و راستي و عدالته شهرم ناكات و له كهس
 ناترسيت.
 (٤٨٨) واته چاك و خراب وه كو يه ك زهره رهنه بوون.
 (٤٨٩) دهوله مهنه كان له ته عزيه كانياندا زور مه سره ف ده كهن. هه ژاره كان
 تير دهن.
 (٤٩٠) واته مېشكى هيچ وه رناگرىت و عدقلى نيبه. كهس خوى هيلاك
 نه كات له گه ليدا.
 (٤٩١) واته نه وه نده فرت و فيلاويه كهس ده ره قه تى نايهت.
 (٤٩٢) كه واييت مرؤف ته ماعكار بيت و زور پارهى به لاهه گرنگ بيت
 له پيتاويدا سهرى تيا ده چيت.
 (٤٩٣) نه وه دى رهنج نادات هه له پالوه ده خوات. به هيلاك ده چيت و
 په شيمانه.

تەمەن زۆر شتت لە دەست دەدات، زۆر شتشت فیر دەکات. (٤٩٤)
تەنھا بە ناو بە شەره. (٤٩٥)

تەندروستی تاجە وابە سەرمو، هەتا دەتوانیت لێی
مەکەرەوه. (٤٩٦)

تەور کلکی خۆی نابریتهوه. (٤٩٧)
تەیر هەیه گوشت دەخوات، تەیر هەیه گوشتی دەخوړیت. (٤٩٨)
تەیری گول عاشق بە داری زەقنەبووتە. (٤٩٩)

تری روښتوو و تسی ماوه. (٥٠٠)

تری گۆیژە دەکیلیت. (٥٠١)

تری بی و بەردەمی رەشەبا کەویت. (٥٠٢)

(٤٩٤) تەمەن و ژیان ئەزموونی چاکت دەدات و لە هەمانکاتیشدا زۆر
شتشت لە دەست دەدات.

(٤٩٥) واتە هیچ خەسلەتیکی مەروڤایەتی تیدا نییه.

(٤٩٦) تەندروستی چاک سەروەتی دنیا و تاجی خوش بەختییە با زۆر
ئاگاداری بین.

(٤٩٧) واتە خزم و کەسوکار نابیت شکستی یەکتریان بویت.

(٤٩٨) هەندیک کەس هەن زەرەرمەند و بی سوودن، هەندیک کەسیش باش و
سوودبەخشن.

(٤٩٩) بە کەسیک دەوتریت زۆر هەزی لە شتی هیچ و پووچ بیت.

(٥٠٠) بە شتیک دەوتریت نیوێ گیان بویت.

(٥٠١) بە کەسیک دەوتریت زۆر خۆی بە توانا و کەشوفش بزانی و لوتی

لە ئاستی هەموو کەسیکدا بەرز بیت.

(٥٠٢) بە کەسیک دەوتریت دەمداو بیت نەتوانیت نەهیتی کەس بپاریت.

تر زلی باوان ویران^(۵۰۳)
 تر کئی کهندی؟ بیگانه^(۵۰۴)
 تف هه لدهیت رووی خوٚت دهگریتهوه^(۵۰۵)
 تف هه لدهیت دهییه سی^(۵۰۶)
 تفهنگ دهنیت به تاریکییهوه^(۵۰۷)
 تفيك روکرا هه لناگیريتهوه^(۵۰۸)
 تپیی تهري تیا نه ماوه^(۵۰۹)
 توتکیش بیچووی سه گه^(۵۱۰)
 توول به تهري نه چه میتیهوه، به وشکی دهشکیت^(۵۱۱)

(۵۰۳) به یه کیکی دهعهچی و فشوهورکهر به لām باوانی ویران و نه دار بیت.
 (۵۰۴) هه ندیکجار دواي ناکوکیه کی زۆر له به نینی خزم و کهس یان ژن و
 میرد کاتیک ناشت دهنهوه. خه تاکه ده خه نه شانی که سیکي بیگانه.
 (۵۰۵) واته نه گهر خزم و خیران و کهسوکار. باسی عهیی ناخویان بکهن
 خویانی پی عه یبار دهن و سووک دهن.
 (۵۰۶) نهوه بو رۆژانی زۆر سارد دهوتریت. کهس نه چیتته دهرهوه.
 (۵۰۷) به کهسیک دهوتریت به بی شاره زایی و ئاگالیبونی شیک له خویهوه
 به ئاره زووی خوی قسه بکات.
 (۵۰۸) قسه و ژوان به بی بنه ما مه که، چونکه بهرپرسیار ده بیت و
 په شیمانیش نه نگه.
 (۵۰۹) واته نهوه کهسه کهوتوته ته مه نهوه، هیچ کاریکی پیی ناکریت.
 (۵۱۰) کهوابی هه موو جنس و نهوه یهک، کرده دیان وه کو ئه سل خویه تی.
 (۵۱۱) مه بهستی پهروه دی مناله. له سه ره تای ته مه نیهوه گرنگی بدریتی.

تۆمەيكە و خوا بداتى. (۵۱۲)

تۆكالەك خۆرىت يان بېستانىن. (۵۱۳)

تۆبنوو وەستاي نەجار، خوا يەكە و دەرگا ھەزار. (۵۱۴)

تۆبەي گورگ مەرگە. (۵۱۵)

تۆش نەبىت بە يارم، خوا دەيسازىتت كارم. (۵۱۶)

تۆپىنى خۆي و زەرەرى خاوندەكەي دەويت. (۵۱۷)

تىكە فرىنە. (۵۱۸)

تىر دەرەخات و كەوان دەشارىتتەو. (۵۱۹)

تىر لە كەوان دەرچوو ناگەرىتتەو. (۵۲۰)

(۵۱۲) جاروبار بە رىكەوت خوا دەپرىتتت بەسەر مرۆڭدا.

(۵۱۳) كەسىك خۆي ھەلقورتىتت لە شتىك پەيوەندىي پىتو نەبىت.

(۵۱۴) بۆ كەسىك شو پەژارەيەكى ھەبىت و نەتوانىت يان نەوئىرت

بنووت. بەيانىي تواناي بەرەنگار بوونى ئەو كارەي نەبىت. تىبىنىي: ئەمە
چىزۆكى دارتاش و پاشاكەيە.

(۵۱۵) سروسىت و تەبىعەتى مرۆڭ چۆن ھەلكەوت تەنھا مردن چارەسەرى
دەكات.

(۵۱۶) واتە لە ھەموو كارتىكدا پەنا بەرن بۆ خوا و توانا و عەقلى خۆت.

(۵۱۷) بۆ كەسىكە بەرنامەي نەبىت بۆ ژيانى خۆي و گوئ نەداتە زەرەرى
كەس.

(۵۱۸) واتە ھەلەل و ھەرام و عەبىيەي لا نىيە، تەنھا بىر لە سوودمەندىي
خۆي دەكاتەو.

(۵۱۹) بە يەكەنك دەوترىت قسەي خراپ بە شاراوەبى بەخەلكىي بلىت.

(۵۲۰) ناگات لە قسەكانت بىت. بىچىژە، بىنىژە، ئىنجا دەريھاوژە.

- تیر بی نیشان مه وه شیتته. (۵۲۱)
 تیر و شیر له یهك ده سوون. (۵۲۲)
 تیر ئاگای له برسی نییه. (۵۲۳)
 تیر نه خوره بانگی کردوووه. (۵۲۴)

-
- (۵۲۱) واته قسه ی بی نه نجام مه که، با جیگیر بیت.
 (۵۲۲) به دوو کهس دهوتریت ناحهز بن به یه کتری.
 (۵۲۳) دهوله مه ند ئاگای له هه ژار نییه.
 (۵۲۴) نه مه قسه یه کی کۆنه بهو که سانه دهوتریت زۆر خۆرن.

پیتی (ج)

جارجار به خهروار، جارجار به مسقال^(۵۲۵).

جام که پر بوو لیی دهرژیت^(۵۲۶).

جام دهلیت بشکیم نه زرنګیم^(۵۲۷).

جامانه شری سه لته بابردوو، تو له ژنت چی له برسا
مردوو^(۵۲۸).

جامباز جامباز، کوڼه دهفروشیت به نرخی تازه^(۵۲۹).

جهرگ نازاری ههیه و بیزاری نییه^(۵۳۰).

جهرگ یان بوی دهریت یان پیی دهریت^(۵۳۱).

جهنگ به کوڼه قین دهریت^(۵۳۲).

(۵۲۵) وا دهگه یتیت که مامناوهند نییه. یان زوری له دهست دهیتهوه یان
زور کهمی له دهست دهیتهوه.

(۵۲۶) مروژ زوری بو هات له کاریکی بی سنوردا، هه لدهچیت.

(۵۲۷) واته مروژ مردنی باشته له بهدناوی.

(۵۲۸) به کهسینک دهرتیت ته گهر ئاماده نهییت بو ژنهیستان و راگرتن و به
خیوکردنی. ئهو کاره تووشی خوئی نهکات.

(۵۲۹) به کهسینک دهرتیت کهسهر له عالم دهشیویتییت، رهشت لی دهکات
به سپی.

(۵۳۰) منداڵ تهرک و ئازاره بو دایک و باوک بهلام ئارامگرن له ئاستیانا.

(۵۳۱) منداڵ، دایک و باوک خوین دهخه نه پیتاوی له مردن و ژیاویدا.

(۵۳۲) واته کهسینک رق و قین و بیزاری کوڼه بیتهوه تیایدا ناتوانیت شهر بکات.

- جریووی چۆله که میوان دههیتیت. (۵۳۳)
- جینیو مهده به باوکی سهگم، با جینیو نهدهم به باوکی بهگت. (۵۳۴)
- جینیوینکم پئی بده و بهسهرم که رهوه. (۵۳۵)
- جنۆکه رهنگه کش و بیدهنگه. (۵۳۶)
- جوانیی ناخریته پهرداخهوه بخوریتهوه. (۵۳۷)
- جوانیی بهد رهوشت وهك گولی بی بونه. (۵۳۸)
- جووله که یه کی خواناس، چاکتره له ههزاری بهد خواست. (۵۳۹)
- جوابی دوور درۆیه. (۵۴۰)
- جوگه له دهريا لیل ناکات. (۵۴۱)

- (۵۳۳) ئەمه ئەزموونییکی کۆنه که چۆله که بجریویتییت ئەو پۆژه میوان دههیتیت.
- (۵۳۴) کهواته جینیو ئاسانه ههموو کهس له توانایهتی جینیو بدات به سهگ و بهگ.
- (۵۳۵) واته پشت له یه کتر کردن کاریکی ئاسان نییه، با هاورپیهتی بمیتیت ئەگەر چی گرفتیش خۆی تیایدا بنویتییت.
- (۵۳۶) واته بهزمییکی ناوهتهوه و خۆی که نارگیر گرتوه.
- (۵۳۷) واته جوانی جوانیی ڕوو نییه جوانیی کردار و رهوشته.
- (۵۳۸) رهوشت و کردار و مامه لهی جوان مروژی ناشیرینیش جوان دهکات.
- (۵۳۹) واته جووله که یه کی خواپهرست و مافناس، چاکتره له ههزار بهد خواست.
- (۵۴۰) کهواته وهلامی دوور دهماوهم ده کهویتی و دهگوازیتهوه تا دهگاته نهنجام شیوه راسته کهی دهشیویتی.
- (۵۴۱) واته پیاوی گهوره به قسهی ئەم و ئەو ناشکییت.

جو به دیواردا هه لده گیریت. (٥٤٢)
 جیوهی تیدایه و جاو ده نیتیه وه. (٥٤٣)
 جیگای برین پر ده بیتیه وه، جیگای قسه چاک نابیتیه وه (٥٤٤)
 جیگای به تاله و دل بوئی عه واله. (٥٤٥)
 جیگای مهردان سهر ته نووره. (٥٤٦)
 جی پیی ببینه ئینجا هه نگاو بنی. (٥٤٧)
 جیگاکهی باشه، خوئی تهره ماشه. (٥٤٨)

(٥٤٢) نهونده کاری گرنه و گرانی له دهست ده بیتیه وه له دهست هه موو
 کهس نایهت.

(٥٤٣) بهر که سانه دهوتریت که بیکار و بی هو زور دین و ده چن.

(٥٤٤) کهواته برین دواي ماوهیه جیگاکهی پر ده بیتیه وه به لام قسهی ناخوش
 و نابهجی و زیر هه رگیز بیر ناچیتیه وه.

(٥٤٥) بو کهسیکی زور خو شه ویست دهوتریت که رۆلی گه وری هه بوو بیت
 و جیگاکهی به کهسیکی ناسایی پر نه بیتیه وه.

(٥٤٦) واته تهوهی سهر دانه نهویتییت بو کهس پله و پایهی نییه.

(٥٤٧) کهوابی هه له و هه رزه مه به با نه کهویتیته ته نگاو وه.

(٥٤٨) واته پله و پایه و کاره کهی به رزه به لام خوئی ناهیتییت له و شویتیه دا
 بیت.

پیتی (چ)

چاره نووس نادیاره. (۵۴۹)

چاکه بکه و بیده به دم ئاومه. (۵۵۰)

چاکه له چاکه یه. (۵۵۱)

چالنه لکه ن جیگای هه ر چاله. (۵۵۲)

چاوئ دوژمنی خۆتی پی نه ناسیت بو کویر بوون باشه. (۵۵۳)

چاوئیک گلی کرد ده ریته تیت باشه. (۵۵۴)

چاوئیک گلی کرد ده با هه ر کویر بیت، نه ک به نازار و ئیش و ژان
فیئر بیت. (۵۵۵)

چاوی مار ده ردیتیت. (۵۵۶)

(۵۴۹) واته چاره نووسی مرۆف خوا بریاری بو ددهات.

(۵۵۰) وشه ی چاکه نرخه نابریته وه، دوا ی سه د سال ریت پی ده گریته وه.

(۵۵۱) که سیك چاکه بکات به رامبه ره که شی هه روا ده بیت، خراپه ش له
خراپه یه.

(۵۵۲) نه وه ی چال بو خه لک هه لکه نه تیت هه تا هه په به رزی نایینیت.

(۵۵۳) واته نه وه ی به چاو ده بیینیت راسته، عه قلی پی تیک مه ده.

(۵۵۴) واته که سیك نازاری دایت خۆتی لی رزگار بکه چه ند خۆشه ویستیش
بیت.

(۵۵۵) که سیك نازاری دایت نه بوونی چاکتره، نه ک هه موو کات ئیش و ژان
بیت بو دلت.

(۵۵۶) به وانه ده وتریت زۆر وریا و زیره کن.

- چاوی رهشی کال بووه. (۵۵۷)
 چاوی سوور بووه. (۵۵۸)
 چاوی چۆته پشتی سهری. (۵۵۹)
 چاویان بو بینین داناوه. (۵۶۰)
 چاوی کەس نابینیت. (۵۶۱)
 چاوی لی پۆشیوه. (۵۶۲)
 چاوبازە و ناگیریت. (۵۶۳)
 چاو بەره ژیره. (۵۶۴)
 چاوبرسی چاوی تیر نابیت. (۵۶۵)
 چاوجنۆک تەنھا بە خۆل چاوی پر دەبیتەوه. (۵۶۶)

-
- (۵۵۷) واتە ئەوەی بە تەمای بوو بوو نەبوو نەرەخسا.
 (۵۵۸) واتە هار بووه و کەس دەرەقەتی نایەت.
 (۵۵۹) واتە سهری سورماوه لەو کارە بەرامبەرە کراوه.
 (۵۶۰) واتە ئەوەی بە چاو دەبینیت بە عەقلیش برۆا بکات.
 (۵۶۱) واتە حەزی لە کەس نییه و کەسی خۆشناویت.
 (۵۶۲) واتە رەچاوی کردووه چاوپۆشیی لە هەلە کەمی دەکات.
 (۵۶۳) واتە چاو وەکو بالەندە باز وایە داخستنی کارەساتە بۆ ئەو مرۆڤە
 چونکە هۆی چاودێری مرۆڤە.
 (۵۶۴) واتە چاکەیه کی لە گەلدا کراوه. ناتوانیت بە مقابیل بیداتهوه.
 (۵۶۵) ئەو کەسانەن هەول زۆر دەدەن دەستیان ناچیتە رەنجی خۆیانەوه
 بیهۆن.
 (۵۶۶) واتە ئەوانەن چاویان لە دەستی خەلکییەوهیه تەنھا بە خۆلی مردن
 چاویان پر دەبیتەوه.

چاو به چاو دهكه ویت و روو به روو. (۵۶۷)
 چاوبرسی بهرده می خوئی نابینیت. (۵۶۸)
 چاو سووركه ره دی ده ویت. (۵۶۹)
 چاوت نه فری. (۵۷۰)
 چاك تووشی گون ره شی خوئی هاتووه. (۵۷۱)
 چه پله به ده ستيك لی نادريت. (۵۷۲)
 چه رخی له چه مهر کيشا. (۵۷۳)
 چه قوی لی تیژ کردووه. (۵۷۴)
 چه م بی چه قه ل نابیت. (۵۷۵)

(۵۶۷) واته روو به روو و چاو به چاو دهكه ویت. پیوسته زمانمان سهلامهت بیت.

(۵۶۸) چاوبرسی ههله په زور دهكاته سنووری نییه تا تی دهكه ویت و نایخوات.

(۵۶۹) واته كه ستيك نییه لیی بترسیت و سنووری بۆ دانیت بۆ ههله كانی.

(۵۷۰) واته نه وهی لی دهترسیت دهقه و میت و ده بیت

(۵۷۱) واته به ژيانی كوئی خوئی رازی نه بووه. ئیستا تووشی كه ستيك بووه، به ئاره زوو ته شكه نجهی بۆ داناوه.

(۵۷۲) قهت چاكه به یهك كهس ناكريت. ده بیت به دوو لایه نه بیت.

(۵۷۳) واته وانده کی داوه تی تا ماوه یهك بیرى نه چیته وه.

(۵۷۴) به ته مای شه ریکی قورسه.

(۵۷۵) هیچ شویتیک به بی پیاو خراب نابیت.

چه‌ند بکه‌یت بیگانه په‌رستی، هه‌ر ده‌هیتیت نوشتی. (۵۷۶)
 چه‌و‌نده‌ریک له‌و زه‌ویه ده‌ریته. (۵۷۷)
 چ باکم هه‌یه، دراوم هه‌یه. (۵۷۸)
 چ باکمه کوره که‌چه‌ل کاکمه. (۵۷۹)
 چ بلییت هه‌سه‌ن که‌چه‌ل یان که‌چه‌ل هه‌سه‌ن. (۵۸۰)
 چرا شه‌وقی بو ژیر خوی نییه. (۵۸۱)
 چرا له پی‌شه‌وه رووناکیی بدات، نه‌ک له پی‌شته‌وه. (۵۸۲)
 چرای که‌س تا روژ ناگری. (۵۸۳)
 چرا هه‌لکه و گووی تیا ماوه. (۵۸۴)
 چل نان و قه‌رزیان نه‌وتووه. (۵۸۵)
 چل خه‌م و چل خه‌یال جا چل واسواسه، سی چل چو‌ن ده‌رکه‌م

(۵۷۶) که‌وابی په‌نا بو که‌سی خو‌ت به‌ریت چاک‌تره، نه‌ک بیگانه بتکات به
 په‌ندی زه‌مانه.
 (۵۷۷) که‌واته هیچ شتی‌ک بی رهنج و هیلاکیی ده‌ستگرت ناییت.
 (۵۷۸) دراو و پاره چلکی ده‌سته، ناییت که‌س پی‌وهی بنازی‌ت.
 (۵۷۹) که‌چه‌ل به‌شانه‌س، واته برای هه‌ر که‌س بی‌ت. نه‌و که‌سه ده‌ه‌سیته‌وه.
 (۵۸۰) وشه‌ی که‌چه‌ل پی‌ش هه‌سه‌ن یان دوا‌ی هه‌سه‌ن بخه‌دیت مانای نا‌گو‌ریت
 واته هه‌سه‌ن هه‌ر که‌چه‌له.
 (۵۸۱) واته زور مروژ هه‌یه خیریان بو خویان نییه و خویان له بیر‌کردووه.
 (۵۸۲) که‌واته چاکه و خیرت بخه‌ره پی‌ش مردنت.
 (۵۸۳) ژیانی که‌س تا سه‌ر خوش نییه، خو‌شیی و بو‌نیش تا سه‌ر بو‌که‌ی نییه.
 (۵۸۴) به که‌سی‌ک ده‌وتریت نه ته‌مه‌ن نه هی‌تر به به‌ریه‌وه نه‌ماوه.
 (۵۸۵) واته مروژ ده‌بیت روژانه رهنج بدات، نه‌ک هه‌موو روژیک قه‌رز بکات.

به يهك هه ناسه. (٥٨٦)

چله ی چاوی دیت. (٥٨٧)

چویتته شاری کویران، ده بیته دهست به چاوتته وه بگریته. (٥٨٨)

چوونت به دهست خۆته، هاتته وه به دهست خواجه. (٥٨٩)

چوار پینه ی که یته ناگاته به هار. (٥٩٠)

چوو بو ریش سمیلێ نایه بان. (٥٩١)

چوو به چه قی له عنده تا. (٥٩٢)

چووه دوور بوو به پوور. (٥٩٣)

چۆله که یه کی ناو دهست، چاکتره له ههزاری سه دهست. (٥٩٤)

(٥٨٦) واته مرۆف خهم و خه یال و واسواسه، بۆی دهرناکری به یهك هه ناسه،

پیوسته فریای که ویتی و یهك یهك به ریتی بکات.

(٥٨٧) به که سیك دهوتریت شه ونخونی بکات تا به یانیی.

(٥٨٨) بۆ یه کینک که به چیتته ناو هه ر قهوم و شارینک ده بیته دهستووری ئه وان

هه لگریته وه کو ئه وان هه لسوکهوت بکات.

(٥٨٩) که واته مرۆفینک ته گه ر سه فره رینکی کرد رۆشتنی له دهست خزیایه تی

بروات یان نه روات، به لام هاتته وه ی به دهست خواجه.

(٥٩٠) به و که سانه دهوتریت که نه خوش و بی که لکن ناگه نه به هار ده مرن.

(٥٩١) واته به ره و کاریکی خیر چوو، به زه ره رینکی زۆره وه گه رایه وه.

(٥٩٢) خزی که نارگیر کردوه و تیگه یشتنی تیدا نه ماوه.

(٥٩٣) ئه وه ی دوور که ویتته وه له یه کتر دۆستایه تی و برایه تی و

خۆشه ویستیان که م ده بیته وه و به ره و نه مان ده روات.

(٥٩٤) که وایته ئه و پاره یه ی له گیرفانی خۆتدایه چاکتره له ههزاری قه رز.

چۆلەكە بجريويتيت، ميوانت بو دهيتيت. (۵۹۵)

چۆرى لى بىرى. (۵۹۶)

چۆتە سەردارى و نايە خواري. (۵۹۷)

چۆلەكە، گۆشتت چى و گۆشتاوت چى. (۵۹۸)

چى بچيتيت ئەو دەدرويتەو. (۵۹۹)

چى بکەيتە عەمبارى، ھەر ئەو ديتە خواري. (۶۰۰)

(۵۹۵) لە كۆنەو و تراو جريوئى چۆلەكە ھىمايە بو ميوان ھىتان.

(۵۹۶) كەوايىت نايەويت كەس لەدواى خۆى خىر بىيىت.

(۵۹۷) واتە كەللەرەقە و لە كەس ناگات. ھەر لەسەر قسەى خۆيەتى.

(۵۹۸) بە يەككە دەوترىت زۆر خۆى بە شت دەزانىت، ھىچيش نىيە.

(۵۹۹) ئەوئى درك بچيتيت گول نادرويتەو.

(۶۰۰) ھەرچىيەك پاشەكەرت بکەيت، ھەر خاوەنى ئەوئىت. يان چۆن منداڵ

پەرورەدە دەكەيت، ھەر ئەو دەستگىر دەكەيت.

پیتی (ح)

حازخۆری بهر سیبهر. (٦٠١)

حه په حه پ ده که م چاوی دوژمن کویر ده که م (٦٠٢)
حه پۆل میشخۆره. (٦٠٣)

حه رامخۆر باکی له گرانیی نییه. (٦٠٤)

حه ریف حه ریفی خۆی ده ناسیت. (٦٠٥)

حه رامخۆره، کیسه بۆره. (٦٠٦)

حه زو و ناز ده بیتته نان و پیاز. (٦٠٧)

(٦٠١) به که سیک ده و تریته هدر خواردن و دانیشتنی له سهر بیته و ږهنج نه دات.

(٦٠٢) پیویسته هه موو که س ږاده و سنووریک دانیت بۆ بهرگری له خۆی بۆ ئه وهی نه که ویتته ژیر توانج و تانهی ناحهزه کانی.

(٦٠٣) ئه و نه ده له هه را هه ژاره ناتوانیت بهرگری له خزی بکات.

(٦٠٤) چونکه به بی ویزدانانه که سابه تی خزی ده کات.

(٦٠٥) که واته هه موو که س ده زانیت هاوریه تی له گه ل کئی بگریته و شه ږ له گه ل کئی بکات.

(٦٠٦) ئه وانهی حه رامخۆرن و گۆی ناده نه حه لال و جیای ناکه نه وه له یه کتر کیسه یان چلکن و به تاله.

(٦٠٧) ئه وانهی به په له حه ز له یه کتر ده کهن و به یه کتر ده گهن زوو تیک ده چن.

حهقه حهقدارم، بهشه بهشدارم. (٦٠٨)

حهقه بویه رهقه. (٦٠٩)

حهق ناوی خور دهوستیتیت. (٦١٠)

حهق بهحهق، نانیکي رهق. (٦١١)

حهقدار له حهقی خوئی واز دهیتیت، شایهت واز ناهیتیت. (٦١٢)

حهقی بزنی کۆل بهسهر بزنی شاخدارهوه ناهیتیت. (٦١٣)

حهمام به تر گهرم نابیت. (٦١٤)

حهواله به گهواله کراوه. (٦١٥)

حهیا باری کردووه. (٦١٦)

حهیا به چاووهویه. (٦١٧)

(٦٠٨) واته نهگهر مافمی تیادایه مافی خۆم بهدری، نهگهر بهشمی تیادایه بهشی خۆم دهویت.

(٦٠٩) واته ههموو بهربهستکردنیک به حهق پهچاگردنی تیدا نییه.

(٦١٠) واته حهق پهسهنده لای ههموو کەس، کەس لاری لیتی نییه.

(٦١١) ئهه کارهێ تو کردت له گهل من، منیش توانیم له گهل تو بیکهم.

(٦١٢) حهقدار له حهقه کهێ دهکشیتهوه که دهزانیت شاهد سویتد دهدریت

و درۆ بۆ کەس ناکات و راست دهپروات.

(٦١٣) واته خوا حهقه حوکمی بۆ دهسهلاتیش دهکات و مافی زۆرلیکراو

بهسهر زۆردارهوه ناهیتیت.

(٦١٤) کهوابی هیچ شتیک بۆ پهنج و هیلایکی بهرههم نایدت.

(٦١٥) واته بهفرتوفیل کاره کهیان براندهوه و کووتایی پێ هیتاوه.

(٦١٦) واته شهرم و شکۆ له بهینی گهوره و بچوو کدا نهماوه.

(٦١٧) واته سهیری چاوی ههر کهسێک بکهین شهرم و شکۆ و حهیا ی پتوه دیاره.

حوکمی حاکمه، مهرگی موفاجات. (٦١٨)

حولحولی مهزه به. (٦١٩)

حیللم له عیلم چاکتره. (٦٢٠)

(٦١٨) واته دهیتت زۆر به خیرایی رازیوون و ملکه چیی نیشان بدهیت.

(٦١٩) واته خاوهنی قسه و رای خوئی نییه.

(٦٢٠) واته کهسیک به تارام بیتت زۆر به چاکیی دهتوانیت زانیاری

وهرگرت به لام زانیاری به بی تارامگرتن وهرناگیریت.

بیتى (خ)

- خازەى خوشكەم تری، مەگەر گل لیم بیستیت. (۶۲۱)
 خاس کەیت بو خۆتە، خراب کەیت بو خۆتە. (۶۲۲)
 خاکپەرست ھەر خاک بەسەرە. (۶۲۳)
 خالق بیدەرە بەر رەحمەت، مەيخەرە ژیربارى زەحمەت. (۶۲۴)
 خانەى تەنگ مالى خویەتى. (۶۲۵)
 خانەى بەجەنگ، پیللوی تەنگ. (۶۲۶)
 خانەى خانمان، گلپتەى چاوان. (۶۲۷)

-
- (۶۲۱) واتە كەسەك عەبىيەكى بو. براكەشى بۆى ناپۆشیت.
 (۶۲۲) چاكە و خراپەى مرۆف ھەر بو خودى خۆى دەگەرپتەو.
 (۶۲۳) ئەوئى خاك و نىشتەمانى خۆى خوش بویت، دەبیت ھەر لەو خاكەدا
 بمریت و بخریتە گۆرەو و ئەو خاكە بكریت بە سەریا.
 (۶۲۴) ھەلەو خەتای منداڵ بەرامبەر دایك ھەرچۆنىك بیت... خویان لیى
 خوش دەبن و داواش لە یەزدان دەكەن لیى خوش بیت.
 (۶۲۵) بو كەسەك ئەمە دەوتریت كە ھەزى لە مالى خۆى ئەبیت و سەرەوتى
 تیادا ناگریت و خویرى بیت.
 (۶۲۶) ئەمە دوو شتە كە بار و رەوتى ژيان تىك دەدات.
 (۶۲۷) واتە ئەوئى خوا باشى بو دەكات و دەچیتە سەر تەخت و بەختى
 خۆى، لەبەر چاوى ھەموو كەس خوشەویستە.

خانمی دهسته وهستان، چ له گهرمیان بیت چ له کوستان. (٦٢٨)
 خانوو مه گره تا دراوسی ده ناسیت. (٦٢٩)
 خانووی فه قیر مانگه شه و چرایه تی. (٦٣٠)
 خانووی دوو که بیانو خولی تا نه ژنویه تی. (٦٣١)
 خاوه نی قسه ی خوی نییه. (٦٣٢)
 خه ته سووری له خوم دووری. (٦٣٣)
 خه تباره و تویه کاره. (٦٣٤)
 خه ریکه له خوشیا شاهه رگ ده بیت. (٦٣٥)
 خه زیم بوو به برنووتی، هه موو کچیک کردیه نووتی. (٦٣٦)

(٦٢٨) نافرەتێك دهسته وهستان بیت و که بیانویه کی باش نه بیت له هه م مال
 و شویتێکدا بیت. هه ر لیته هاتووی پی ده لێن.
 (٦٢٩) واته دراوسی ناسین پیش خانوو کړین و کردن.
 (٦٣٠) واته خانووی هه ژار فه نتازی نییه.
 (٦٣١) که وابی ئیشوکار له مالی دوو که بیانودا ناکریت. چاوه پروانی یه کتر
 ده کهن و خویان له کاره که ده دزنه وه.
 (٦٣٢) واته که سایه تی و که سیتی ئه و که سه لاواز و بی هیه.
 (٦٣٣) که سینک ده لیت که تاوانیک یان هه له یه ک کرابیت. خوی به دوور
 بگریت و خوی تیایدا نه بیت.
 (٦٣٤) نه گهر دنیا نه بیت له خه تاکه ی خوی بوچی تویه کاره؟
 (٦٣٥) واته گه یشته وه به راده یه کی پله و پایه و پاره. که خوی له خوی
 رانابینیت یان ده سینکه به ئاواتیه وه یه تی.
 (٦٣٦) که شتیک بوو به چاولیکه ریی ده بیت به باو له و روزه دا.

خەسۈو لەگەل تۆمە، بووکى تۆگۈيت لى بىت. (٦٣٧)

خەلەى خۆم و گەلەى خۆم. (٦٣٨)

خەلکىي کاغەزى سىي دەخویتیتهوه. (٦٣٩)

خەلک دۆستیشى ھەيە و دوژمنیشى ھەيە. (٦٤٠)

خەم بۆ ئەو باشە. (٦٤١)

خەمخۆریەتى. (٦٤٢)

خەم بوو بە نان و خەم بوو بە بەرگم، خەم بوو بە ئاگر چزا لە جەرگم. (٦٤٣)

خەمى دنیای لە خۆی بار کردوو. (٦٤٤)

خەم بادەى بەزەم، بۆیە مامەو ھەم پایە نزمە. (٦٤٥)

(٦٣٧) کەوايىت بۆ ئەو کەسانەى کەس ناتوانىت راستەوخۆ ریتمايان بکات.

(٦٣٨) ئەو ەى بە بەرھەمى رەنجى خۆى رازىيە چارى لە کەسەو ەيە.

(٦٣٩) ھەموو کەس پىويستە بە ئاگا بىت لە ھەلسوکەوتى خۆيدا و

قسەکانيدا.

(٦٤٠) واتە خەلک ئەو ەندە دۇنيا نەيىت وا بزانيىت گشت کەس دۆستيتى و

ئەو ەندەش بى متمانەش نەيىت ھەموو کەس بە ناحەزو دوژمن بزانيىت.

(٦٤١) واتە بىکەس و ھەژار و دەردەدارە ھەر بۆ ئەو باشە خەم بۆ ھالى

خۆى بخوات.

(٦٤٢) بەربرسىارىي ئەو کەسەى خستۆتە ئەستۆى خۆى.

(٦٤٣) تا ژيان ھەيىت خەم و پەژارە بەردەوامە. بەلام با نەيىت بە

پرياسکەى بەردل و بە کۆل بگويتريتەو.

(٦٤٤) ھەموو شتيىک بەشى خۆى خەمى ھەيە. با بىر لە چارەسەرى بکريتەو.

(٦٤٥) خەم مەرۆف گيرۆدە دەکات کە فرياي ھيچ شتيىکى ديکە نەکەويت.

خەمی کردووه بە جامانە، ورگی بووه بە هەمانە. (٦٤٦)

خەو برای مەرگە. (٦٤٧)

خەوت بیت پیخەفت ناوێت، برسیت بیت پیخۆرت ناوێت. (٦٤٨)

خەنجەر لە کا دەدات. (٦٤٩)

خەنجەری دەبان لە کیلانا ناوەستیت. (٦٥٠)

خەنجەری لێدەیت خویتی لی نایەت. (٦٥١)

خەنجەری دەبان بېریت حەیاتە، هەتا کو مردن من بە

تەماتە. (٦٥٢)

خەنەبەندانە. (٦٥٣)

(٦٤٦) واتە خەمی ئالاندووه لەسەری و کاری کردۆتە سەر ناخی.

(٦٤٧) واتە خەوتی بە تەما مەبە خەبەر بیتەوه.

(٦٤٨) واتە کەسێک خەوی هات ناو جێگای چاک و نەرمی نلێت و کەسێک

زۆر برسی بوو رازیبە بە هەموو خواردنێک.

(٦٤٩) بە کەسێک دەوتریت دەست دەوهشتیت و ناترسیت یان زیادپەرەویی

دەکات. یان زیاد مەسەرف دەکات یان قسە یی سنوور دەکات.

(٦٥٠) بە کەسێک دەوتریت کە توانا و دەسلەتێکی هەیە. لە دەرفەتێکدا

دەریخات.

(٦٥١) بە کەسێک دەوتریت زۆر هەستیار و رق ئەستوور بیت کە رقی هەستا

ئەوێ نیازی بیت دەیکات.

(٦٥٢) واتە ئەوەندە سووره لە خۆشەویستییه کەیدا، هیچ شتێک ناتوانیت

بەربەست بیت بۆی.

(٦٥٣) واتە خەنە گیراوەتەوه کەسێک ئاواتێکی هاتۆتە دی و کۆمەڵێک

بەشداریی خۆشییه کە ی دەکەن.

- خزمی خراپ گونی قوره. (٦٥٤)
- خزمی خه زووری سه پانی شیخه. (٦٥٥)
- خزمی ژنان بهره بهرزه، خزمی میردان دهر به دهره. (٦٥٦)
- خزم گوشتت بخوات، ئیسقانت ناشکیتیت. (٦٥٧)
- خله بار دهکات، بله که پر دهکات. (٦٥٨)
- خیتر به خویش، نهک بو دهر ویش. (٦٥٩)
- خیتر بی و بیتر بی به سه رمانا رژیته. (٦٦٠)
- خیتر و سه رفتره و بهرات، هیچ بهندهیهک تیر ناکات. (٦٦١)
- خیزان بی پاره، پاره پارهیه. (٦٦٢)

-
- (٦٥٤) کهواته خزم و کهسوکاری خراپ بوونیان نازاره، نه بوونیان مردنه.
- (٦٥٥) کهوابی ئه مه خزم نییه به کهسی خوی ههلقورتانوه.
- (٦٥٦) ژنان ریت له کهسهکانی خویان دهگرن و رایانده کیشن و کهسایهتی خویانی پی به هیت دهکن. بهلام کهسی پیاو به دۆست نازانن و تهره پان دهکن.
- (٦٥٧) خزم بیتراش بیت بهشی کهسایهتیه کهی تیا دههیلیتهوه.
- (٦٥٨) واته زه مان و شوین کهسیک بوی له باره و کهسیک لی بیتراره.
- (٦٥٩) کهواته خیتر و خواشنت بو کهسوکار بیت، نهک بو بیگانه خزمه که له بهر چاویتی و جیا نابیتهوه. بهلام بیگانه که کاتیک دوور کهوتوه هیچی تو نییه.
- (٦٦٠) کهسیک دهیلیت که چاوهروانی خیتر بیت.
- (٦٦١) کهواته مرۆف دهست پان نه کاتهوه و چاوهروانی دهستی کهس نه بیت و خوی ههنگاو بنیت بو کارکردن و ره نجان.
- (٦٦٢) خیزانی که مدهرامهت پرش و بلار دهنهوه و هه موویان له کهسایهتی و برایهتی دهن.

- خيڙ و شهري بهرامبه ره. (٦٦٣)
 خيڙي به خُشراو ته وه. (٦٦٤)
 خراپيي بو كهس نه چو ته سهر. (٦٦٥)
 خوا بهنده ناسه. (٦٦٦)
 خوا بو يه كي دروست كړدوون. (٦٦٧)
 خوا بدات مهرگم، زاوا نه كات بهرگم. (٦٦٨)
 خوا بدات مرازم حدوت ژني بو بخوازم. (٦٦٩)
 خوا بيبريت خارزه رشكن، به سهر مندا خوې كړد به ژن. (٦٧٠)
 خوا پي به مار نه دات. (٦٧١)
 خوا حاكم بيت. (٦٧٢)

- (٦٦٣) به كه سينك ده وتريت له پال چا كهيدا خراپه ش ده كات.
 (٦٦٤) واته زور هيچ و پوچه و چتي متمان نه يه.
 (٦٦٥) نه وه ي خراپيي بكات يان خوې په شيمان ده يته وه يان بهر ننگاري
 ده بنه وه.
 (٦٦٦) خوا خوې مروژي دروست كړدوه هر خويسي ده يناسيت.
 (٦٦٧) واته سروشت و نه توريان وهك يهك وايه. خو يان ده توانن يهك راگرن.
 (٦٦٨) هه نديك خه سو هه يه زاوا بهك هسي خوې نازانيت، دوور گرتويت.
 (٦٦٩) نه مه قسه ي دايكه كه كوره كه ي به مندالي ده لاويتيت به لام كه
 گه وره بو له گدل يهك ژنيشيا ناگونجيت.
 (٦٧٠) ژن جوان بيت يان ناشيرين يان هه چو نيك بيت به ختي باشي بو
 شانازيي پيوه ده كات.
 (٦٧١) خوا دهستي زالم دريژ نه كات و تواناي نه دات.
 (٦٧٢) واته خوا عادل و دادپه روه ره.

- خواجاو خولامانیتى. (٦٧٣)
 خوا خەمى خەمبەر نەدات. (٦٧٤)
 خوا خۆى دەمیتیت و مولكى. (٦٧٥)
 خوا دایپیت نالیت كورى كیت. (٦٧٦)
 خوا داویتى و لەقەى لى مەدە. (٦٧٧)
 خوا دەردیش دەدات و دەرمانیش دەدات. (٦٧٨)
 خوا دەرگایەك بگريت دەرگایەكى دیکە دەکاتەو. (٦٧٩)
 خوا دەرووی زۆرە. (٦٨٠)
 خواردن قابیلی ھەموو کەسە، جل قابیلی ھەموو کەس نییە. (٦٨١)
 خواردن رییانەوێ دەوێت. (٦٨٢)

- (٦٧٣) واتە خزمەتکاریەتى و بە دەوریدا دیت و دەیلاویتی. (٦٧٤) واتە خوا خەمىكى قورستەر نەدات کە خەمى کۆتەرت بێر بەریتەو. (٦٧٥) کەسێک ئەو دەلیت بە تەواوی پروای بە خوا و گەورەیی ھەبیت و مردن و نەمانیش کاریکی خواى و سروشتی بیت بەلایەو. (٦٧٦) خوا پلەو پایە و پارە بدات بە ھەر کەس دەیداتى کۆری ھەر کەس بیت. (٦٧٧) کە خوا زۆری دایتى لووت بەرزى لە ئاستدا مەکە. (٦٧٨) خوا دەرد یا پەژارە کیشى نارد چارەسەریشى ھەبە دەبیت بەدوایدا بگەریت. (٦٧٩) خوا دەرگای زۆرە و پەناشی زۆرە بۆ لیقەومانەن. (٦٨٠) کەواتە خوا دەرووی زۆرە مەژۆ پەکی ناکەوێت. (٦٨١) خواردنی باش بۆ ھەموو کەس باشە و ھەرام نییە بەلام جل لە ھەموو کەس نایەت. (٦٨٢) پێیستە بە ئاگابوونمان لە پێژە و جۆری خواردنمان چونکە رییانەوێ دەوێت.

خواردی تیکه و کردی فیکه. (٦٨٣)

خوا راسته و راستی لا خوشه. (٦٨٤)

خورمای بابییان داوه تی. (٦٨٥)

خورماش له به غذا زوره. (٦٨٦)

خواریتیکه ر هاتوچوو، هه موو کچان کردیان شوو، به شی کچی

من نه مابوو. نه وهی مابوو گه ند و گوو. (٦٨٧)

خوا سدرما و گهرما به پیی حال ددهات. (٦٨٨)

خوا سدرما به پیی بهرگ ددهات. (٦٨٩)

خواشی دهویتی و خورماشی دهویتی. (٦٩٠)

(٦٨٣) به که سیک دهوتریت خوی به بهرپرسیار نه زانیت له ماله کهیدا هدر
بخوات و بچیتته ده ره وه.

(٦٨٤) به پیی گه وهی خوا له قورنانی پیروزدا بۆمان بهیان ده کات

ریتمایمان ده کات بۆ راستیی و راستی لا خوشه.

(٦٨٥) واته عدقلیان لیشیواندوه، له باریکه وه چۆته سهریاریکی تر.

(٦٨٦) واته هه رچی شتیک به ئاسانیی ده سته کویت منه تی نییه.

(٦٨٧) نه مه قسه یه کی کۆنه له خوشه ویستی کچه کانیاں له منالیدا

نه مه دیاں بۆ وتوه.

(٦٨٨) هه ژاریکی له ش ساغ و رووت رادیت له گه ل باری ژیا نیدا له سدرما

و گهرما. به لام ده وه له مه ند به جله باشه که شی سهرمایه تی و نه خوشه.

(٦٨٩) واته راهاتن له گه ل سدرما و گهرمادا بهرگری مرۆفه.

(٦٩٠) به که سیک دهوتریت داوای دوو شتی جیاواز بکات هه رگیز یه ک

نه که ویت له یه ک کاتدا.

- خوا یار بیت. (٦٩١)
 خوا عه قلی نه‌دا به خوت، به مندا له کانتی بدات. (٦٩٢)
 خوا غه زه‌ب له بزَن بگریت نانی شوان ده‌خوات. (٦٩٣)
 خوا غه زه‌ب له میرووله بگریت بالی لی په‌یدا ده‌کات. (٦٩٤)
 خوای قوئی دای له ملی. (٦٩٥)
 خوا کیو نه‌بینیت به‌فری تی ناکات. (٦٩٦)
 خوا کلاوی بو به‌روو کردووه. (٦٩٧)
 خوا کرده‌یه. (٦٩٨)
 خوای گهرمیان و کوستان ههر یه‌که. (٦٩٩)

-
- (٦٩١) که‌سیک ده‌لیت به ته‌مای خوا ده‌ست بداته کاریک و سه‌رکه‌ویت و
 ناراتی بیته‌دی.
 (٦٩٢) به که‌سیکی هه‌له و ههرزه ده‌لین به فرمانه‌کانیدا تی ده‌که‌ویت و
 عه‌قلی کار کردنی نییه.
 (٦٩٣) به یه‌کیک ده‌وتریت که شتیکی گرنگی هاوړیکه‌ی یان خاوه‌نه‌که‌ی
 له‌ناو به‌ریت.
 (٦٩٤) میرووله بو سه‌ر زه‌وی دروست بووه که بالی لی روا نیشانه‌ی
 نه‌مانیتتی.
 (٦٩٥) زولم له که‌سیک نه‌کریت که بی ده‌سه‌لات بیت، چونکه نه‌ویش خوای
 هه‌یه.
 (٦٩٦) خوا که‌سیک به‌خراپ نه‌زانیت، تووشی سزای ناکات.
 (٦٩٧) خوا ناگاداری هه‌موو شتیک هه‌یه.
 (٦٩٨) خوا خوئی به‌و جوړه دروستی کردووه واته سروشتییه.
 (٦٩٩) له ههر لایه‌ک کرداریکت کرد خوا چاوی لینه و به ناگایه.

خوا له سولتان مه حمود گه وره تره^(۷۰۰)
 خوا له كاری خوې پوټه وه.^(۷۰۱)
 خوا مافی بزنی كۆل به سهر شاخداره وه ناهييت.^(۷۰۲)
 خوا ليېم لاره، به ننده ليېم بيزاره.^(۷۰۳)
 خوا روژ پيشانی ماری سر نادات.^(۷۰۴)
 خوا نه جار نيبه، خوا ته خته تاشه، دوو به ندهی خراپ بو
 يه كتری باشه.^(۷۰۵)

(۷۰۰) دارتاشيك ده كه ويته ژير گوشاری سولتان مه حموده وه، كه تا به يانی
 فدرديهك ئارده داری بو ئاماده بكات. دارتاشه ده يزانی ئه مه بيانوه
 ده يه ويت بيكوژيت. ژنه كه ی وتی و ره بنوو خوا له سولتان مه حمود
 گه وره تره به يانی له ده رگای دارتاشه كه درا. ووتیان و ره تابووتيك بو
 سولتان دروست بكه مردوه.

(۷۰۱) واته خوا هدرچيهك بخاته نسيبمانده له نارچه وان نووسراوه ده ييت
 ييپين.

(۷۰۲) واته خوا مافی زورليكر او له زوردار ده سنييت.

(۷۰۳) ئه و كه سه ی خوې بزانييت كرده وه كانی ناشيرين و ناپه سنده چاكيش
 ده زانييت لای خوا و خه لك قيره ونه.

(۷۰۴) واته زوردار و سته مكار با هه ر سړ بيت و گهرمی نه ييته وه به
 كه سه وه بدات.

(۷۰۵) واته مروڅی باش ناگونجيت له گه ل مروڅی خراپدا. باش بو باش و
 خراپ بو خراپ وه كو له قورنانی پيروزدا به يان كراوه.

- خوا هه تا سه ر بدات، رزقيش ده دات^(٧٠٦)
 خوويهك گيرا به شيرى، تهر ك نادرىت به پيرى^(٧٠٧)
 خويى بو گهرى ده شيت^(٧٠٨)
 خويى خوئ كرده كاسه^(٧٠٩)
 خويى تاوى بخواته وه نوخه ناكات^(٧١٠)
 خوئ مامره و هيلكه ناز ده كات^(٧١١)
 خويى تيك به ناوچه وانبيه وه هيه^(٧١٢)
 خووى شيرى، هه تا پيرى^(٧١٣)

-
- (٧٠٦) واته خوا كه سينك دروست بكات رزقيشى بو تهر خان كردوه له شيرى دايكيه وه تا خوئ ههول ده دات.
 (٧٠٧) كه واته تا ده تارين با مندا له كانمان فيرى خووى جوان بكهين.
 (٧٠٨) واته نه وه نده پيس ته بيهته، گولى هيچ نيه له چاويدا.
 (٧٠٩) كه واته كارىكى نه وه نده ناپه سەندى كردوه، وه كو خوئ پى كوشتيىت وايه.
 (٧١٠) به كه سينك دهوترىت ههزى به مردن و نه مانى كه سينكى ديكهيه له رق نه ستوريدا.
 (٧١١) به كه سينك دهوترىت زياد له تواناي خوئ كه شوفش بكات و لاسايى بكاته وه.
 (٧١٢) واته نه وه كه سه هار بووه و سه رى له خوئ شيواندوه تا كه تنيك ده كات و داده مريته وه.
 (٧١٣) نه وه به خوويه كى مندا ليه وه دهق بگريى به پيرى ده ستى لى هه ناگريىت.

خوايه دهوله مه‌ند زور كه‌يت تا هه‌زار تير گوشت كه‌يت. (٧١٤)
 خوشكه‌هت له خوراسان تری، نان و دوی توی لیڤه بری. (٧١٥)
 خو بن مه‌مکی نه‌زیه. (٧١٦)
 خوت بکوژیت بو بۆره پیاو، ده‌لین به‌ ده‌دی خوا مرد. (٧١٧)
 خوت مه‌كه به‌ مقاشی ده‌ستی نامه‌رد. (٧١٨)
 خو خومخانه نییه تیئ هه‌لکیشیت. (٧١٩)
 خو ده‌ست و پیی به‌ خه‌نه‌وه نییه. (٧٢٠)
 خوژكه ده‌زمانی به‌ زمانی بولبول، هه‌رگیز نه‌م ده‌کرد کاری
 نابەدل. (٧٢١)
 خوژگه‌م به‌وه كه‌سه‌ی دراوسیتانه، به‌ شه‌و و به‌ روژ ئاگای

(٧١٤) واته‌ نرخى گوشت ته‌وه‌نده به‌رزه، مه‌گه‌ر به‌خیری ده‌وله‌مه‌ند هه‌زار
 گوشت بیینیت.
 (٧١٥) پیاویك كه‌ به‌ بیانوو بیت له ژن. ته‌وه‌ی نه‌شچیت به‌ عه‌قلیا هه‌ر
 ده‌یلیت.
 (٧١٦) واته‌ ته‌مه‌نی ته‌و كچه‌ ته‌وه‌نده گه‌وره نییه.
 (٧١٧) كه‌وابی پیاوی سله‌ و پچ نه‌زان چاكه‌کردن له‌ گه‌لیا سوودی نییه.
 (٧١٨) ئاگات له‌ خوت بیت نا پیاو هه‌لته‌سووریتیت.
 (٧١٩) واته‌ کاریك پیویستی به‌ كات بیت ناییت په‌له‌ی تیدا بكریت.
 (٧٢٠) واته‌ غیره‌تی ته‌وه‌ی نییه یارمه‌تی كه‌س بدات و فریای كه‌س
 كه‌ویت.
 (٧٢١) ته‌وانه ده‌یلین كه‌ په‌شیمانن له‌ کاری پیتشویندا.

لیتانه. (۷۲۲)

خو سالی دوو به هار نییه. (۷۲۳)

خوشه ویستی دوور و نزیکې بو نییه (۷۲۴)

خوشی بنوشت، ده بیت تالیش بچیژیت. (۷۲۵)

خوشه ناگر، خوشه دوو، برا خاسه نه وهك شوو. (۷۲۶)

خوشتبې و ترشتبې ده بیت وا بیت. (۷۲۷)

خوشه شارهزا هاورېی سغه ر بیت، نهك هاورېی سغه ر نهزان و

كه ر بیت. (۷۲۸)

خو كابه كه چ نه بووه. (۷۲۹)

خو له خو دهكوتیت، بیگانه له كلوری دار. (۷۳۰)

(۷۲۲) خوۍ دووره به لام ثاوات به نزیکه کان دهخوازیت که له

خوشه ویسته که یوه نزیکن.

(۷۲۳) که سیك بۆ جاری دووهم داواکارییه کی هه بوو بهمه پتی لی ده گرن.

(۷۲۴) نه وهی که سیکی خوشبویت دوور بیت یا نزیک هه ر خوشه ویسته.

(۷۲۵) هیچ که سیك نرخى تامى خوشی نازانیت ته گه ر تامى تالیی نه چیژیت.

(۷۲۶) هه ندیک کچ شوو ده نین به لاهه له پیتاوی که سوکاردا.

(۷۲۷) هه ندیک جار زۆرداریی ئه و کاره ده کات که بهرام به ره که ی بیده نگ

بیت و به هه موو شتیک رازی بیت.

(۷۲۸) مرۆڅ له سغه ر و غه ربیا به تیدا که داده میتیت. له گه ل شارهزا و

زانادا پیتوهی دیار نییه.

(۷۲۹) واته هه له که نه وهنده گه وه نییه. با لیخوشبوون هه بیت.

(۷۳۰) که وایت خزم په نا بۆ خزم ده بات له کاتی ته نگانه و پرسیاردا، نهك

بۆ بیگانه.

خۆلە مالى باوكمهوه نه مهيتاوه. (۷۳۱)
 خۆلى رهنجى خۆت بخۆيت له پلاوى بيگانه چاكتره. (۷۳۲)
 خۆ ماست نيبه به ليويهوه ديار بيت. (۷۳۳)
 خۆ نانم به سهر ساجهوه نه سووتاوه. (۷۳۴)
 خۆى به گورگان خواردوو دا. (۷۳۵)
 خۆى خستۆته ساجى عهلى. (۷۳۶)
 خۆى ليژه نيبه و خواى ليژهيه. (۷۳۷)
 خۆى ريشى نيبه و به كۆسته پيڤهكه نيت. (۷۳۸)
 خۆى وه جاخ نيبه، ههتا داواى كور بكات. (۷۳۹)

(۷۳۱) ئه و ژنانه دهيلين كه مندا له كانيان ده گرین و پياوه كه تووره ده بيت.
 (۷۳۲) كه واته مروڤ پيويسته چاوى له دهست و رزقى كه سهوه نه بيت به
 رهنج و بهشى خۆى رازى بيت.
 (۷۳۳) هه نديكجار به بئ بهرپرسيارى قسه دهكریت كهس خۆى ناكات به
 خاوهنى.
 (۷۳۴) ئه وه كچيك دهيليت كه زۆرى لى بكریت بۆ شوويهك و به دلى نه بيت.
 (۷۳۵) واته كاريكى واى كرد سهري تيدا چو.
 (۷۳۶) واته نابووت بووه و هيچى به دهستهوه نه ماوه.
 (۷۳۷) ئه وهى ئاماده نه بيت له و شويته دا نايتت بكوتريتتهوه به چاك و به
 خراب چونكه خوا له و شويته دا به ئاگايه.
 (۷۳۸) پيويسته هه موو كه سيك عهيبى خۆى بينيت ئينجا به عهيبى
 خهلكى پييكه نيت.
 (۷۳۹) خۆى كورينكى باش و ناوازه نه بووه بۆ باوكى بيتته وه جاخ تا كورى
 تازه فرياي كه ويت و بيتته وه جاخ بۆ ئه و.

خۆی کەر کردوووه. (٧٤٠)

خۆی کیشایهوه. (٧٤١)

خۆی کشانهوه. (٧٤٢)

خۆی گه یانده حالى جاو. (٧٤٣)

خۆی لیڤهیه و کلکی له به غدا توژ دهکات. (٧٤٤)

خۆی لی کردووین به ههنگوینی شه مه تلپتکه. (٧٤٥)

خۆی نایکات و خوا بۆ باراندوووه. (٧٤٦)

خۆت بهرز مه گره له ئاستی زهوی، هه رچه نده بژییت خۆراکی
ئهویت. (٧٤٧)

(٧٤٠) واته وه کو مرۆڤ رهفتار ناکات.

(٧٤١) واته مردوو تهراو بوو.

(٧٤٢) واته خۆی ده رباز کرد له وهی که بۆی نه چوووه سهه.

(٧٤٣) خۆی گه یانده پرویهك و بارێك كهس لێی نه پرسیتهوه و چاری به
كهس نه کریت.

(٧٤٤) به كهسێكی ئاژاوه گیر و بزێو دهوتریت كه هه میشه شه ره گیتی
بخاته ناو خه لكیهوه.

(٧٤٥) به كهسێك دهوتریت كه ده ركهویت و دهست نه كهویت وه کو ئه
ههنگوینه له ناو دارا و له ناو شاخدا كهس نه یگاتی.

(٧٤٦) كهوا بێت خوا رزق بدات به هه ر كهس توانا و ئارهزووی خوا خۆیهتی

(٧٤٧) پێویست ناکات مرۆڤ به لووت په رزیی بروات و منهد به سهه
زهویدا بکات چونکه هه ر ئهو خاك و خۆ لهیه سپمان ده پوشیت.

پیتی (د)

- دار به کونی زهردهواله دا دهکات. (٧٤٨)
 دار هه لېره، سه گي دز دياره. (٧٤٩)
 دار به گه وره يي ناچه ميته وه. (٧٥٠)
 دار خوږ لارېوو سپېدريشي لاره. (٧٥١)
 دار ده ليت: ته ور کلکي له خوږ نه پيت نامبريت. (٧٥٢)
 دار کرم له خوږ نه پيت هزار سال ده ژي. (٧٥٣)
 دار پوازي له خوږ نه پيت ناقليشيت. (٧٥٤)

-
- (٧٤٨) که واته که سينک شهراني و زهره رمه ند بيت وازي لي بيته.
 (٧٤٩) مرژي ناپاک هدر له خوږه و دياره و به رويا دهره که ویت.
 (٧٥٠) ده بيت پدرو ده دي مندال له سهره تاي ته مه نيوه ده ست پي بکريت،
 نهک به گه وره يي.
 (٧٥١) به که سينکي کرده وه خوار و خراپ ده و تریت که هدر ئيشيک پي.
 بسپيريت باش نه يکات.
 (٧٥٢) هموو که سينک خزم و هاوده مي خوږ يارمه تبي دوژمنه که ي نه دات
 دوژمن ده ستی به سهر يا ناروات و زهره ري بوي ناييت.
 (٧٥٣) به که سينک ده و تریت به هوږ که سينکي نزیکيه وه يان هاوړتيه کی
 نزیکه وه زه فهری پي بريت و له ناوچيت.
 (٧٥٤) به که سينک ده و تریت که به هوږ خرميکي زور نزیکيه وه زه فهری
 پي بريت و زهره رمه ند بيت.

دارى بېتەر بۇ بىرىنەۋە باشە. (۷۵۵)

دارى دا بەروھىيا. (۷۵۶)

دارى نەرم كىرم دەيخوات. (۷۵۷)

دارى پىرەدار قەت بە دار نابىت، دۆستى دوور ۋلات قەت بە يار
نابىت. (۷۵۸)

دارىكىم بە دەستەۋەيە، ھەردوۋ سەرى گۈۋاۋىيە. (۷۵۹)

داخى دل بۇ گل. (۷۶۰)

دار و دىۋار گۈيى ھەيە. (۷۶۱)

داشى سۈارە. (۷۶۲)

داماۋى سەرى پىۋاۋ دەكات بە كۆشى دوژمندا. (۷۶۳)

(۷۵۵) دەبىت ھەموو شتىك بە پىتى خۆى سودمەند بىت لە ژياندا.

(۷۵۶) واتە زەرەرىكى تەمەنى پىنگەياندوۋە.

(۷۵۷) واتە كەسىك نازايانە بەرگىرى لە خۆى نەكات دەفەۋىتت بە دەست

دەم و ئەۋەۋە.

(۷۵۸) درەختى پىر و گەنگ ھەرگىز لق و دارى چاك دروست ناكات.

دۆستايەتى دووريش نابىتە ھارپى و خۆشەۋىستى نىزىك و ھاۋدەم.

(۷۵۹) بە كەسىك دەۋترىت بىھۋىت كارىك بكات. ھەرچۈنىك دەستى باتى

بۆى نارەخسى و نازانىت لە كۆپۈ دەستى پى بكات.

(۷۶۰) زۆر كەس داخى زۆر لە دلدايە ناتوانىت تا ماۋە بىدركىتىت تا بەر

داخەۋە دەچىتە ژىر گل.

(۷۶۱) واتە دەنگ بەرز مەكەرەۋە. با قسەكە لە بەينماندا دەرەنەچىت.

(۷۶۲) واتە بەختى لە برەۋدايە و قسەى دەروات.

(۷۶۳) مردن زۆر چاكتەرە لەۋەى پەنا بەرىت بۇ ناحەز و دوژمن.

دان بۇ دوژمن رۇ مەكە (۷۶۴)
 دان ئۇشان، چارى كىشان. (۷۶۵)
 دانى شاشە و بەختى باشە. (۷۶۶)
 دانا بە ئىشارەت، كەر بە نەقىزە. (۷۶۷)
 دانى لى تىژ كىر دۆتەو. (۷۶۸)
 دانىكى بە ھەزار سال دەردىت. (۷۶۹)
 دانوويان پىكەو ناكولىت. (۷۷۰)
 داويە لە ھەوت ئاۋ قولە پىي تەر نەبوو. (۷۷۱)
 دايە بىيىنە و دويىتە بخوازە. (۷۷۲)
 دايك مەدحى كچى كات، دەبىت خالوان بىخوازىت. (۷۷۳)

(۷۶۴) قسە و نەيتىيى خۆت مەگەيەنە دوژمن و ناحەزت.
 (۷۶۵) ھەر كەسىك ئازارى دايەت تا زوۋ رىزگارت بىت درەنگە.
 (۷۶۶) بە پىي ئەزمونى كۆتەكان ئەم پەندە ھەر وتراۋەتەو و بەلايانەو
 راست بوو.
 (۷۶۷) واتە مرۆقى دانا و خاۋەن عەقل ئىشارەتەك بەسە بوى، بەلام بى
 عەقل دەبىت بە دار تىي گەيتىت.
 (۷۶۸) واتە تەماعى بوى ھەيە و دەيەويت بە ھەر رىنگايدەك بىت دەستى
 بىكەويت.
 (۷۶۹) زۆر رەزىلە و ھىچى لە دەست نايىتەو.
 (۷۷۰) لەگەل يەكتر ناگونجىن و رىكەوتتىيان مەحالە.
 (۷۷۱) زۆرزان و زىنگ و بە ئەزمونە زەرەرمەند نەبوو.
 (۷۷۲) كچى ژىر ئە دايكى ژىر دەبىت خواستى خىر دەداتەو بو مالى خوى.
 (۷۷۳) واتە دايك مەدحى كچى خوى بكات تەنھا خالوان بروى پى دەكەن.

دایکی بمریت گولوه‌شان، ناشته‌ی نه‌کرد بردیشیان. (۷۷۴)

دایکی دز یان سنگ ده‌خوات یان سنگ ده‌کوتیت. (۷۷۵)

دراوسئ له دراوسئ ده‌گریټ سه‌راسئ. (۷۷۶)

درو شیرینه راستیی تاله. (۷۷۷)

دروکانی به بال ده‌فرن. (۷۷۸)

دروژنه، خوئی لی ونه. (۷۷۹)

درو نه فهرزه، نه سونه‌ت. (۷۸۰)

درو هیشتا له دهم دهرنه‌چووه لوقه ده‌کات. (۷۸۱)

(۷۷۴) کاتیك كچيك ده‌بریت به بووکی دایکی بوئی ده‌گری که که
برسیټیی له مال چۆته ده‌ری وک له‌م کورته چیرۆکه ده‌لیت: (دایکی بمریت
گولوه‌شان نانی نه‌خوارد بردیشیان) نو نانی خوارد به پیازه‌وه، نو نانی
خوارد به نازه‌وه، نو نانی خوارد به شیزی مانگا بازه‌وه.
(۷۷۵) که‌واییټ دایکی دز یان مالی دزیتی ده‌خوات یان کوره‌کی ده‌کوژریت
و له سنگی خوئی ده‌دات.

(۷۷۶) دراوسئ خوی دراوسئ ده‌گریټ.

(۷۷۷) درو لای دروژن خوش و ئاسان و شیرینه، به‌لام راستیی تاله.

(۷۷۸) واته درو له‌بهر ئه‌وه‌ی دووره له راستیی‌هوه و به ئاره‌زووی دروژنه‌که‌یه
چهند هه‌لیفریټیت.

(۷۷۹) که پیاو دروئی کرد ناچیت‌هوه سه‌ر خویشی تیایدا ون ده‌بیټ.

(۷۸۰) درو به چاک و به خراب پیویست ناکات.

(۷۸۱) که‌واییټ مروژی دروژن خوئی چاک ده‌زانیت راست ناکات له به‌ر ئه‌وه

پارایه له وتنیدا و زمانی پتوه ده‌له‌رزیت.

دروژن ھەر جاريك ناشته دھكات. (۷۸۲)

دروژن دوژمنی خوايه. (۷۸۳)

درو بئ دەسەلاته، ھەموو كەس پيى دەويريت. (۷۸۴)

درك ترى ناگريت. (۷۸۵)

دركبه و بچو به چاوى دوژمندا. (۷۸۶)

دز دز دەناسيت. (۷۸۷)

دز له دزی بيت ھەر تاريكه شهو زۆره. (۷۸۸)

دز يه كيك و شك ھەزار. (۷۸۹)

دز بازارى شيواوى دەويت. (۷۹۰)

(۷۸۲) دروژن يەكجار جيتى باوهره، دوايى راستيش بليت كەس گويى لى ناگريت.

(۷۸۳) خوا راسته ھەزى لە درۆ و دروژن نيه.

(۷۸۴) درۆ زۆر ئاسانە دروستکردنى بەلام راستى دەبيت بۆي بگهرييت
وھكو خۆي بيدوزيتهوه.

(۷۸۵) ھيچ مرۆڤيكي خراپ ناتوانيت كاري چاك بكات و چاكيي لە دەست
بيتهوه.

(۷۸۶) واتە نەرم و بئ دەسەلات مەبە لەبەردەم دوژمندا.

(۷۸۷) واتە تەگبيري دزيتى تەنھا لەگەڵ دز دەكريت.

(۷۸۸) واتە كەسيك نياز و مەيلي كاريكي بيت ھەر كات زۆره.

(۷۸۹) واتە تەنھا يەك كەس بە كاري دزيتى ھەستاوه، ھەزار كەس تيوەدان
دەكەن.

(۷۹۰) تا شوين و بازار شيواو بيت دز بە دلتي.

دز بدوینته هەر باسی په یژته بو دهکات. (۷۹۱)
دز شهویک نه چیت بو دزی، به ژنه که ی دهلیت راومنی. (۷۹۲)
دزو پاسه وان کرده یان یه کڅهن، به کونه بانا خوشتر سهر
ده څهن. (۷۹۳)

دزی مالیی ناگیریت. (۷۹۴)
دل ناوینده ی دله. (۷۹۵)
دل له پهره ی گول ناسکتره. (۷۹۶)
دل له دل به ناگایه. (۷۹۷)
دل له دل دهروانیت. (۷۹۸)
دل له دل مه ده. (۷۹۹)

(۷۹۱) واته هدموو کەس له خدیالی سهرکه وتنی خویه تی.
(۷۹۲) واته راهاتن له سهر هەر کاریک بیت ده بیتته خو.
(۷۹۳) واته به دوو دز دوتریت له دهره وه و له ژوره وه یارمه تی یه کتر بدهن.
(۷۹۴) خیران بشزانن دز له خویانه نه و له که و نه نگیسه نانین به ناوچه وانی
خویانده. لیخو شېوونیان هدی له بهر ناوبانگیان. هدموو خیرانیک به
متمان له گهل یه که ده ژین.
(۷۹۵) واته هەرچی له دلی بهرام بهر که تدا بیت له دلی تو شدا دیاره.
(۷۹۶) واته دل به گل یی و وته یه کی بچو و کیش بیت گهر دهر گریت.
(۷۹۷) که وایت نه و ههسته ی دلی تو پیی ده زانیت، خوشه ویسته که شت به
ناگایه لیی.
(۷۹۸) که سیک خوشی یا ناخوشی به کی که سیک دی که ی بویت، وهک یه که دهن.
(۷۹۹) واته هەر دوو دله که بی شک وهک یه کن.

دلى وەك شووشە وايە كە شكا دەشكىت. (٨٠٠)

دلى تەماشاي دلى دەكات. (٨٠١)

دلى و دلخواز دەبنە نان و پياز. (٨٠٢)

دلى سفرە نيبە بۆ ھەموو كەسيك بکريتهوه. (٨٠٣)

دلى مېشە لە گووش دەنيشيت. (٨٠٤)

دلى پييت دەسووتيت. (٨٠٥)

دلى وەك گونی ھەلاج دەلەرزيت. (٨٠٦)

دلى پييتهوهيه. (٨٠٧)

(٨٠٠) كە دليكت شكاند بي قەلغان مەبە.

(٨٠١) واتە دلى دوو كەس تەماشاي يەكتر دەكەن وەك يەك مامەلەي يەكتر دەكەن.

(٨٠٢) زۆرجار بە تەمەرزۆ و ئارات و نیاز و خوازەوہ دوو دلدار بە يەك دەگەن بەلام زوو لە يەكتر بيار دەبن.

(٨٠٣) ھەموو قەسەيەکی شاراوہی دلى نايت و ناكریت بۆ ھەموو كەسيك بوتريت و ھەلپيژريت.

(٨٠٤) جاروبار واپي دەكەويت كەسيكي زۆر چاك و ناياب دلى دەچيت بە كەسيكي قيتروندا.

(٨٠٥) واتە لە رووی بەزەببەوہ مامەلەت دەكات.

(٨٠٦) بە كەسيك دەوتريت بە ترس و لەرزەوہ بچيته پيشەوہ بۆ كارينك كە سەر نەگريت بۆي.

(٨٠٧) واتە زۆری خووش دەويت.

دلى نەبوو بە مالەو، شەيتان دەيىرد بە خەيالەو. (۸۰۸)
 دنيا چەند نەفەسىكە، ھەر نەفەسىك بۇ تەرەسىكە. (۸۰۹)
 دنيا گەراو، شەرمى شكاو. (۸۱۰)
 دنيا با بېيات يان باران كلى نابىرېت لہ چاوان. (۸۱۱)
 دنيا بەسەريا رووخواو. (۸۱۲)
 دنيا بە دلى ئەو. (۸۱۳)
 دنيا پېچى مېزەرىكە. (۸۱۴)
 دنيا چەرخ و فەلەكە. (۸۱۵)
 دنيا وەك پەشتەمالى ھەمام واىە، ھەر رۇژەى بە بەر

(۸۰۸) بە يەكەك دەوترېت بە نابەدل و زۆردارىى كاريكى بەسەردا
 دەسەپىتن، لووت ھەر نادات و نايكات.
 (۸۰۹) ژيان بۇ ھەموو كەس كورتە با كار و كەدەومان جوان بېت لەو ماو
 كورتەدا.
 (۸۱۰) ئەوہى دنيا بگەرېت زۆر شت فير دەبېت و لىھاتوو دەبېت و لە پروودا
 دانامىتېت.
 (۸۱۱) ئەوہ بە كەسىك دەوترېت ھەرچى شتىك پروودات لە ناو خزم و
 ھۆزىدا دەقى خۇى نەشكىتېت، وەكو ھېچ شتىك پرووى نەدا بېت.
 (۸۱۲) بە كەسىك دەوترېت كەم ئارامە و نەفەس دريژ نىيە.
 (۸۱۳) واتە ھەموو شتىك لەبارە بۇ دلى و ژيانى.
 (۸۱۴) بە كەسىك دەوترېت كە ئارام بگريت لە ناستى گرفتهكانى ژيان،
 چونكە ژيان كەم و كورتە.
 (۸۱۵) واتە ژيان پرە لە سەرکەوتن و دابەزىن و لە خوشى و ناخوشى.

يەككىگە ۋە يە (۸۱۶)

دنيا بە گۈنى. (۸۱۷)

دنيا كالاۋ كالاۋ. (۸۱۸)

دنيا بنى قوۋلە. (۸۱۹)

دنيا كۆيۈرە ۋە دۆيۈرە (۸۲۰)

دنيا دەۋران دەۋرانە. (۸۲۱)

دنيا يان زۇردار دەيخوات يان بىيغار. (۸۲۲)

دنيا ھەۋرە، گۈرگ دەمى چەۋرە. (۸۲۳)

دنيا بە ھەشتى كەرەنە. (۸۲۴)

دنيا ۋەك ماستى مەيۋو ۋايە. (۸۲۵)

(۸۱۶) دنيا تا سەر بۆ كەس نىيە، ھەر پۇژەي بۆ كەسيكە.

(۸۱۷) بە كەسيك دەۋرەيت گۈي نەداتە ھىچ شتىك لە ژيانيدا .

(۸۱۸) دنيا ھەر پۇژەي بۆ يەككىگە ۋ لەگەل يەككىگە.

(۸۱۹) ۋاتە پىتۈيىستە مەۋف بە ئاگا ۋ دۈۋرىن بىت بۆ دۈۋرۋى.

(۸۲۰) دنيا بەرى دۈۋرە ۋ ژيان قوۋلە.

(۸۲۱) دنيا ھەر پۇژەي لەگەل كەسيكە ۋ بۆ كەسيكە ۋ لىشيان

دەسەنىتەۋە.

(۸۲۲) دنيا بۆ كەسيكە بە زۆر بىسەنى ۋ داگىرى بىكات يان بەبى شەرم ۋ

جەيا بىخوات.

(۸۲۳) ۋاتە ئەگەر كەس ديار نەبىت دنيا ئازاۋە ۋ گىژاۋ بىت، دزو زۇردار ۋ

پىيار خراب فرسەت دەھىتن بۆ خواردن ۋ دزى ۋ ھەرامخۇرىي.

(۸۲۴) دنيا خوشە بۆ كەسانىك ھەست ۋ عەقلىان نەبىت.

(۸۲۵) ۋاتە ئەمەن ۋ ئاسايش بەرقەرارە.

- دنيا بۆتە چەرخى دەوران، نامىتى بۆكەس تا سەر شادمان^(۸۲۶)
 دنيا كى خواردى؟ زمان لوسان، لوس و پوسان، بى ناموسان^(۸۲۷)
 دنيای بە دەست و دەم گرتووه^(۸۲۸)
 دنيای لە سەرى پىچاوه^(۸۲۹)
 دنيای لە باودش گرتووه^(۸۳۰)
 دنيای داووتە بەر کلکان^(۸۳۱)
 دنيای لى بۆتە چەرمى چۆلەكە^(۸۳۲)
 دنيای لە كۆل گرتووه^(۸۳۳)
 دنيای بە گالتە گرتووه^(۸۳۴)

-
- (۸۲۶) دنيا وەك چەرخ دەسوورپیتەوہ بۆ كەس نىيە تا سەر.
 (۸۲۷) دنيا تەنھا ئەمانە دەيخۆن، زمان لوس و بى رەوشت و بىعار.
 (۸۲۸) بە كەسنىك دەوتریت بەبى بوار ھەول و تەقەلاى زۆر بدات.
 (۸۲۹) بە يەكىك دەوتریت ئەوئەندە گىرمە و كىشە دەكات، وا دەزانیت دنيا بەو چاك دەبیت و بەزىرسيارە.
 (۸۳۰) واتە زۆر تەماعكارە و دنيای بە قورس گرتووه.
 (۸۳۱) بە كەسنىك دەوتریت گالتە بە ھەموو شتىك بكات لە دنيا دا.
 (۸۳۲) بە كەسنىك دەوتریت ترسنوك و نەويژ غىرەتى ئەوہى نىيە بچىتە پىشەوہ بۆ ھىچ كارىك، لە كەوتن دەترسیت.
 (۸۳۳) بە يەكىك دەوتریت دەست بداتە ھەرچى كارىك بە قورسى و بە خەم و پەژارە و بى ھىوايىيەوہ بەرەو رووى دەچیت.
 (۸۳۴) بە كەسنىك دەوتریت ھىچ نرخ و گرنگى نەدات بە ھىچ شتىك لە ژياندا

دوای شهر نأشتیی خوشه. (۸۳۵)

دوای مردن ره‌حمه‌ت چاکه. (۸۳۶)

دوای هه‌موو شه‌ویک روژ ده‌بیته‌وه. (۸۳۷)

دوای کلاوی بابر دوو که‌وتوو. (۸۳۸)

دوای هه‌موو ته‌نگانه‌یه‌ک خوشییه. (۸۳۹)

دوژمن بچوو‌کیش بی‌ت، ئیشی زل ده‌کات. (۸۴۰)

دوژمن له‌ مالت نا ئومید بی‌ت. (۸۴۱)

دوژمنی خو‌ی به‌ شه‌کر ده‌خن‌کیت‌یت. (۸۴۲)

دوژمنی خو‌ی دانا‌بوو به‌ دۆستم، چاره‌ری بکه‌م بکه‌وی
کۆستم. (۸۴۳)

(۸۳۵) واته شهر نه‌وه‌نده خوشه که ده‌کریت و دوایی په‌شیمانیی زۆر له‌دوایه
ناشت‌بو‌نه‌وه‌ش زۆر خوشه. چونکه که‌س هیچی پی نه‌ماوه.

(۸۳۶) واته له‌دوای مردوو‌وه‌ه قسه‌ بی سووده ره‌حمه‌ت برون چاکه.

(۸۳۷) دوای تاریکیی و ته‌نگانه‌ خوشیی و رووناکیی ده‌بی‌ت.

(۸۳۸) به‌ که‌سیک ده‌وتریت خو‌ی بی هوده‌ هیل‌اک ده‌کات و ناگات به‌و
شته‌ی هه‌ول‌ی بو‌ ده‌دات و دوای که‌وتوو.

(۸۳۹) دوای هه‌موو نه‌بو‌نییه‌ک و بی هیوا‌یه‌ک که‌یشتنه‌ به‌ هه‌موو
ئاواتیک و خوشییه‌ک.

(۸۴۰) مرۆف پی‌ویسته‌ به‌ ناگا‌بی‌ت له‌گه‌ل‌ ناحه‌ز و دوژمن‌دا‌پشت گو‌ییان نه‌خات.

(۸۴۱) واته مه‌یه‌ له‌ دوژمن له‌سه‌ر ره‌نج و مالت به‌ ئاکام بگات.

(۸۴۲) به‌ که‌سیک ده‌وتریت به‌ گف‌تی جوان و خزمه‌ت و پیاوه‌تیی دوژمنی
خو‌ی په‌شیمان بکاته‌وه.

(۸۴۳) تا ناحه‌ز و دوژمن‌ت دانا بی‌ت، چاره‌ری کۆستیکی گه‌وره‌تر بکه‌.

دوژمنى دانا له دوستى نادان چاكتره. ^(۸۴۴)
 دوژمنايه تى زانا، له دوژمنايه تى نه زان خوشتره. ^(۸۴۵)
 دوژمنى دوژمنم دوستمه، دوستى دوستم دوستمه. ^(۸۴۶)
 دوعا مەكه له نهويستان، دهكه ويټ له خوشهويستان. ^(۸۴۷)
 دووگم خوش بيت، خانووم بو چييه. ^(۸۴۸)
 دو تا نه يژه نيت دو نادات. ^(۸۴۹)
 دو و دوشاو تيكله دهكات. ^(۸۵۰)
 دو بى و به خولق و خوبى. ^(۸۵۱)

(۸۴۴) كهواته دوژمنىك دانا بيت، ده زانيت چى بكات، به لام دوستى بى
 عقل و نادان زهره رى زوره.
 (۸۴۵) دوژمنى زانا تيا دهيلټته وه تى ناكه ويټ، به لام دوژمنى نه زان
 هيچى تيا دا ناهيلټته وه به شى ناشتياى.
 (۸۴۶) نه وهى دوستايه تى له گهل دوستما بگريټ دوستمه به لام نه خير،
 دوژمنم هر دوژمنمه.
 (۸۴۷) نه مه كه سانىكى پى دهرسيټن دوعا له وهخت و ناوهختا له كهس
 نهكات با نه گهرټته وه بو خوبى.
 (۸۴۸) نه مه (چيزكى مهر و بزنه) و نمونه يه و وانه يه بو هندنديك كهس كه
 له سهره تاي ژيانياندا بير له دواړوژى خويان ناكه نه وه.
 (۸۴۹) هممو كارىك پټوهى هيلاك نه بيت به ره همى نيه.
 (۸۵۰) بهر كه سانه ده لين كه تيگه يشتنيان نيه زور شيتن.
 (۸۵۱) به كه سيك دهرتريټ كاتيڪ ميوانى دهچيت به رووى خوش و كردارى
 جوانه وه به رټى دهكات، هر چه ند خواردنى چاكى له مالدا نه بيت.

دۆستت ھەزار بیت كەمە، دوژمنت يەك بیت خەمە. (۸۵۲)
 دۆست دەتگريەنیت و دوژمن پیت پی دەكەنیت. (۸۵۳)
 دۆستی دۆستم دۆستمە، دوژمنی دوژمنم دۆستمە. (۸۵۴)
 دۆستی وامان بیت، دوژمنمان ناویت. (۸۵۵)
 دۆم بۆ سەروپیئەك مالی خوئی جیا دەكاتەوہ. (۸۵۶)
 دۆم بۆ دانیشتن مالی ویرانە. (۸۵۷)
 دۆم بیت، كاش بۆ خوئی بكات. (۸۵۸)
 دوو بییستە و یەك بلی. (۸۵۹)
 دوو گا لە دۆلیكا رەنگی یەك نەگرن، خووی یەك دەگرن. (۸۶۰)

(۸۵۲) دۆست پیتیستە بۆ ژیانی ھەموو کەس، دوژمن مەترسییە.
 (۸۵۳) کاتی لیقەومان و ھەلە دۆست لە گەلتا دەگری و پیی ناخۆشە، بەلام
 دوژمن دەخەنیت پیت.
 (۸۵۴) دۆستی دۆست ھەر دۆستە، دوژمنی دوژمنم نابیت بە دۆست.
 (۸۵۵) ھەندیکجار ئەوێ دۆست پیت دەكات، دوژمن پیت ناکات.
 (۸۵۶) ھەندیک کەس بەلایانەوہ نەنگە پیاوہتی بکەن و مالی خۆیان
 دەرخواردی کەس بەدن.
 (۸۵۷) ئەمە بە کەسێك دەوتریت، دەبیت پۆژانە کار بکات، بۆ ئەوێ
 بیخوات و چاوہروانی دەستی کەس نەكات.
 (۸۵۸) واتە ھەموو کەسێك شتی خوئی لە شتی ھەموو کەس چاکتر دروست
 دەكات.
 (۸۵۹) کەوابیت زۆر بلی مەبە.
 (۸۶۰) دوو کەس ھاوپیئەتی یەکتەر بکەن خووی یەکتەر دەگرن و شت لە
 یەکەوہ فیژ دەبن و ھەلسوکەوتیان وەك یەکی لی دیت.

دووروو بی ئابروو. (۸۶۱)

دوو خوو سه بریک. (۸۶۲)

دوو کالهك به دهستیک هه ئناگیریت. (۸۶۳)

دوو نینۆکان ده خوریتم دوو کهسان به شهر دیتم. (۸۶۴)

دوور برۆ و دروست وهرهوه. (۸۶۵)

دوور و دۆست. (۸۶۶)

دوور بینى دهکات. (۸۶۷)

دووری و دۆستی. (۸۶۸)

دووربینى په شیماننى له دوا نییه. (۸۶۹)

(۸۶۱) ئەوەی دووروو و دووزمانه هیچ هدیایی نییه.

(۸۶۲) ئارامگرتن باشتره، له زهره و بیتەشبوونی تهواو و دەم سووتاندن.

(۸۶۳) مرۆڤ کارێك نه کات مه حال بیت. چونکه زهره کهى به ئازایهتى

باس ناکریت و بۆ ناگهڕیتهوه.

(۸۶۴) ئەمه ده کهوێته سهر ساکارى عهقلی هه ندیک کهس.

(۸۶۵) به کهسێك دهوتریت ته گهر ڕینگای دووریشى برى زۆر ناگای له خۆی

بیت و لانه دات شت به سهر خۆی بهیتیت.

(۸۶۶) واته کارى یه کتر تیکه له نه کریت و دهست نه خریته ئیشى یه کتر بۆ

ئەوهی دۆستایهتى بهیتیت.

(۸۶۷) واته زرنکه و ههستیاره، بۆ دواڕۆژى خۆی بهرنامهى داناوه.

(۸۶۸) دوور کهوتنهوه، سنووردانان، ههريهك بۆ خۆی.

(۸۶۹) واته ئەوهی به بهرنامه قوناغ بۆ خۆی دادهنیت له ئیشوکارى ژيانیدا

سهر کهوتوه.

دوور کوژی نزیك به خه سار. (۸۷۰)
 دووگی چهور بیتیه لا نییه. (۸۷۱)
 دیاری شوان یان شهنگه یان هه له کوک. (۸۷۲)
 دیاری میرووله قاچه کوله یه. (۸۷۳)
 دیزه به دهر خوئه دهکریته. (۸۷۴)
 دیزه چی چهور ناو ناگریته خوئی. (۸۷۵)
 دیزه چهوره که ی دوو کون له بنا، دهسته چهوره که ی سوو به سه ر
 منا. (۸۷۶)
 دیزه یه که بیانو بیشکییت تهقه ی نایه ت. (۸۷۷)

(۸۷۰) به که سیك دهوتریت له دووره وه زۆر جوان بیت، به لام کاتیك نزیك
 ده که ویته وه زۆر ناشیرینه.
 (۸۷۱) واته ده ولت و بوون و جوانیی زۆر گرفت دروست ده کات بۆ مرۆف.
 (۸۷۲) دهست و دیاری ههر جوانه ههر چند هه رزان و که میش بیت.
 (۸۷۳) دیاریش به پیی حال و توانا و بوون.
 (۸۷۴) واته ئه وه ی پرویدوه با ناوی نه بریت و بیوشریت.
 (۸۷۵) که وایت پیای بیتعار و بی ههست هیچ خهتا و تاوانیک له خوئی
 ناگریته.
 (۸۷۶) واته ئه وه که سانه ی به ئاشکرا عه ییبارن، عه ییه که ی خوئیان ده خه نه
 سه ر شانی که سیکی دیکه و له خوئیان دووری ده خه نه وه.
 (۸۷۷) واته ئه گهر که بیانو یان گه وه ی مال خه تایه کی کرد که س ناتوانیت
 هیچ بلیت و خه تاباری بکات
 و هه مووی بیتدنگه له ئاستی.

دیزه ره‌شدهی خلته له‌بن، خلته‌که‌ی خۆت مه‌سوو له‌من. (٨٧٨)

دیگل بۆ سه‌ربرینه. (٨٧٩)

دیگه‌له‌ی نه‌دیوه، چهند ماله. (٨٨٠)

دیو بیت و نیو بیت. (٨٨١)

دین سز ئیمان سزی گهرکه. (٨٨٢)

ده‌بیت به‌سه‌ر لاشه‌که‌مدا پروات. (٨٨٣)

ده‌چمه شاریک که‌س نه‌مناسی، خۆم هه‌لکیشم پر به‌کراسی. (٨٨٤)

ده‌ریا به‌ده‌می سه‌گ پیس نابیت. (٨٨٥)

(٨٧٨) به‌که‌سیک ده‌وتریت زۆر خوار و خه‌تاباره، به‌لام خه‌تای کۆن و تازهی ده‌خه‌نه سه‌ر شانی یه‌کیکی دیکه.

(٨٧٩) وه‌کو کورد وتویه‌تی به‌رخ‌ی نیو بۆ سه‌ربرین باشه، که‌وابیت، نه‌ک

که‌له‌شیر یان به‌رخ‌ نیوینه هه‌مووی

بۆ به‌رگری و خۆبه‌خشین باشه.

(٨٨٠) به‌و که‌سانه ده‌وتریت کاریک یان که‌شتیک ده‌که‌ن، دوايش خۆیان وا

ده‌رده‌خه‌ن که‌ ئاگایان له‌و شته نییه.

(٨٨١) واته‌ مرۆف نارام بگریت تا شتیکی باشتی ده‌ست ده‌که‌ویت.

(٨٨٢) واته‌ که‌سی بۆ وێژدان و خراپ، هه‌ر له‌ وێته‌ی خۆی باشه بۆی.

(٨٨٣) واته‌ ئێمه‌ بۆ ده‌سه‌لات نین وه‌کو ئه‌و به‌توانین و به‌رگری ده‌که‌ین.

(٨٨٤) بۆ که‌سیکه‌ هه‌یچی له‌ بارا نییه، ده‌بیت لای که‌سانیک خۆی

هه‌لکیشیت و باسی خۆی بکات نه‌یناسن،

بۆ ئه‌وه‌ی به‌ درۆی نه‌خه‌نه‌وه.

(٨٨٥) پیاوی گه‌وره و پایه‌ بلند و زانا به‌ قسه‌ و زه‌می مرۆفی هه‌یج و پوچ

ناشکیت.

- دەردەدار بە ھالى دەردەدار دەزانىت. (۸۸۶)
- دەرزى ھەلدەيت ناکەويته سەر زەوى. (۸۸۷)
- دەرزىيەك بە ھەختا، ئىنجا سوزنىك بە ھەختا. (۸۸۸)
- دەرگاي خىرې داخراو، ھى شەرىشى بەرېلاو. (۸۸۹)
- دەروونى قوولە. (۸۹۰)
- دەردى بى دەرمان، دلى بى ئامان. (۸۹۱)
- دەردەژى، زۆر دەژى. (۸۹۲)
- دەست بە دەمى سەگا دەكات. (۸۹۳)
- دەست بە کلاوى خۆتا بگرە، با با نەبيات. (۸۹۴)

(۸۸۶) ئەوئى گرت و دەردىك و ئازارىكى نەچىرتىي بە ھالى دەردەدار نازانىت.

(۸۸۷) ئەو شويتمە قسە و باسى دەكات زۆر قەرەبالغ بوو.

(۸۸۸) كاتىك دەتەويت قسە ناخوش يا خراپەيەكت بۆ خەلك بویت بەراوردىك بە ھەختا و ئەو كەسەدا ھە پەوى زەرەمەندىيەو.

(۸۸۹) كاتىك مەوژ بىر ھە شەر و خىر دەكاتەو ھەوى بىر بىت.

(۸۹۰) زۆر گۆئ دەگريت و تى دەگات و ئارامگرە.

(۸۹۱) ئەوئى تووشى گرتىكى بىچارە و دەردى بى دەرمان دەيىت، دلى خۆى و دۆستەكانى بى ئامان دەيىت.

(۸۹۲) بەو كەسانە دەوترىت ھە ژيانىاندا زۆر تووشى دەرد و نەخۆشى دەبن كە بەرگەيان گرت بەرگرىش پەيدا دەكەن و زۆر دەژىن.

(۸۹۳) واتە ئەو كەسانە ئەوئەندە ھار و شەرەنگىژن شەر بە ھەلم دەفرۆشن.

(۸۹۴) واتە ئاگات ھە خۆت بىت و بەشدارىي شەرى كەس مەكە.

دهست له گونان دريژتر. (۸۹۵)

دهست دهست دهناسيت. (۸۹۶)

دهستخه روټ كردم، رهنجه روټ مه كه. (۸۹۷)

دهست له دهست و قووت له خوا. (۸۹۸)

دهشكاو باشته، له دلشكاو. (۸۹۹)

دهست سپي يه. (۹۰۰)

دهست بخهړه دومي بزانه دهیگه زیت. (۹۰۱)

دهست نیش دهکات و چاو دهترسیت. (۹۰۲)

دهست پانکه یته وه، له پی دهکه ویت. (۹۰۳)

(۸۹۵) به که سیک دهوتریت دهستی له کوشا بیت و هیچ کاریک نه کات یان له داوایه کدا شکست بهیتیت.

(۸۹۶) له که سیک ئامانه تیکت وهرگرت بیده روه دهست همدان که س.

(۸۹۷) به که سیک دهوتریت دهستی دهستی به که شیشکی دیکه بکات، ده لیت بی هیواشم مه که.

(۸۹۸) ئه مه کاتیک دهوتریت به ئیشیک هدهستیت زیاد له توانای خوت، پشت به خوی گه وړه ببهستیت. (ئیوه یه بگرن و به یه که وه هه ول بدن، خوی گه وړه ش هیت و تواناتان ئه داتی).

(۸۹۹) واته دهستی شکاو خوی ده گریته وه، به لام دلی شکاو چاک نابیته وه.

(۹۰۰) به یه کییک دهوتریت هیچ کاریک نه کات و پاروی نه بیت.

(۹۰۱) بز که سیکه خوی بیده نگ و عقل و هه ژار دهرده خات.

(۹۰۲) به که سیک دهوتریت غبره تی ئه وهی نییه دهست بداته کاریک و بیکات.

(۹۰۳) که سیک فیړی سوال کردن بیت ناتوانیت ئیشوکار بکات.

دهست دهخاته قورگی گورگه وه و دهیخنکیټیت. (٩٠٤)

دهست دهنیته قورگی شیر هوه. (٩٠٥)

دهسته وهستانه، وهستای قسانه. (٩٠٦)

دهسته چه ورده کای خۆت مه سوو به سهر مندا. (٩٠٧)

دهسته و دامان دانیشتووه. (٩٠٨)

دهستت به که و گیر بیت، چاوت له فه قیر بیت. (٩٠٩)

دهستگیرانی هیچ کهس ناشیرین نییه. (٩١٠)

دهستگیرانی و چاوه روانیی. (٩١١)

دهستی له کفن دهره یئاوه. (٩١٢)

(٩٠٤) واته زۆر نازایه و سل له دوژمن ناکهته وه.

(٩٠٥) واته ده توانیټ به رامبهرد نازاترین کهس بههستیته وه.

(٩٠٦) به یه کیټک دهوتریټ هیچ کاریکی پیټی ناکریټ به لام له قسه دا کارامه یه.

(٩٠٧) واته عه یبه کانی خۆت مه هیته به سهر مندا.

(٩٠٨) به که سیټک دهوتریټ بینکار و کردار دانیشتووه و بیر ده کاته وه.

(٩٠٩) به که سیټک دهوتریټ ته گهر کاریټک و پله و پایه یه کی گرته دهست

چاوی له خوار خۆیه وه بیټ، ههر بو خوی کار نه کات.

(٩١٠) (خۆشه ویستی کویزه ههر چه ننده ده بیټیټ). بو یه دهستگیران ناشیرین نییه.

(٩١١) که واته کاتی دهستگیرانی کچ و کور چاوه روانی یه کترن بو به یه کگه یشتن.

(٩١٢) واته دهستی له خوی شتووه و به ته مای هیچ نییه.

دهستی ناپه رژیټ سهری خوی بخوریتیت. (۹۱۳)

دهستی له بنی هه مانه که ده رچووه. (۹۱۴)

دهستی لی بشو له دوستی سهر کاسه. (۹۱۵)

دهستی له بنا بریوه. (۹۱۶)

دهستی نه سپی دریژ نه بیت. (۹۱۷)

دهستی بلاو به پیر گه داوه ده چیت. (۹۱۸)

دهستی ته ماع دریژه. (۹۱۹)

دهستی خیری نایه سهری. (۹۲۰)

دهستی خوی نییه و ماری پیده گریټ. (۹۲۱)

(۹۱۳) واته کارگیریکی زۆر شیرزه و قاله.

(۹۱۴) به که سیک دهوتریت هیچی به دهستهوه نه ماوه و چاره پرانی نه نجامی زهره ریکی گه وره بکات.

(۹۱۵) واته نه وهی له سهر سفره بو خواردن و ته ماع له گهل تو بیت دهستی لی بشو.

(۹۱۶) واته تیفلای پی کردووه و هیچی به دهستهوه نه هیشتووه.

(۹۱۷) به که سیک دهوتریت چاکه وز یارمه تیی له دهست نایه ت.

(۹۱۸) واته نه گهر ره زیل نه بیت دلکراوه و دهستکراوه بیت، به رامبه ره کت هدر وه کو خوت ده بیت.

(۹۱۹) هه موو کهس حهز به پاره و سامان ده کات دهستی بکه ویت.

(۹۲۰) واته خیری بو نهو که سه هدی و خزمه تی ده کات.

(۹۲۱) به یه کیک دهوتریت که ئیشیکی سته مکاری و بزێو به که سیک دیکه بکات.

دەستى بېگانه ھەر بۇ مار كوشتن باشە. (۹۲۲)

دەستى شكاو جىيى خۇي ناگريتهوه. (۹۲۳)

دەستى چوو بە زاخا. (۹۲۴)

دەستى لە دنيا شتووه. (۹۲۵)

دەستى ماندوو لەسە سكى تيرە. (۹۲۶)

دەستى شەيتان بشكىت. (۹۲۷)

دەستى شير لەت و پەتم بکات، ئەك دەستى رپوى خال و خەتم
بکات. (۹۲۸)

دەستىك حاكم بېيريت خوينى نيبه. (۹۲۹)

دەستىك خوار گيرايهوه بۇ برين باشە. (۹۳۰)

دەستىك نەمتوانى بېيرم، دەبيت ماچى بکەم. (۹۳۱)

(۹۲۲) واتە كەمجار بېگانه خيّر دەداتەوه، تىكەل بە خۆتى مەكە.

(۹۲۳) كەسيك قاچى ھەلخزا، حورمەتى پيشوى بۇ ناگەرپتەوه.

(۹۲۴) بە كەسيك دەوتريت زەرەرمەندييەكەى زۆر پتوہ ديار بيت.

(۹۲۵) وازى لە كەشوفش و كەشخەيى دنيا ھيتاوه، چونكە بە تەماي ژيان نيبه.

(۹۲۶) ئەوہى ئيش بکات پارەى چاك پەيدا دەکات و تيرە.

(۹۲۷) كارىك لە كار بترازيت، لە دەست دەريچت شەيتان تاوانبار دەکەن.

(۹۲۸) ئەوہى زەرەريشم لى بدات با كەسيكى ئازا بيت، ئەك مروثيكي

ترسنوك و كەم پيامدا ھەل بدات.

(۹۲۹) لەبەر ئەوہى فەرمانى ياسايە و راستە.

(۹۳۰) كەواتە مەھيلە كارى خوار پرووت تى كات، كە پرووى تى کردى

چاردەسەرى بۇ نيبه تيا دەچيت.

(۹۳۱) كارىك لە دەسلەتم نەبوو بەسەريا، دەبيت مىلى بۇ شوپ بکەم.

دهستيم به بونهوه نه کردوو. (۹۳۲)
 دهستم له ههويره، هه ر نه و نه دم له بيره. (۹۳۳)
 دهستيان له دهسته و توپان مه بهسته. (۹۳۴)
 دهستی نا له مالی خوی. (۹۳۵)
 دهستنويز بگره، ئینجا ناوی بهره. (۹۳۶)
 دهستیش دهووشیتیت و هاواریش دهکات. (۹۳۷)
 دهوله مه ند پیروز بیت، هه ژار له کویت بوو. (۹۳۸)
 دهفی دهنگ نادات. (۹۳۹)

(۹۳۲) به کهسیک دهوتریت سهر بهست بیت له ئیشوکاریدا. کهس ناتوانیت
 دهستی بگریت و ریځای لی بههستیتوه.
 (۹۳۳) ئه مه چیژکی دایک و کورپکه، کورپکه له دایکی ده پرسیت؟ چهند
 شووت کردوه هه تا (ده) شوو ده لیت دواپی پی ده لیت دهستم له هه ویره
 هه ر نه و نه دم له بیره.
 (۹۳۴) واته خۆبه خۆی خۆیان له لایه کهوه رپکه وتوون، کهسیکی دیکه یان
 مه بهسته.
 (۹۳۵) ئه مه به کهسیکی زۆر ره زیل و ریسوا ده لیتن دهست نه کات به گیرفانیدا.
 (۹۳۶) واته کهسیکی زۆر خراب ده یه ویت ناوبانگی کهسیکی چاک تیک
 بدات.
 (۹۳۷) به کهسیک دهوتریت له خۆی رانابینیت راسته وخو کاریک بکات، به
 لاکوت دهیکات و بوی ده رده چیت.
 (۹۳۸) پیروزبایی له دهوله مه ند ده کريت له تازه کارییه کانیدا به لام هه ژار
 جلیکی تازه بکات، ده لیتن له کویت بوو؟
 (۹۳۹) واته کهس گوپی لی ناگریت و پشتگوپی خراوه.

دهم بوه ستیت سهر سه لامة ته. (۹۴۰)

دهم ته ری کاسه وشك. (۹۴۱)

دهم ده خوات و چاو شهرم ده کات. (۹۴۲)

دهمه چیت لی که مه. (۹۴۳)

دهم بوو به ته له ی ته قیوو. (۹۴۴)

دهمی پر له خوینته. (۹۴۵)

دهمی شره. (۹۴۶)

دهمی چوته کیله. (۹۴۷)

دهمی سه گ به تیکه ببه سته. (۹۴۸)

دهمی نایگاتی و ده لیت سویره. (۹۴۹)

(۹۴۰) واته زمان وه کو ئه سپ وایه چۆن تاوی بدهیت وا دهروات.

(۹۴۱) واته به دهم هیچی نه هیشتوته وه به لام هیچی له دهست نابیتته وه.

(۹۴۲) به که سینک دهوتریت زۆر هه راش بیت له خواردندا که هیچ بۆ کهس ناهیتته وه، چاو بیزار بیت له و دیمه نه.

(۹۴۳) واته به دهم هه موو شتیک ئاسانه به لام به کرده وه گرانه.

(۹۴۴) به که سینک دهوتریت له ئاستی راستیدا نه توانیت یا نه ویریت هیچ بلیت.

(۹۴۵) واته قسه و ته گبیره کانی شهرانی و خویناوییه.

(۹۴۶) واته هاتو و برد به قسه ی خه لکییه وه ده کات و نه هییتی خه لکی ناپاریریت.

(۹۴۷) واته هیچ وه لامی پی نییه.

(۹۴۸) ئه وه ی زمانی بی ره حم و ناره حه ته به به رتیل بیده نگی بکه.

(۹۴۹) هه ندیک کهس ئه وه ی دیه ویت به ئاسانی ده ستگیری نابیت لی دهبیتته کورده نامووسن و ده لیت پیوستم پی نییه.

دهمی خه لکیی مشتی خوم نییه بینوقیتیم. (۹۵۰)

دهمی دهلیت چه قه نهیه. (۹۵۱)

دهمی ته ته له دهکات. (۹۵۲)

دهم نه بیت ها بکه، پیم نه بیت را بکه، نهی قوری کوئ
به سهر خوما بکه. (۹۵۳)

دهنگی دههول له دوور خوشه. (۹۵۴)

دهنگی ههیه و رهنگی نییه. (۹۵۵)

دهنگ دهکه به دناوم، دهنگ ناکه ته نگاوم. (۹۵۶)

دهنگم خوش بووایه بو خوم دهگریام. (۹۵۷)

دههولیکی خستوته بندهستی و داینانیت. (۹۵۸)

(۹۵۰) دهمی کەس بە کەس ناگیریت.

(۹۵۱) واته خیرا خیرا و به دهنگی بهرز قسه دهکات خه لکیی بیتار دهکات.

(۹۵۲) واته خویشی نازانیت چی دهلیت.

(۹۵۳) کهسیک نه مه دهلیت له ژیر گوشاردایه هه موو ریگایه کیان لی گرتوه.

(۹۵۴) به کهسیک دهوتریت ناو و ناوبانگی زور زل بیت، به لام له نزیکه وه

دوای لیکولینه وه زور بی نرخ و ساخته چی ده ده چیت.

(۹۵۵) به کهسیک دهوتریت دهنگ و سه دای گورهیه به لام ناوتریت خوئ

ده رخت پرووی مه جلیسی نییه.

(۹۵۶) هه ندیک کهس به رامبه ر مافی خویشی ناتوانیت به رگری بکات،

دهنگیش ناکات ماف خوراوه و له ته نگانه دا.

(۹۵۷) که واته نه وهی دهنگ و قسهی ناسازه با هه ر بیده نگ بیت.

(۹۵۸) واته له قسه و باسیک خه ریکه کۆل نادات.

دههۆلهكه‌ی درراوه. (٩٥٩)

دهودن به ناشه. (٩٦٠)

دهودن ههر ده‌بیت به دار. (٩٦١)

ده وهره چیت دیوه بیگیرهوه. (٩٦٢)

ده وهره نه‌م که‌ره له‌و قوره ده‌بیته. (٩٦٣)

دهوله‌مندی به دله، نه‌ک به مال و پاره. (٩٦٤)

دهوران دهوله‌تت له ده‌ست ده‌سیتیت به‌لام ناوی چاک تا سه‌ر ده‌میتیت. (٩٦٥)

دهیه‌ویت ماسی بگریت و قوله پیی تهر نه‌بیت. (٩٦٦)

(٩٥٩) واته ئه‌و قسانه‌ی ئه‌و کردویتی تا ئیستا باوی نه‌ماوه و ده‌نگی ناروات.

(٩٦٠) له‌سه‌ر دوو که‌سی بئ عه‌قل و تراوه، که له‌سه‌ر قسه‌یه‌کی پرۆپوچ یه‌کتریان زه‌ره‌مه‌ند کردوه.

(٩٦١) واته هه‌موو دره‌ختیکی بچووک ده‌بیته‌داریکی به‌رز و به سایه‌و سیبه‌ر، هه‌موو مندالیکی باش ده‌بیته‌پیاویکی کارامه.

(٩٦٢) واته کرده‌وی زۆر که‌س جیی سه‌رسوڕمانه ناوتریت.

(٩٦٣) واته گرفته‌که نه‌وه‌نده گه‌وره‌یه که‌س ناتوانیت ده‌ستی باتی.

(٩٦٤) ده‌وله‌مندی بئ خیر و به‌رچاوته‌نگ هه‌یه گیرفانیشی پره، به‌لام خه‌لکێک هه‌یه که‌میشی هه‌یه دل و ده‌روونی فراوانه و به‌خشنده‌یه، وه‌کو چۆن ژیری و دانایی به‌ ته‌مه‌ن نییه.

(٩٦٥) واته رۆژگار تیده‌په‌ریت و کورسی و پله‌و پایه و مال و سامان بۆ که‌س تاسه‌ر نییه، ئه‌وه‌ی چاکه و پیاوه‌تی و خزمه‌تکردنی خه‌لک ههر ده‌میتیت.

ده پیا ته سهر ئاو و ئاوی نادات و ده پیتیتته وه. (۹۶۷)

ده لیت ئاگری بن کایه. (۹۶۸)

ده لیت ئاله تی خواردوو. (۹۶۹)

ده لیت ئاو لای داوه. (۹۷۰)

ده لیت ئاسکه کیویه. (۹۷۱)

ده لیت ئاشی ئاو که و ته یه. (۹۷۲)

ده لیت نه سپینی کراس کونه. (۹۷۳)

ده لیت نه سپی توپخانه یه. (۹۷۴)

ده لیت نه و روزه یه که قهره وه دیسی تیادا کورژاوه. (۹۷۵)

(۹۶۶) به که سیک دهوتریت له ژیانیدا قازانج بکات و هه موو شتیکی

ده ستگیر بیت و هیلاک نه بیت.

(۹۶۷) به و که سه جامباز و زورزانانه دهوتریت هه موو په تگ و ره نگینکیان

لایه له هه لیسورانندی خه لکیدا.

(۹۶۸) به وانه دهوتریت شهرو ئاژاوه بو خه لکیکی ده نیته وه.

(۹۶۹) به که سیک دهوتریت هه موو کات توره یه و ئاگری لی ده بیته وه.

(۹۷۰) به که سیک دهوتریت خه م و بیته نگی که ناری پیبگریت.

(۹۷۱) به که سیک دهوتریت زور لهش سووک بیت و ئازایانه بجولیت.

(۹۷۲) به شویتیک دهوتریت جووله و بیته نگی بال بکیشیت به سدریا.

(۹۷۳) به وانه دهوتریت که که سینکیان گرت به ئاسانی لی نابه نه وه.

(۹۷۴) واته که سیکه جوان به خپو کراوه و زور به هیتره.

(۹۷۵) به و شویتنه ده لین قهره بالغی و پر ده نگه ده نگ و ئاژاوه یه.

دەلپىت بەردى ئاۋە سوۋە. (۹۷۶)

دەلپىت بە دەم دايناۋە، كىتۈم خۇيەتى. (۹۷۷)

دەلپىت بەردى بن گۈمە. (۹۷۸)

دەلپىت بەرزەكى بانانە. (۹۷۹)

دەلپىت بەروۋى لە دەما تەقىۋە. (۹۸۰)

دەلپىت بۇ ئاگر ھاتوۋە. (۹۸۱)

دەلپىت بوۋكە بە بارانىيە. (۹۸۲)

دەلپىت بىژنگى بن پىچراۋە. (۹۸۳)

دەلپىت پا پۈرەكەى ئوقۇم بوۋە. (۹۸۴)

دەلپىت پەرى با بردوۋە. (۹۸۵)

(۹۷۶) بە كەسىك دەوترىت ئەۋەندە زەمان رەتائىتى و راپىھتاۋە و بەدخوۋ
بوۋە و كەس دەرقەتى نايەت و كەس خۆى لە قەرە نادات.

(۹۷۷) بە كەسىك دەوترىت بە شىۋە و كردار لە كەسىكى خۆى بىكات.

(۹۷۸) بە كەسىك دەوترىت ھىچ نەجرولىت و لە جىيى خۆى و بىدەنگ بىت.

(۹۷۹) بە كەسىك دەوترىت دەستى ھەبىت لە بەزم و ئاژاۋە كدا، كەس

پىيى نەزانىت و بۆى دەرچىت و كەس ناۋى نەبات.

(۹۸۰) بە كەسىك دەوترىت چەنەباز و ھەلەۋەر بىت، بە دەنگى بەرز و خىرا
قسە بىكات.

(۹۸۱) بە كەسىك دەوترىت بچىت بۆ مىۋانى و زوۋ ھەستىت.

(۹۸۲) بە كەسىك دەوترىت سەرتاپاي ئاۋى لى بچۆرىت.

(۹۸۳) بە كەسىك دەوترىت لە ھىچ كارىكدا نەتوانىت بەرپرسىار بىت.

(۹۸۴) بە كەسىك دەوترىت لە ئەنجامى زىانىكدا بىدەنگى پىشان دەدات.

(۹۸۵) بە كەسىك دەوترىت دواى زەرەرىك بىكەۋىت و خۆى نەگرىتەۋە.

- دەلیت پشیلە سەرۆپخانەیه. (٩٨٦)
 دەلیت پیریژنی دۆرژاوه. (٩٨٧)
 دەلیت پی به میروولەدا دەنیت. (٩٨٨)
 دەلیت پر به پیستیتی. (٩٨٩)
 دەلیت جاو دەنیتەوه. (٩٩٠)
 دەلیت جاشی ماکەرین. (٩٩١)
 دەلیت جن گوریوتی. (٩٩٢)
 دەلیت جن پیا تسیوه. (٩٩٣)
 دەلیت جیوهی تیاہ. (٩٩٤)
 دەلیت حەمامی ژنانە. (٩٩٥)

-
- (٩٨٦) بە کەسیک دەوتریت کە گوپ خڕ و قەلەو و تیروپەر.
 (٩٨٧) بە کەسیک دەوتریت بەبی هۆ و بە هۆ هەر بۆلە ییت.
 (٩٨٨) بەر کەسانە دەوتریت زۆر بە ئاگا و بە ترس و نەرم دەرۆن بە ریتدا.
 (٩٨٩) واتە هەر بۆ خۆی کراوە و قابیلیتی.
 (٩٩٠) واتە زۆر دیت و دەچیت بەبی هۆ.
 (٩٩١) بە چەند کەسیکی خراب دەوتریت کە کەسیان لە کەسیان چاکتر نەبن.
 (٩٩٢) واتە زۆر ناشرین شیوەیه.
 (٩٩٣) واتە رەزا قورسی و ناشرینیە کە لە تاما نییه.
 (٩٩٤) واتە جوولە کە ئیرادە ییادایا نییه و بی هۆیه.
 (٩٩٥) بە شوییتیک دەوتریت پر بییت لە دەنگە دەنگ و شیرزەیی و راکە راکە.

- دهلييت خوشتری ناو په مووه. (۹۹۶)
 دهلييت خوئی مردوو په سه ریا کراوه. (۹۹۷)
 دهلييت خه رمانه ی گوته. (۹۹۸)
 دهلييت دوئی خه لاتکراوه. (۹۹۹)
 دهلييت داری وا وهیلايه. (۱۰۰۰)
 دهلييت دانی ماره. (۱۰۰۱)
 دهلييت سفتی روپه. (۱۰۰۲)
 دهلييت دیزه ی ره شه. (۱۰۰۳)
 دهلييت ره سمی دیواره. (۱۰۰۴)

(۹۹۶) خوشتر به سروشت هزی له دهنکی په مووه، که ده می تیژن چاو داده خات تا تیر ده خوات و گيژر ده بیت.

(۹۹۷) به که سينک ده وتریت خه فته تبار و بيده نگ و کز له په نايه کدا دانيشتبيت.

(۹۹۸) به که سينک ده وتریت نه ونه ده جوانه نازانيت سه يری کویي بکه يت.

(۹۹۹) واته دویم و جلوه برگی زور شر و پنتيه، جلی خه لاتکراویشی له بهر دا جوان نيه.

(۱۰۰۰) به که سينک ده وتریت که لاواز بیت و لهش و لاری ناشيرين بیت.

(۱۰۰۱) واته زور زرنګ و زیرهک و هه ستیاره.

(۱۰۰۲) بهو دايکانه ده وتریت به ناواتی مندالتيکی خزيانن له باوهشی بګرن.

(۱۰۰۳) بهو که سه پيست ره شانه ده لين وه کو ديزه چه ور و پيسن.

(۱۰۰۴) به که سينکی زور جوان ده لين به لام بيده نگ و هيچ له باره نه بووه.

- دهلييت رۆنى وورچ له جهستهى دراوه. (١٠٠٥)
 دهلييت رۆنى سهگ دراوه له قهلبى. (١٠٠٦)
 دهلييت رۆى قامچووغهيه. (١٠٠٧)
 دهلييت ژنه باخهوانه. (١٠٠٨)
 دهلييت سهگى پى سووتاوه. (١٠٠٩)
 دهلييت سهگى ههله پاسه. (١٠١٠)
 دهلييت سويتهى چهوره ناو ناگريته خوى. (١٠١١)
 دهلييت سهگى سهر خهرمانه. (١٠١٢)
 دهلييت شهيتان تفى كردوته دهى. (١٠١٣)
 دهلييت شهيتان دهرسى داداوه. (١٠١٤)

-
- (١٠٠٥) به كهسيك دهوتريت جهستهى ساغ و چالاک بيت و زياد له چالاكى
 تواناي مرۆڤيك بجوليت.
 (١٠٠٦) واته دلى زۆر خوشه و ههست به بهختيارى دهكات.
 (١٠٠٧) دياره رۆى قامچووغه بهناوبانگه به لاوازي و فيلبازى.
 (١٠٠٨) بهو جوژه ژنانه دهليين كه هات و هاواريانه.
 (١٠٠٩) بهو كهسانه دهوتريت دانىشتن و سهرهوتيان نيهه، ههر له هات و
 بردان و ناكهونه سهر زهوى.
 (١٠١٠) واته به ههله پاس دهكات و دهكهويته ههلهوه.
 (١٠١١) هيچ توانچ و تانونيكى به لاوه گرنگ نيهه و كارى تى ناكات.
 (١٠١٢) واته زۆر بلى و چهقه چهكهره و خهلكى لىي بيزاره.
 (١٠١٣) واته وريا و بزىو و زۆرزانه و به كهس ههلهنايهت.
 (١٠١٤) واته كهسيكى بليمهت و زيړهك فيرى ههموو شتيكى كردوه.

دهلييت سه خسه په روږيه. (۱۰۱۵)

دهلييت شه لاقه‌ی شكاوه. (۱۰۱۶)

دهلييت فاته‌ی سووره بانه. (۱۰۱۷)

دهلييت كهشكي ناوه سووره. (۱۰۱۸)

دهلييت كه‌ره و له خوځه‌ميشدا گه‌وزاوه. (۱۰۱۹)

دهلييت كه‌ري ناشه‌وانه. (۱۰۲۰)

دهلييت كه‌لشيري سهر باره داره. (۱۰۲۱)

دهلييت كه‌لشيري ناوه‌خته. (۱۰۲۲)

دهلييت كتكه نه‌وتينه‌يه. (۱۰۲۳)

(۱۰۱۵) واته همو جوړه جليكي كړدوه به‌سهر يه‌كدا و هه‌لشله‌پاوه پتي.

(۱۰۱۶) واته له روښتندا هاسه‌نگ نيبه و جوان ناروات.

(۱۰۱۷) به كچيك ده‌وتريت به همو مال و سهربانيكه‌وه بيت و هار و بزيو

بيت.

(۱۰۱۸) واته نه به قسه‌ی كه‌س ده‌كات و نه له ده‌ست كه‌س دايه.

(۱۰۱۹) به كه‌سيك ده‌وتريت كه‌ خاويتي و ريټكپوشي خستوته لاوه.

(۱۰۲۰) به كه‌سيك ده‌وتريت گرنكي نه‌دا بيت به روو‌كه‌شي.

(۱۰۲۱) به كه‌سيك ده‌وتريت خوي راته‌كيتيت و خوي ده‌رخات به نازايدتي

به‌لام ناتوانيت و ټه‌وه نيبه

(۱۰۲۲) بهو كه‌سانه ده‌وتريت به ميواني له ناوه‌ختدا هه‌لده‌كوتنه سه مالان.

(۱۰۲۳) به كه‌سيك ده‌وتريت زور چلكن و پيس بيتن كه‌س هاورپيه‌تي

نه‌كات له‌بهر بوگهن.

- دەلییت کەندووی بەتالە. (١٠٢٤)
 دەلییت کەندووی نەزان کردوو. (١٠٢٥)
 دەلییت کورتانەکە ی جەجالە. (١٠٢٦)
 دەلییت کوردی دۆ نەدیو، پف لە دۆ ناکات. (١٠٢٧)
 دەلییت کوردی بە دۆ مردەیه. (١٠٢٨)
 دەلییت کۆپە ی سەر و بنە. (١٠٢٩)
 دەلییت گۆشتی قازی خواردوو. (١٠٣٠)
 دەلییت گۆمی مەنگە. (١٠٣١)
 دەلییت گۆو گیرێ کردوو. (١٠٣٢)
 دەلییت گۆیزە باری نییە. (١٠٣٣)

- (١٠٢٤) بە یەکیك دەوتریت بە قەوارە و بالا بەرز و زل بیت بەلام هەرچی
 هونەر بیت تیایدا شک نەبریت.
 (١٠٢٥) بە کەسیك دەوتریت هەرچی جوانی بیت تیایدا بە دی ناکریت.
 (١٠٢٦) واتە هەر دروست دەکریت و هەڵدەوشیتەو.
 (١٠٢٧) واتە هەڵدەکویتە سەر هەر شتیک بیخوات، خواردنی ئەو نییە و
 نازانیت بیخوات.
 (١٠٢٨) بە کەسیك دەوتریت کە دەم دەژەنیتە خواردنیکەو تا خۆی بە
 هیلاک دەبات.
 (١٠٢٩) بە کەسیك دەوتریت لە کورتیی و قەڵەویدا شیوا بیت.
 (١٠٣٠) واتە بە دەنگی بەرز قسە دەکات و برینەوێ نییە.
 (١٠٣١) واتە ئەو کەسە ئەوەندە مەنگە کەس قسە ی نایستیت.
 (١٠٣٢) واتە کەسیکی وەر و ئاگای لە کەس نییە.
 (١٠٣٣) واتە جینگای متمانە نییە بۆ کەس.

- ده‌لیت گویزی بو ده‌ژمیرن. (۱۰۳۴)
 ده‌لیت گویزی ناو بیژنگه. (۱۰۳۵)
 ده‌لیت گویزی ناو ده‌غیلله‌یه. (۱۰۳۶)
 ده‌لیت گیسکه ناو دییه. (۱۰۳۷)
 ده‌لیت گیسکی سه‌له‌مه. (۱۰۳۸)
 ده‌لیت ماسیه به ده‌ست ناگیریت. (۱۰۳۹)
 ده‌لیت ماستی مه‌ییوه. (۱۰۴۰)
 ده‌لیت ماره پیچی خواردوو. (۱۰۴۱)
 ده‌لیت مردن بو نه و نییه. (۱۰۴۲)
 ده‌لیت مراویه ناو ناگیرته خوی. (۱۰۴۳)

-
- (۱۰۳۴) به که‌سیک ده‌وتریت چەند نامۆزگاری بکریت گوی ناگیریت.
 (۱۰۳۵) به که‌سیک ده‌وتریت سروت و دانیشتنی بو نییه.
 (۱۰۳۶) که‌سیکی پارایه و باری نییه و جینگیر ناییت.
 (۱۰۳۷) به که‌سیک ده‌وتریت له وهخت و ناوه‌خته به حدوشه و بان و ده‌رگای.
 هەموو که‌سیکه.
 (۱۰۳۸) به‌و گیسکه له‌ره ده‌وتریت که‌پاره نه‌کات.
 (۱۰۳۹) واته زۆر جەربە‌زەیه به‌فیلش ناگیریت.
 (۱۰۴۰) به که‌سیک ده‌وتریت زۆر بی‌جووله و بی‌ده‌نگ و باس ییت.
 (۱۰۴۱) واته خۆیه‌خۆیی خۆی ده‌پاریتریت.
 (۱۰۴۲) به که‌سیک ده‌وتریت هەموو شتیک بو‌خۆشی خۆی ده‌کات، گوی
 ناداته به‌رژوه‌ندیی هیچ که‌سیک وا ده‌زانیت نامریت.
 (۱۰۴۳) به که‌سیک ده‌وتریت هەموو دنیا قسه‌ی پیتلین به‌خدیالیدا نایه‌ت.

- دهلييت ميچي قومارخانهيه (۱۰۴۴).
 دهلييت ميشيك ميواني نيهه (۱۰۴۵).
 دهلييت ميزه پشيله دراوه له بهري پيي (۱۰۴۶).
 دهلييت موويان بو هه لکروزاندووه (۱۰۴۷).
 دهلييت ناني هاريي گرتووه به دمهووه (۱۰۴۸).
 دهلييت ناني به سهر ساجا سووتاوه (۱۰۴۹).
 دهلييت نازداري قازي به نييهه (۱۰۵۰).
 دهلييت نه بای ديوه، نه باران (۱۰۵۱).
 دهلييت نه نان دهخوات نه ناو (۱۰۵۲).

(۱۰۴۴) واته به دهست هه موو قومارچيه كه وهيه عدقلى هه مورياني
 مهشغول كردووه.

- (۱۰۴۵) به كه سيك دهوتريت هه موو دنيا سهرزه نشتي بكات به خه ياليدا نايهت.
 (۱۰۴۶) به كه سيك دهوتريت كه زور هاتوچو بكات و وهستاني نه بيت.
 (۱۰۴۷) به كه سيك دهوتريت له ناوه ختا زوو بگاته نهو شويته.
 (۱۰۴۸) به كه سيك دهوتريت سهرى له خوئ شيواند بيت و خوئ تووشي
 كو سپيك بكات.
 (۱۰۴۹) به كه سيك دهوتريت په له له كاريكدا بكات و وابزانيت دواكه وتووه،
 يان قهت بهو تاواته ناگات.
 (۱۰۵۰) به كه سيك دهوتريت به نه زرى زياره تي سهر مه شاخ قازي به ني
 بوويت له داين هه موو كهس به نازداري مامه له ي بكات.
 (۱۰۵۱) به كه سيك دهوتريت توندوتيرى زور له گهل كراوه، ههر به خوئ
 نازانيت.
 (۱۰۵۲) واته كه سيكي لاواز و بى هير و سيسه له يه.

- دەلییت نەیسکە ھەلەدەچیت. (١٠٥٣)
 دەلییت نەیسکە بەر و پشتی بۆ نییە. (١٠٥٤)
 دەلییم نیرە، دەلیت بیدۆشە. (١٠٥٥)
 دەلییت ورچی یاری نەکەرە. (١٠٥٦)

-
- (١٠٥٣) بەو کەسانە دەوتریت زۆر دەمارگیر و تورەن، لە هیچ کتوپر توورە دەبن.
 (١٠٥٤) واتە مرۆڤیەکى دووروو دووزمانە پشتی کردە ھەر کەسێک خراب
 باسی دەکات.
 (١٠٥٥) بە کەسێک دەوتریت نایەویت قەت تى بگات و ھەر لەسەر قسەى
 خۆیەتى.
 (١٠٥٦) واتە ھەر چۆنیک خۆى دەرخابى لێنەھاتووہ.

پیتی (ر)

رازیانه فروشه و منداله‌کهای به سک نیشه دهمریت. (۱۰۵۷)

رازت لای یه‌کیک، پرست لای هزار. (۱۰۵۸)

رازیم به قه‌زای خوا. (۱۰۵۹)

رزقی سواره و مالی باره. (۱۰۶۰)

راستی ره‌وتی، چه‌وتی ک‌ه‌وتی. (۱۰۶۱)

راستی یان له شیت یان له مندال وەرگره. (۱۰۶۲)

راستی گرانه، درو هه‌رزانه. (۱۰۶۳)

(۱۰۵۷) به ک‌ه‌سک د‌ه‌وت‌ریت بیر له ژیانی هه‌موو ک‌ه‌س ده‌کاته‌وه و

سوود‌م‌ه‌نده ته‌نها به ک‌ه‌ل‌کی مال و مندالی خو‌ی نایه‌ت.

(۱۰۵۸) نه‌هیتی د‌ل‌ت هه‌لم‌ه‌ریژه لای هیچ ک‌ه‌سک به‌لام راویژ و پرست

بخه‌ره به‌رده‌ستی مرؤ‌فی دانا.

(۱۰۵۹) وات‌ه هه‌رچی خوا خسته‌یه‌ته نه‌سیبم و چاره‌نووسم رازیم.

(۱۰۶۰) به ک‌ه‌سک د‌ه‌وت‌ریت له ره‌نج و هه‌ول و کاروک‌اسبی ک‌ه‌م ده‌ست‌گیر

بکات. مالی هه‌ر به ک‌و‌لیه‌وه بیت و جی‌گیر نه‌بیت.

(۱۰۶۱) مرؤ‌فی راست خوا هه‌ر راستی و باشی ده‌هیتیته ری و سه‌رک‌ه‌وت‌وو

ده‌بیت مرؤ‌فی چه‌وت و خوار هه‌ر خوار و خراپ دیت‌ه ری.

(۱۰۶۲) وات‌ه شیت و مندال درۆ‌زن نین و درۆ نو ک‌ه‌س ناکه‌ن.

(۱۰۶۳) قسه راست و قسه‌ی راست نرخ و به‌های خو‌ی هه‌یه به قه‌د

خاوه‌نه‌ک‌ه‌ی به‌نرخ و گرانه به‌لام درۆ و درۆ‌زن بی به‌هان.

راستیییه که ی وهك گۆچان وایه. (۱۰۶۴)
 راست به و به لای شیردا برۆ. (۱۰۶۵)
 راستیی له مه زه بیا نییه. (۱۰۶۶)
 راست و چه پی خوی لیک ناکاته وه. (۱۰۶۷)
 راستیی ره حمه تی خواجه. (۱۰۶۸)
 راگرتنی زۆردار، زولمه له هه ژار. (۱۰۶۹)
 راو و ریویم بو مه هینه ره وه. (۱۰۷۰)
 ره شه وهك گلوله موو، دهوله تی باوك دهیدا به شوو. (۱۰۷۱)
 رهش و رووت و بی دراو، له زستانا بی کلاو. (۱۰۷۲)
 رهش، هه ره شه. (۱۰۷۳)

(۱۰۶۴) به که سیك دهوتریت کرده ی چاك و وشه ی راستی لادهست ناکه وی.
 (۱۰۶۵) مروقی راست و راستگۆ له کهس ناترسیت.
 (۱۰۶۶) واته راستیی له کار و کرده وه و هزریدا نییه.
 (۱۰۶۷) به که سیك دهوتریت یان ئه وهنده هه ژار عه قله یان زۆر گیل و گه مژه یه.
 (۱۰۶۸) واته هه موو جوړه راستییهك له گه وه یی یه زدانه وه یه.
 (۱۰۶۹) واته پیرگرتن و حورمه تگرتن و خزمه تکردنی پیاوی زۆردار زولمه له زۆر لیکراو و هه ژار ده کریت.
 (۱۰۷۰) واته پیویست ناکات فیل باز و تاوانبار پاساو بهییتیه وه.
 (۱۰۷۱) که واییت دهوله تی باوك زۆر شت جوان ده کات و بار راست ده کاته وه.
 (۱۰۷۲) که واییت مروقی هه ژار و بی پاره زیاتر له زستانا پرووتیی و بی بهرگیی پیوه دیاره.
 (۱۰۷۳) واته پیاو خراپ هه پیاو خراپه، چاوهروانی چاکیی و باشیی لی مه که.

رەشراھات بە نان خورا و بە ئاو چوو. (١٠٧٤)
 رەشە وەك تاو، دەخوارزیت لە باو. (١٠٧٥)
 رەحم بە بەچکە مار ناکریت. (١٠٧٦)
 رەحمەت لە کفن دزی پیشوو. (١٠٧٧)
 رەمەزانی مەرگی ژنانه. (١٠٧٨)
 رەنج بە با چوو بو دەریا چوو. (١٠٧٩)
 رەنج پەیزەوی سەرکەوتنە. (١٠٨٠)
 رەنج و گەنجیان وتوو. (١٠٨١)

(١٠٧٤) بە کەسیك دەوتریت زۆر لیھاتوو بیت و لە دزیدا، بە
 چاوتر و کاندنیک کاری خۆی بکات.
 (١٠٧٥) بە کچیک دەوتریت هیچ خەسلەتینکی جوان و باشی نەبیت، بەلام کە
 دەلین کچی فلانە عیلم دەوێستیت لە ئاستی ئەم کارەدا.
 (١٠٧٦) واتە کۆری پیاویکی زالم و بزێو و زۆردار چاوپروانی چی ئی
 دەکریت.
 (١٠٧٧) کەواتە کەسان و فەرمانبەرانی پیشووتر چاکتر بوون وەك لە تازە
 ھاتووەکان.
 (١٠٧٨) واتە لە پەمەزاندانە ئەرکی زۆر زیاترە وەك لە پیاو.
 (١٠٧٩) واتە ئەو پەنجە کەسیك داویتی نایەتەو، دەستی بە پۆخی دەریادا
 چووبیتە خوارەو.
 (١٠٨٠) ئەو پەنجی حەلال بەدات ھەر پوو لە سەرکەوتنە تا دەگاتە
 لووتکە.
 (١٠٨١) کەوابیت تا گەنجیت و توانای ھزری و جەستەیی ھەبە پەنج بە.

رهنجی بوو به رهنجی به فەرهاد (۱۰۸۲).
 رهوره وهی میژوو ناگهریته وه (۱۰۸۳).
 رم له کهوان دهرچوو ناگهریته وه (۱۰۸۴).
 زستان دهلیت: روژیکم مابیت له بارا، کلکی بزن دهکهم به دارا (۱۰۸۵).
 روژان روژی له دوايه...! (۱۰۸۶).
 روژ دهروات و قهزا ناروات (۱۰۸۷).
 روژ بووه به سال، سال بووه به جهوال (۱۰۸۸).
 روژ به په نجهی دهست دهرمیتریت (۱۰۸۹).
 روژ دیار بیت په نجهی ناویت (۱۰۹۰).

(۱۰۸۲) واته هه موو رهنج و هیلاکیه کە ی به خورایی له دهست دهرچوو.
 (۱۰۸۳) کهوایت چه رخی زه مان دهرسورپه وه. به رهو پیتشه وه و ناگهریته وه. بو
 دوواوه فریا بکه وه له سه ره تایی ژیانته وه با په شیمان نه بیته وه.
 (۱۰۸۴) واته قسه له دهم دهرچیت ناگهریته وه.
 (۱۰۸۵) واته هه موو که سیک تا دهرمیت دهریه ویت لوتی ناحه زه کە ی
 بشکیتیت، واته زستان به شه ویک و پیریش به ته ویک.
 (۱۰۸۶) پیترسته مرژف زیاده روژی نه کات، له هه موو شتیکدا سهیری
 بهرده میشی بکات، پوژان هه مووی به خوشی و باشی ناروات.
 (۱۰۸۷) یهزدانی گه وه چی له ناوچاوانمان نووسی بیت دهییت بیسین.
 (۱۰۸۸) که سیک دهلیت نه ونده خهم و په ژاردی زوره روژیکه به سالیك لی دهروات.
 (۱۰۸۹) واته چاوه روانی شتیکه گرنه گات و زور زوو پینی بگات.
 (۱۰۹۰) به شتیکه روون و گه وه و ئاشکرا دهرتریت، کهس نه توانیت چه نهنگ
 و چوونی له سه ر بکات.

رۆژی نەفسی نەفسییە، کەس ئاگای ئە کەس نییە. (١٠٩١)
 رۆیشتنی دەلییت رەوتی کەو. (١٠٩٢)
 رۆستەم نیر بوو یا م...؟ (١٠٩٣)
 رۆنی خۆم دەداتەو ئە سمیلم. (١٠٩٤)
 رۆن زۆر بوو ئە خۆی دەسویت. (١٠٩٥)
 رۆن ئە پیاو بکرە و گەنم ئە ژن. (١٠٩٦)
 رۆلە ئەبەر دایک هەلدەگریت. (١٠٩٧)
 رۆوی رەش بیت یاران، منی خستە مەنەى منداڵان. (١٠٩٨)

(١٠٩١) واتە هەموو کەسیک دەست بۆ دەمی خۆی دەبات و کۆشی خۆی پر دەکات. هەموو کەسیکیشی خستۆتە لاو.

(١٠٩٢) بەجوانییک دەوتریت سەنگی ئە پیش بیت و گەردن بەرز بکاتەو.

(١٠٩٣) دەگیرنەو بەسی پالەوانیتی پۆستەم کراو بۆ زەلامییک تا کۆتایی چیرۆکە ئە دایدا ئەوێ گۆی ئە چیرۆکە گرتبوو (پرسی پۆستەم نیر بوو یان م).

(١٠٩٤) واتە رەنجی خۆم دەرخواردی خۆم دەداتەو.

(١٠٩٥) واتە ئە گەر شت زۆر بیت، بە ئارەقەى ناوچەوان دەستت نە کەوتبیت قەدری نازانیت.

(١٠٩٦) ژن زۆر ورد و کارامەیه بۆ پوخته کردنی گەنم و نانکردنی جوان، بەلام پۆن ئەو ئەرکەى نییە.

(١٠٩٧) ئەو نەدە جەربەزە و چاو نەترس و بێ شەرمە و دزە.

(١٠٩٨) واتە دۆست و یار و میژد کاریکی باش ناکەن یە کتر بخەنە ژیر مەنەى منداڵان.

- رووناكىي مۇمىڭ بۇ تاريكىي شەو زۆرە. (۱۰۹۹)
 رووناكىي مانگە شەو سەر لە ئىۋارە ديارە. (۱۱۰۰)
 رووناكىي مانگى چواردە ئىشارەتى ناۋىت. (۱۱۰۱)
 رووناكىي لە روويدا نىيە. (۱۱۰۲)
 رووى رۇژ بە بىژنگ ناگىرېت. (۱۱۰۳)
 رووى زەمانە رەش بېت. (۱۱۰۴)
 رووى نەبوونى رەش بېت. (۱۱۰۵)
 رى بارىكە و شەو تاريكە. (۱۱۰۶)

-
- (۱۰۹۹) واتە رووناكىيەكى كەم بۇ رى دەرکردن و كەس ناسىن زۆرە بۇ شەو
 لە تاريكىي رزگارت بېت و لە تەنگانە دەرچېت.
 (۱۱۰۰) چاكىي و خراپىي ھەموو كەسىنك لە سەرەتاي ھاۋرىيەتى و يەكتر
 ناسىنەۋە ديارە.
 (۱۱۰۱) ھەموو شىتېكى روون و ئاشكرا پىتويست ناكات دەستى بۇ رابكىشىت.
 (۱۱۰۲) واتە شەر لە رووى دەبارىت.
 (۱۱۰۳) راستىي و رووناكىي بە پروپاگەندە و درۇ ناپوشرىت.
 (۱۱۰۴) كەسىنك دەيلىت كە خۇي بە مەغدوروز بزانىت و باشترى بۇ ژيانى
 خۇي رادەيىنى.
 (۱۱۰۵) واتە ئەگەر نەبوونى نەبوۋايە ئاۋات و ئامانجى زۆر كەس دەھاتە دى.
 (۱۱۰۶) ئەمە كەسىنك دەيلىت تواناي نەيىت و دەستى كورت بېت و رېڭرى
 زۆر بېت نەتوانىت كارەكەي مەيسەر بكات.

ریځای ته نځانه کورته. (۱۱۰۷)
 ږیره وی نایین بگریټ، ری له خراپه دهگریټ. (۱۱۰۸)
 ریڼوار دهروات، سه گ دهریټ. (۱۱۰۹)
 ریوی به فیل ناوہستی، مه گهر ته له بیبهستی. (۱۱۱۰)
 ریوی به پیریوه هاتووه. (۱۱۱۱)
 ریوی ده می نه ده گه یشته ترئ، دهیوت ترشه. (۱۱۱۲)
 ریوی دهرهوه و شیري مالهوه. (۱۱۱۳)
 ریوی فیلی خوی دهکات، مریشک باوکه رو دهکات. (۱۱۱۴)

(۱۱۰۷) واته که سیک نارامگر بیت شت له خوی زل نهکات، ته نځانه زور
 زور کوتایی دیت.
 (۱۱۰۸) نایین و ریتمایی و بهرنامه ی خوا و پیخه مبهراڼه، هه موو کهس دوور
 ده خاتهوه له خراپه کاری.
 (۱۱۰۹) واته بی ټه وی تو خه تا و تاوان و گونا هیکت هه بیت کهسانی خراپ
 له خوړایی قسه ی ناجایزت پی ده لیتن.
 (۱۱۱۰) واته که سیک زور فیلباز و که له کچی بیت فیلی لی ناکریت، مه گهر
 خوا خوی تووشی شتیکی بکات.
 (۱۱۱۱) له کورده واریدا کاتی ژن خواستن و یا شوو کردن ټه مه دهوتریت.
 (۱۱۱۲) به یه کینک دهوتریت به دل و به گیان هه زی له شتیک بیت به لام بوی
 نارہ خسیټ، دواپی ده لیت خوم نه مویست.
 (۱۱۱۳) بهر که سانه دهوتریت له مالهوه زور شه رانیی و بویرن له دهرهوه
 له ناو خه لکدا زور ترسنوک و نهویرن.
 (۱۱۱۴) ریوی له فیلی خوی ناوہستی، ټه گهر برایه تیش بیبهستی.

رپوی نه ده چوو به کونه وه، هه ژگیکیشی دده ست به گونه وه. (۱۱۱۵)
 رپوی له کونی خوی هه لگه رپته وه گهر ده بیت. (۱۱۱۶)
 رپویه و له بهرگی شیردا. (۱۱۱۷)
 رپوی کئی شاهیدته ... ؟ کلکم. (۱۱۱۸)
 رپسه که مان بووه وه به خوری. (۱۱۱۹)
 رپش نه بیت به تووشه وه، که بوو! ده بیت شانه ی بو هه لگريت. (۱۱۲۰)

(۱۱۱۵) بهو که سانه دهوتریت جیتی خویان ناکریتته وه، خه لکی دیکه ش
 راده کیشن به دوا ی خویاندا.
 (۱۱۱۶) به که سیک دهوتریت له خیران و هوز و نه ته وه ی خوی و گه وه ی خوی
 هه لگه رپته وه و لابات، بینگانه له قه در و حورمه ت و رپژدا سهیری بکه ن.
 (۱۱۱۷) واته که سیک ترسنوک و بی توانایه به فیل خوی نازا و به غیره ت
 ده رده خات.
 (۱۱۱۸) واته که س نایته شاهیدی ناحق، رپوی ناچاره بلیت کلکم.
 (۱۱۱۹) واته کاره که مان سه ری نه گرت و هه لوه شایه وه.
 (۱۱۲۰) واته به بی حز و ناره زوی خوت شتیکت بوو به تووشه وه ده بیت
 نارام بیت و بگو نجییت له گه لیدا.

پیتی (ز)

زارت پر بیت له خوین، لای کهس رۆی مه که. (۱۱۲۱)

زاخاوی چاوی دایه وه. (۱۱۲۲)

زالم نه مر نه کات. (۱۱۲۳)

زالم زهوالی بو ده بیت. (۱۱۲۴)

زه ره له نیوهی بگه ریته وه، هه ر باشه. (۱۱۲۵)

زه رده لوو بو گه روو. (۱۱۲۶)

زه رینی هاتووه. (۱۱۲۷)

زهمانه چه کوش نه دا به سه ردا، به رگی ته سلیمی ناکریت به به ردا. (۱۱۲۸)

(۱۱۲۱) به کهسانیک دهوتریت قسه و شتی نه هیتی و شاراوهی خویان لای کهس نه درکیتن و باسی نه کهن.

(۱۱۲۲) واته ته ماشای نامه حه رم ده کات.

(۱۱۲۳) نه مه و توویژیککی ریترداریه له نیوان دوو که سدا.

(۱۱۲۴) واته کهسی زۆردار خوا له خۆی زۆردارتری بو ده نیتریت.

(۱۱۲۵) که واته هه ر کهسیک تووشی زه ره ریک بوو کهم زه ره ر بکات، نه ک زه ره ر مه ندی ته واوه تی بیت.

(۱۱۲۶) به و که سانه دهوتریت بیرى دوا پۆژیان نییه و پاشه کهوت ناکهن.

(۱۱۲۷) واته خۆی لی گۆپراوه و هه ر بووه.

(۱۱۲۸) که واییت ته زمونی ژیان و گوشاری پۆژ و زه مان مرژف دروست ده کات.

زەمان ھەندىك كەسى گۆريۈە و ھەندىكىشى ھاريۈە. (۱۱۲۹)
زىستان بە شەۋى، پىران بە تەۋى. (۱۱۳۰)

زىستان ھات، ھەتيۈ مەيلى ھەتاۋ دەكات. (۱۱۳۱)

زىستان بە شىركە و ھاۋىن بە روۈنكە. (۱۱۳۲)

زىستان بە باران برۇ، بە ھار بە ھەور مەرۇ. (۱۱۳۳)

زىستان پىنەۋپەرۇ، ھاۋىنان ورد ورد برۇ. (۱۱۳۴)
زەلى رۇژگارى نەديۈە. (۱۱۳۵)

زىمان دىژىت بىت دەستت كورت دەبىت، كە خوت ھەلكىشا گويت نە

(۱۱۲۹) رۇژگار و زەمان ھەندىك كەس بە پەلە و پاىە و بوون بەرز دەكاتەۋە،
ھەندىكىش مەحف دەكاتەۋە و دەپارەت.

(۱۱۳۰) زىستان بە شەۋىك تىمان دەگەيەنەت سەرماكەي چەندە كاريگەرە و
مىرۇشى پىرىش بەرگەي تايەك ناگىت.

(۱۱۳۱) ئەۋە دەگەيەنەت ھەتيۈ لە بى بەرگى و برىستىيى و سەرمادا مەيلى
گەرمىي بەر ھەتاۋ دەكات.

(۱۱۳۲) واتە ئە زىستاندا بەھۋى ھەور و قور و باران و بەفرەۋە، كەس كەس
ناپىنەت و جلى تازە خەسار دەبىت، بەلام جلى جوان و تازە بۇ ناۋ خەلكىي
جوانە و بۇ سەر جادە و مالان لە ۋەزى ھاۋىندا.

(۱۱۳۳) ئەمە ھىكەتتە كە بارانى زىستان نەرم و ھىۋاش لە سەرخۇيە،
بەلام بە ھار ھەور و بروسكە و لافاۋ خىرا دەبىت.

(۱۱۳۴) واتە جەلە كۆنەكانت بۇ زىستان بە كاربەيتە، بە جلى تازەۋە ھاۋىتان
خوت دەرېخە و برۇرە دەرەۋە.

(۱۱۳۵) واتە ژيان سەختە رۇژگار بە گالتە ناگىت، دەبىت قۇلى مەردانەي
لى ھەلكەيت بۇ ئەۋەي بەجى نەمىتت لە كاروان.

جرت دهبيت. (۱۱۳۶)

زمان نامان. (۱۱۳۷)

زمان بوهستيت سهر سه لامة ته. (۱۱۳۸)

زمانی ته ته له دهکات. (۱۱۳۹)

زمانی تهر و پاراوه، له هيچ شتيك دانه ماوه. (۱۱۴۰)

زمانی دهلييت توله ماره دهگيريت. (۱۱۴۱)

زمانی براوه و عهقلی وهستاوه. (۱۱۴۲)

زمانی له دهملدا نيبه. (۱۱۴۳)

زمانی شيرين له بههشتهوه هاتووه. (۱۱۴۴)

(۱۱۳۶) واته نمراندي خو هه لکيش و فشوهوړ دهکمن، هيچيان له دهست نايده و دېنه گالته چي خه لکي.

(۱۱۳۷) هه موو که سينک دهبيت به ناگا بيت و بزانيت چي دهلييت.

(۱۱۳۸) واته نه گهر نه زانيت قسه بکهيت، زمان زور ناژاوه و گرفتت بز دروست دهکات.

(۱۱۳۹) واته دهيويت راست بلييت به لام ناويريت.

(۱۱۴۰) بهو که سانه دهوتريت هه موو جوړه قسه يه که دهتوانن بکهن، و له تواناياندايه هه موو کهس رازي بکهن.

(۱۱۴۱) واته خاوهني قسه و زمانیکه هه موو کهس ليتي دهترسيت و خوئی لي دهپاريتريت.

(۱۱۴۲) به که سينکي ترسنوک و نهوړ دهوتريت که خوئی حه په ساو دهرده خات.

(۱۱۴۳) واته زور سست و هه ژار عه قله.

(۱۱۴۴) واته که سانی قسه خوښ و شيرين له دنيا دان، باره گای خويان له بهه شتدا دامه زران دووه.

زمانى خۆت ئەسپى خۆتە. (۱۱۴۵)
 زولمى زالم لە ئەستوریدا دەپچریت. (۱۱۴۶)
 زورناژەن بۆ خۆى زورنا بژەنى، مەن گوئى ئى ناگرم عالەم
 بىخەنى. (۱۱۴۷)
 زۆرە زۆردارم، ھەقە ھەقدارم. (۱۱۴۸)
 زۆر ھات قەوالە بە تالە. (۱۱۴۹)
 زۆر لە خۆى رازىيە. (۱۱۵۰)
 زۆر بى و بۆر بى. (۱۱۵۱)
 زۆردار ئاوى سەرۆزور دەروات. (۱۱۵۲)

(۱۱۴۵) زمانى مەزۇڭ ۋەك ئەسپىك ۋايە، چۆنى تاۋ بەدەيت ۋا دەتخاتە پرى.
 (۱۱۴۶) كەۋاتە تا زۆردار زۆرت بۆبەيتىت رى ئەستورتر دەبىت لە ئاستىدا
 زووتر خۆت رىزگار دەكەيت.
 (۱۱۴۷) بە كەسپىك دەۋترىت بۆ ئارەزوۋى خۆى ھەموو شتىك بىكات و گوئ
 نەداتە دەۋرۋەرى عالەم بىتار بىكات.
 (۱۱۴۸) ۋاتە ئەگەر كارىك بە زۆر بە كەسپىك بىكرىت، دوۋەم ھىترى خۆى
 زىاتر دەردەخات و ئەگەر مافىشى تىدا بىت بە ھەق دەيسەنىت.
 (۱۱۴۹) ۋاتە ئەگەر زۆر ھات بۆ كەسپىك زولمى ئى بىكرىت، ئەۋىش گوئ
 ناداتە ھىچ شتىك بەرگرى لە خۆى دەكات.
 (۱۱۵۰) بۆ كەسپىكە ۋا ھەست دەكات كە لە ۋىتەنى ئەو دروست نەبۋە، خوا
 ھەر ئەۋى بە تايىبەت دروست كەردوۋە.
 (۱۱۵۱) بەشتىك دەۋترىت گوئ نەدەنە رىژەكەى با زۆر بىت و بەلام
 جۆرەكەى باخراپ.
 (۱۱۵۲) ۋاتە زۆردار ھىچ بە ھەق ناكات و ھەموو كارىكى ئاپەسەند و شازە.

زۆردارى ئاسانە، بەلام زۆردار مالوپىرانە. (۱۱۵۳)
 زۆر وتىن قورئان خوشە. (۱۱۵۴)
 زۆرى پىيە و كەمى دەردە خات. (۱۱۵۵)
 زىر لە قورىشا ديارە، ژەنگ ھەلناھىتت. (۱۱۵۶)
 زىر ناسە. (۱۱۵۷)

(۱۱۵۳) ھەموو كەسنىك دەتوانىت زۆردار بىت و ستەمكار بىت بەلام دەبىت
 بىر لە پۆژانى پەشىيى بىكاتەو كە چاوپروانى دەكات.
 (۱۱۵۴) ئەوئى درىژە بە شتىك دەدات و بەرامبەرەكەي دەخلافىتت و ئەگەر
 بە قورئان سوپتد بخوات سنوورى بۆ دادەنىت.
 (۱۱۵۵) واتە زىرەك و زىرەك و بە توانايە، زۆر كەمى دەرخستوۋە لە
 بلىمەتسىيەكەي خۇي.
 (۱۱۵۶) واتە مەروقى چاك ھەرچۆنىك بىت كار و جلو بەرگى و پىشەي ھەر
 چاكى پى دەلپن رووكەشى مەرج نىيە بۆ مەروقى.
 (۱۱۵۷) بە كەسنىك دەوترىت مەروقى باش و چاك و بەچاكى بناسىت، و
 بزانىت لە گەل كىدا ھاورىيەتى دەبەستىت.

پیتی (ژ)

ژانی پیتوہ گرتووه. (۱۱۵۸)

ژالہ بؤوا قالی...؟ لہبەر باوک مردن، گولت بؤوا جوانہ؟
لہبەر دوست و دوژمن. (۱۱۵۹)

ژہم بوورده بووه. (۱۱۶۰)

ژن بہ بیگہس ہار دہبیت، پیاو بہ بیگہس ہہ ژار دہبیت. (۱۱۶۱)
ژن تا نہزی بیگانہیہ. (۱۱۶۲)

ژنت شہریکی بیٹ و مالت شہریکی نہبیت. (۱۱۶۳)

ژن بیباور و خوش باورہ. (۱۱۶۴)

(۱۱۵۸) بہ کہ سینک دہوتریت گرتیکی گہورہی ہدیہ و ژانی پیتوہ کردوہ و ناتوانیت دہیریت.

(۱۱۵۹) ہہموو کچیکی جوان ئەو خواستہی نامیتیت دواي مردنی باوکی بہ لآم بہ پاکیی و جوانیی دہپاریتریت بؤ خوشی دوست و کویری چاوی دوژمن.

(۱۱۶۰) واتہ ماوہیہکی زور دوورکہوتوتوہ لہو خواردن و خواست و

نارہزووی خوئی، کاتیک بؤی رەخساوہ ہدراش بووہ لہسہری.

(۱۱۶۱) وا دہگہینیت ژن نایت بیتکس و بی چہتری سہر بژی واتہ برا و

باوک و میژد، پیاویش بہبی کہ سوکار و پشت و پدنا ہہ ژارہ.

(۱۱۶۲) واتہ نہوہی ہہموو ژنیک دہبیتہ رؤلہ و نہوہی ئەو ہۆزہی کہ شووی

پیکردوون ئینجا دہبیتہ خزمی ئەو ہۆزہ یان ئەو خیرانہ.

(۱۱۶۳) واتہ تہماع دوستایہتی و برایہتی ناہیتیت.

(۱۱۶۴) واتہ ژن زور بی متمانہیہ و جاروباریش زور متمانہی بہ خزیہتی.

ژن و مایان وتوووه. (۱۱۶۵)
 ژن ههیه مال ویران دهکات، ژن ههیه مال ئاوا دهکات. (۱۱۶۶)
 ژن بده به ژن مرده، گا بده به گا مرده. (۱۱۶۷)
 ژن کۆلهکهی ماله. (۱۱۶۸)
 ژن ههسانی پیاوه له خیر و شهردا. (۱۱۶۹)
 ژنی نیوهی کۆمه له. (۱۱۷۰)
 ژن سهگیش پیی ناوهریت. (۱۱۷۱)
 ژن و فیل له مشک دهترسن. (۱۱۷۲)

(۱۱۶۵) کورد وتوویدی (ژن ئینجا مال) ژنیان پیش مال خستوووه.
 (۱۱۶۶) ژنی وا ههیه هۆش و مهیلی نییه به مالهوه، شهیتان دهیات به
 خهیاڵوه، ژنی مائاوا کهر و کهیانوی چاک مال دهرازیتتهوه و دهیکات
 به به ههشت.
 (۱۱۶۷) واته ئه پیاوهی ژنی دهمریت قهدری ژن دهزانیت، ئه پیاوهی
 گامردهیه خزمهتی گایه کهی چاک دهکات.
 (۱۱۶۸) کهواییت مال ههمووی به ژن راگیراوه و راوهستاوه.
 (۱۱۶۹) واته ژن هاندهر و پالیوهنهری پیاوه له ههنگای کاری خیر و کاری
 شهردا.
 (۱۱۷۰) بهر پرسیاریتی ژن له خیران و کۆمه لدا ئهوهنده زۆره دهتوانین بلیین
 له نیوهش زیاتره.
 (۱۱۷۱) ژن به سروشت نهرم و نیان و هیواشه، توندوتیژی له گه لیدا
 ستهمه، سهگیش له گه ل ژندا هیوره.
 (۱۱۷۲) ژن زۆر ترسنۆک و ههستیاره له گه ل مشکدا، فیلیش له بهر ئهوهی
 مشک دهچیتته خهرتومه کهیهوه و بۆی دهرنایهت.

ژنت به دهست خه لکوه بیت، مالت به دهست خه لکوه نه بیت. (۱۱۷۳)

ژنی مرد بوئی راکه، ته لاقیدا لئی راکه. (۱۱۷۴)

ژنی پیایوی کویر نارایشتی ناویت. (۱۱۷۵)

ژنیش ههیه و ژانیش ههیه. (۱۱۷۶)

ژنیکم دهویت ژنانه، پیسته بکات به هه مانه. (۱۱۷۷)

ژیان پیچی میزه ریکه. (۱۱۷۸)

ژیان له گهل نادان و نه زان ماندوویتییه. (۱۱۷۹)

ژیان بو کس فهرشی سوور نییه. (۱۱۸۰)

ژیان یه کجاره و با خوش بیت. (۱۱۸۱)

(۱۱۷۳) ژن به ده حال بهرگریهک له خوئی دهکات، به لام مالت که کهوته دهست خه لکیی هه مووی فووی لی ده کریت و ده خوریت.

(۱۱۷۴) واته پیایونیک ژنی بمریت زۆر قه دری ژنی دووم ده زانیت، به لام پیایونیک ژن ته لاق بدات چاره نوی ژنه کانی دیکه یش هه ر خراپ ده بیت.

(۱۱۷۵) له بهر ئه وهی پیایوی کویر پووی ژنه کهی نایینیت.

(۱۱۷۶) واته ژنی وا ههیه ده بیتته خویشی و ئاوه دانیی، ژنی واش ههیه ده بیتته هوئی ئازاوه و مالمویرانیی.

(۱۱۷۷) له کۆندا ئهم قسه یه کراوه، ژن ده بیت که بیانویه کی لی هاتووی وابیت ده رچوو بیت له هه موو کاریکدا.

(۱۱۷۸) واته ژیان کورته با هه موو کس قه دری بزانییت.

(۱۱۷۹) واته ته مهن به خه سار ده چیت له گهل گه مژهل و نه زانه.

(۱۱۸۰) واته ژیا ن ئه رک و هیلاکیی و کار و کرداره و ریگیایه کی ته دخت نییه.

(۱۱۸۱) واته مرۆف که هاته دونیاوه یه کجار ده ژیی با خوش و رازاوه بیت.

ژیان بۆ کهس تاسەر نییه. (۱۱۸۲)
 ژيانی کوله مه‌رگیی نه‌بوونی چاکتره. (۱۱۸۳)
 ژیره و به ته‌گیره. (۱۱۸۴)
 ژیشک ده‌لیت: له بیچووی من نه‌رم و شلتر نییه... (۱۱۸۵)

(۱۱۸۲) هه‌موو کهس دواي ماوه‌یه‌ک ژیا کۆتایی دیت به‌مردن.
 (۱۱۸۳) واته‌ نه‌و که‌سه‌ی به‌نه‌بوونی و زه‌بونییه‌وه ده‌ژیی مردنی باشته.
 (۱۱۸۴) واته هه‌موو مرۆڤێنکی دانا به‌بێ ته‌گیر و به‌نامه کار ناکات.
 (۱۱۸۵) واته هه‌موو که‌سێک منداڵی ناشرین و نه‌خۆش و هاری خۆی خوش ده‌ویت.

پیتی (س)

- سائ به سائ خوزگه م به پار. (۱۱۸۶)
 سائيك منال و سائيك مال. (۱۱۸۷)
 سالانمان خاياند، مانگانيش دهخايه نين. (۱۱۸۸)
 سابوون ديدات له ژير پي. (۱۱۸۹)
 ساغمان به كولي كهر دهگه ريت. (۱۱۹۰)
 سامانت به گشتي مه خه ره يهك كه شتي. (۱۱۹۱)
 سهد به رتيل، قهرزيك پر ناكاته وه. (۱۱۹۲)

-
- (۱۱۸۶) له بهر نه وهی سالی پيشور گه نجت و به توانتر بووه له هه موو
 روويه كه وه.
- (۱۱۸۷) نه مه بو نه و ژنانه يه كه مندالی تازه بوپان هه يه زور په پرده ی نه و
 منداله بكریت له رووی به خيوكردنه وه، له و ساله دا كه متر گوئ بداته مال.
- (۱۱۸۸) واته له ماوه يه كي دوور و دريژدا زور نارامگر بووين با كه ميكي
 ديكهش نارام بگري
- (۱۱۸۹) واته هه ليده خه له تيتن و له گريژنه ی ده بات.
- (۱۱۹۰) واته هه موومان نه خوش و كه فته كارن و بي توانا و دامارن.
- (۱۱۹۱) واته ته ماع په له ت پي نه كات هه رچيه كت هه يه له ده ست بچيت و
 به هه ده ر پروات.
- (۱۱۹۲) كه سيك قهرزي كرد و قهرزار بوو ده بيت به پي نه و ريكه وتنه ی
 به يني خويان سهر راست بيت، به رتيل جي قهرز ناگريت.

سەد ھەكیم بە قەد دەردەدارىك نازانىت. (۱۱۹۳)

سەد كراس بدردە بە پاکی كراسىك مەدرە بە پیسی. (۱۱۹۴)

سەد سال بکەیت بیگانه پەرستى، دوايى دەھیتیت نوشتى. (۱۱۹۵)

سەد رەھمەت لە کفن دزی پیشوو. (۱۱۹۶)

سەد ڤاکم بە فیکیکى. (۱۱۹۷)

سەد قەزوان بخۆیت، بە گويزىك پیت دەگەمەو. (۱۱۹۸)

سەرچاوەکەى لیله. (۱۱۹۹)

سەر دەدات و سەر نادات. (۱۲۰۰)

(۱۱۹۳) لەبەر ئەوەى ھەكیمەكە دەردەكە بە خۆیەو نییە، بەلام دەردەدارەكە دەزانیت نەخۆشییەكەى چى بوو؟ بە چاك بۆتەو.

(۱۱۹۴) واتە لای خەلكیى پاکی مرۆڤ و پەروشتى ئاساییە. بەلام

بپەرەوشتى و داوین پیسی نەنگە دەیتە لەكەى پاشەل و لیى ناییتەو.

(۱۱۹۵) واتە بیگانه ھەرچى چاكەیهكى لەگەل بکەیت كاتىك دووركەوتەو

ھیچی تۆ نییە و نایینیتەو، بەلام كەس و خزم لە خۆشى و تەنگانەدا

ھەر كەستە و بەپیرتەو دیت.

(۱۱۹۶) واتە كاربەدەستى پیشوو باشت و بە وێژدانتر بوو لە دزی و

جەردەبى و مال خواردنى خەلكیدا وەك لە ئەمەى ئیستا.

(۱۱۹۷) بە كەسىك دەوتریت ئەوەندە فیلباز و كەلەكچى بیت لە ویتەى كەم

بیت كەس دەرقەتتى نەیت.

(۱۱۹۸) واتە سەد كار و ھەول و ھیلاكیى ھەژارىك بەرامبەر بە یەك ھەول

و كاریكى دولەمەندیكى پاردەدارە.

(۱۱۹۹) بە كەسىك یان كاریك بە خراپى ھاتبیتە پیشەو دەوتریت.

(۱۲۰۰) واتە كەسىكى سەپۆش و عاقلە سەرى خۆتى پى بسپیرە.

سەر بە سەر، بۆ دەردی سەر. (۱۲۰۱)

سەر هە ئېرە، خوا بناسە. (۱۲۰۲)

سەر بدەو راز مەدە. (۱۲۰۳)

سەر هاتووە بۆ پی. (۱۲۰۴)

سەر بۆ سەرپرین، ئەک بۆ سەرزنشت. (۱۲۰۵)

سەر کزی دل وریایە. (۱۲۰۶)

سەرچاوەی دلی روونە. (۱۲۰۷)

(۱۲۰۱) لە کوردەواریدا ژن بە ژن بار بوو کە هەر دوو ماله کە یان کچ و

کۆرە کە هاوسەنگ و بەرامبەر پوون، بەمجۆرە خوازییتی کراوە.

(۱۲۰۲) بە کەسێک دەوتریت زولم و تاوانی لەلا ئاسان بیت و بەردەوام بیت.

(۱۲۰۳) واتە رازی دلی خۆت بۆ کەس هەڵمەریژە، ئەگەر سەریشت لەگەڵ

گرفتی خۆتا تیا دا بچیت.

(۱۲۰۴) لە کۆندا منداڵ درەنگ کەوتۆتە سەر پی، منداڵەکیان خستۆتە

سەپەتە یە کەو و بە مالا ئندا گێراویانە و توویانە: (سەر هاتووە بۆ پی)

مالەکان بریشکەو و شەکری کلۆیان کردۆتە کۆشی منداڵە کەو و

وتیان: (خوا پیی بداتێ) یان هەر دوو پەنچە گەورە کە منداڵەکیان

بە پەتینکی سوور بەستوو و لەناو دەرگای مژگەوتینکدا دایانناوە تا

بە گزادە یەک بیت و بۆی بکاتەو.

(۱۲۰۵) واتە مڕۆف سەری تیا چیت باشترە، ئەک سەرزنشت بکریت لە

ناپەسەندیا.

(۱۲۰۶) بە کەسێک دەوتریت لە شتو و روودا زۆر هیۆر و کز و کەساس

خۆی دەر دەخات بەلام لە ناخەو زۆر بە ئاگا بیت.

(۱۲۰۷) واتە هیوای بە خۆی و رۆژگاری ژیا نی بە هیتر.

- سەرچاوهی دلی تاریکه. (۱۲۰۸)
 سەرم نایەشی و پریسکە ی لی دەبەستم. (۱۲۰۹)
 سەرتۆپی یەك قوماشن. (۱۲۱۰)
 سەربدۆریتە و قسە مەدۆریتە. (۱۲۱۱)
 سەره واو ئە سکیا نییه. (۱۲۱۲)
 سەری خۆی نییه. (۱۲۱۳)
 سەری دنیا ی بە پووش گرتوو. (۱۲۱۴)
 سەری کلافە کە ونبوو. (۱۲۱۵)
 سەری بی دەلاک دەتاشیت. (۱۲۱۶)

- (۱۲۰۸) واتە هیچ هیوای نییه بە دواڕۆژی و داها تووەکان.
 (۱۲۰۹) بەو کەسانە دەوتریت هیچ گرفت و تالانێکیان ئە ژياندا نییه، بەلام
 بە خوت و خۆراپی خۆیان بۆ خۆیانی دروست دەکەن.
 (۱۲۱۰) بە دوو کەس یان دوو کۆمەڵ دەوتریت سروشت و کار و کردەوه و
 بێکردنەوه یان بەرهو یەك شت بچیت.
 (۱۲۱۱) واتە قسە گەوهەرە و ئە ناخی بیری مرۆڤەوه دەردەچیت دەبیت
 بزانییت چۆن دەکرییت.
 (۱۲۱۲) بە یەکیك دەوتریت خۆیت دەوار نەبیت و هیچ زانیارییه کی نەبیت.
 (۱۲۱۳) بە کەسیك دەوتریت بە سروشت شەڕەنگیتر و شەڕانیی بیت ببیتە
 هۆی مردن و ئە ناوچوون.
 (۱۲۱۴) بە کەسیك دەوتریت گرفتێکی بچووک زل بکات ئە خۆی بە هیوای
 هیچ نەماییت.
 (۱۲۱۵) بە گرفتێك دەوتریت نەتوانن چارەسەری بۆ بدۆزنەوه.
 (۱۲۱۶) بە کەسیك دەوتریت شارەزای کاریك نییه و هەستایەتییه کە ی دەکات.

سەرى بى دەلاك مەتاشە. (۱۲۱۷)

سەرى بى رۆزى لەژىر خاكدايە. (۱۲۱۸)

سەرى بى سەودا ناوەستىت. (۱۲۱۹)

سەرى ئاشە و بنى ماشە. (۱۲۲۰)

سەرى داي لە بەرد. (۱۲۲۱)

سەرى زل دەولەتە، پىيى زل مەينەتە. (۱۲۲۲)

سەرى دنيا بە پووش نەگىراوہ. (۱۲۲۳)

سەرى دنياي لى ھاتوتەوہ يەك. (۱۲۲۴)

(۱۲۱۷) واتە بە ناشارەزايى ھەلمەستە بە ھىچ كاريك.

(۱۲۱۸) ئەوہى رۆزى لەسەر زەوى نەماوہ خۆى مردووہ و لەژىر خاكدايە.

(۱۲۱۹) كەسىك بىھويت كار بكات كار زۆرہ و دەيدۆزىتەوہ، بە دەستى سىي دانانىشىت.

(۱۲۲۰) بە كەسىكى سەرلىشىواو دەوترىت نازانىت چى بكات خۆى بگريتەوہ.

(۱۲۲۱) بە كەسىك دەوترىت ھەلەيەكى گەورہ بكات وەكو سەرى خۆى كىشا بىت بە بەردىكدا.

(۱۲۲۲) ئەم قسەيەيە لە كۆنەوہ وتراوہتەوہ بەو واتايەى ھەر كەس سەرى گەورہ بوو دەولەمەند دەبىت، ھەر كەسش پىيى گەورەبوو فەقىر و مەينەتبار دەبىت.

(۱۲۲۳) واتە دنيا ھىشتا پووناكە و پر لە خىر و بەرەكەتە.

(۱۲۲۴) بە كەسىك دەوترىت ھىچ كاريكى پى مەيسەر ناكريت و ھىچ گرفتىكى پى شىكار ناكريت.

- سەرى شكاندوو و ريشى بۇ شانه دهكات. (۱۲۲۵)
- سەرى دعتاشيت و ئاويتەكەيشى دەداتە دەست. (۱۲۲۶)
- سەرى كوپرەمارى لا دەست دەكەويت. (۱۲۲۷)
- سەرى كەر وەرگىزە و نورى سەيفولا ئاغايە. (۱۲۲۸)
- سەرى گوريسەكە كورت بوو نەگەيشت بە تو. (۱۲۲۹)
- سەرى لە گوئ قەبر دەلەرزيت. (۱۲۳۰)
- سەرى لىنى دەخوريت. (۱۲۳۱)
- سەرى نايەو و بەو داخەو. (۱۲۳۲)
- سەرى بە دەستى خوت نەيخوريتيت، خوروى ناشكيت. (۱۲۳۳)

- (۱۲۲۵) واتە زەرەرمەندى کردو و دلخوشى دەداتەو.
- (۱۲۲۶) واتە كاريكى ناپەسەندى پى کردو و جاريشى لى داو و حەيا چوونى.
- (۱۲۲۷) بە كەسەك دەوتريت هيچ شتيك بە زاہ نەدات كارامە و نەخت و پوختە.
- (۱۲۲۸) بە پياويك دەوتريت لە عەقلا كەم و لە قەوارەدا نابوت و تەنھا و شەي ئاغا و ناویشانەكەي لە كۆمەلدا دەرى دەخات.
- (۱۲۲۹) واتە ئەو تەگبەرە كرا نەمان هيشت تو بزانيت.
- (۱۲۳۰) بە كەسەك دەوتريت تەندروستى و تەمەنى بەسەر چو و هيچ كاريكى پى ھەلناسووريت؟
- (۱۲۳۱) بە كەسەك دەوتريت ئارەزووى كاريك بكات و بىتەنگىي نیشان بدات.
- (۱۲۳۲) واتە مرد و كەس لەنگەريكى گرفتهكەي بۇ نەگرت.
- (۱۲۳۳) واتە ھەموو مرؤئيەك خوى دەرد و كارى خوى دەزانيت، دەبيت خوى بە چارەسەرکردنى ھەستيت.

سەرکەوتن ئاسانە، دابەزین گرانە. (١٢٣٤)

سەرکەوتن بەختە، کەوتن سەختە. (١٢٣٥)

سەفەرە و لەبەرە. (١٢٣٦)

سەفەر و مامەلە سەنگی محەکە. (١٢٣٧)

سەرودت مێشە لە گوویش دەنیشیت. (١٢٣٨)

سەرما و گەرما خوا بە پێی حال دەیدات. (١٢٣٩)

سەرم لەبەر هەتاو سپی نەکردوو. (١٢٤٠)

سەریک ئەناو سەراندانە بیت بو بڕین باشە. (١٢٤١)

(١٢٣٤) هەموو کەسێک نیازی سەرکەوتنی هەبێت بێر لە ڕینگایەک

دەکاتەو، بەلام دابەزین لە لووتکەو بە خوارووە زۆر گرانە.

(١٢٣٥) واتە سەرکەوتن و پێشکەوتن لە هەموو شتێکدا بەختەو ڕێبە بەلام

کەوتن ئەوەندە سەختە کەم کەس بەرگی دەگرێت.

(١٢٣٦) تەنها بە مردن دەوترێت سەفەرە و لەبەرە.

(١٢٣٧) واتە تۆ لە سەفەر و مامەلەدا شارەزای تەواوی خەڵکی دەبیت.

(١٢٣٨) واتە ئەوەی ڕەنج بدات و نەیدات و عاقل و بێ عاقل کە خوا پێی

بەخشی نەیدات و ئەو کە لە قورئانی پێژدا دەفەرموویت: (یرزق من یشا).

(١٢٣٩) کەرمانە مرۆڤ توانای ئەوەی هەیە لە گەڵ هەموو شتێکدا خۆی

بگونجێت و خۆی ڕابھێتێت ئایا خواردن بیت یان جلۆبەرگ یان سەرما و

گەرما.

(١٢٤٠) ئەوەی بژی لە دنیا بە پێی تەمەنی دەبێتە خاوەنی ئەزموونیک.

(١٢٤١) کە وایێت مرۆڤی گۆشەگیر کە بەشداریی هاوڕێ و هاو دەمی خۆی

نەکات بۆ مردن باشە یان لە جیای نەبووان دەژمێردرێت.

سهريكي ههيه و ههزار سهودا. (١٢٤٢)
 سهبر تاله و بهري شيرينه. (١٢٤٣)
 سهگ به مانگه شهو دهوهریت. (١٢٤٤)
 سهگ به خاوه نه که ی ناوه ریت. (١٢٤٥)
 سهگ به ژن ناوه ریت. (١٢٤٦)
 سهگ به زهبری کلکی ئيسقان دهشکيتیت. (١٢٤٧)
 سهگ نهوهریت پو کوشتن باشه. (١٢٤٨)
 سهگ له بهر مالی خاوه نيدا نازايه. (١٢٤٩)

(١٢٤٢) به که سيک دهوتریت لایه کی پی ناكریت خوی له چهنده ها كاردا
 هه لده قورتيتیت.
 (١٢٤٣) به که سيک دهوتریت له نهنجامی نارامگرتندا زور تالاو بهچیتیت،
 به لام دووايش زور شیرینی بنوشتیت.
 (١٢٤٤) نه مه به که سيک دهوتریت داخ له دل بوو بیت جنيو به پياوی
 پلهوپايه بهرز بدات و هيچ کاریگهر نه بیت.
 (١٢٤٥) بدوانه دهوتریت خاوه و که سی باشيان ههيه، هه موو کهس نه رمه
 له ئاستياندا و پیتريان لی دهگریت له بهر نهو ی چاکه یان له دهست دیت.
 (١٢٤٦) واته پیت و حورمه تگرتنی ژن به لای هه موو که سيکه وه زور
 پیتوسته. هه تا سهگيش پیتی ناوه ریت.
 (١٢٤٧) به که سيک دهوتریت که به پشتی که سيکی به هیتتر و به توانتر
 خراپه کاری بکات.
 (١٢٤٨) واته هه موو که سيک به کاری خوی هه لنه ستیت نه مانی چاکتره.
 (١٢٤٩) به که سيک دهوتریت ته نها له یه که مه لبه ندا نازا بیت.

سهگ كلك و گويى نه كهيت، باش پاست بو ناكات. (۱۲۵۰)

سهگ له سهگ بهرده و توته ماشاكه. (۱۲۵۱)

سهگ له قه سابخانه نه مریت ته مهنى به خه سار ده چیت. (۱۲۵۲)

سهگ له كويليره را ناكات. (۱۲۵۳)

سهگى ليوه گلاو ده بيت. (۱۲۵۴)

سهگى تير را ناكات. (۱۲۵۵)

سهگى هار چل شهوى ته مه نه. (۱۲۵۶)

سفره به تال بسم اللهى لى ناكريت. (۱۲۵۷)

(۱۲۵۰) منداڤ يان سهگ كه ميڠ نازارى نه دهيت و برسى نه كهيت به دهوريدا

نايهن واته زور نه دريت به دهم هيچ كه سيكه وه تا بتخاته پشتگوي.

(۱۲۵۱) مرؤفى خراپ بو هاوشانى باشه.

(۱۲۵۲) واته هه نديك كهس نازانيت ژيان بو خوى خوش بكات، هه زى له

مهينه تى و قور به سه ريه.

(۱۲۵۳) واته نه گهر مرؤف زورى بو نه يهت دهست نانيت به خير و خوشى

خويه وه و به جيى بهيلىت.

(۱۲۵۴) به كه سيڠ دهوتريت زور رهفتار ناشيرين و نه فره تليڠراو بيت.

(۱۲۵۵) واته مرؤفى تيروپر پيويستى به وه نيهه دواى كار و كاسپى

بكه ويت.

(۱۲۵۶) به كه سيڠ دهوتريت كه هه ر چى خوا پيتى ناخوشه بيكات، نه و

كه سه هه ر به هيلاكى و نازارى ويژدانى خوى ده مریت.

(۱۲۵۷) كه سيڠ شتيكى به دل نه بيت و ليى رازى نه بيت بوى ناچيته

پيشه وه.

سفره دری نهمك جهرام (۱۲۵۸).

سك تيشوو هه لناگريت (۱۲۵۹).

سك هه لده گوشت (۱۲۶۰).

سكه رو نابيت به مال (۱۲۶۱).

سكى سووتاوه (۱۲۶۲).

سم سمى كه ره و چنگ چنگى هه ياسى، سهرم لهم كاره
ده ئاوسى (۱۲۶۳).

(۱۲۵۸) به كه سيك دهوتريت دواي تيربون له سهر سفره خه لك مه منون
نابيت و به لالووتوره هه لده ستيت.

(۱۲۵۹) واته ئو خواردنهى مرؤف ده بخوات ههرس ده بيت و ده روات بو
كاتيكى ديكى پاشه كهوت ناكات.

(۱۲۶۰) بهو كه سانه دهوتريت ره نجى خويان به خويان را نابينن و تيرى لى
ناخون.

(۱۲۶۱) بهو كه سانه دهوتريت هه موو ره نجيان بو خواردن و ورگيانه بير له
پاشه كهوت و دوا روژ ناكه نه وه.

(۱۲۶۲) بهو كه سانه دهوتريت سك سووتاون و قرچى جهرگ سووتاوى
منداليان لى كه وتبيت.

(۱۲۶۳) نه مه چيروكيكه كه بوو كه زور له خه سووى ده ترسييت، ناويريت
خواردنى ماله كه بخوات، خه سووى سهرى كوپهى ترشياته كه قور ده دات،
بوو كه كه به سوارى كه ره ده چيته سهر كوپه كه و ترشياته كه ده رده هيتيت،
خه سوو سهر ده كات جيتى سمى كه ره دياره له ئه رزه، به لام په نجه هه ياسى
بوو كيه تى له سهر قورى كوپه كه.

سنگی فراوانه. (۱۳۶۴)

سواربوون عه‌ییئک و دابه‌زین دوو عه‌ییب. (۱۳۶۵)

سوار تا نه‌گیئت نابیت به سوار. (۱۳۶۶)

سوالکهر توره‌که‌ی پره و خه‌جاله‌ته. (۱۳۶۷)

سویتد دوو جه‌سه‌ری هه‌یه. (۱۳۶۸)

سویتد به سه‌ری یه‌کتر ده‌خۆن. (۱۳۶۹)

سووک برۆ و سه‌لامه‌ت وه‌ره‌وه. (۱۳۷۰)

سپری خۆم و تپری خۆم. (۱۳۷۱)

(۱۳۶۴) به‌و که‌سانه ده‌وتریت خوشنوو و خوشمەندن، لیخۆشبوونیش لایان ئاسانه.

(۱۳۶۵) واته ئه‌گەر ده‌ست به‌ده‌یه کارێک و ژوان به‌هستیت له‌گه‌ڵ که‌سی‌کدا، په‌شیمانیی له‌که‌دارت ده‌کات.

(۱۳۶۶) هه‌موو که‌سی‌ک تا قال ده‌ییت و شاره‌زایی ده‌یگه‌یه‌نیته پاده‌ی وه‌ستایی ده‌ییت چەند جارێک بکه‌ویت و هه‌ستیته‌وه.

(۱۳۶۷) واته هه‌موو ده‌ستپان‌کردنه‌وه‌یه‌ک بۆ به‌ده‌سته‌یتانی پاره به‌بێ په‌نج هیلایی و ئاره‌ق‌شتن، خه‌جاله‌تی و پرسیوایه.

(۱۳۶۸) یه‌که‌میان به‌حق و ناحق، دوو‌ه‌میان بۆ رازی‌کردنی که‌سی‌ک که‌ دلی پاک بکه‌یته‌وه.

(۱۳۶۹) به‌ دوو که‌س ده‌وتریت هاوریه‌تی و دۆستایه‌تی و که‌سایه‌تی و خوشه‌ویستیان زۆر بی‌ت بۆ یه‌کتر.

(۱۳۷۰) واته باجی په‌له‌کردن و که‌وتنه سه‌لامه‌تیت له‌ هێواشیدایه.

(۱۳۷۱) واته به‌ به‌شی خۆم رازیم ئه‌گەر که‌میش بی‌ت، به‌و شه‌رتە‌ی که‌س نه‌یه‌ته ژیا‌نمه‌وه.

سهیری خوار خوت بکه (۱۲۷۲).
 سیروان لیشت نه دهم هدر دهمبیت (۱۲۷۳).
 سیر مده له سمیل (۱۲۷۴).
 سیر و مار ناگونجین (۱۲۷۵).
 سی و دووی لی مه که (۱۲۷۶).
 سیبهری بهردان، وهفای میزدان (۱۲۷۷).

(۱۲۷۲) هدمو مروفتیک له رادهیه کی بوون و نه بووندا وهستاوه، با سهیری
 خوار خوی بکات، نه وه کو نه گاته سهروو خوی.
 (۱۲۷۳) کهواته کهسیک بیهویت زهره رم لی بدات دوور بیت و نزیک بیت و
 نهو کاری خوی هدر ده کات، یان داواکردنی شتیک له کهسیکی رهزیل.
 (۱۲۷۴) واته مه مخه له تیتته و پالم پیوه مهنی بو هه له.
 (۱۲۷۵) واته دوو شت به ره گهز و به جور و به سروشت جیا بیت پیویست
 ناکات له یه که شویتا بن.
 (۱۲۷۶) واته نهو کاره باشه و بیکه و لیتی مه وهسته.
 (۱۲۷۷) کهواته وهفای میزدی بهراورد کردووه به سیبهری بهردیک که هه تا
 هه تاو بمیتیت.

پیتی (ش)

شا ریځی ده‌که‌ویتیته گه‌دا، گه‌دا ریځی ده‌که‌ویتیته شا (۱۲۷۸)

شابه‌اشی خوم ده‌دهم و قنچ هه‌لده‌په‌رم (۱۲۷۹)

شا بی شایار نابیت (۱۲۸۰)

شا به سه‌پان نازانیت (۱۲۸۱)

شاخی لی رواوه (۱۲۸۲)

شاخیک روو‌خا، که‌نده‌لانیکی پر کرده‌وه (۱۲۸۳)

شاد مه‌به به بوونی، شاد به ژینی (۱۲۸۴)

(۱۲۷۸) واته مروژ چهند گه‌وره بیت پیوستی به بچوک ده‌بیت، هه‌روه‌ها بچووکیش کاری به گه‌وره هه‌لده‌سووریت.

(۱۲۷۹) واته نامه‌ویت و نابیت مافی هیچ کس به لای مندا بیت به حه‌قی خوم کاری خوم به ری ده‌که‌م.

(۱۲۸۰) واته هیچ کاریک به‌بی ته‌گیری گه‌وره سه‌رکه‌وتوو نابیت، یان هه‌موو کاریک پیوستی به را وه‌رگرتنی گه‌وره هه‌یه.

(۱۲۸۱) واته نه‌وه‌نده سه‌ربه‌خو کار ده‌کات و متمانه‌ی به خو‌یه‌تی پرس به گه‌وره ناکات.

(۱۲۸۲) واته کاریکی نه‌وه‌نده شازی کردووه، خه‌لکیی به سه‌ر سو‌رمانه‌وه سه‌یری ده‌کات.

(۱۲۸۳) واته به که‌وتنی که‌سیکی گه‌وره، خه‌لکیکی دیکه به‌رز ده‌بنه‌وه و دینه روو.

(۱۲۸۴) به که‌سیک یان دایکیک ده‌وتریت مندالی ده‌بیت.

شاری بئ حاکم ویران بیت. (۱۲۸۵)
 شاران له عه زرت به غدا ناوړا، به غداش ئاو بردی. (۱۲۸۶)
 شامه ریږی بری نه گه یشته به شام. (۱۲۸۷)
 شاناخسئ به پال مروپوډیه. (۱۲۸۸)
 شانامه دی روسته می زاله. (۱۲۸۹)
 شانسی نییه و نمه کی سویره. (۱۲۹۰)
 شانی دا داوه. (۱۲۹۱)
 شان و شه و که تی نایه یتیت. (۱۲۹۲)
 شانی دایه بهری. (۱۲۹۳)

(۱۲۸۵) به شارینک دوتريت هېچ یاسا و ریسای تیادا نه ما بیت.
 (۱۲۸۶) زور کدس له خوشه ویستی که سینک ناری مندا له که دی د نیت،
 که چی ئو که سه بئ به ها و ناو زه پ ناو دهریت.
 (۱۲۸۷) واته زور هیلاک بوو به کاره که یوه نه گه یشته نه نجام.
 (۱۲۸۸) شاناخسئ و مروی دوو دیی کوردستانن به پال یه که ون به دوو
 کدس دوتريت همیشه به یه که ون بن و له پشت یه ک بن.
 (۱۲۸۹) به کارینک و گرفتیکى دوور و دريژ دوتريت زور بوتريتپوه.
 (۱۲۹۰) به که سینک دوتريت هموو رهنجى خوی دهرخواردی خه لک بدات و
 هېچ کدس منه تی لی نه زانیت.
 (۱۲۹۱) به که سینک دوتريت رازی بوویت و بیترار بوویت و کولی دایت له
 نه نجامی گرفتیکدا.
 (۱۲۹۲) به که سینک دوتريت پله و پایه دی و هرگرتیت و لیتته هاتوو بیت و
 قابیلی نه بیت.
 (۱۲۹۳) به که سینک دوتريت به ناچارى رهامه ندی خوی دهرخات.

شانى لى دەخورىت. (۱۲۹۴)

شانى ھەلى گرتوۋە. (۱۲۹۵)

شايبى شايبىگەرانە، خروۋى دراوسىيانە. (۱۲۹۶)

شتن رەنگ و روۋە، خواردن گەند و گوۋە. (۱۲۹۷)

شتى چاك خۇى ھاوار دەكات. (۱۲۹۸)

شتىك زانايەك بىشارىتەۋە، بە ھەزار نەزان نادۆزىتەۋە. (۱۲۹۹)

شتىك بىكە گۆشتى پى بگرىت، نەك گۆشتى پى دانىيت. (۱۳۰۰)

شتىكت خوارد بە شىرى تەركى نادەيت بە پىرى. (۱۳۰۱)

(۱۲۹۴) واتە ھەز بەر كارە دەكات.

(۱۲۹۵) بە كەسىك دەوترىت رازى بىت بە كارىكى ناپەسەند.

(۱۲۹۶) ھەموو كارىكى دراوسى شايبى بىت يان شىن كاردانەۋەى ھەدە

بەسەر دراوسىيە كانيەۋە.

(۱۲۹۷) پاك و خاۋىتى و خوشتن پروكەشىكى جوان بەمرۆف دەبەخشىت

بەلام خواردن ھەر چۆنىك بىت كەس ناپىنىت لەناو سكتدا، واتە پروكەش

بۆ خەلكىي و خواردن ئارەزوۋى خۆتە بۆ خۆتە.

(۱۲۹۸) شتى جوان و باش پىتۈستى بە پروپاگەندە نىيە.

(۱۲۹۹) واتە جىاۋازى زۆرە لەنىۋان زانا و نەزاندا ۋەكو لە قورئانى پىلۇزدا

دەفەرمۈيت: (ھل يستوى الژين يعلمون والژين لايعلمون)

(۱۳۰۰) بە كەسىك دەوترىت ئاگاي لە كار و كەدەۋە كانى بىت و تۈۋشى

گرفتى نەكات لەبرى ئەۋەى قازانچ بكات.

(۱۳۰۱) واتە پەرۋەردەى مىندال لە سەرەتاۋە گىرگە، نەك بە گەۋرەبى كار لە

كار بىرازىت.

شلقه‌ی مه‌شکه و چزه‌ی تاوه، بو ژنی لیوه‌شاهه. (۱۳۰۲)
شمشیر نایریت. (۱۳۰۳)

شوان به شوانیی عار نییه، به ناچنینه‌وه‌ی عاره. (۱۳۰۴)
شوان تا دانیشیت، گه‌له‌ی دوور ده‌که‌ویتته‌وه. (۱۳۰۵)
شوانی ناپاک له گورگ ناپاکتره. (۱۳۰۶)
شوست و شو‌ی لی بری. (۱۳۰۷)

شوین کلاوی بابر دوو مه‌که‌وه. (۱۳۰۸)
شویتی شیر، ریوی لیی ده‌کات گیره. (۱۳۰۹)

(۱۳۰۲) له کوندا له‌یهر نه‌وه‌ی کاری رۆژانه‌یان به‌و ئیشانه رۆشتوه ژنی
لیهاتوو لیوه‌شاهه‌یان ویستوه نه‌و کارانه بزانیته.
(۱۳۰۳) به که‌سیک ده‌وتریت زۆر به‌هیت و به‌جهرگ بیت له شمشیر نه‌ترسیت
و سل نه‌کاته‌وه.

(۱۳۰۴) شوان شوانیی به‌لاوه نه‌نگ نییه، به‌لام ناچنینه‌وه‌کدی به‌لاوه نه‌نگه.
(۱۳۰۵) واته به‌رپرسیار دانیشیت و خه‌لکه‌که بخاته‌لاوه، میلله‌تی لی دوور
ده‌که‌ویتته‌وه.

(۱۳۰۶) واته کارمه‌ند و کارگیر به ناپاکیی کار بکه‌ن و هه‌ست به
لیپرسینه‌وه نه‌که‌ن، زهره‌مه‌ندن بو سهر گیانی نه‌و گه‌له.
(۱۳۰۷) واته ده‌قی شکاند و پرسیوای کرد.

(۱۳۰۸) واته دوای شتیک مه‌که‌وه له ده‌ست چوو بیت.
(۱۳۰۹) به‌و شویتته ده‌وتریت پیشت که‌سیکی به پله‌وپایه گه‌وره تیايه
بروویت ئیستا نه‌و نه‌ما بیت و که‌سانیکی پرپوچ له جیتی نزرگه‌ی
دانیشته‌بن.

شوول به تهرې نه بیت ناچه میتوه. (۱۳۱۰)
 شوولی لی هه لکیشاوه. (۱۳۱۱)
 شیاکه ی تیهه لسوو، بیکهره گاگهل. (۱۳۱۲)
 شیر بهری داپکی هیتایه وه. (۱۳۱۳)
 شیر له بهر قه لغاندا خوی ناگریت. (۱۳۱۴)
 شیر که دوشرا ناچیته وه گوان. (۱۳۱۵)
 شیر حوشر و دیاری عهره ب. (۱۳۱۶)
 شین و شایی، دهسته وایی. (۱۳۱۷)
 شیر به گوی دهگریت. (۱۳۱۸)

(۱۳۱۰) ده بیت هدر که سیك و هدموو شتیک له ساواییه وه، جوان پهروه ده
 بکریت.
 (۱۳۱۱) به که سیك دهوتریت سنوو بهژین بیت و به کاری ناشیرین ههستیت.
 (۱۳۱۲) به که سیك دهوتریت زور بی عهقل و نهزان بیت، جیاوازی نه بیت
 له بیرکردنه وه دا له گهل ناژه لدا.
 (۱۳۱۳) واته به جۆریك تازاری پینگیشتوه ناخ و مۆخی پیتی زانیوه.
 (۱۳۱۴) به که سیکی بی هیت دهوتریت له بهرده می هیتیکدا خوی نه گریت.
 (۱۳۱۵) قسه یك یان ژوانیک که درا جاریکی دیکه گهرانه وه ی نییه.
 (۱۳۱۶) که سیك دهیلیت نارەزوومه ندی نه شیر حوشر و نه یینی عهره ب.
 (۱۳۱۷) واته شین و شایی قهره بهرامبر ده بیت بدریته وه.
 (۱۳۱۸) بهر مرۆفانه دهوتریت ناترسن و بویرن و سل له هیچ که سیك
 ناکه نه وه قسه ی خویان ده کهن و کاری خویان به جی دههیتن.

شیر پیر بوو، ده بیته گالته چی که ران. (۱۳۱۹)

شیر بمشکیتیت، نه ک ریوی بم خوات. (۱۳۲۰)

شیر له بیسه بیته دهر، نیږ بیت یان مئ ههر شیر. (۱۳۲۱)

شیری ماله وه و ریوی دهر وه. (۱۳۲۲)

شیره به فرینه که س لئی ناترسیت. (۱۳۲۳)

شهرعی مار به دار. (۱۳۲۴)

شهرم له شا ناکات. (۱۳۲۵)

شهریکی و خهریکی. (۱۳۲۶)

(۱۳۱۹) شیر هدر چهند پیر بیت هدر شیر، پیای گه وردهش پیر بیت گه وره یی

پاریتراره، با مروڅی هیچ و پوچ و بی دل به وه خوشکهن.

(۱۳۲۰) واته مروڅ که سینکی مږد و بهرز قسه ی پیتیت، نه ک ترسنوک و

بی دهسه لاتیکي فیلباز و بووده له.

(۱۳۲۱) مروڅی گه وره و به دهسه لات و به هیتر ژن بیت یان پیار ناوبانگ و

ناونیشان و کاری له گهل رهوتی ته مهنی کار ده کات.

(۱۳۲۲) به که سینک دهوتریت تنها له ماله که ی خویدا نازا بیت به لام له

دهره وه بووده له و ترسنوک بیت.

(۱۳۲۳) به که سینک دهوتریت به قهواره زله و به که سایه تی بی دهسه لات و

بی توانا و بی روه و له جیتی نه بووانه.

(۱۳۲۴) واته که سینک بزبو و زهره مهند بیت ثامانیان نییه مه گدر لیتدان و

مردن چاره سریان بکات.

(۱۳۲۵) به که سینک دهوتریت چاو قایم و بزبو و بیشهرم بیت.

(۱۳۲۶) واته له هدرچی شتی کدا له گهل ههر که سینکدا شهریک بیت،

خهریکت ده کات و ناپه رژیسته سهر حالی خوت.

شهریکی دز و ره‌فیکی قافلہ (۱۳۲۷)
 شهرابی موفت قازیش ده‌یخوات (۱۳۲۸)
 شهرت هوو نییه، شهرت کوکویه (۱۳۲۹)
 شهر له شیف و ناشتی له خهرمان (۱۳۳۰)
 شهر به چهک و مامه له به پاره به که‌سیک (۱۳۳۱)
 شهر شهری شهرکه‌رانه، ناو‌بژیکه‌ر مال ویرانه (۱۳۳۲)
 شهر کراو برایه‌وه، که‌چه‌ل بو دار خولایه‌وه (۱۳۳۳)
 شهرکه‌ر وازی هیتاوه، ناو‌بژیکه‌ر واز ناهیتیت (۱۳۳۴)

(۱۳۲۷) به که‌سیک ده‌وتریت ئامانه‌تیکى پی سپیرا بیت و به‌لام بو
 ده‌ستکه‌وتی خو‌ی پشتی دز بگریت.
 (۱۳۲۸) واته شتی به‌لاش پیاوه ئاینیه‌کانیش حەزی لی ده‌کەن.
 (۱۳۲۹) واته کردار شهرته، نه‌ک گو‌فتار.
 (۱۳۳۰) واته له کاتی بینکاری له یه‌ک زویر بوون گ‌رنگ نییه، له کاتی کار
 و فهرمان به یه‌ک‌بوون پی‌ویسته.
 (۱۳۳۱) که‌وابیت که شهرت کرد بی چه‌ک مه‌یکه و هیچ مامه‌له‌یه‌کیش بی
 پاره مه‌که.
 (۱۳۳۲) له‌به‌ینی دوو شهرکه‌ردا هه‌موو گ‌ورزه‌کان به‌ر ناو‌بژیکه‌ر ده‌که‌ویت.
 (۱۳۳۳) به شهریکی دوولایه‌ن ده‌وتریت که‌چه‌ل سه‌یرکه‌ر بووه، به دلی
 که‌چه‌ل شهر نه‌کراوه، بۆیه بو دار ده‌خولیته‌وه بو ئه‌وه‌ی سه‌ریک بشکیت، تا
 که‌س ناوی سه‌ره که‌چه‌له‌که‌ی ئه‌و نابات.
 (۱۳۳۴) شهرکه‌ر به دلی خو‌ی شهری کرد و هیلاک بوو، به‌لام زه‌ره‌رمه‌ند
 نیستنا ناو‌بژیکه‌ره ده‌یه‌ویت حەقی خو‌ی بکاته‌وه.

شهرکەر، ناشتیت له بیر بیت. (١٣٣٥)
 شهر له بهتالی چاکتره. (١٣٣٦)
 شهر له نیوهی بگهریتهوه چاکتره. (١٣٣٧)
 شهر و نیوه شهر بران. (١٣٣٨)
 شهر و نیوه شهر ههر شهره. (١٣٣٩)
 شهر ی خوترین مهکه. (١٣٤٠)
 شهر ی نهو دۆله، مههیتهره نهو کۆله. (١٣٤١)
 شهر خوش نییه، شهر نامه ی خوشه. (١٣٤٢)
 شهر به کۆنه قینهوه دهکریت. (١٣٤٣)

(١٣٣٥) تهوژم و تینی شهرکهری قین له دل دواپی لیک ناداتهوه بهلام من
 پیی دهلیم ناشتیش خوشه دوا ی شهر.
 (١٣٣٦) واته مروژ ناییت بینکار و بهتال و دهستپی دانیشت.
 (١٣٣٧) واته له شهردا دهست و قاجیک بشکیت له کوشتن و مردن چاکتره.
 (١٣٣٨) واته جینو و پیکدادان و پلاماردان به نیازی شهر ههر شهره.
 (١٣٣٩) کهسیک نیازی شهر ی بیت و به پیر شهرهوه بجیت نهو نیوهی
 شهرهکه ی کردوه.
 (١٣٤٠) واته شهریک مهکه له توانادا نهییت و بیدۆریتیت.
 (١٣٤١) واته نهگهر نهو شهره په یوهندی به تووه نییه مهیخهره کۆلی خوت
 و دهستی لی هه لگره و وازی لی بیته.
 (١٣٤٢) شهر ناخوشه له بهر نهوهی خوین و کوشتاری تیا دا پروو ده دات به
 گیرانهوهی و کاردانهوه کتوپر په کانی باسکردنی خوشه.
 (١٣٤٣) که وابیت نهگهر کهسیک قین له دل نهییت، به دلی پاک و میشکی
 ساردوه شهر ی بو ناکریت.

شهر بۆ سهگ هاتووہ (۱۳۴۴)

شهر په شيمانی له دووايه (۱۳۴۵)

شهر يک بڼ و خيړی منی تيدا بيت (۱۳۴۶)

شهر ده فروشيت (۱۳۴۷)

شهرک بيت و روونکه بيت (۱۳۴۸)

شهرش به ته شپيه که، دهوتی ربه يه که (۱۳۴۹)

شهر دوزانيت قوناغ له کوييه (۱۳۵۰)

شهرک شيرينه، خاک شيرينتره (۱۳۵۱)

(۱۳۴۴) مروث به توانای هزری خوی دهوانيت هموو ناژهل گرفتیک چاره سره

بگات، زمانی تېگه يشتنی هديه وهک ناژهل نييه هدر په لامار بدات.

(۱۳۴۵) نهوی شهرې هديت عدقل ده داته وه، به لام دواي شهر

په شيمانبونوه عدقل ده يتيته وه بهر خوی.

(۱۳۴۶) به که سينک دهوتريت له دوروه بوه ستيت و خوشحال بيت به شهر و

به گژداچوونی دوو کهس.

(۱۳۴۷) واته که سينکه و حوز و ناره زوی له شهره، بڼ شهر هه لناکات.

(۱۳۴۸) واته بهرگی مروث با تازهش نه ييت يا دراو بيت پيويسته پاک بيت.

(۱۳۴۹) به قسه يه که دهوتريت زور دووباره بکريته وه هيچی تيا بهسته نه ييت،

کهس ليی تيته گات.

(۱۳۵۰) هه دنيکجار مروث به ناسايی نايه ته سهر بار، ده ييت زوری له گه لدا

به کار به ييت.

(۱۳۵۱) شهرک چند شيرين بيت مروث دهوانيت بيخاته لاه، به لام خاک

ناخريته لاه.

شەلم، کویرم، ناپاریزم (۱۳۵۲).

شەل نییه و پای شکاوه (۱۳۵۳).

شەله باوان و کویره باوان (۱۳۵۴).

شەممە بە کەم کەس (۱۳۵۵).

شەممە کار و شەممە بار، هەر بووکی تیا مەکه سوار (۱۳۵۶).

شەمالە دەگریتهوه، بەختی دەدۆزیتەوه (۱۳۵۷).

(۱۳۵۲) کەسیك دەلیت گۆی نەداتە کەس بە هەموو لایە کدا زەرەر بات و دەست بوەشییت.

(۱۳۵۳) بە کاریك پان شتیك دەوتریت جیاوازیان لەبەیندا ئەوەندە نەیت، لە رووی شیۆ و ژەرەرەوه وەك یەكەن.

(۱۳۵۴) بە کەسانیك دەوتریت لە کاتی لیقەومانندا هەر پوو بکەنەوه ئەو کەسە گەورەیهی خۆیان.

(۱۳۵۵) بە کەسیك دەوتریت بە نەردین کاریکی بۆ بکریت و هەلگریت و پیتی گەورە بیت و جیگای سەر سوورمان بیت.

(۱۳۵۶) کورد بە پیتی ئەزمونی خۆی بەلایەوه باش نییه بووکی تیادا بگریتریتەوه لە پۆژی شەممەدا، بەلام دەلیت هەموو کاریکی تیدا بکە، دەلیله بۆ گرفته کەی.

(۱۳۵۷) ئەوانەدی گرفتییکی نامۆیان هەیه بە شەمالە وەری دەگرن، مەژۆه کە سێ بەرد دەگریت بە دەستەوه لە سەرەپێگایەکی سێ پێگادا، هەر بەردیك بە پێگایە کدا هەڵدەدات، دواي نیازی دلی و فاتحه خویندن... هەر کەسیك هەر قەسەیهك بکەن کە هاتن (۱۳۵۸) بە و کوپ و کچانە دەوتریت درەنگ هاوسەرگیری دەکەن.

شهمه نده فەرکه به جیی هیشتوو. (۱۳۵۸)

شهن و کهو دهکات. (۱۳۵۹)

شهنه له مهنه که متر نییه. (۱۳۶۰)

شهو شهوی براتی، خوا دوو کور و کچیکتان باتی. (۱۳۶۱)

شهو و روژ دهروات، قهزا ز به لا ناروات. (۱۳۶۲)

شهو ده نویت به جله گایه، روژیش ده لییت پاشایه. (۱۳۶۳)

شهیتان ناو بریکه ریان بیت. (۱۳۶۴)

شهیتان په لهی کرد، چاویکی خوی کویر کرد. (۱۳۶۵)

(۱۳۵۹) واته باش و خراب یان گهوره له بچوک جیا ده کاتهوه.

(۱۳۶۰) واته کهس له کهس که متر نییه.

(۱۳۶۱) له شهوانی به راتدا مندالان که ده گهرین ئهوه ده لیین ئهوه که سانهی

هیوای مندالبونیان نه ماوه، شتی باش به مندالان ده به خشن وه کو ورده

پاره و چه رهسی جوان و میووژ و گویت و چکلیت، که دوعای مندالان لهو

شهو ده دا بو گیرا بکات و به نارواتی خزیان بگهن.

(۱۳۶۲) شهو و روژ به دوا یه کدا ده پۆن به لام قهزا و قه ده ر چاره نووسی هه ر

کهس بیت و له ناوچه وانی نووسرا بیت ده بیت بیبینیت.

(۱۳۶۳) به کهسیک دهوتریت زور گوئ نه داته جلوه برگی ماله وای به لام

پاشایانه جوانترین و به نرخترین جل ده پوشیت بو ده رهوه.

(۱۳۶۴) واته شه ری نیوان ئهوه دوو شه رانییه توتر بیت.

(۱۳۶۵) که وایت هه موو کهسیک به ته مای سه رکه وتن بیت ده بیت هیته ر بیت.

پیتی (ع)

- عقل دوو جار ناخه له تیت. (۱۳۶۶)
 عقل کهر ده بیت، کهر عقل نابیت. (۱۳۶۷)
 عقل به گه وره و بچووکی نییه. (۱۳۶۸)
 عقل هه موو جاریک میوان نییه. (۱۳۶۹)
 عقل تاجیکی زیرینه، له سهری هه موو که سیکدا نییه. (۱۳۷۰)
 عه باسه له دیوه خان چ باسه. (۱۳۷۱)
 عه یی ده له مهنه جی له بانی، عه یی هه ژاریش عالهم پیی زانی. (۱۳۷۲)

-
- (۱۳۶۶) مرۆچی عقل به ریکهوت ده خه له تیت واته عقل له وه له خه له تاندنهش
 وهرده گریته و دووباره نابیتته وه.
 (۱۳۶۷) مرۆچی عقل جاروبار هه له خزیت به لام مرۆچی کهر عقل چاره پری
 لی ناکریت بۆ جاریکیش عقل بیت.
 (۱۳۶۸) مرۆچی عقل له سهره تای ته مهنیه وه دیاره عاقله.
 (۱۳۶۹) مرۆ قاییلی هه له یه ته نها خوا هه له ناکات.
 (۱۳۷۰) عقل وه کو تاجیکی زیرین وایه پیی بهرز ده بیتته وه و ده تخاته
 جیگای ریز و حورمهت له ناو خه لکدا.
 (۱۳۷۱) نه مه چیرۆکی دایکیکی بیوه ژنه چاره روانی خوازییتی که ریک ده کات
 درای هه موو میوانیک نه و پرسیاره له کوره که ده کات.
 (۱۳۷۲) که واییت ده له مهنه عه یبه که ی داپوشراوه به هو ی ده له ته که یه وه
 به لام عه یی هه ژار ده هو لی بۆ لی دراوه و کهس بۆ ناپوشیت.

عوزر له قه باحه ت خراپتره. (١٣٧٣)
 عومری دریژ شهرمی له کهس نییه. (١٣٧٤)
 عومری پیره مەریکی ماوه. (١٣٧٥)

(١٣٧٣) به کهسیک دهوتریت کاریکی هه لهی کرد بیټ دواپی پساوی بۆ
 هه له کهی هیتاوه ته وه له هه له کهی ناشیرینتر بووه.
 (١٣٧٤) کهوا بیټ که ته مەن دریژ و مردن به دهست خوا بیټ، ده بیټ
 هه موومان ریژ له ته مەن دریژ و پیره کان بگرین چونکه خوشمان پیر ده بین.
 (١٣٧٥) به کهسیک دهوتریت ته ندروستی پی رووخوا بیټ و ته مەنی زۆر بیټ.

پیتی (ف)

فارس به دهنگ، تورك به رهنګ، كورد به پهنډ. (۱۳۷۶)

فه خر به رهی ناو دراوه. (۱۳۷۷)

فه قیری خوښه، قوړته کانی ناخوښه. (۱۳۷۸)

فه قیانه سپی سه لته بابردوو، تو له ژنت چی له
برسامردوو. (۱۳۷۹)

فروج گوشتت چی و گوشتاوت چی...؟ (۱۳۸۰)

فروشتن له خواستن چاکتره. (۱۳۸۱)

(۱۳۷۶) همدو نده وده یه ك به پیتی شوین و نه ژادیان خه سله تی خو ی هدیة.
وه كو فارس و تورك و كورد.

(۱۳۷۷) كه واییت هیچ كه سینك شانازی نه كا به خو یه وه، همدو كه سینك
تووشی گرفت ده بیت قاچی له و به ر ناو دراوه هه لده نویت.

(۱۳۷۸) همدو كه س به به شی خو ی رازییه نه گهر كه میش بیت به لام
ده رقه تی قوړت و گرفته کانی نایه ت.

(۱۳۷۹) به كه سینکی خو ده رخدری هیچ له باره نه بوو ده وتریت كه خویشی
پئ به خیتو نه کریت و خه ریکی ده سترپینی کچان بیت.

(۱۳۸۰) به كه سینکی نابووتی بووده له ده وتریت خو ی زور به شت بزانیّت و
كه س به هیچ نه زانیّت.

(۱۳۸۱) کاتی پیویست و ته نگاندت چاك وایه شتیکی خوت بیفروشیت،
نهك له م و له و بخوازییت.

فیتنه ههویتى نۆ قازان شیرە. (١٣٨٢)

فیکه به بى لیو ده سپیرن. (١٣٨٢)

فیکه ی خوی ده ناسیت. (١٣٨٤)

فوو له دۆ ناکات. (١٣٨٥)

(١٣٨٢) به که سیکى دوو پروو دوو زمان دهوتریت که دۆست و هاوپی و خزم له یه کتر ده کات.

(١٣٨٣) واته کار نه دریتته دهستی که سی ناشی و نه شارهزا و لیته هاتوو.

(١٣٨٤) واته ئەو قسه یه یان ئەو کاره ئەو خه تایه ی که خوی کردویتی

دهیناسیتتهوه له هەر شویتیک بو تریت.

(١٣٨٥) به که سیک دهوتریت جنیو فروش و بى چاو و پروو بیت.

پیتی (ق)

قازانچ سهر مایه‌ی خوارد. (۱۳۸۶)
 قهت چاکه مه‌که له‌گه‌ل ناپیاوا، پشتی تیکردی دهیدا به
 ئاوا. (۱۳۸۷)

قه‌دری مانگ له‌شهو دایه. (۱۳۸۸)
 قه‌دری زیر لای زهره‌نگه‌ره. (۱۳۸۹)
 قه‌دری ددان به لیوه‌ویه. (۱۳۹۰)
 قه‌رزار قه‌رزاری نه‌کوشتوو. (۱۳۹۱)

(۱۳۸۶) به دوکانداریک یان شتفرۆشیک دهوتریت قازانچی شته‌کانی له
 مایه‌که‌ی زیاتر بیت له‌خواردنیدا زیاده‌پۆیی لی‌بکات تا ئیفلاس ده‌کات.
 (۱۳۸۷) که‌واپیت چاکه‌کردن له‌گه‌ل ناپیاوا سوودی نییه و به‌هه‌ده‌ر
 ده‌روات.

(۱۳۸۸) واته‌کاتیک یارمه‌تیی که‌سینک بده‌پیتۆستی پیت بیت و به‌لایه‌وه
 گرنگ بیت وه‌کو چۆن تاریکی شو پیتۆستی به‌روناکیی مانگه.
 (۱۳۸۹) که‌واته‌شتیکی به‌نرخ لای خاوه‌نه‌ئەسلیه‌که‌ی به‌نرخه‌ئەوه‌ی که
 ده‌زانیت مامه‌له‌ی پی‌بکات.

(۱۳۹۰) واته‌قه‌دری بچووک و خیران به‌گه‌وره‌که‌یان‌ه‌ویه که‌هه‌موو عه‌یب
 و نه‌هه‌تییان داده‌پۆشیت وه‌کو لیو چۆن ددانه‌کانی داپۆشیوه.
 (۱۳۹۱) قه‌رزدان به‌هه‌موو که‌س خیر و پیاوه‌تییه، ئەوه‌ی وه‌ریگرتوو ده‌بیت
 به‌سوپاسه‌وه‌بیگه‌ریتیت‌ه‌وه، چونکه‌قه‌رز دوو مال ئاوا ده‌کاته‌وه.

قه‌رز دوو مال ئاوا ده‌کاته‌وه (۱۳۹۲)

قه‌رزکردن خوشه، دانه‌وهی ناخوشه (۱۳۹۳)

قه‌رز کون ده‌بیت، نافه‌وتیت (۱۳۹۴)

قه‌رز دانه‌وهی ده‌ویت (۱۳۹۵)

قه‌رز له ئاسن قورستره (۱۳۹۶)

قه‌رز کویره (۱۳۹۷)

قه‌رزی بیتنه و نییه (۱۳۹۸)...

قه‌زای دیزه کهوت له گۆزه (۱۳۹۹)

(۱۳۹۲) قه‌رز له پیوستیدا ده‌دریت به سهرپراستی ده‌گه‌ریتنه‌وه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی.

(۱۳۹۳) قه‌رزکردن خوشه له‌بەر ئه‌وه‌ی له‌ ته‌نگانه‌دا مرو‌ف رزگار ده‌کات

به‌لام بۆ گه‌رانه‌وه‌ی بۆ ئه‌وه‌ی سهرپراست بیت گوشار ده‌خه‌یتنه‌وه سهر خوت.

(۱۳۹۴) قه‌رز چهند بمیتیتنه‌وه ده‌بیت ههر بۆ خاوه‌نه‌که‌ی بگه‌ریتنه‌وه.

(۱۳۹۵) قه‌رز ده‌بیت نه‌خه‌ریت پشتگوئ، یه‌ر له‌ گه‌رانه‌وه‌ی بکریته‌وه.

(۱۳۹۶) له‌ په‌ندیکدا ده‌لیت: زۆرم له‌ ئاسن و به‌رد به‌ شان گواسته‌وه له‌

قه‌رز قورستر نه‌بوو.

(۱۳۹۷) به‌ که‌سیک ده‌وتریت که به‌ پارانه‌وه قه‌رزیک وه‌رده‌گریت به‌لام

دانه‌وه‌که‌ی پشتگوئ ده‌خات.

(۱۳۹۸) به‌وه قه‌رزه ده‌وتریت دوا‌ی وه‌رگرتنی قه‌رزه‌که، قه‌رزداره‌که به‌ هیچ

جو‌ریک له‌ توانایدا نییه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی بگه‌ریتیتنه‌وه.

(۱۳۹۹) به‌ که‌سیک ده‌وتریت خه‌تایه‌ک بکات به‌سهر که‌سیکی دیکه‌یدا بیتن،

یان به‌ردیک هه‌ل‌ده‌ن بۆ که‌سیک به‌رده‌که به‌ر سهری که‌سیکی دیکه بکه‌ویت.

- قەل بە قەلى وت، رووت رەش بىت^(۱۴۰۰)
 قەلای مەريوان پالما پىتو، قەلākەم رووخا پالېم بە کويو^(۱۴۰۱)
 قسە کەوتە زارىک، دەکە ویتە شارىک^(۱۴۰۲)
 قسە بېدەستەرەو، مەيگواستەرەو^(۱۴۰۳)
 قسە لە دەميا ناوہستىت^(۱۴۰۴)
 قسە لە قافا خوشە^(۱۴۰۵)
 قسە قسە دەھىتیت^(۱۴۰۶)
 قسە بوو بە دوو دەبىت بە گوو^(۱۴۰۷)
 قسە ھەزارە ھەموو کەس پىي دەويرىت^(۱۴۰۸)
 قسە يان لە شىت يان لە مندا^(۱۴۰۹)

- (۱۴۰۰) دوو کەس تاوانيان وەك يەك وایە بەلام ھەریە کەيان خەتا و
 خەجالەتى بۆ ئەوى دیکە دەویت.
 (۱۴۰۱) کەسىك دەلیت کە لە سایەى پیاویکی گەورە وز پایە بەرزەو ھەسا
 بىتەوہ دوايى بمریت يان لە دەستى بچیت.
 (۱۴۰۲) واتە قسە دەماودەم دەروات و ناوہستىت.
 (۱۴۰۳) واتە قسە لای خۆت بپارىزە، ئەملاولای پى مەکە.
 (۱۴۰۴) واتە کەسىکی دەمشەرە.
 (۱۴۰۵) واتە قسە لە جىي خۆیدا بکە، نەك لە پاشملە.
 (۱۴۰۶) واتە قسە قسەت بىر دەخاتەوہ.
 (۱۴۰۷) واتە ھەندىك قسە ھەدە يە کجار بوترىت چاکە بۆ ئەوى ئازاوەى لى
 نەکە ویتەوہ.
 (۱۴۰۸) واتە ھەموو کەس دەتوانىت ھەموو جۆرە قسە يەك بکات.
 (۱۴۰۹) واتە مندا و شىت قسە وەك خۆی دەلین فىل و گۆرین نازان.

قسه بچيژە، بينيژە، ئينجا دەريهاويژە. (١٤١٠)

قسه ههژاره و دوواني به کاره. (١٤١١)

قسه هيچي تي ناجيت. (١٤١٢)

قسه له پاش ههوت كيۆ، دهگاتهوه به خيۆ. (١٤١٣)

قسه گهوههره مهيدوړيته. (١٤١٤)

قسه ناجيته گيرفانهوه. (١٤١٥)

قسه هاته روو ناميتيت ئهرجوو. (١٤١٦)

قسه وهك گولله وايه، با دهرنه چيت به ههوايا. (١٤١٧)

قسه ت به دم زهويا بچيته خوارهوه. (١٤١٨)

(١٤١٠) پيويسته ههموو كهسيك تامي قسه كه بچيژيت و ئينجا پيري لي

بكاتهوه و دواتر بيكات بو ئهوهي گرتي بو دروست نه كات.

(١٤١١) كهواييت قسه زۆره، ئهوهي كاريگهه بوتريت چاكه.

(١٤١٢) واته قسه به پاره ناكريت، كهس پارهي پي نه داوه.

(١٤١٣) واته قسه له دووريشهوه بكرت هه دهگاتهوه به خاوهني.

(١٤١٤) مرۆف دهيت بزانيت كام جوړه قسه ده كات، ئه گهر كردي با گهوهه

بيت نه دۆريت.

(١٤١٥) واته قسه له عه قلدا بهراورد ده كريت، نهك له گيرفاندا.

(١٤١٦) كاتيک قسه هاته روو مهپاړهوه، راست و حق ئاراسته ي ئه

كهسه ي بكه كه بهرامبهههه ده دويت.

(١٤١٧) ئاگات له قسه و وتهي خۆت بيت به يي بهها دهرنه چيت.

(١٤١٨) ئه مه قسه يه كي گرنگه يان مهترسيه ناييت له سنووري خويان

دهرچيت به متمانه دهوتريت بو به بهيني خوياندا دهينيژن.

- قسه کردن به پاره بووایه کهس نهیده کری (۱۴۱۹)
 قسه کانی له قوتووی هیج عه تاریکدا نییه (۱۴۲۰)
 قسه کات له دهما به شه کر بیت (۱۴۲۱)
 قسه کات به جییه، کاره که مان شامه رییه (۱۴۲۲)
 قسه یه ک گوشتی پی نه گریته، به دوایدا نه گریته (۱۴۲۳)
 قسه یه ک گوشتی پی نه گریته، گوشتی پی دامه نی (۱۴۲۴)
 قسه ی خوش بهرد نهرم دهکات (۱۴۲۵)
 قسه ی خوش له به ده شته وه هاتووه (۱۴۲۶)
 قسه ی خوش مار له کون ده هیته ده (۱۴۲۷)
 قسه ی حه ق رهقه (۱۴۲۸)
-

- (۱۴۱۹) واته قسه هدر چند بن پاره یه به لām به نرخه.
 (۱۴۲۰) به قسه یه ک دهوتریت چاره سهر نییه بۆ هیج دهردیک واته بن که لکه.
 (۱۴۲۱) کاتیک نه مه دهوتریت که که سیک قسه به که سیک قسه که ده بریت
 قسه کانیشی به دلیتی.
 (۱۴۲۲) واته قسه ی به رامبه ره که ی به دلیتی به لām وه لām که ی دووره.
 (۱۴۲۳) قسه یه ک بۆت سوود به حش نه بیت به دوایدا مه گری و مه رۆ.
 (۱۴۲۴) قسه یه ک بکه بۆت سوود مه ند بیت، نه ک زهره رمه ند بیت بۆت.
 (۱۴۲۵) واته قسه ی نهرم و باش هه موو که سیک خراب ده هیته سهر ری
 چاک.
 (۱۴۲۶) قسه ی خوش له مرۆقی پاک و دلفراوان و چاک ده هیته وه و
 ده وه شته وه.
 (۱۴۲۷) واته به قسه ی خوش دوژمن ده بیت به دۆست.
 (۱۴۲۸) هه موو قسه یه کی حه ق له جیتی خویدا وه کو بهرد و گولله وایه.

قسەى سوارە (۱۴۲۹)

قسەى گوئى ئاگردان، ناخرىتە گىرفان. (۱۴۳۰)

قسەم حەقە بۆيە رەقە (۱۴۳۱)

قسەى وەك قورى زىستانى ئىھاتووہ (۱۴۳۲)

قسەى وەك نەخشى بەردە. (۱۴۳۳)

قسەيەكى حەقىش با بۇ دز بىكەين. (۱۴۳۴)

قسە مەكە بۇ دۆستى وىت، نەوہك ئەويش دۆستىكى بىت. (۱۴۳۵)

ققۇل بۇ حەللازادە كراوہ. (۱۴۳۶)

ققۇلى لە دەمى خۇى داوہ. (۱۴۳۷)

قورقوشمى كرد بە قورگىيا. (۱۴۳۸)

(۱۴۲۹) بە كەسىك دەوترىت قسەى رەواجى ھەبىت و قسەى پروات لەناو
كەسوكارىدا...

(۱۴۳۰) واتە قسەى كۆش و بەرژەوہندى خۆسودمەند نىيە بۇ كەس.

(۱۴۳۱) ھەموو قسەيەكى راست و حەق كە رەچاوى تىدا نەبىت رەقە.

(۱۴۳۲) واتە قسەكانى ھىچ بەھا و نرخى نىيە.

(۱۴۳۳) واتە قسەكانى گەوھەرە و گرنگە نرخى زۆرە و بە بەھايە و راستە.

(۱۴۳۴) واتە ھەموو كەسىك ھۆيەك ھەيە بۇ تاوان و كارە نارەواكانى ئەگەر

بىچىنە بىنج و بناوانى.

(۱۴۳۵) باسى دۆستى خۆت مەكە، نەوہك ھەمان دۆست دۆستى ئەويش بىت.

(۱۴۳۶) واتە ئەوہى دز بىت و بىيەوېت دزى بىكات ققلەكەش دەشكىتتە.

(۱۴۳۷) بە كەسىك دەوترىت بە ھىچ جۆرىك بەشدارى قسەوباس ناكات و

دەمى داخستووہ و ھەر سەير دەكات.

(۱۴۳۸) واتە دەردىكى واى دايە تا ھەيە يىرى نەچىتەوہ.

قورای دنیای پیاوه لپژاوه. (۱۴۳۹)

قوری بو گیراوه ته وه. (۱۴۴۰)

قولفی که عبهی گرتووه. (۱۴۴۱)

قولفی که عبهی که چ نه کردووه. (۱۴۴۲)

قومارچی دؤراو نه لیت به گونده وه شق ده بات. (۱۴۴۳)

قولی له بنا بریوه. (۱۴۴۴)

قوناعی ناخوش مالی خویه تی. (۱۴۴۵)

(۱۴۳۹) به دوو کس دهوتریت یه که میان زۆر بهر هیلاکیی ژیان که وتبیت،

دووه زۆر ریکه وتی شتی ناشیرینی کردیت.

(۱۴۴۰) به که سینک دهوتریت توشی گرفتیکي ئه وهنده گه وره بوویت سهری

لی دهر نه کات و رزگار بوونی مه حال بیت.

(۱۴۴۱) به که سینک دهوتریت دوی حه جکردن خوی بیاریتیت له هه موو جوهره

هه له یه ک و زمانی خراب.

(۱۴۴۲) واته ئه کارهی کردویه تی ئه وهنده زل نه بووه، که لهو جوهره تاوانهی

بخریته پال.

(۱۴۴۳) به که سینک دهوتریت کاتیک دؤرا یان خه ساره یه کی لیکه وت یان

زه ره رمه ند بوو بیچاره ی خوی نیشان ده دات، خوی ناشکیتیت بو ئه وهی

گالته ی پی نه کهن

(۱۴۴۴) بهر که سانه دهوتریت که که سینکی ساخته چی زه ره رمه ندی کردوون و

هیچیان به دهسته وه نه ماوه.

(۱۴۴۵) به که سینک دهوتریت هه موو حه ز و ئاره زوه کانی و کاتی له دهر وهی

مالی خۆیدا به سهر به ریت.

قۇنەرەكانى جېرەى دېت، ناوسكى قۇرەى دېت. (۱۴۴۶)
قېن دوو مال وىزان دىكات. (۱۴۴۷)

(۱۴۴۶) بە كەسىك دەوترىت زۆر ھەز و ئارەزووى لى پىئلاو و جلى جوان و
فەنتازىيە بەلام گوى ناداتە خواردن.
(۱۴۴۷) واتە مالى تەو كەسە خوى و مالى بەرامبەرەكەى وىزان دىكات.

بییتی (ك)

- كابان يان بيته شه يان روورده شه. (۱۴۴۸)
 كا بو خوم و جو بو كه ره كه م. (۱۴۴۹)
 كابرا ناويان نه ده برد، گووی له سهره پيدا ده كرد. (۱۴۵۰)
 كابرايه كي قهرز كویره. (۱۴۵۱)
 كات له زیر به نرخره. (۱۴۵۲)
 كات تیغه نه ییریت ده تیریت. (۱۴۵۳)
 کاری نه مرو مه خه ره سبه یینی. (۱۴۵۴)

- (۱۴۴۸) كه بیانو به یه كسان شتینك دابهش بكات خوی بیتهش ده بیته،
 یكسانیش نه بیته خوی روورهش ده بیته.
 (۱۴۴۹) به كه سیك دهوتریت له پیشدا ههولی خوی بدات و ئینجا ههولی
 كه سیکی دیکه ییش بدات له ترسا بیته یان له خۆشه ویستیدا بیته.
 (۱۴۵۰) به كه سیك دهوتریت كهس ناوی نه بات و گرنگیی پی نه دریت، به لام
 خوی دهیهویت به هه رچی جورینك بیته ناوی هه ربه رن نه گه ر به کاریکی
 خرابیش بیته.
 (۱۴۵۱) به كه سیك دهوتریت قهرز ده كات به لام له بیر خوی ده باته وه.
 (۱۴۵۲) واته زیر له ده ست بچیت ده یکریته وه به لام كات كه تیپه ر بوو
 گه رانه وهی نییه.
 (۱۴۵۳) كه وابیت كات وه كو شمشیرینك وایه له گه لی نه رۆیت به جیت
 ده هیلتیت و زه ره رمه ند ده بیت و پیی ناگه یته وه.
 (۱۴۵۴) كار و ئیشه كانه ت له كاتی خویدا جیبه جی بکه دوا ی مه خه.

کار له کار تارا برا بوو به برازا. (۱۴۵۵)

کالا له قهه بالا. (۱۴۵۶)

کاری زل به بچووک مه سپیره. (۱۴۵۷)

کاری خیر له هه تاو مه یخه ره سپهر. (۱۴۵۸)

کاریکی پی کردوو، با به دهواری شری نه کردوو. (۱۴۵۹)

کای کون به با مه که. (۱۴۶۰)

کایه که هی خوت نییه، کایانه که هی خوته. (۱۴۶۱)

کچ وهک دارگوینز وایه هه موو کس پلاری تی ده گریته. (۱۴۶۲)

کچ قه لایه و ناگیریت. (۱۴۶۳)

(۱۴۵۵) واته که سایه تی به هزی نه ووه دور کویتته و، نه و خوشه ویستی و

که سایه تی به دور ده کویتته و یان نامیتیت.

(۱۴۵۶) واته هه موو شتیک به قهه خوی زیاده روپی نه گریته.

(۱۴۵۷) هه موو شتیک به پیی توانا و ته من جوانه.

(۱۴۵۸) کاری خیر دوانه خریته و ده ستاوده ستی پی نه گریته و زوو جیبه جی

بگریته.

(۱۴۵۹) به و ده و تریته له حق و له ناحق نه و نه شیت به که سیکی

بکه یت و بیلیت.

(۱۴۶۰) واته قسه و گرفتی کون تازه مه که ره و.

(۱۴۶۱) واته زور مه خور هم به که ده ده بکه نه که خوار نه کهش هی خوت

نه بیته.

(۱۴۶۲) واته کچ هه موو کس داوای ده کات و ته معای بوی هدی.

(۱۴۶۳) کچی مهرد قه لایه به هه موو کس ناگیریت و ده ست ناکه ویت به

ناسانی.

کچ ته شییه که ی دایکی ده ریستیت. (۱۴۶۴)
 کچم له گهل توومه و بووکئ تو گویت لی بیت. (۱۴۶۵)
 کچی خوم ناکهم به قوریانی کوری خه لکی. (۱۴۶۶)
 کچیک دایک مه دحی بکات، ده بیت خالوان بیخوایت. (۱۴۶۷)
 کتک و مشک، بوون به خوشک. (۱۴۶۸)
 کتیب بو ناخری ده گریته وه. (۱۴۶۹)
 کردن هه تا مردن. (۱۴۷۰)
 کرده ی نه وه و برده ی شهیتان. (۱۴۷۱)
 کرده ی منه و برده ی تو. (۱۴۷۲)

(۱۴۶۴) واته کچ له دایکی خوی ده کات (دایه بیینه و دۆته بخوازه).
 (۱۴۶۵) واته له گهل کچه که تدا راده بییت هه موو شتیک بلیت به لام له گهل
 بووکدا راسته وخو قسه ناکریت.
 (۱۴۶۶) واته هه موو که سیک رهنجی خوی به لایده و گرنه و خوشه ویسته.
 (۱۴۶۷) واته کچی چاک نه وه به خه لکی په سندی بکات، نهک خالوان.
 (۱۴۶۸) به یه کبونی دوو کهس دهوتریت که به سروشت هه رگیز یهک ناکه ون.
 (۱۴۶۹) به کرداری کاریکی نابه دل دهوتریت، که کاردانه وهی دواپوژی باش نه بییت.
 (۱۴۷۰) واته مروژ تا ده مریت ده بیت له کار و رهنج و دوانه که ویت.
 (۱۴۷۱) به که سیک دهوتریت زور رهنج بدات به لام خاوه نی هیچ نییه له بهر
 نه وهی نازانیت چون سهرفی ده کات.
 (۱۴۷۲) به یه کیک دهوتریت زور رهنج بدات به لام که سیک دیکه له دهستی
 ده رده هیتیت.

کردهی نیټمه و بردهی خه لکه (۱۴۷۳).

کردهی گایه و خواردهی کهر (۱۴۷۴).

کردوویه تی به شاییه کهی بناویله (۱۴۷۵).

کراسی قورن ان له بهر کات، بیت باوهر ناکهن (۱۴۷۶).

کراسیک بدریت به پیسی، هزار بدریت به پاکیی، هر پیسیت (۱۴۷۷).

کردی به بنیشته خوشهی ژیر ددانی (۱۴۷۸).

کرین و مامه له سەنگی مه حه که (۱۴۷۹).

(۱۴۷۳) به کۆمه لیک دوتريت زۆر هیلان له کاره کانیاندا به لām به هدهر

له دهستیان سەندراوه و مایه پوچ بوون.

(۱۴۷۴) واته رهنج و هیلاکیی ته نهها کهسیکه به لām مرۆڤیکیی بئ بهها و

هیچوپوچ و بئ عه ققل دهیخوات.

(۱۴۷۵) به کاریک دوتريت ئەوهنده دوباره بکریتهوه له شهو و رۆچیکدا

تامی تیدا نه میتیت دهوروبه ره کهی بیزار بکات و هرچی هه لدهستیت

دهستی تیهره دات.

(۱۴۷۶) به کهسیکی درۆزن دوتريت که هیچ متمانهی نه ماوه لای خه لک.

(۱۴۷۷) کار و کردهوی مرۆڤ له کاوی ده کات ده بیته مۆری نارچهوان.

(۱۴۷۸) به کهسیک دوتريت به سه رهات و گرفت زۆر کاری تی ده کات و

زۆری ده لیتهوه.

(۱۴۷۹) واته له گه ل هه کهسیک کرین و فروشتن و مامه له بکهیت بۆت

دهرده که ویت سەنگ و قورسایي و عیاره ی پوون ده بیتهوه.

- کاسه ی پر ناشتی ماله. (۱۴۸۰)
 کاسه پر بوو لئی ده ژیت. (۱۴۸۱)
 کشه، کشه، پوپنه رښه، میوان پوژیک دوو پوژ خوشه. (۱۴۸۲)
 کاغه زی سپی ده خویتیته وه. (۱۴۸۳)
 کفنه که ی پی نه برا. (۱۴۸۴)
 کل له چاو ده فریتیت. (۱۴۸۵)
 کلکی له ریوی که مته. (۱۴۸۶)
 کلکی که ر به ده سته سر ده گریته. (۱۴۸۷)

- (۱۴۸۰) به مایک دهوتریت زوریان هدیته و له هیچیان کهم نه بیته
 نه دنامه کانی خوشه بخت و خوشریان بن.
 (۱۴۸۱) به وانه دهوتریت زور زولم و زورداریان لی بکریته، له دوایدا
 هه لچن به پرووی بهرام بهر که یاندا و حه قی خزیان بکه نه وه.
 (۱۴۸۲) به میوانیک دهوتریت زیاده له پوژیک دوو پوژمیته وه و خاوه
 ماله که بیتر بیت له تاوا پروو بکاته مریشکه کانی نه و قسه یه بکات،
 که واته به ناراسته وخو میوانه که ده بکات.
 (۱۴۸۳) به که سینک دهوتریت زور زیرهک و هه ستیار بیته.
 (۱۴۸۴) به که سینک دهوتریت زور په نجی داوه یان زور په زیل بووه یان
 به سهرهاتی زه مان کاریکی کردووه به پاره ی خوی کفنه که ی پی نه براوه.
 (۱۴۸۵) به که سینک دهوتریت زور به هه لپه و دز و جهرده بیته له
 چاو ترکاندینکدا دزی خوی بکات.
 (۱۴۸۶) به یه کینک دهوتریت زور فیلباز و که له کباز بیته.
 (۱۴۸۷) به و که سانه دهوتریت زور پاک و خاویتن یان زور فیزیان زله.

كالهك به نه ژنوی خوی دهشکیتیت. (۱۴۸۸)

كالهك خوریت یان بیستانرن. (۱۴۸۹)

کلاوسووری بهر له شکر. (۱۴۹۰)

کلاوی نه حمده دهکاته سهر مه حمود. (۱۴۹۱)

کنگر و ماست به وادهی خوی. (۱۴۹۲)

کانییهك ناوت لی خواردوه بهردی تی فری مده. (۱۴۹۳)

کوتهك له بههشتهوه هاتووه. (۱۴۹۴)

کورد بدوینته شهرچی خوی دهکات. (۱۴۹۵)

کورد باوانی کورده، چهند باوان ویرانیش بیت. (۱۴۹۶)

(۱۴۸۸) به یه کیك دهوتریت کاتیک ههلهیدک دهکات و دواپی زۆر په شیمانده.

(۱۴۸۹) به کهسیك دهوتریت بیهویت دهست بخاته ناو کاری خه لکییهوه و

هیچ په یوهندیی بهو کارهوه نه بیت.

(۱۴۹۰) به مروژی هار و وریا و بی شهرم و بی چار و روو دهوتریت.

(۱۴۹۱) بهو کهسانه ده لیتن هیچ شهرم ناکهن به ئاره زووی خوین یاری به

کهسیتی و کهسایه تی خه لکهوه دهکهن.

(۱۴۹۲) دواپی روودانی گرفت و دل نازاردانی یه کتر کهسیك به کهسیکی

دیکهی ده لیت: (کاتیک هدر دیت بۆ یه کلاکردنهوهی ئهم کاره).

(۱۴۹۳) واته هدر چی شتیک سوودمهند بوو بۆت، زهره رت بۆی نه بیت،

نرخه بزانه و به وهفا به بۆی.

(۱۴۹۴) واته نه گهر کهسیك پیویستی سهرشانی خوی به جی نه هیتا ده بیت

گوشاری بخریته سهر.

(۱۴۹۵) کورد ئه موده هه قانیی و دلپاکه هه تا راستی له سهر خوشی ده لیت.

(۱۴۹۶) کورد په نا هدر بۆ کورد ده بات چهند یه کتر له تهنگانه شدا ببینن.

- کور ده بیټ کور بیټ، له ناشان نوره بر بیټ. (۱۴۹۷)
 کورې باوکی خوږه تی. (۱۴۹۸)
 کورې سه گه و گورگ ده خنکیتیت. (۱۴۹۹)
 کورې خوږ و ناخوړی خه لکیې. (۱۵۰۰)
 کورې کاته. (۱۵۰۱)
 کورې کوره. (۱۵۰۲)
 کوستی که وتووه. (۱۵۰۳)
 کونه ده فروشیت به نرخي تازه، هیتده جامبازه. (۱۵۰۴)
 کون به سه هوډ ناگیریت. (۱۵۰۵)
 کون له جه رگیا نییه. (۱۵۰۶)

- (۱۴۹۷) واته کور و نازایه تیان وتووه.
 (۱۴۹۸) ده بیټ کور له باوکی خوږ بکات.
 (۱۴۹۹) به کورې پیاوړکی سته مکار ده وتریت که پیاوړکی زوردار
 خه رکه مان بدات.
 (۱۵۰۰) نه مه بارکینک ده بیټ که کوره که ی گوره کردووه و بووه به
 خزمه تکاری خه لکیې و خزمه تی باوکی ناکات.
 (۱۵۰۱) به و که سانه ده وتریت له گه ل خوشی کات و زه ماندا ده گه رین
 نایانه ویت نار بجیته ژیریان و زه رر بکه ن.
 (۱۵۰۲) به که سینک ده وتریت بگونجیت له گه ل هه موو کور و کو مه لینکدا.
 (۱۵۰۳) واته خه م و خه فته دایگرتووه و دنیای به دل نییه.
 (۱۵۰۴) که سینکه فرتوفیلې زوره و خه لکیې چه واشه ده کات.
 (۱۵۰۵) هه موو کار و گرفتیک به سه رپاستی ده بیټ کوتای بیټ.
 (۱۵۰۶) به یه کینک ده وتریت زور نازا بیټ له هیچ نه ترسیټ.

کونه مشکى لى بووه به قهيسهرى. (١٥٠٧)

کوير تا دهریت به تهمای چاوه. (١٥٠٨)

کويره چیت دهویت؟ دوو چاوی ساغ. (١٥٠٩)

کويره باوان و شهله باوان. (١٥١٠)

کوير کوير نابات به ريتوه. (١٥١١)

کيسه ي بو هه لدروو. (١٥١٢)

کيسه ليی دهروات. (١٥١٣)

کيزه کورده کهي مال له نو ههوار، ماچيکم بهري و گاکه ت بو
بکهم بار. (١٥١٤)

(١٥٠٧) به يه کيتک دهوتریت دواي ههله کردنی زور ترسی لی نیشتهوه،
نازانیت خوی چون دهرباز بکات.

(١٥٠٨) به کهسيک دهوتریت زور به ئاواتی شتيکهوه بيت له ژيانيدا به
دريژاي ته مهنی چاوهروانی دهکات.

(١٥٠٩) هه موو مروژيک حهز دهکات و ئاواته خوازه له ژيانيدا و له دنيا دا
هه موو شتيکی بو بيتهدی.

(١٥١٠) بهو که سانه دهوتریت له هه موو به سه رهات و نه هامه تيبه کدا پرو
هه ر ده که نه وه کهسی گه وره و باوان.

(١٥١١) کهسی نه شارهزا و بی توانا ناتوانیت ري نیشاندهر بيت.

(١٥١٢) بهو پياوانه ده ليتن که کچ ده دن به شو به ماره بيه کی زور.

(١٥١٣) واته زور به هيتواشی دهروات يان کاره کهی زور زور خاو نه نجام ده دات.

(١٥١٤) ده گيتزنه وه کيزه کورديک گايه کی بارکروای پی ده بيت له به ينی دوو ديدا

باره که ده خزيتته خواره و ناتوانیت بيخته وه سهر پشستی گاکه، لهو کاته دا پيتواريتک
تیبهر ده بيت و پیتی ده ليت بهو شيويه و کيزه کهش بهو جزره وه لامی ده داته وه.

دەك خوا بېيريت سوار و خاوەنبار، چەفتەى جەوت برا بو تو
ناكەم.

كئ دەيكات و كئ بردى. (١٥١٥)

كئ كردى و كئ بردى. (١٥١٦)

كئ كيشاى جهور و جەفا، كئ كردى سەيروسەفا. (١٥١٧)

كيو به كيو نه گات، ئادەم به ئادەم دەگات. (١٥١٨)

كيويك دەرووخيت، كەندەلانيك پر دەكاتەو. (١٥١٩)

كيچ كەوتوتە كەولى. (١٥٢٠)

كيچيك به گايەك دەفروشيت. (١٥٢١)

(١٥١٥) واتە كەسيك هياكە و كەسيكى ديكە ديتە سەر حازرى و دەيخوات.

(١٥١٦) واتە كەسيك كردوويهتى و ماندوو بووه بەلام كەسيكى ديكە
خستوويهتسيه گيرفانيهوه.

(١٥١٧) واتە كەسيك تالارى چيشتووه و كەسيكى ديكە به خوشى و
سەيروسەفاوه خواردى.

(١٥١٨) بە كەسيك دەوتريت ئاگاي لە قسە و كردارى بيت مرؤف ھەر
دەگاتەو بە مرؤف، ڕووبەرۆوى يەك دەبنەو تەنھا كيو ناگات بە كيو.

(١٥١٩) واتە بە نەمان و مردنى پياويكى گەورە و پايدەبلند و ناسراو،
كەسيكى نەناسراو بى پايدە بەرز دەيتەو و سەر دەردەكات.

(١٥٢٠) بە يەكيك دەوتريت بيروكەيەك دەكەويتە سەريەو، دەبيت ھەر
بيكات ئەگەر كاتى ئەو كارەش نەبيت.

(١٥٢١) بە كەسيك دەوتريت شتەكانى خوى زۆر بە لاوہ گرنگ بيت و زۆر
رەزىل و گرانجانە.

کيچيکي لا به گايه که. (۱۵۲۲)

که پارهت دا مه لا له مزگهوت دهر ده کهیت. (۱۵۲۳)

که پياو زوری وت، چاکیش ده لیت و خراپیش ده لیت. (۱۵۲۴)

که تازه هات کوڼه خه لاتنه. (۱۵۲۵)

که تنه که ی نه له به ریشم، نه گهر لیږه دانیشم. (۱۵۲۶)

که چهل به به خته. (۱۵۲۷)

که چهل دهرمان کهر بووایه، تیماری سهری خو ی ده کرد. (۱۵۲۸)

که چوویته شاری کویران، ده بیت ده ست به چاوته وه بگریت. (۱۵۲۹)

(۱۵۲۲) به که سینک دهوتریت زور دهستوقاوو ره زیل بیت و شتی خوی به
لاوه زور گران و گرنګ بیت.

(۱۵۲۳) واتنه پاره پزلیکی گه وړه ده بینیت بو کاری خیر و شهر.

(۱۵۲۴) پیویسته هه مو کس قسه بجوئ و بنیژئ ئینجا دهریهاویرئ، بو
ته وه نه خوی سوک بکات نه کس بیزار بکات.

(۱۵۲۵) به واتنه دهوتریت که ده بنه خاوه نی شتیکی نوئ نه گهر ژنی یه که م
بیت یان جلوه برگی بیت تیر شتی کون به لاهه ده نیټ و ده بیه خشیت.

(۱۵۲۶) به که سینک دهوتریت زور بیزار بیت له شوینی خوی و بیه ویت به
جیی بهیلت گوی نه داته بهر ژوه ندیی خوی و دواړوژی.

(۱۵۲۷) واتنه مرژقی که چهل به ختی باشه، شتی باشی به نسیب ده بیت.

(۱۵۲۸) به که سینک دهوتریت خوی هه لده قورتیتیتته ناو کاری خه لکی به لام
داماره له گهل کاری خویدا هیچی پی ساز ناکریت.

(۱۵۲۹) واتنه ههر که سینک چوه ههر شویتیک یان ناو هوژ و نه ته ویده ک

ده بیت وه کو ته وان هه لسه کهوت بکات به مانای ته وه که سینک ناسانه خوی
بگوریت به لام کومهل و نه ریت به و ناگوریت.

که خوا دایتی پیڅه مبه ریش چنگیکي ده خاته سهر. (۱۵۳۰)

که خوا دایتی نا پرسیت کوری کیت. (۱۵۳۱)

که خوا دای له قه ی لی مه ده. (۱۵۳۲)

که خوا غه زه بی له میرووله گرت، کاتیک دهرانی ده لین بالی گرت. (۱۵۳۳)

که خدوت هات پیڅه فت ناویت، که برسیت بوو پیڅورت ناویت. (۱۵۳۴)

که هه تیو وچه سوار ده بیت، لای لفکه ی خوار ده بیت، گهر

نه یگریت هار ده بیت. (۱۵۳۵)

که ری نه و باره نیم. (۱۵۳۶)

که ر باره که ی شم شیریش بیت، گورگ هه ر ده یخوات. (۱۵۳۷)

(۱۵۳۰) واته که تو پرووت کرده خوا پیڅه مبه ریش لیت رازیه.

(۱۵۳۱) خوا خو ی فهرموویه تی: (یرزق من یشاء).

(۱۵۳۲) که زوری پی به خشیت لووت به رزی له ئاستیا مه که.

(۱۵۳۳) پیوړسته مرؤف کاریک نه کات، خوا لیی بره نجیت، چونکه به باری

ناهه موار و ناخو شدا تیپه ر ده بیت.

(۱۵۳۴) هه موو که سیک که هه لمهت و شتیکی زوری بو بیت به ئاسایی مل

ده نیت، مه رجی تیدا نامیتیت، کاتی برسیتیش رازیت به هه موو شتیک.

(۱۵۳۵) به که سیک هیچ نه دیو نا ئه سل ده ورتیت که پیڅه گات و پله و پایه و هره گرت

فیزی کردلری نا شیرین ده بیت، نه گهر لووتی نه هی تیت مه بهر خو ی ده که ویتنه ملو ز میش.

(۱۵۳۶) واته من نه و کاره م پی هه لئاسو ورتیت و له توانامدا نییه.

(۱۵۳۷) به که سیک یان میلله تیک ده ورتیت که زانا و ژیر نه بن چونکه هه ر

به عقل ده توانیت شم شیر و تفهنگ به کار بهیتیت.

کەر باره‌که‌ی کتیب بیت، هەر که‌ره. (١٥٣٨)

کەر چوووه به‌غدا، نه‌بوو به ئیستر. (١٥٣٩)

کەر قه‌له‌ویش بیت، گوشتی ناخوړیت. (١٥٤٠)

کەر کوری بوو. (١٥٤١)

کەر له کوئ که‌وتوووه و کونده له کوئ دراوه. (١٥٤٢)

کەر به په‌یژده‌دا سه‌رناکه‌ویت، بووک و خه‌سوو ری ناکه‌ویت. (١٥٤٣)

کەر له مالیان بکه‌ویت ددانی ده‌شکیت. (١٥٤٤)

کەر به کاروان قه‌له‌و نابیت. (١٥٤٥)

کەر به جو‌بمریت شه‌هیده. (١٥٤٦)

(١٥٣٨) به‌و که‌سانه ده‌وتریت نه خویتده‌وارن، سوود وهرنه‌گرن له کتیب و بیخویتدنه‌وه، نه‌گەر کتیب‌یشیان ه‌ییت.

(١٥٣٩) واته نه‌زان و نه‌خویتده‌وار ه‌موو دونیا بگه‌ریت جو‌ری ژیانیان ناگوړیت.

(١٥٤٠) که‌واته مروژ زانا و دانا نه‌ییت که‌س گوپی لی ناگړیت.

(١٥٤١) به که‌سیکی بی عدقل ده‌لین که نه‌وه له ویتته‌ی خوی ده‌خاته‌وه.

(١٥٤٢) به دوو شت ده‌وتریت له ه‌موو شتیکدا زۆر جیاواز بن.

(١٥٤٣) واته نه‌مه دوو کاره، ه‌رگیز گونجاندنیان پیکه‌وه نییه.

(١٥٤٤) به مالیک ده‌وتریت زۆر نه‌دار و ه‌ه‌ژار و هیچ خواردن و راخه‌ریک شک نابهن.

(١٥٤٥) هیچ که‌سینک به جارینک و به ریکه‌وت تیر ناخوات و سوودمه‌ند

نابیت، که خوی خاوه‌نی هیچ نه‌ییت و ه‌ه‌ژار بیت.

(١٥٤٦) به یه‌کینکی نه‌وسن ده‌وتریت که دم بژنه‌یته خواردنی‌تکه‌وه ده‌ست

ه‌ه‌ل نه‌گړیت تا نه‌خوشتی ده‌خات.

- کەری ئەم بارە نییە. (١٥٤٧)
 کەری خۆمە و گویی نال دەکەم. (١٥٤٨)
 کەری کئی تۆپیوە. (١٥٤٩)
 کەری تۆپیو جو ناخوات. (١٥٥٠)
 کەری دیز تۆپینی خویی و زەرەری خاوەنی دەوێت. (١٥٥١)
 کەری خۆی بەستۆتەو. (١٥٥٢)
 کەری بێ خاوەن، بارکیشی دەورانە. (١٥٥٣)
 کەریک بە پارە بەفر بکەریتن دەبێت ناو بیبات. (١٥٥٤)

-
- (١٥٤٧) بە کەسیک دەوتریت راسپاردەیه کی بدیت بە سەردا له توانیدا
 نەبیت بیكات.
 (١٥٤٨) کەسیک دەبێت هەستیت بە کاریک و سەرزەنشتی بکەن.
 (١٥٤٩) بە کەسیک دەوتریت له ژانییدا چاکە ی له دەست نەبوویتەو، بە
 ریکەوت یە کجار چاکە ی کردووە جیتی سەرسوورمان بوو.
 (١٥٥٠) بە یەکیک دەوتریت کە توانای خواردنی نەما بیت.
 (١٥٥١) بەو کەسانە دەوتریت خوشیان نازانن چون رەفتار دەکەن و بیرکردنەویان
 کەمە له کار و کردەویاندا نەنجامیان مردنی خۆیان زەرەری خاوەنیان.
 (١٥٥٢) ژن یان پیاو ئەو دەلێن دوا ی هاسەرگیریی بە مانای ئەو ی.
 هەردووکیان بەستاون بە گریبەستەو.
 (١٥٥٣) بە کەسیکی بێ خاوەن و ژن و منداڵ و دەوتریت کە هەموو کەس
 کاری هیلاکیی پێ بکات و هەلیسووریتیت بە ئارەزووی خۆیان.
 (١٥٥٤) هەر شتیکی بە پارە ی حەرام بکەریت خیر ناداتەو.

که ریکم دا به که ری، سنگان له بنه گویی ده ری. (۱۵۵۵)

که رم به قه زاوه ده ویت. (۱۵۵۶)

که رویشک به کلاو ده گریټ. (۱۵۵۷)

که ریش بوو به توو شه وه، ده بیت شان هی بو ه لگریټ. (۱۵۵۸)

که زور هات قه واله به تاله. (۱۵۵۹)

که سهر بوو رزقیش ده بیت. (۱۵۶۰)

که کهس نه بوو شوو ده کات به من. (۱۵۶۱)

کهس به گله یی نه مردوو. (۱۵۶۲)

کهس له سکی دایکییه وه نه یه یتاوه. (۱۵۶۳)

(۱۵۵۵) که سیک ټم قسه یه ده کات که به گورینه وه و سهر به سهر کاریک

بکات به لام هیچ چاکه و قازانجی دیار نه بیت.

(۱۵۵۶) نه وانه ده یلیټن که کچی مالی ده وله مهنده ده خوازن به تالتون و

سهر و ته وه بیتنه ماله وه بو یان.

(۱۵۵۷) به کاریک ده وتریت مه حاله نییه و جیی سهر سوپرمانه.

(۱۵۵۸) که شتیک هاته ری ده بیت به نارام بیت خوت بگونجیتیت له گه لیا.

(۱۵۵۹) کاتیک به زور کاریکیان پی کردی چار نامیتیت ده بیت مل به دیت

و بیکه دیت.

(۱۵۶۰) خوا سهری که سی بی رزق نه کردوو له شیری دایکییه وه تا نه و

که سه خوی نان بو خوی په یدا ده کات.

(۱۵۶۱) که سیک ده یلیټ هیچ که سیک پی رازی نه بیت.

(۱۵۶۲) واته گله یی سابوونی دله و نیشانه یی تاشتبوونه وه.

(۱۵۶۳) واته هه موو شتیک دواي رهنج و هیلاکیی به دی دیت و بهرهم دیت.

- كەس بە دەسنگە تىر ناخوات. (۱۵۶۴)
- كەس كۆيرىي بۇ چاۋى خۇي ناويت. (۱۵۶۵)
- كەس پىي ناليت كەرت بە چەند. (۱۵۶۶)
- كەس لە دەردى كەس ئاگادار نىيە. (۱۵۶۷)
- كەس كەسى تەنگانە يە. (۱۵۶۸)
- كەس كەس ناباتە بە ھەشت. (۱۵۶۹)
- كەس گۆشت بخوات، ئىسقات ناشكىتيت. (۱۵۷۰)
- كەس گوو بە كالاۋى كەس ناپيوييت. (۱۵۷۱)
- كەس بە كار و كردهۋى باش ئاوميد نابيت. (۱۵۷۲)
- كەس بە دۇي خۇي ناليت ترشە. (۱۵۷۳)

- (۱۵۶۴) كەس بە خىر و خوايشت و دەسنگە تەمەن ناباتە سەر.
- (۱۵۶۵) واتە كەس زەرەرى بۇ خۇي ناويت.
- (۱۵۶۶) بە كەسك دەوتريت نرخ و بەھاي بۇ دانەنريت.
- (۱۵۶۷) واتە ھىچ كەسك لە ژيانيدا بى گرفت و ئازار نىيە.
- (۱۵۶۸) واتە ئەو كەسە كەستە لە تەنگانەدا لىت ئەپرسيت و بە ھاناتەۋە بىت، ئەك ئە كەسى سەر سفرە.
- (۱۵۶۹) كارى دىيائى كاردانەۋى ھەر لەم دىيادا ھەيە، بەلام رۇزى قىيامەت ھەموو كەس لە كار و كردهۋى خۇي بەرپرسيارە.
- (۱۵۷۰) واتە ھەر كەسى خۆت چاكتە لە بىگانە.
- (۱۵۷۱) واتە كەس پرس و راي خۇي نادانە دەست ھىچ كەسك.
- (۱۵۷۲) ھەموو كەسك بە كار و كردهۋى جوان سەر بەرز دەبىت و جىي خۇي دەكاتەۋە لە كۆر و كۆمەلدا.
- (۱۵۷۳) واتە كەس ھەست بە ھەلەي خۇي ناكات يان خۇي ناشكىتيت.

- كەس ناچىتە قەبرى كەس. (۱۵۷۴)
- كەس لە پىرى نابىتە بە كورى. (۱۵۷۵)
- كەس كاغەزى كەس ناخویتیتهوه. (۱۵۷۶)
- كەس لە برسا نەمردووه. (۱۵۷۷)
- كەس بە وهسیت نامریت. (۱۵۷۸)
- كەس نازیشی هەیه و گازیشی هەیه. (۱۵۷۹)
- كەس لە لەشی ساغ نانالییتیت. (۱۵۸۰)
- كەس ناتوانیت پىی بلیت بەرى چاوت کلی پیوهیه. (۱۵۸۱)
- كەسیك بە پیری فییری پلاو خواردن بیت، دەست بو لووتی دەبات. (۱۵۸۲)

-
- (۱۵۷۴) واتە كەس گوناھی كەس هەلناگریت هەر یەك لە گوناھو كار و كردهوی خۆی بەرپرسیارە دواى مردنی.
- (۱۵۷۵) واتە هیچ كەس كتوپر پى ناگات و بە ئاسانی گەورە نابیت.
- (۱۵۷۶) واتە هیچ كەس بە ریتماپی كەسانی دیکە نارۆن.
- (۱۵۷۷) هەموو كەس خوا مردنی لە ناچەوان نووسیوه، بەلام رەنج بدات قەت لە برسا نامریت.
- (۱۵۷۸) مردن لە مووی لووت نزیكترە، بەلام وهسیت كەسی نەكوشتووه.
- (۱۵۷۹) كەس چاكەشی هەیه و خراپەشی هەیه.
- (۱۵۸۰) كەسیك گرفتى نەبیت لە خۆیهوه ناتوانیت باسی هیچ گرفتیک بکات.
- (۱۵۸۱) واتە كەسی پا ك و چاك كەس ناتوانیت لەكەدارى بکات.
- (۱۵۸۲) ئەمە پەندیکە لە كوردهواریدا وتراوه، كەوابیت هەرچی شتیک لە منالییهوه دەقی لەسەر بگریت بە جوانی، جوانه.

- که سیک که سه نه لښکی به سه. (۱۵۸۳)
 که سیک به که م نه زانیت، به زوریش نازانیت. (۱۵۸۴)
 که شکیش برای دوږیه. (۱۵۸۵)
 که فېرت کرد تیږی بکه. (۱۵۸۶)
 که گلوله ت که و ته لیږی، که س خاست پی نایږی. (۱۵۸۷)
 که له ده ست من چوو، با سهر بنیت به هزاره وه. (۱۵۸۸)
 که له شیریش نه خوینیت، روژ هر ده بیتنه وه. (۱۵۸۹)
 که م ده خوم، کز دهنیشم. (۱۵۹۰)

- (۱۵۸۳) واته نایت زور بلی له گه ل هیچ مرؤښکدا، بوتريت مرؤښی عاقل
 نیشاره تیکی به سه.
 (۱۵۸۴) به که سیک ده وتريت هدرچی چاکه یه کیشی له گه ل بکه یت پیی
 نازانیت که م و زوری لا نییه.
 (۱۵۸۵) به که سیک ده وتريت خرم و که سی زه لامینکی خراپ سروشت بیت،
 واته جیاوازی نییه له به ینیانه وه که یه کن.
 (۱۵۸۶) واته خوت شل مه که بو که سانیک ته نها فیږی وهرگرتن بن، چونکه
 ده ست هه ل ناگريت، با فیږی یه کسانیی بن، فیږی با فیږی چاوشوږی نه بن.
 (۱۵۸۷) واته هر مرؤښک تووشی گرفته کانی ژیان هات و پرو له
 سهر که وتن نه بوو، هدرچی هه لده ستیت به ردیکی تی ده گريت.
 (۱۵۸۸) به شتینکی به نرخ ده وتريت به لام کاتیک له ده ست دهرچوو تووش
 قیروسیا له به ها و نرخ ده که یت و ده ستی لی ده شویت.
 (۱۵۸۹) که سیک ده یلیت هیوای به یارمه تی که سیک دیکه نه میتیت و
 ته نها به ته مای خوا بیت و چاوه روانی بیت.
 (۱۵۹۰) واته به پیی حالی خوم ده ژیم.

كەم بلى^۷ و زۆر بېيسته. (۱۵۹۱)

كەم خۆرى دائىم خۆر. (۱۵۹۲)

كە بژى و كەل بژى. (۱۵۹۳)

كەم چىكلدانه. (۱۵۹۴)

كە مارى بەستوو كەوتە بەر ھەتاو، ئامانى نىيە بوژن و بو
پياو. (۱۵۹۵)

كە مالت بوو كەمال بوو، كە مال چوو كەمال چوو. (۱۵۹۶)

كەم بخۆ زۆر بژىيت. (۱۵۹۷)

كەو ئەو كەوھىيە بەرامبەر بە كەو بخویتیيت. (۱۵۹۸)

(۱۵۹۱) واتە زۆر گۆی بگرە و كەم قسە بكە.

(۱۵۹۲) واتە ئەوەندە بخۆ برسیت نەییٹ، كاتی برسیتی زۆر مەخۆ.

(۱۵۹۳) واتە بە سەرشۆری مەژى لە پیتاوتە مەندا

(۱۵۹۴) بە كەسێك دەوتریت بە درێژایی ژيانى توورە بیٹ و قسەى لە گەل
نە كریٹ.

(۱۵۹۵) بەو كەسانە دەوتریت لە سەرەتای ھاوڕێتییان زۆر بێدەنگن و
مەنگ و بێ زیانن، بەلام كە دەكریتەو، شەرم لە كەس ناكەن و ھەنگاوی
ناپەسەند دەنێن.

(۱۵۹۶) مەرۆك كاتێك مال و حالى خۆى ھەبیٹ خواھەنى كە مالى نەفسى
خۆیەتى، بەلام كەمال و حالى لە دەست چوو كە مالى نامییتیٹ لای ھیچ
كەسێك.

(۱۵۹۷) واتە زیادخۆری مەكە با لە پزیشك و ھەكیم و چارەسەری
دووریيت.

(۱۵۹۸) كەواتە مەرۆك ڕوو بە ڕوو قسەى خۆى بكات، نەك لە پاشملە.

كەوتۆتە سەر ساجى عەلى. (۱۵۹۹)
كەوانى من و تىرى ئەويان نەوتووۋە. (۱۶۰۰)

(۱۵۹۹) بە كەسىك دەوترىت دواى كار و كاسىيەك پارە و پوولى ئە گىرفاندا
نەمىتت، خۇى پى نەبرىت بە رېۋە.
(۱۶۰۰) بە يە كىك دەوترىت لەيەك ئاستدا نەبن ئە ھىچ بار و رۋويە كەۋە.

پيتي (گ)

گا بده به گامرده، ژن بده به ژن مرده. (۱۶۰۱)

گا به تهنيا گيره ناکات. (۱۶۰۲)

گا به گون دهناسيت. (۱۶۰۳)

گا رهنګي گا ناګریت، خووی دهګریت. (۱۶۰۴)

ګازيشی هديه و نازيشی هديه. (۱۶۰۵)

گا گيرهی کرد و کهر خواردی. (۱۶۰۶)

گا له گاګه ل به جی بمیتي، شاخی خووی دهشکيتي. (۱۶۰۷)

گا گوراوه و کلکی ماوه. (۱۶۰۸)

(۱۶۰۱) به کهسيك دوتريت شتيك ګرنگ بوو بيت به لايهوه و له دهستی

دهرچوو بيت ههروهها ژنی چاك که پياوه کهی قه دري زانیووه.

(۱۶۰۲) واته هيچ کاريك به تهنها به مروث پيی هه لئاسووريت و ناګریت.

(۱۶۰۳) به کهسيك دوتريت زور گيل بيت.

(۱۶۰۴) هدر کهسيك هاوريته تي پياو خراپ بکات خوری دهګریت، نهک

رهنگی بګریت.

(۱۶۰۵) واته خراپه يشی هديه و چاکه يشی هديه.

(۱۶۰۶) واته کهسيکی رهنجدهر هيلاک بووه و نه زانينک و که مهوشيك

خواردی.

(۱۶۰۷) واته هموو مروثيك له گه ل هه نګاوه کانی ميلله ته کهيدا پروات و

له کومه لی خووی دووا نه که ویت و هه لګه ریتته وه.

(۱۶۰۸) به کاريك دوتريت جيپه جی بوو بیت تهنها که ميکی ما بيت.

گا گووی کرد، دنیای پیس کرد. (۱۶۰۹)
 گا له کلاورژنه وه سهر ده خات. (۱۶۱۰)
 گای یهك ئاخورن. (۱۶۱۱)
 گالیش زادی خوایه! (۱۶۱۲)
 گا له گاگهل دواكه ویت گورگ ده یخوات. (۱۶۱۳)
 گرهو له شهیتان ده باته وه. (۱۶۱۴)
 گری به ختی کرایه وه. (۱۶۱۵)
 گزگل بکهیت به گويزه بانه. (۱۶۱۶)
 گشت شتيك فهرزه، شایی و شین فهرزه. (۱۶۱۷)

(۱۶۰۹) به كهسيك دهوتریت چارهروانی فرمايشته كهی بکهن به لام
 قسه يه كي ناپه سهند دهرده په ریئت.
 (۱۶۱۰) واته دزیکي زور چالاک و شاره زایه.
 (۱۶۱۱) به دوو كهس دهوتریت هه موو کار و کرده وه و سروشتیان وهك یهك
 بیئت.
 (۱۶۱۲) كهسيك به كهسيك ده لیت كه به چاوی سووك سهری خزمی خوی
 نه كات.
 (۱۶۱۳) واته ههر كهسيك له ریژهوی میله ته كهی خوی دووا نه كه ویت بز
 ته وهی زهره نه كات.
 (۱۶۱۴) به كهسيك دهوتریت زور فیلباز و كه له كچی بیئت.
 (۱۶۱۵) زیاتر بهو كه سانه دهوتریت كه ژن دههیتن یان شوو ده كهن.
 (۱۶۱۶) به كهسيك دهوتریت به ریكهوت کاریکی چاكهی له دهست بیته وه.
 (۱۶۱۷) واته هه موو کار و په یوه ندیه كي مروث ناساییه به لام شایی و شین
 ده بیئت له گهل یه كتردا به بهرام بهر بیئت.

گله یی سابوونی دله. (۱۶۱۸)

گلی گرتوووه. (۱۶۱۹)

گلی دوور دهرمانه. (۱۶۲۰)

گلی ژن و میرد له گلنجانیک هه لده که ندریت. (۱۶۲۱)

که گلوله ت که وته لیژئی، کهس خاست پی نایژئی. (۱۶۲۲)

گله بانی کردوووه. (۱۶۲۳)

گول له سهر لق رهنگینه، بهرد له جیی خوی سهنگینه. (۱۶۲۴)

گوله عاشقه له خوی به شکه. (۱۶۲۵)

گوله ژاله جوان و ئاله به لام تاله. (۱۶۲۶)

(۱۶۱۸) که سانیک گله یی ده کهن هزپان له شهر و ئاواره نییه داوای پاسانیک له بهرامبهره که یان ده کهن دلیان پاک بیتوه.

(۱۶۱۹) واته ملی ناوه بو خراپه کاری و به قسه ی کهس ناکات.

(۱۶۲۰) به کهسیک دهوتریت که بروایان به دهرمان و شتی دوور و بینگانه بیت.

(۱۶۲۱) ده بیت ژن و میرد هاویر و هاو سروشت بن.

(۱۶۲۲) به کهسیک دهوتریت که باری ده گلیت ژیانی سه ره و خوار ده روات

خه لکی ده که ویتته زهمی و مه دخی ناکه ن.

(۱۶۲۳) به شتیک دهوتریت به شتیک پرو کهشی داپوشرا بیت.

(۱۶۲۴) واته هه موو کهسیک به به رزی و بلندی جوانی ده نویتیت و

هه موو کهسیکیش سه ننگ و حورمه تی له شویتی خویدا هیه.

(۱۶۲۵) به کهسیکی عاشق دهوتریت له هه ر شویتیک باسی عه شق بکریت

وا تن ده گات باس هه ر باسی ئوه.

(۱۶۲۶) واته پرو کهش جوانی مه رج نییه بو مرؤف، سوود و خیر مه رج.

گول گولی مهروانه، له ههول و گوری بـروانه. (١٦٢٧)

گونی گوندار دهردهیتیت. (١٦٢٨)

گونی خویی و گیزهر جیا ناکاتهوه. (١٦٢٩)

گونی بو ددهات له خوم. (١٦٣٠)

گورگ دهلیت نا دیارم... له کاری خوم شهرمهزارم. (١٦٣١)

گوئی دهلیت گوئی مشکه. (١٦٣٢)

گورچکی پره. (١٦٣٣)

گوریس له کویدا پچرا گری بدهرهوه. (١٦٣٤)

گوریس له باریکیدا دهپچریت، زولم له نهستوویدا. (١٦٣٥)

گوریسیکی داخستوون دنیای ههموو تیخستووه. (١٦٣٦)

(١٦٢٧) واتى مهگه كهسێك به قهواره و بالا نابوت بیت له ههموو

شتێكدا بى دهسلاته تهمرۆ بیر و خوێتد و زانین له ئارادایه.

(١٦٢٨) به كهسێك دهوتریت نهترس و ئازا و جهرهزه بیت.

(١٦٢٩) بهو كهسانه دهوتریت زۆر گهژهل و گیل بێن.

(١٦٣٠) به كهسێك دهوتریت نرخ بۆ مردووهكهى دانانیت.

(١٦٣١) به كهسێك دهوتریت كاریكى ناشیرین و ناپهسەندى كرد بیت، رووى

ناو خەلك و مهجلیسى نهییت.

(١٦٣٢) به كهسێك دهوتریت زۆر ههستیاری و زیرهك و وریا بیت.

(١٦٣٣) واته تیژه و كهسى به خهیاڵدا نایهت.

(١٦٣٤) واته كه توشى گرفتێك بوویت مهیهێلهرهوه زوو چارهسهرى بكه.

(١٦٣٥) ههموو شتێك له باریکیدا دهپچریت بهلام زولم و زۆرداری ههموو

كەس بەرپەرنگاری دەبێتەوه به ستهمی دهزانن و نایهێلن.

(١٦٣٦) به پیاوی چاوچنۆك و حهرا مخۆر و تهماعكار دهوتریت.

گوینزی به سهر گومه زدا هه لده دات. (١٦٣٧)

گوینز به ژماره، مایه ی دیاره. (١٦٣٨)

گوینی لی خه فاندوووه. (١٦٣٩)

گووی کرده کاسه. (١٦٤٠)

گوو ناکات، نه وه کو برسی بیت. (١٦٤١)

گوره ی داویتی دیت. (١٦٤٢)

گورگ پیر بوو، ده بیته گالته چی سه گان. (١٦٤٣)

گورگ و مهر پیکه وه ئاو ده خواته وه. (١٦٤٤)

گورگه و له پیستی مهردایه. (١٦٤٥)

(١٦٣٧) واته قسه یه کی نابه چی ده کات ناچیت به عه قلی که سدا.

(١٦٣٨) واته ئهو که سدی له کار و کاسبی خوی به ئاگا بیت ئه مانجی دیاره.

(١٦٣٩) به که سیک دهوتریت شتیکی پی وتراوه و خوی لی کهر کردوه و

نایه ویت جیبه چی بکات.

(١٦٤٠) بهو که سانه دهوتریت دواي پراوته گیر کارکردن بو شتیک، به وشه یه ک

یان به کرداریک هه موو تیک ده دهنه وه.

(١٦٤١) به مروثیکی زور ره زیل و چروک دهوتریت.

(١٦٤٢) به که سیک گورجوگول و ئازا دهوتریت.

(١٦٤٣) به که سیک زالم و زوردار دهوتریت کاتیک پیر و بی توانا ده بیت

حه قی خویانی لی ده که نه وه.

(١٦٤٤) واته ئه وه نده ئاشته وایی و خوشی جیگره، دوژمن و دژست به یه که وه

ده ژین.

(١٦٤٥) واته دوژمنه و خوی به پیاری چاک ده رده خات.

گوڤره که ی بیگانه، گوڤرهوسار ده پچریت. (۱۶۴۶)

گوڤرېك بشكېته و به ختی لی بیته. (۱۶۴۷)

گوږ هه لته کیته. (۱۶۴۸)

گوږی گومه. (۱۶۴۹)

گوږه ش برای دیزهیه. (۱۶۵۰)

گوږه هه موو جارېك له کانی به ساغی ناگه ریته وه. (۱۶۵۱)

گوشتی رانی خوږ بخوږم، له منه تی قه ساب چاکتره. (۱۶۵۲)

گوشتی بو تو و ئیسقانی بو من. (۱۶۵۳)

گوشتی ناخوات، گوشتاوی ده خوات. (۱۶۵۴)

(۱۶۴۶) واته مندالی بیگانه به خیتو مه که، چونکه سفره در و سپله در ده چیت.

(۱۶۴۷) واته پیش نه وهی هه ستیت به کارېك بیر لی بکهره وه، کتوپر

په لاماری هیچ کارېك مه ده.

(۱۶۴۸) به که سیک ده وتریت دواي رهنجیکی زور بمریت، که سیک

هیچوپوچ له دوايه وه بیخوات و یاری پی بکات.

(۱۶۴۹) واته ده سیکه دیار نییه و خوئ شاردو ته وه.

(۱۶۵۰) به دوو کهس ده وتریت له کرده وه و شیوه و سروشتدا جیاوازیان نییه.

(۱۶۵۱) واته هه موو جارېك له هه موو شتیکدا و سه فهریکدا قازانچ ناکریت.

(۱۶۵۲) که سیک ده یلیت که به بهشی خوئ و رهنجی خوئ رازی بیت و

چاوشور و سه رشور نه بیت له ناستی هیچ که سیکدا.

(۱۶۵۳) نه مه نهو خیرانه یان نهو دایک و باوکانه ده یلین که له رووی

په روه ده ییه وه لاواز ز بی ده سه لاتن له ناستی منداله کانیان.

(۱۶۵۴) که سیک ده یلیت خوئ سوو ده مند بیت له شتیکدا به لام منته

نه زانیت.

گوشتی یه کتر بخون، ئیسقانی یه کتر ناشکیتن. (١٦٥٥)
 گوشتیان پیکه وه بکولیت، ئیسقانیان جیا ده بیته وه. (١٦٥٦)
 گۆم تا قوول بیت، مه له ی خوشه. (١٦٥٧)
 گیا ره شه به ده می مهر خوشه. (١٦٥٨)
 گیا له سه ر بنجی خوی ده رویتته وه. (١٦٥٩)
 گیرفانی بو هه لدروو. (١٦٦٠)
 گیرفانی قووله. (١٦٦١)
 گهرمیان و کوستان ده کات. (١٦٦٢)
 گهرما ئاوی سارد ده خاته برهو. (١٦٦٣)

(١٦٥٥) به که سانیك دهوتریت خزم و کهسی یه کتر بن، یه کتر به هیلان
 ده بن به لام یه ک نافه وتیتن و یه کتر ناکوژن.
 (١٦٥٦) به دوو کهس دهوتریت زۆر ناکۆک بن له گه ل یه کتر دا.
 (١٦٥٧) واته گرفت چهند گهره تر بیت، ده ترانیت ههنگاو بنیت.
 (١٦٥٨) هه ندیک کهس وا هه لده کهویت زۆر خوشه ویست و مه به ست په سه نده
 به لای زه لامیکه وه به لام په سه ند و گرنگ نیسه لای کهسانی دیکه.
 (١٦٥٩) واته هه موو مندالیک و نه وه یه ک وه ک باو بایرانی خوی ده رده چیت.
 (١٦٦٠) واته ته ماعی زۆره بو ئه و کاره ی که ده ی کات.
 (١٦٦١) به که سیکی زۆر چروک و ره زیل دهوتریت.
 (١٦٦٢) به که سیکی خۆپه رست دهوتریت نایه ویت نه گهرمای بیت، نه
 سه رمای بیت. نه کار بکات و نه هیلان بیت.
 (١٦٦٣) له ته نگانه دا به پیره وه اتن و دلنه وایی، نرخ ی خزم و کهست و
 هاو ریت بو ده رده کهویت.

گەر کاری چاکمان نهییت، ناویشامان ون دهییت. (۱۶۶۴)

گهری باره تریّ یه. (۱۶۶۵)

گەرۆک یان کۆل دهییتیهوه یان زۆل دهییتیهوه. (۱۶۶۶)

گهر، گهز بالا دهکات. (۱۶۶۷)

گهزۆ به دهی تاله. (۱۶۶۸)

گهزی چی و جاوی چی. (۱۶۶۹)

گهورهیی به تههمن نییه. (۱۶۷۰)

گهورهیی به عهقله، نهک به سال. (۱۶۷۱)

(۱۶۶۴) واته کاری چاک بۆ مرۆف تهنها ناویشانه دواي مردنی.

(۱۶۶۵) له کۆندا له هدر باریک باج سهندراوه، بهلام خاوهن بار بۆ ئهوهی

باجی لی نهسهنن باره تریّ گۆریوه به شتیك باجی نهبووه.

(۱۶۶۶) ئهمه به زۆری به ئافرهت وتراوه که زۆر نهگهپیت و ههموو

شویتیك نهچیت پارێزگاریی له خوی بکات له سنووری حورمهتدا.

(۱۶۶۷) واته کهوتۆته ناز و جیازیکی زۆر بیسنوورهوه، له خوشیدا نازانی

چی بکات.

(۱۶۶۸) به کهسیك دهوتریت گرفت و خهم و پهژارهکهی ئهوهنده خهسته تام

له شیرینیش ناچیریت.

(۱۶۶۹) بهو کهسانه دهوتریت بیرکردنهوه و بهرژهوهندییان زۆر له یه کتر دوور

و جیاوازه.

(۱۶۷۰) واته مهرج نییه کهسیکی به تههمن زۆر ژیرییت، ژیری مرۆف به کرداره.

(۱۶۷۱) پایهبلندی و گهورهیی مرۆف به ژیرییه، نهک به سال و تههمن.

گهوره ناو دهريژيت و بچووك پيى لى دهخات. (۱۶۷۲)

گهوره قه درى خوى به خويه وديه تى. (۱۶۷۳)

گه وهه رى خوت مه دوريته. (۱۶۷۴)

گه وهه ر له ناو قوريشدا ون نابيت. (۱۶۷۵)

(۱۶۷۲) واته گهوره دهبيت كار و كرده وى جوان بيت، بو ئه وى بچووك به

پيره وى ئه ودا بروات و چاوى لى بكات.

(۱۶۷۳) كه واته گهوره نابيت كارىك بكات منال گالتهى پى بكات، هه موو

كردارىك به پيى ته مه ن.

(۱۶۷۴) مرؤف نرخ و گرنگيى و كه سيى خوى به دهست خويه تى له

قسه كردن و هه نگاهه كانيدا ده رده كه ویت.

(۱۶۷۵) واته كه سى دانا و زانا و به نرخ جله كانى قوراویش بيت ناشكيت.

پیتی (ل)

- لای کوورهه بیت، پریشکت هدر بهرده که ویت. (۱۶۷۶)
 لات پاله وانی خوا. (۱۶۷۷)
 لخوای شهیتان کراوه، رهنجی خوئی هیچ پی نه براوه. (۱۶۷۸)
 لنگه کهوشیکی له دیوانا هدی. (۱۶۷۹)
 لووتیم له بهردی نه لحد دا. (۱۶۸۰)
 لووتی خواره لیمان. (۱۶۸۱)
 لووتی له ناسمانه. (۱۶۸۲)

-
- (۱۶۷۶) ئەمە ریتماییه بۆ کەسانیک خۆیان هەڵنەقورتیتن لە شەر و
 ناژاوهی خەڵکیی دیکە.
 (۱۶۷۷) بە کەسینک دەوتریت ئە دنیا دا هیچ شک نابات و خاوهنی هیچ
 شتیک نییه، دنیا و زەمان بە هەر ئاستیکدا بروت و ترسی نییه.
 (۱۶۷۸) بە کەسینک دەوتریت بە دریاوی سال رهنج بدات و بە خۆی
 رانهیینیت بیخوات.
 (۱۶۷۹) بە کەسینک دەوتریت لای کاربه دەستیک گهوره کهوتوه، کهمینک
 دەستپۆشتوه.
 (۱۶۸۰) کەسینک بە کەسینکی دیکە دەلیت وام تهریق کردۆتوه هەتا هەتایه
 نەتوانیت بیتتوه ناو کۆر و کۆمەل.
 (۱۶۸۱) بە کەسینک دەوتریت کە لاری له کۆمەلە کە و هاوریکانی خۆی هەیه.
 (۱۶۸۲) بە کەسینک دەوتریت هیچ کەسینک بە هاورپی و هاورهنگی خۆی نەزانیت.

لووتی له کوره کاژاوه. (١٦٨٣)

لووتی بگریټ روجی دمرده چیت. (١٦٨٤)

لووتی گویره ده کیلیت. (١٦٨٥)

لووتی لیی ده خوریت. (١٦٨٦)

لووت بهرز مه به له ناستی زهوی، کاتی که مردی خوراکی نهوی. (١٦٨٧)

لووتی چوته که شکه لانی فه لهک. (١٦٨٨)

لیره له قوریشدا دیاره. (١٦٨٩)

لیخوره ده شته. (١٦٩٠)

لیدهن له جهوشی گهوره، یا پراخه و دووگی چهوره. (١٦٩١)

(١٦٨٣) به که سیټک دهوتریت له گه ل هاورپی و هاوته مه نیدا مامه له ناکات.

(١٦٨٤) به که سیټک دهوتریت زور بی هیتر و لاوازه.

(١٦٨٥) به که سیټکی نابوت دهوتریت کار له گه ل که سانیک بکات که نهو

کاره به کاری نهو نه شیت.

(١٦٨٦) واته ئاره زووی ههیه بو کاریک.

(١٦٨٧) ئه مه هه مه پهنده و هه مه هونراوهیه و هه مه خوی گهوره له قورنانی

پیرزدا ده مه رموویت: (لاتصغر خذک للناس ولاتمشي في الارض مرحا).

(١٦٨٨) واته ئه مه نده لووتی بهرزه خوی له بیر چوته وه که له سه ر زهوی دهژی.

(١٦٨٩) هه موو شتیکی باش و جوان و به نرخ له هه ر شویتیکدا بیت به های

ناگوریت و ناشیویت.

(١٦٩٠) واته برۆ و مه ترسه و سل مه که ره وه و هیچ روو نادات.

(١٦٩١) به که سانیک دهوتریت کاتیکی خیرپان کرد با به فراوانیی و

چار نه ترسانه و ئازایانه دهستی بدهنی و خیری خه لکیشی تیدا بیت.

لیتم چۆته چهقی له عنه ت. (١٦٩٢)
 لیتم بووه به مووی لووت. (١٦٩٣)
 لیتم چۆته دارئ و نایه ته خواری. (١٦٩٤)
 لیو به ددان دهکروژیت. (١٦٩٥)
 لیئی بووه به کورده ناموسی. (١٦٩٦)
 له ناووهه وای خویایه تی. (١٦٩٧)
 له ناوی خور مه ترسه، له ناوی مهنگ به ترسه. (١٦٩٨)
 له ناوی مهنگ و پیایوی مۆن به ترسه. (١٦٩٩)

(١٦٩٢) کهسیك دهیلێت که بهرامبه ره کهی زۆر قینی ههستاوه و یاخی بووه لیئی.
 (١٦٩٣) کهسیك دهیلێت بهرامبه ری له کۆلی نابیته وه.
 (١٦٩٤) کهسیك دهیلێت بهرامبه ره کهی به قسهی ناکات و دهیهوێت به
 مهرامی خۆی کار بکات، نه مێش رازی نییه.
 (١٦٩٥) به کهسیك دهوتریت ههلهیه کی کرد بیت و زۆر په شیمان بیت و
 داوای لیپوردنیش ناکات.
 (١٦٩٦) به کهسیك دهوتریت ههلهیه ک بکات و په شیمانیی خۆی دهرنه خات
 و خۆی دهربخات ههه سووره له سه ره ههله کهی.
 (١٦٩٧) به کهسیك دهوتریت هه موو شتیک به ئاره زووی دلی خۆیه تی.
 (١٦٩٨) واته له و کهسانه مه ترسه ههله و تووره نه له کهسی مهنگ و
 بیده نهگ به ترسه.
 (١٦٩٩) واته له ناوی راوه ستاو و پیایوی گرژ و مپرومۆچ به ترسه.

له ئاش دوا كه وتووه له ريگا په له دهكات. (١٧٠٠)
 له نه سپ دابه زيم سوارى كهر بووم. (١٧٠١)
 له نه سپى نه بوو، ناخوړ هه لده به ستيت. (١٧٠٢)
 له نيسټريان پرسى، باوكټ كيښه؟ وتى: خالم نه سپه. (١٧٠٣)
 له بهراز موويه ك بيته وه... ههر باشه. (١٧٠٤)
 له بهر خاترى خاتران، چوومه سهر دينى كافران. (١٧٠٥)
 له بهر خاترى حانه ومانه، ريشم دانا له به ينيانا. (١٧٠٦)

(١٧٠٠) به و كه سانه ده لين پيشتر كار و بهرنامه يان درواختووه له نه نجامى
 سستى و تهمه ليسان، دوايش ده كونه په له پهل.
 (١٧٠١) به كه سيك دهوتريت كه شانسى يه كه مى چاكرت بووه له دوه مى،
 په شيمانه بو يه كه م.
 (١٧٠٢) به پياويك دهوتريت دهستيشانى ژنى نه كړدوه پيشوخت مال و
 خانوو پيټكه وه ده نيت.
 (١٧٠٣) تهمه بو كه سيكه لاي ننگ بيت ناوى كه سوكارى به دناوى خوى
 بهریت... چونكه نيسټر له جووتبوني كهر و نه سب دروست ده بيت! واته
 هم مو كه س شانازي به كه سى باشه وه دهكات.
 (١٧٠٤) به كه سى دلره ق و رهيل دهوتريت كه چاكيه ك يان خيريكيان له
 ده ست نايسته وه و به زهره رى دهزان.
 (١٧٠٥) به و كه سانه دهوتريت كه سوور دهزان نه و كارى ده يكن هه له يه
 به لام ناچارن له بهر خاترى كه سيك ده يكن كه به لايه وه گرنگه.
 (١٧٠٦) به كه سيك دهوتريت په يوه ندي به هيرى هه بيت له به ينى دو
 دوستيا و ناتوانيت دهستيشان لى بهر بدات و نامه ديه ته نها خوى زهره
 به خوى بگه يه نيت.

له به غداش خورما زۆره. (۱۷۰۷)

له به ختانه مانه. (۱۷۰۸)

له به خته كهی خۆم وا راده بینم، بچمه سهر سیروان هیچ ئاو نابینم. (۱۷۰۹)

له بنی هه مانه كهی دا. (۱۷۱۰)

له به یینی دووانا، سه ریشی دانا، زۆر په شیمانه. (۱۷۱۱)

له بنی کووله كه كهی دا. (۱۷۱۲)

له پاره وه دوو ساله. (۱۷۱۳)

له پاش ترێ، خشه ی برێ. (۱۷۱۴)

(۱۷۰۷) واته شتی زۆر و حازربه دست هیلایکی تیادا نه بیت و بۆ نه گهریت منه تی نییه.

(۱۷۰۸) به یه کیك دهوتریت كه رهنج و تهقه لایه کی زۆری له پیتاری

كه سیکی دیکه دا داییت، هیشتا قسه شی پێ بوتریت له بری پادداشت.

(۱۷۰۹) ئه مه كه سیك ده یلیت ژیا نی سهرتاپا پر بوو بیت له ناهه مواری و

تروسکه ی پوو ناکی هیوا له ژیا نی دا رانه بینیت.

(۱۷۱۰) واته هیچی تیادا نه هیشته توه بۆ دوا یی.

(۱۷۱۱) كه سیکی ناو بری کهر ده یلیت كه له ناو بری که دا زهره رمه ند بووه و

پیاو خراپیشی بۆ ماوه توه.

(۱۷۱۲) واته زۆر به راشکاو یی و پوون دووا له وته کهیدا.

(۱۷۱۳) به كه سیك دهوتریت كه راستگو نه بیت له پوودا ی میژوو و

پوژاندا، بۆ ئه وه ی به ته مه ند گه وه نه ناسریت.

(۱۷۱۴) واته دوا ی هه له و تاوان، ته نها لی بوردن به س نییه به کو تایی شته که.

- له پاش مردن رحمت چاكه. (۱۷۱۵)
- له په نجهی ساغ كرم دهرده هیتیت. (۱۷۱۶)
- له پردی نامه رد مه په رموه، جهرده پروت كات با له م بهرموه. (۱۷۱۷)
- له پری، نابیت به كوری. (۱۷۱۸)
- له تاو پلاو ترش ده كاته ناو. (۱۷۱۹)
- له تاو نهوس، كه وته جهوز. (۱۷۲۰)
- له تهر ده خوات و له وشك دهنویت. (۱۷۲۱)
- له تو جهره كهت، له خوا بهره كهت. (۱۷۲۲)
- له جیی سنگان، قوزه لقورته. (۱۷۲۳)

- (۱۷۱۵) واته هه موو كهس كه دهنریت و هه موو كهسیكیش به مردوو.
دویریت، نهوه نازایه تی نییه، (ره حمت بوو له مردوو).
- (۱۷۱۶) به كهسیك دهنریت زور وریا و زیرهك و بلیمد بیت.
- (۱۷۱۷) واته مروژ به زهره مندې خوی رازی بیت، نهك چاوشور بیت
له بهر پیی نامه ردا.
- (۱۷۱۸) واته هه موو كهسیك به رهنج و كوششی بهرده وام پی ده گات و
ده گات به نامانج، نهك كتوپر.
- (۱۷۱۹) به كهسیك دهنریت كه تامه زروی شتیك بیت نهیییت و به شتیکی
دیكه دلی خوی خوش ده كات.
- (۱۷۲۰) به كهسیكی نهفس نزم و نهوسن دهنریت كه خوی دانیت له پیتاویدا.
- (۱۷۲۱) به یه كینکی تمه ل و بی ویزدان و ئیشنه كهر دهنریت له سهر شانی
نهم و نهو بژی.
- (۱۷۲۲) واته مروژ بیهویت كار بكات و بجوولیت نائومید نابیت.
- (۱۷۲۳) واته پادداشتی خراپه هدر خراپه یه.

- له جینهك شینه و له جینهك شایی. (۱۷۲۴)
- له جینهك نانویت ناو بچیتته ژیری. (۱۷۲۵)
- له چاوی خویهوه سهیر دهگات. (۱۷۲۶)
- له حدوت ناوی داوه قوله پینی تهر نه بووه. (۱۷۲۷)
- له خراپدی نهوه بترسه كه چاكهی له گهل دهكدهیت. (۱۷۲۸)
- له خشهی گهل دهترسیت. (۱۷۲۹)
- له خوشیانا پینی ناكدهویتته سر نه رز. (۱۷۳۰)
- له خوشیانا گهشكه دهیگریت. (۱۷۳۱)
- له دهركاوه دهچیتته ژوورهوه. (۱۷۳۲)

-
- (۱۷۲۴) واته شین و شایی له ههسوو شویتیتكه و بۆ ههسوو كهسیتكه.
- (۱۷۲۵) به یه كینك دهوتریت زۆر به ئاگا و دورین بیت.
- (۱۷۲۶) به یه كینك دهوتریت كه كهسیتگی خوش بریت یان خوشی نهویت.
- (۱۷۲۷) واته زۆر شارهزای ژیان و دنیایه و كارامهید.
- (۱۷۲۸) كه واییت نهوهی چاكهی له گهل بكدهیت و بهرامبهه چاكه خراپهت دهههق بكات زۆر مهترسیداره.
- (۱۷۲۹) به كهسیتگی دوژمندار دهوتریت دهوژمنایهتیی كۆنی ههبرو بیت.
- (۱۷۳۰) نهوه بۆ كهسیتكه بگات به ئاواتیتگی چاوهروانه كراو، له خوشیانا تووشی گهشكه بیت.
- (۱۷۳۱) به یه كینك دهوتریت كتوپر خهبریتگی خوشی بدهنی جینی سهرسوورمان بیت.
- (۱۷۳۲) به یه كینك دهوتریت داوايدك یان خوازیتتی كچینك بكات به رینگای خواست-فیزن وهگرتهوه بچیتته پیشمهوه.

له دەرگای هەر که سیک بدهیت، له دەرگاکه ت دهریتتهوه. (۱۷۳۳)

له دواى تهنگانه خوشییه. (۱۷۳۴)

له دواى باران که په نک. (۱۷۳۵)

له دز وایه هه موو که س دزه. (۱۷۳۶)

له رقی دراوسى مندا له که ی خوی ده کوژیت. (۱۷۳۷)

له ربیت و مالی خوم بیت. (۱۷۳۸)

له زور زور و له که م که م. (۱۷۳۹)

له ژیر داری شکستا مه نو. (۱۷۴۰)

له سایه ی گوله گه نمیک، هزار گوله مرور ئاو ده خواته وه. (۱۷۴۱)

(۱۷۳۳) واته داوین پیسی و رهوشت نرمیی له گهل هەر که س بکهیت، پروو به پرووی دەرگا و ماله که ی خوت ده بیتتهوه.

(۱۷۳۴) واته هیچ که سیک تاسەر له تهنگانه دا نامیتیتتهوه.

(۱۷۳۵) به که سیک دهوتریت دواى پروودان و به سه رهاتیک، پاساو بهیتیتتهوه و په شیمان بیتتهوه.

(۱۷۳۶) واته دز له عهقل و چاوی خویهوه خه لکیى ده بینیت و ته ماشا ده کات.

(۱۷۳۷) بهو مرزقانه ده لێن ریگای قسه کردنیان لاوازه، ته نها هیت به کار دهیتن بو نه هیشتنی گرفت.

(۱۷۳۸) به که سیک دهوتریت به به شی خوی رازی بیت و چاو نه بریتته مالی خه لکیى.

(۱۷۳۹) واته هه موو شتیک به نه دازه ی حال زیاده روئی تیایدا نه کریت.

(۱۷۴۰) واته شتیک نه چوو به عهقلتا متمانه ی پیمه که.

(۱۷۴۱) واته له سایه ی پیایکی گه وره و پایه بلند چهنده ها پیایى بووده له و لیته هاتو ده حه سیته وه.

لەسەر خوش گەرییت، بۆ خۆی دەکەویت. (۱۷۴۷)

لەسەر مائەم، دەدات لە بایم. (۱۷۴۷)

لە سیبەری خۆی بە شگە. (۱۷۴۷)

لە سەگی در، ئە ئافرەتی دەمشەر بترسە. (۱۷۴۷)

لە سوژن بینگەستەر. (۱۷۴۷)

لە شەرا شەریکم، ئە خیرا تەریکم. (۱۷۴۷)

لە شەرا هەر ناویژیکەر تیاچوو. (۱۷۴۸)

لەشی ساغ پاشایەتییه. (۱۷۴۹)

لە شیرى بەری دایکی حەلالترە. (۱۷۵۰)

(۱۷۴۲) بە کەسێکی بێ هوش و بێ ناگا دەوتریت، سزای خۆی بە کردەوی
خۆی وەردەگریت.

(۱۷۴۳) واتە دواى یارمەتیدان و دەستگرتن خراپیشم بۆ دەهێلێتەوه.

(۱۷۴۴) بەر کەسانە دەوتریت دواى خراپەکاری و دوژمنایەتیى ترسیان لێ
نیشتوو.

(۱۷۴۵) سەگی در و ئافرەتی دەمشەر وەك بەلای ناگەهان وانە.

(۱۷۴۶) بە کەسێك دەوتریت هیچ کەس نەوتیترت هارپێدەتی و کەسایەتی
نەگەلدا بێستیت لەبەر زەرەرمەندیی.

(۱۷۴۷) واتە کەسێك کاتێك تووشی شەڕ دەبێت هانا دەبات بۆ خەلکانێك
بەلام کاتێك خیری دەستگیر دەبێت پشت دەکاتە خەلکیی.

(۱۷۴۸) واتە شەڕی شەڕکەرانه و ناویژیکەر مألویترانه، چەپۆکی هەر دوو
لای بەر دەکەویت.

(۱۷۴۹) واتە سەرود و سامانی مرۆف لە ژياندا تەندروستییه.

(۱۷۵۰) بە پەنجیک دەوتریت زۆر پاک و بێ غەش بیت.

- له شیر ترسان عەیب نییه. (١٧٥١)
- له عەرشه وه تا قورش، کەس بە دۆی خۆی ناییت ترش. (١٧٥٢)
- له عەزەت پلاو ترش دەکاتە ئاو. (١٧٥٣)
- له قەلانیش بوو له کوترانیش. (١٧٥٤)
- له قور تۆز هەلناستیت. (١٧٥٥)
- له کاتی راودا گووی دیت. (١٧٥٦)
- له کاکلانیش بوو له توپیکلانیش. (١٧٥٧)
- له کەری تۆپیو دەگەریت، ناله کە ی بکیشیتەوه. (١٧٥٨)
- له کوردهی هەردوو جەژنه بوو. (١٧٥٩)
- له کەر وایه هەموو کەس کەرە. (١٧٦٠)

-
- (١٧٥١) واتە له مرۆڤی درنده و زالم بێ وێژدان خۆلادان عەیب نییه.
- (١٧٥٢) هەموو کەس له کار و کرداری خۆی رازیبه، به خراپه ناوی نابات.
- (١٧٥٣) واتە به تەمای شتیکه ناچاره دل به شتیکی دیکه خوش بکات.
- (١٧٥٤) واتە دوو هیوای هەبوو هەردووکیانی له دەستچوو.
- (١٧٥٥) له نەبوو هیچ شتیک نایینریت و دەستگیر ناییت.
- (١٧٥٦) به کەسینک دەوتریت کار و پەقتاری له شویستی خۆیدا نییه.
- (١٧٥٧) به یه کینک دەوتریت که له شته باشه که و خراپه کەش بیهش بوویت.
- (١٧٥٨) به کەسینک دەوتریت پووت و پەجال و نەدار و هەژارە.
- (١٧٥٩) به کەسینک دەوتریت به هیوا و تەمای دوو شت بوو! بۆی نەبوو.
- (١٧٦٠) مرۆڤی بێ هۆش و بێ عقل وا هەست دەکات هەموو کەسینک به قەد ئەر دەزانیت.

له گهل گورگا گوشت ده خوات و له گهل مهردا شين ده کات. (۱۷۶۱)
 له گهل ناچيزه بچيت کايه، رهنجی چهنډ سالت ده چيت به
 بایا. (۱۷۶۲)
 له گهل نه سل هم مو فسل، له گهل ناه سل هيچ فسل. (۱۷۶۳)
 له گهل به رخ بنوو، له گهل چوله که هسته. (۱۷۶۴)
 له گهل تری خویدا شهر ده کات. (۱۷۶۵)
 له گهل شیردا خواردوویه تی. (۱۷۶۶)
 له گهل کچم بو کوئ بچم، له گهل کورم کیو ده برم. (۱۷۶۷)
 له گهل یه کدا دانویان ناکولیت. (۱۷۶۸)

(۱۷۶۱) به که سیک دوتريت به دلی توش و دوژمنه کهشت بیت، خوی
 سوو دمنډ بکات له هدر دوولا.
 (۱۷۶۲) واته له گهل مرؤثی بی نه سل و فسل رهنج و هاوړیه تی به خه سار
 ده چیت.
 (۱۷۶۳) له گهل بن و بنچینه دیار هم مو کات ده توانیت هاوړیه تی و
 متمان به ستیت به لام له گهل ناه سل و نادیاردا په شیمانیت.
 (۱۷۶۴) نه مه بو باری ته ندروستییه شه و زوو بنویت و به یانیی پیش
 هله اتنی رۆژ هه ستیت له خه و فریای همدای پاک بکه ویت.
 (۱۷۶۵) به که سینکی زور تور و هله شه دوتريت.
 (۱۷۶۶) به کرده و خوویه دوتريت به ئاسانیی رزگاری نه بیت.
 (۱۷۶۷) له م پهنده که کانیا به بی ده سلات ده زانن و کوره کانیا به توانا و
 به هیر پیشان ده دن.
 (۱۷۶۸) به دوو کهس دوتريت زور ناکوک بن و به یه کهوه یتک نه که ون.

له گول پاكتره. (۱۷۶۹)
 له گول كه متر پي ناليم. (۱۷۷۰)
 له گوليان پرسى بو وا جوانى؟ وتى: باخه وانه كه م مه رده. (۱۷۷۱)
 له گويى گادا نووستوو. (۱۷۷۲)
 له گريژنه دهرچوو. (۱۷۷۳)
 له گهنجى بو پيرى له پيرى بو مردن. (۱۷۷۴)
 له ليڤه ي باوكيا نه تريوه. (۱۷۷۵)
 له مالى جووله كه بخو، له مالى مه سيحى بنوو. (۱۷۷۶)
 له منداډ و له شيت راستى وەرگره. (۱۷۷۷)

(۱۷۶۹) واته نه وه هيمايه كه بو باسكردنى هه موو مرؤښىكى خه سلەت بهرز.
 (۱۷۷۰) واته مامه له يه كى جوانى له گه لدا ده كه م.
 (۱۷۷۱) به كه سينك دهوتريت بهرپرسيارى كه سينك يان شتيك بيت زور به
 پاك و پوخت و جوان خزمه تى بكات.
 (۱۷۷۲) به كه سينك دهوتريت زور بى ئاگا بيت له هه موو گوزرانكارى به كانى
 ده وروپشتى.
 (۱۷۷۳) به كه سينك دهوتريت كه وتبيت هه له وه و چاره سه رى نه ما بيت.
 (۱۷۷۴) نه مه ره وتى ژيانه.
 (۱۷۷۵) به كه سينك دهوتريت له ده رگا و كوچه و كولان گه و ره بوو بيت و له
 خو ي گوزرا بيت و خو ي زل پيشان بدات.
 (۱۷۷۶) واته جووله كه زه نكي نن خواردنى باشيان هه يه به لام مه سيحى
 هه ژارن و نه مينن.
 (۱۷۷۷) نه م دووانه فرتوفيل نازانن، چون قسه وهرده گرن، هه ر واش
 ده يليت نه وه.

- لەم نەرزە چەنە وەریك هەلکەنە. (١٧٧٨)
- لەم گۆیووە دەچیت و لەو گۆیووە دەردەچیت. (١٧٧٩)
- لە مەنجه لیکە گۆشتیان بکولیت ئیستقانیان جیا دەبیتەووە. (١٧٨٠)
- لە مارەییەکە ی دایکی خوش بیت، لە مافی خۆی خوش نابیت. (١٧٨١)
- لە ناعیلاجی بە ناحەزیش دەلیم باجی. (١٧٨٢)
- لە نەبوو هیچ ناکریت. (١٧٨٣)
- لە نەزان وایە هەمووی نەزانە. (١٧٨٤)
- لە هەر لا ناشە، کە چەل فەراشە. (١٧٨٥)
- لە هەزار ناوی داوێ پازنە ی تەر نەبوو. (١٧٨٦)

-
- (١٧٧٨) واتە لە نەبوو هیچ شتیک دەستگیر ناکریت.
- (١٧٧٩) بە کەسێک دەوتریت بە قسە ی کەس ناکات و قسە ی کەس وەرناگریت.
- (١٧٨٠) ئەمە بە دوو ناحەز دەوتریت قەت ریتە کەون لە گەل یە کتردا.
- (١٧٨١) بە کەسێک دەوتریت زۆر حەقانی بیت.
- (١٧٨٢) بە کەسێک دەوتریت کاریکی گرنگی بکەویتە دەست ناحەزیک و لیتی بپاریتەووە، تا بۆی جیبەجی بکات.
- (١٧٨٣) واتە کەسێک پارە ی نەبیت هیچ هەنگاوێکی بۆ نانریت لە ژیا نیدا.
- (١٧٨٤) واتە لە تیتە گەیشتوو وایە کەس هیچ نازانیت.
- (١٧٨٥) بە کەسێک دەوتریت خۆی بکویتە شویتنی شایی و شین و هەموو لایەک.
- (١٧٨٦) واتە دنیا زۆر گەراوێ و زەرەرە مەند نەبوو.

- له هه زار ناش دهكات، ئاشيك ناماليتتهوه. (١٧٨٧)
- له ههق مهترسه، ههق له سهروو ههموو شتيكه وهيه. (١٧٨٨)
- له ههموو ديزهيه كدا نه سكوينه. (١٧٨٩)
- له ههموو كهوتنيكا به ختيك ههيه. (١٧٩٠)
- له ههموو ههوريك باران ناباريت. (١٧٩١)
- له ههولير كوئتره. (١٧٩٢)
- له هايهك هوويهك دهكاتتهوه. (١٧٩٣)
- له وه بترسه له خوا نه ترسيت. (١٧٩٤)

- (١٧٨٧) ئه مه به كهسيكي زور چه نه باز دهوتريت ههموو جوړه قسه يهك بكات هيچي به سهر هيچ وه.
- (١٧٨٨) واته پيوسته مروڤ له ناستي هيچ مافيكا بیدهنگ نه بيت، خوا حهقي پي خوشه و هيچ شتيك له حهق بهرتر نيه.
- (١٧٨٩) به كهسيك دهوتريت خوي بكوتيته ههموو كاروباريكي خه لكيه وه.
- (١٧٩٠) واته ههموو گرفت و كهوتنيك نه زمونيكت ده داتي و بير له سهر كهوتنيكي تازه تر ده كيته وه.
- (١٧٩١) واته مەرج نيه ههموو جاريك هيو و مه به ست به ده ست بيت به لكو مروڤ پي به هره مه ند ده بيت.
- (١٧٩٢) به شتيكي كوني به نرخ دهوتريت يان به كهسيكي پيري به نه زمون دهوتريت.
- (١٧٩٣) به كهسيك دهوتريت زور گير و ئابورينا سه و منه تي كه س هه لنا گريت.
- (١٧٩٤) واته نهو كه سانه ي ترسي خوا له دلياندا نيه ههموو خراپه يه كيان له ده ست ديت.

له وهلیان ده‌بیت په‌ریان، له په‌ریان ده‌بیت وه‌لیان. (۱۷۹۵)
 له و جینه‌ی ئاوی هه‌یه، زه‌وی نییه، (له و جینه‌ی زه‌وی هه‌یه،
 ئاوی نییه). (۱۷۹۶)
 له نالیش د‌هدات و له بزماریش د‌هدات. (۱۷۹۷)
 له ناعیلاجیدا سه‌ر به مالی دوژمندا ده‌کات. (۱۷۹۸)
 له ناعیلاجیدا به جووله‌که ده‌لیت: به ریشی مه‌ردانه‌ت
 قه‌سه‌م. (۱۷۹۹)

(۱۷۹۵) مرۆڅی چاک و له خواترس نه‌وی چاک ده‌هیتته به‌ره‌م و له
 دایکی چاکیش نه‌وی چاک ده‌هیتته‌وه.
 (۱۷۹۶) واته نهم دنیا‌یه به کامی دلی که‌س نییه.
 (۱۷۹۷) به که‌سینک ده‌وتریت باشیش ده‌لیت و خراپیش ده‌لیت.
 (۱۷۹۸) واته له بچ دۆست و خزمدا و له ناهه‌مواریی ژياندا په‌نا بۆ ناحه‌زی
 خۆی ده‌بات.
 (۱۷۹۹) واته جاران په‌نا بۆ جووله‌که بردن نه‌نگ بوو به لای
 نیسلا‌مه‌کانه‌وه.

پیتی (م)

- مار سیری نه ده ویست، سیر ده رگای پی گرت. (۱۸۰۰)
 مار کاژی فری ده دات خوو فری نادات. (۱۸۰۱)
 مار له کوئ په پکه ده خوات، پونگه له وی شین ده بیت. (۱۸۰۲)
 مار ده کوژیت و تووله مار به خپو ده کات. (۱۸۰۳)
 مارانگاز له خشته ی گه لاش ده ترسیت. (۱۸۰۴)
 مارانگاز له گوریسی رهش و سپی ده سله میته وه. (۱۸۰۵)
 ماری مار خوریش هه یه. (۱۸۰۶)

- (۱۸۰۰) به که سیک دهوتریت قینی له زه لامینک بیت به لام زوو زوو بهر لووتی بگریت.
- (۱۸۰۱) به که سیک دهوتریت که گفتوگو و شیوه ده توانیت بگوریت به لام سروشتی خو راهیتانی له سر شتیک پی ناگوریت.
- (۱۸۰۲) واته هه موو شتیک له بار و تاره زوی مروث ناییت.
- (۱۸۰۳) به یه کیک دهوتریت گه وره کان و باوکانی مندا ل له ناو بهریت، به لام وهچه و نهوه و مندا له کانی به خپو بکات.
- (۱۸۰۴) به و که سانه دهوتریت له ژیاناندا زور زهره مند بوو بن نهو مه ترسییه یان تیایاندا هه ر بهر ده وامه.
- (۱۸۰۵) واته جهر به زه ی پروژگار ترس و ههستیاری هه ر له دهرونی مروثدا به جی ده هیلیت.
- (۱۸۰۶) واته له زالم زالمتر هه یه.

ماری كلك قرتاو، كلکی له بیر ناچیتتهوه. (۱۸۰۷)

ماری سکی خوی خواردوویه تی. (۱۸۰۸)

ماست تا نه یژهنیت کهره نادات. (۱۸۰۹)

ماست نییه به لیویهوه دیار بیت. (۱۸۱۰)

ماستی مه یوو هه ویتی ناویت. (۱۸۱۱)

ماستاو سارد ده کاته وه. (۱۸۱۲)

ماستاو چیه! (۱۸۱۳)

ماستاوی بو ده کات. (۱۸۱۴)

ماسی له ده ریادا سهوا ناکریت. (۱۸۱۵)

ماسی له سه رییه وه بون ده کات. (۱۸۱۶)

(۱۸۰۷) واته که سینک زله ی پوژگار زهره رمه ندی کرد بیت بیری ناچیتتهوه.

(۱۸۰۸) به که سینکی بی گرفت ده وتریت گشت کات خه مبار و نه خوش بیت.

(۱۸۰۹) هه موو شتیک تا پتوهی هیلاک نه بیت بهرهمی جوان نابیت.

(۱۸۱۰) به که سینکی سپله و بی وهفا ده وتریت که چاکه ی له گهل بکریت و

پیتی نه زانیت.

(۱۸۱۱) واته مروژی عاقل و سالار یتیمایی ناویت.

(۱۸۱۲) واته خدریکی مه راییه.

(۱۸۱۳) واته مه راییکهره.

(۱۸۱۴) مه راییی بو ده کات و روژن له بهر پیتی ده دات.

(۱۸۱۵) واته هیچ شتیک له گوتره ناکریت.

(۱۸۱۶) هه موو کو مه لیک له گهره کان و سه رو که کانه وه بو گهن و گهنده ل

ده بیت.

ماسی گهوره له تاقگه‌دا ناگیریت. (۱۸۱۷)

ماسی بی کیژده. (۱۸۱۸)

مال به میوانه‌وه ئاوه‌دانه. (۱۸۱۹)

مال به خاوه‌ن مال چه‌لله. (۱۸۲۰)

مال بی خاوه‌نه‌که‌ی چه‌رام نییه. (۱۸۲۱)

مال له مالخو نه‌چیت چه‌رامه. (۱۸۲۲)

مال مالی منه و مالئاوای خه‌لك. (۱۸۲۳)

مال له هه‌واران، قنگ له كوچه‌كان. (۱۸۲۴)

مال مهر و مریشکی تیا بیت، مه‌گهر قه‌زا لای خوا بیت. (۱۸۲۵)

(۱۸۱۷) مرۆفی به‌هیت به ئاسانی به تاییه‌تی نه‌گهر بلند و پایه‌دار بیت.

(۱۸۱۸) ماسی ئه‌رکی له‌ رووی سه‌رپرینه‌وه که‌مه.

(۱۸۱۹) واته مالی بی میوان کپ و داخراوه و خواردن و کردن و جوولە‌ی تیندا نییه.

(۱۸۲۰) واته خاوه‌ن مال و په‌نجی خو‌یه‌تی.

(۱۸۲۱) واته له نه‌نجامی په‌نج و هیلاکیی خو‌ی پیتکه‌اتوه.

(۱۸۲۲) واته مالی هه‌زار سروشتی هه‌زاری پیوه دیاره به‌پیتی په‌نجه‌که‌ی.

(۱۸۲۳) یه‌ کینک ده‌یلیت که‌ یه‌ کینکی دیکه خاوه‌ن مالی بکات، نه‌م به‌لاوه نریت.

(۱۸۲۴) به‌ یه‌ کینک ده‌وتریت جیتگر نه‌بیت، خو‌ی له‌ لایه‌ك بژی و ماله‌که‌ی له‌ لایه‌کی دیکه بیت.

(۱۸۲۵) نه‌مه‌ کو‌نه‌كان و توویانه، نه‌گهر قه‌زا و به‌لایه‌ کیش بیته‌ خواره‌وه بو‌ ئه‌ر ماله، ده‌که‌ویت له‌ ئاژه‌ل و بالنده‌ی ماله‌که‌، نه‌ك نه‌ندامی خیرانه‌که‌.

مالی با به با دهچیت. (۱۸۲۶)

مالی بوو به سهر بهشی مالان. (۱۸۲۷)

مالت چووو مالان، چوو به تالان. (۱۸۲۸)

مالت له شووشه بوو، بهرد مه گره په نجه رهی خه لکی. (۱۸۲۹)

مالی پره له رازیانه، به دل ئیشه دهمریت. (۱۸۳۰)

مالی چاو له دو خیر ناداته وه. (۱۸۳۱)

مالی جه لال له دهست ناچیت. (۱۸۳۲)

مالی خونه خور، بو چه کمه بور. (۱۸۳۳)

(۱۸۲۶) واته مالیک به خورایی و به لاش دهستکوهیت، زوو له دهست دهچیت.

(۱۸۲۷) نه مه له کهسیکی وه جاخ کویر پروو ده دات.

(۱۸۲۸) واته متمانه به کهس مه که مال و نه ختینه و نه هیتی خوتی پی

بسپیری.

(۱۸۲۹) واته خوت خاوهن حورمدت و کچ و کوپ و خیران بوویت، قسه ی

ناشیرین و په نجه ی سووکی بو کهس رامه کیشه.

(۱۸۳۰) به کهسیک دهوتریت نه په رژیته سهر خوی یان له خوی رانه بینیت که

سوود له رهنجی خوی بینیت، یان زاناییه که ی بو خوی به کار نه هیتیت.

(۱۸۳۱) نه مه زیاتر به مالی وهرسه دهوتریت کهسیکی به توانا له

خیرانه کهیدا دهستی به سهردا ده گریت، نه وانی دیکه له ترسا چاوه زه قیانه.

(۱۸۳۲) واته مالیک به عاره قه ی ناوچه وان دروست بوویت خوشه ویسته

کهس ناتوانیت داگیری بکات.

(۱۸۳۳) به مالی کهسیک دهوتریت زوری رهنج دابیت و له خوی رانه بینیت

بیخوات، دوا ی خوی کهسیکی دیکه به هه واته سهر فی ده کات.

- مالی خه لیل و مالئاوایی جه لیل. (۱۸۳۴)
- مالی خۆت توند بگره، سهگی دراوسی به دز مه گره. (۱۸۳۵)
- مالی خۆت توند بگره، کهس به دز مه گره. (۱۸۳۶)
- مالی خه لکی له گهل خه لکدا ده خوریت. (۱۸۳۷)
- مال له خۆیدا نه بوو، میوانیش رووی تیکرد. (۱۸۳۸)
- ماله خه زوور و نو مه ن خوی. (۱۸۳۹)
- مالی سپی بو روژی رهش. (۱۸۴۰)
- مالی به فره کچان، ئاو نییه له گوزان. (۱۸۴۱)
- مالی قه لب سهر و به روکی خاوه نه کهی ده گریتته وه. (۱۸۴۲)

-
- (۱۸۳۴) واته مالی کهسیکه و مالئاوایی له کهسیکی دیکه ده کریت.
- (۱۸۳۵) پیویسته هه موو کهس به ئاگا بیت بو مالی خۆی به ربلاو نه بیت.
- (۱۸۳۶) به کهسیک دهوتریت ئاگای تهوای له پاره و ئالتون و نه ختینه و نه هیتی خۆی بیت هیچ کهس زه فیری پی نه بات.
- (۱۸۳۷) واته مالیك رهنجی پیوه نه کیشا بیت به خه یالتا نایه له ناو چیت.
- (۱۸۳۸) به کهسیک دهوتریت زۆر هه ژار و بی ده رامت بیت، ته و نه دی نه بیت تیر بخوات میوانیش ده چیتته سهری.
- (۱۸۳۹) واته تالو و سویراوی ماله خه زوور زۆره بو بووک.
- (۱۸۴۰) واته له روژانی ههول و تین توانات پاشه کهوت بکه بو روژانی پیری و نه خوشیی و بینکاری، واته پاره و رهنجت به هه ده ر مه ده.
- (۱۸۴۱) واته هه ر یه کیک لهو کچانه چاوه روانی تهوی دیکه ده کات بییات.
- (۱۸۴۲) کهوایت ته گهر کوو و کچه کهت جوان پهروه ده نه کهیت ده یگه ریتنه وه بو خۆت کهس پیمان رازی نابیت.

- مالی زیایه سەر ناشکیتیت. (۱۸۴۳)
 مالی گەش بۆ روژی رهش. (۱۸۴۴)
 مالی نییه و شه‌ر ده‌کات، ژنی نییه و گەر ده‌کات. (۱۸۴۵)
 مالی وا به کۆلییه‌وه. (۱۸۴۶)
 مالیکی ئاوه‌دان، له سهد مالی ویران چاکتره. (۱۸۴۷)
 مالیان کرد به مالیك، خه‌له‌یان کرده چالیک. (۱۸۴۸)
 مالیان یه‌ك مالی، کیسه‌مان جیایی. (۱۸۴۹)
 مالیان پشتاوپشت، شیری کاکم له پشت. (۱۸۵۰)
 مالی مرئ، له خۆیه‌وه ده‌کرئ. (۱۸۵۱)
 مالی دزیتی مه‌گەر شه‌و بکریت به خۆدا. (۱۸۵۲)

-
- (۱۸۴۳) واته ئه‌وه‌نده ره‌نج بده که به فراوانی بیخۆیت.
 (۱۸۴۴) واته مالی خۆش و گەش و فراوان و بوون بۆ ته‌نگانه باشه.
 (۱۸۴۵) به که‌سیك ده‌وتریت هیچ به‌رنامه‌یه‌کی نییه له ژیانیدا، ده‌یه‌ویت
 مالیش و ژنیش له‌سه‌ر ره‌نج و شانی خه‌لك دروست بکات.
 (۱۸۴۶) به که‌سیکی ئاواره‌ی بئ جیگا و ریگا ده‌وتریت.
 (۱۸۴۷) واته هه‌له‌یه و ره‌نجی بیسنور سه‌رلیشیواندن ده‌هیتیت.
 (۱۸۴۸) به دوو که‌س ده‌وتریت ره‌نج و دل‌یان یه‌کخه‌ن و وه‌ك یه‌ك بژین.
 (۱۸۴۹) به دوو که‌س ده‌وتریت به‌یه‌که‌وه بژین به‌لام هه‌ر یه‌ك بۆ گیرفانی
 خۆی ره‌نج بدات.
 (۱۸۵۰) واته ته‌گەر که‌سوکارته‌ ده‌ورت به‌دن وه‌کو شمشیریکت به‌ستبیت وایه.
 (۱۸۵۱) به مالیکی هه‌ژار ده‌وتریت هیچ فه‌نتازی تیدا نه‌کریت و زوو ته‌واو بیت.
 (۱۸۵۲) فه‌لسه‌فه‌ی ئهم په‌نده واته دزیتی هه‌ر شه‌رمه‌زاری و تاوانه.

- مالسوتاو به مال دهبيت، سكهرو به مال نابيت. (۱۸۵۳)
 مانگ له چواردديا په نجهي ناويت. (۱۸۵۴)
 مانگ قه دري نيهه تا ده گاته شهو. (۱۸۵۵)
 مانگه شهو سهر له نيواره دياره. (۱۸۵۶)
 مانگي شهرمييه تي. (۱۸۵۷)
 مانگا مردوو دو برا. (۱۸۵۸)
 مانگا به دزيه وه كه ل ده گريت، به ناشكرا ده زيت. (۱۸۵۹)
 مانگا نيهه بمزيت، ميړد نيهه بكوزيت. (۱۸۶۰)

-
- (۱۸۵۳) واته زهره رمند زوو هوش دهيتي ته وه بهر خوي به لام نهوسن و چليس هدر ههولي ورگي ددهات.
- (۱۸۵۴) واته هه موو شتيكي پوون و ناشكرا و پووناك پيتويست به چند و چوون ناكات.
- (۱۸۵۵) هه موو شتيك تا پيتويست پتي نه بيت و له سهری دانه ميتيت قه دري نازانيت.
- (۱۸۵۶) هه موو كه سينك و هه موو شتيكي خراب له سهره تاي كرده وه و كرده اره كانيه وه دياره، يان به رهنك و پرودا دياره.
- (۱۸۵۷) نه مه به بووك و زاوا دهوتريت له مانگي ههنگوينيدا.
- (۱۸۵۸) واته نهو خير و بده كه ته نه ما كه كوڼ له سهری ده ژيان.
- (۱۸۵۹) به كاريكي ناپه سهند دهوتريت كه به دزيه وه ده گريت و دوايي ناشكرا ده بيت.
- (۱۸۶۰) به كه سانيك دهوتريت كه سهرداني كه سوكار نه كهن و گله ييان لي بكريت.

- مايهی سەفەر سەلامەتییه. (١٨٦١)
- مايهی بوو بە مايهی پیاژفروش. (١٨٦٢)
- مرخی لی خوشکردوو. (١٨٦٢)
- مروڤ ریزی خوێ بە خوێهوهیهتی. (١٨٦٤)
- مروڤ گا نییه تا سەر له پیستیگا بیت. (١٨٦٥)
- مردن له مووی نووت نزیکتره. (١٨٦٦)
- مردن له گەل ناوه‌لاندنا جه‌زنه. (١٨٦٧)
- مردن مردنه لنگه‌فرتی چیه. (١٨٦٨)

-
- (١٨٦١) واته گرنگی له دوورکەوتنهوه و گه‌رانده له سەفەردا سەلامەتییه.
- (١٨٦٢) واته نه‌نجامی ئیشه‌کە ی سەری نه‌گرت و پوچ ده‌رچوو.
- (١٨٦٣) به‌کەسێک ده‌وتریت له‌ دوورده‌ ته‌ماع گرتیستی و خوێ مات داییت
بۆ به‌ده‌سته‌یتانی شتی که به‌لایه‌وه گرنگه‌.
- (١٨٦٤) هه‌موو مروڤێک له‌به‌ر خاتری که‌سیستی و پێژگرتنی خوێ پێژ له‌
خه‌لکی ده‌گرت، پێژیش له‌ کار و کرده‌وه‌دا دیاره‌.
- (١٨٦٥) واته مروڤ تا سەر نه‌ هه‌ژاره نه‌ سامانداره نه‌ نه‌خۆشه نه‌ له‌ش
ساغه واته ژیانی مروڤ هه‌میشه له‌ گۆراندايه‌.
- (١٨٦٦) پێویسته مروڤ هۆشیاریت له‌ کار و کرده‌وه‌یدا چونکه ده‌زانیت
مردن هه‌یه و کاتی مردنیش نامۆیه‌.
- (١٨٦٧) واته هه‌موو شتی که له‌ گەل کۆمه‌لدا خۆشه و نامۆ نییه‌.
- (١٨٦٨) که‌سێک ده‌یلت له‌ کاری که بسله‌میته‌وه و دووایش نازایانه به‌چیته
پێشه‌وه و بیکات.

مردن هەر جاريكه. (١٨٦٩)

مردوو شهيتان دهستی لي هه لده گريت. (١٨٧٠)

مردوو به بي کفن له مال دهرناچيت. (١٨٧١)

مردوو و زيندوو به ئاو پاك دهبيتهوه. (١٨٧٢)

مردوو به شيومن زيندوو نابيتهوه. (١٨٧٣)

مردوو له مه چاكتر ناشوريت. (١٨٧٤)

مردووی نه سفه هان نابريته کاشان. (١٨٧٥)

مردووی به شی زيندوو خوړ. (١٨٧٦)

مريشك باری خست نيشانهی ميوان هاتنه. (١٨٧٧)

مريشك خوی خول نه کات به سهري خویدا، کهس ناتوانيت خوئی

(١٨٦٩) که سينک دهليت گرتينکی گه وره يان نهشته رگه ريه کی بو بکريت و بترسيت يان کار و ريځگايه کی سامناکی له بهرده مدا بيت.

(١٨٧٠) واته په حمهت بو مردوو باشه، ئيتر باسی خراپي نه کريت.

(١٨٧١) منداڵ و دايکی مافيان ههيه بي بهش نه بن لهو مالدی تييدا ژيان.

(١٨٧٢) واته ئاو ته نها ريځگايه بو پاکژي مردوو و زيندوو.

(١٨٧٣) به که سينک دهوتريت تا خه م بو رابردوو و له دهستچوو نه خوات.

(١٨٧٤) به کاريک دهوتريت هه لينکی چاکي بو هه لکه وتبيت و له دهست

نه چيت.

(١٨٧٥) که واييت له هه موو شويتينک ليقه وماو و هه ژار ههيه، مرؤف خير

له شويتی خویدا بکات. (خير بو خویش، نهک بو دهرويش).

(١٨٧٦) نه مه به مرؤئينکی بي که لک و بي توانا دهوتريت.

(١٨٧٧) نه م په نده بيرو که يه کی کونه و تاقير که و ته وه.

به سهردا بکات. (۱۸۷۸)

مريشك نابيت لاساي قاز بکاته وه. (۱۸۷۹)

مريشك هيلکەش دهکات و ريقنهش دهکات. (۱۸۸۰)

مريشکي رهش هيلکەي سپي دهکات. (۱۸۸۱)

مزگهوت روخواوه و ميحرابي ماوه. (۱۸۸۲)

مزگهوت بي مه لا نابيت. (۱۸۸۳)

مزگهوتيك بو شقارته يهك ده سووتيتيت. (۱۸۸۴)

مشتيك نمونه ي خه رمانيكه يان خه رواريكه. (۱۸۸۵)

(۱۸۷۸) واته مرژ خۆي په سهند و رهوشت بهرز بيت، كهس ناتوانيت قسه ي خراپي دوا بخت.

(۱۸۷۹) به كه سينك دهوتريت زياد له تواناي گيرفاني خۆي خه رج بکات، لاساي خاوهن سهروهت و سامان بکاته وه.

(۱۸۸۰) به دايكيك دهوتريت دوو مندالي هه بيت يه كيكيان باش هه لكه وتووه و تهوي ديكيه يان خراپ هه لكه وتووه.

(۱۸۸۱) به كه سينكي نا په سهند دهوتريت منداليكي رهوشت بهرز و په سهند بخاته وه، يان كه سينكي ناشيرين شيوه منداليكي جوان بخاته وه يان كاريكي خير و باش بکات.

(۱۸۸۲) به كه سينك دهوتريت به گهنجيي زۆر جوان بووه، كاتي پيريش شيوه ي ههر جوان بيت.

(۱۸۸۳) هيج شويتيك به بي گهوره و سهردار كاري ناروات رهواجي نيه.

(۱۸۸۴) بهو كه سانه دهوتريت زۆر خوپه رستن، سوودي خويان به لاره په سهندتره وهك له سوودي گشتيي.

(۱۸۸۵) واته مشتيك له هه موو شتيك خه سلته تي رپژه زۆره كه ي تيدايه.

- مشتهی ناو هه مانه که کوشتوومی. (١٨٨٦)
- مشکی کویر له مالیا نمه ک ناکات. (١٨٨٧)
- مشک له مالیا کلکی چهوړ نابیت. (١٨٨٨)
- ملی له تیغ دهسوویت. (١٨٨٩)
- ملی به نو تهوړ نابریتهوه. (١٨٩٠)
- مل له چه قو دهسوویت. (١٨٩١)
- ملوانکه ی دراوسی مه گهر شهو بکریته مل. (١٨٩٢)
- من منم... تو کییت؟ (١٨٩٣)
- من چاک له فیکه ی خوُم ده گهم. (١٨٩٤)
- من ناغا و تو ناغا، کی جیگامان بو داخا. (١٨٩٥)

- (١٨٨٦) به کرده ویه ک ده لاین به پروکش هیچ پروون و ناشکرا نه بیت به لام
به ناوه خن قورس و گران و به بازار بیت
- (١٨٨٧) به که سیکی ره زیل و چروک دهوتریت.
- (١٨٨٨) بهو که سه ره زیلانه دهوتریت خیریان نییه بو کهس.
- (١٨٨٩) به شهر فروشیک دهوتریت که شهر له توانیدا نه بیت ته نها ده می
گهرمه بو شهر نانهوه.
- (١٨٩٠) به که سینک دهوتریت هیچی له بار نییه و له دهستی نایدت ته نها
دانیشتووه ده خوات و قسه ی زل ده کات.
- (١٨٩١) به که سینک دهوتریت حمز به شهر و تاژاوه ده کات و هیچی له بار نییه.
- (١٨٩٢) واته دزیکردن له دراوسی ناشاریتهوه هدر ده رده که ویت.
- (١٨٩٣) ئه مه که سینکه زور په سندیتی بدات به خو ی و نرخ بو کهس ده نه نیت؟
- (١٨٩٤) هه موو کهس قسه و هه له ی خو ی ده ناسیتهوه.
- (١٨٩٥) دوو کهس به یه کتر ده لاین که بچو وکیی یه کتریان قبول نه بیت.

من به ناگريک گەش نەبمەو؟ بۆ بە دوکەلى رەش بىمەو. (١٨٩٦)
من بۆ تۆمە...! تۆ بۆ كىتە؟ (١٨٩٧)

من رازى و تۆ رازى، دارى بە قىنگى قازى. (١٨٩٨)

من بۆ تۆ مردووم، تۆ من بە هېچ نەگرتوو. (١٨٩٩)

من بۆم دانا ناو، ئەو بۆى دانام داو. (١٩٠٠)

من بووم بە تۆ، تۆ بووى بە من، من بووم بە جن، تۆ بووى بە
ژن. (١٩٠١)

من لە شام و ئەو لە شىراز، مەحاله بىن بە ھاواراز. (١٩٠٢)

(١٨٩٦) يەكێك دەيلىت كە لە شتىكدا قازانج و سەرکەوتنى بۆ نەيىت و
نايەويىت زەرەرمەندپىش يىت.

(١٨٩٧) كەسيك دەيلىت كە سەرکەوتنى بۆ بەرامبەرەكەى بوىت. بەلام
بەرامبەرەكەى چەواشە بوو و نازانى چى دەكات.

(١٨٩٨) لە گاريكى دوو لايەنيدا بە متمانهى يەكتر، گۆى لە هېچ كەسيكى
ديكە نەگرن.

(١٨٩٩) كەسيك دەيلىت زۆر دلسۆز و لە خزمەت بەرامبەرەكەيدا يىت بەلام
بەرامبەرەكەى هېچ حسابى بۆ نەكات.

(١٩٠٠) بە كەسيك دەوترىت زۆر بەرگرى لە ھاوڕتيەكەى بكات بەلام
ھاوړتيەكەى داوى بۆ دەنيتهوه بىخات.

(١٩٠١) ئافرهتێك دەيلىت كە زۆر چاكە و ڕيتمايى باشى ھەبوو يىت بۆ
ناكەسبەچەيەكەى ھاوړتي.

(١٩٠٢) كەسيك دەيلىت كە بىر كرنەو و بەرژەو ندييان دوور يىت لە گەل
كەسيكى ديكەدا و ړتيكەوتن مەحال يىت لە بەينياندا.

من ده لیم سیر، نهو ده لیت پیاز. (۱۹۰۳)
 من ده لیم نیره، نهو ده لیت بیدوشه. (۱۹۰۴)
 من مردوو، تو زیندوو. (۱۹۰۵)
 منیک وا به خنه خن، چیم داوه له مال و ژن. (۱۹۰۶)
 مندالی بیگانه گویره سار ده پچریت. (۱۹۰۷)
 مندال له مندالییه وه دیاره. (۱۹۰۸)
 مندال تاجی له سه ری شا داگرتووه. (۱۹۰۹)
 مندالی دهرمانان، ناگاته سه ربانان. (۱۹۱۰)

(۱۹۰۳) به که سیک دهوتریت له سدر هه لای خوی سوور بیت و قسه ی کهس وهرنه گریت.

(۱۹۰۴) به که سیک دهوتریت قسه ی کهس کهس وهرنه گریت و به هه لای خویدا بروات.

(۱۹۰۵) ته مه وه کو وه سیتیک وایه که بهرامبه ره که ی عه قلی بهو کاره نه شکیت یا بروای نه بیت.

(۱۹۰۶) که سیک ده لیت متمانه ی به خوی نه بیت بو جیبه جیکردنی پرۆزه کانی خوی.

(۱۹۰۷) واته رهنج له منالی بیگانه و به خیکردنی بی سووده چونکه هه لده گهریته وه و منه ت نازانن.

(۱۹۰۸) واته سروشت و کردنه وه ی مندال له بچووکییانه وه دهر ده که ویت.

(۱۹۰۹) واته زور بهر به ره کانی مندال مه که، با هه لای گه وه نه کات.

(۱۹۱۰) بهو منداله نه خوشانه دهوتریت که بهرگرییان که مه به دهرمان بهندن یان نه وانه ی هه موو کات گرفتیان هه یه و نه جامیان باش نییه.

- موو به بهینیاندا ناچیت. (۱۹۱۱)
 موو و ماست لیک جیا دهکاتهوه. (۱۹۱۲)
 موویهک له بهراز بیتهوه هەر چاکه. (۱۹۱۳)
 موویهک له م ناو رشته هه لکه نه. (۱۹۱۴)
 مووروی دزیتی مه گهر شه و دهرخریت. (۱۹۱۵)
 مووروی کوندار په کی ناکهویت. (۱۹۱۶)
 مۆم دهلی بسووتیم، نهک بتووتیموه. (۱۹۱۷)
 مۆمیک بو تاریکیی زۆره. (۱۹۱۸)
 میش له ده می خو ی دهر ناکات. (۱۹۱۹)
 میش میوانی نییه. (۱۹۲۰)

-
- (۱۹۱۱) واته زۆر پیکهوتون و ته بان.
 (۱۹۱۲) به که سینک دهوتریت زۆر وریا و بلیمدت بیت و ههستیار بیت.
 (۱۹۱۳) به که سینکی زۆر رهزیل و بی خیر دهوتریت.
 (۱۹۱۴) واته عدیبه له مرۆفی بی عدیبه دهرنایده.
 (۱۹۱۵) واته دزیتی گهوره بیت یان بهچوک کاریکی ترس و خهجالهته.
 (۱۹۱۶) واته ئافرهت به پیتی خو ی خواستی خو ی ههر هدییه.
 (۱۹۱۷) واته مرۆف به ئاسایی بژی وهکو مۆم پروناکیی ددهات به
 چوارده وریدا به توانهوه به بی سووتان واته مردن و فهوتان.
 (۱۹۱۸) کهوابیت یارمهتیی کهمیش بیت بو کاتی نه بوونی جی دهگریت و
 گرنکه.
 (۱۹۱۹) به که سینکی زۆر بی دهسلات و داماو دهوتریت.
 (۱۹۲۰) به که سینک دهوتریت زۆر سروشت کز و خاو و دهماخ سارد بیت.

مېشووېله كۆمەل بېت، فېل يېخ دەدات. (۱۹۲۱)
 مېرد نەتكات خەرۇ، بە كەس نابېت ترۇ. (۱۹۲۲)
 مېراتى كەر، كورتانە كەيەتى. (۱۹۲۳)
 مېراتى كەر بۇ كەمتيارە. (۱۹۲۴)
 مېوان بە ديارىيەوۈ ديارە. (۱۹۲۵)
 مېوان ديارى خوايە. (۱۹۲۶)
 مېوان ئازيزە. (۱۹۲۷)
 مېوان نان دەخۇيت؟ (۱۹۲۸)

(۱۹۲۱) واتە كۆمەلى بچوك گەورە بېزار دەكات و راونېت بە يە كگرتوى
 و يە كېون.
 (۱۹۲۲) واتە ئەگەر كەسكى زۆر نزيك نارت بە خراپ نەبات كەس
 ناتوانېت ناتوانېت لە گول كالترت پى بېت.
 (۱۹۲۳) واتە كەسى بى عەقل و بى ھۆش و ھېچ نەزان ھېچ شتىك و
 بەرھەمىك لە دواى خۇيەوۈ بەجى ناھىتلىت.
 (۱۹۲۴) ئەمە لە رووى گالتە جارىي و سوو كەردنى مېراتەوۈ دەوترىت.
 (۱۹۲۵) واتە مېوان بە دەستى بەتال نەروات بى ديارى، ديارى پىتويستە بۇ
 يادگارىي.
 (۱۹۲۶) مېوان خۇشەويستىي و ھاورىيەتى و پەيوەندىي و كەسايەتى بەھىتر
 دەكات.
 (۱۹۲۷) واتە مېواندارىتى خۇشەويستىي و پەيوەندىي تازە دەكاتەوۈ.
 (۱۹۲۸) ئەمە لە كوردەوارىدا بە نەنگ ناودەبرىت. چونكە مېوان شەرم
 دەكات پىتويستە خاۋەن مال دلى بۇ بىكاتەوۈ و رىزى لى بگرىت.

میوان هات خاومن مالی دهرکرد. (۱۹۲۹)
 میوانی ساتیک، جاسووسی سالیك. (۱۹۳۰)
 میوانی درهنگ وهخت، گلهیی لهسه ر خویه تی. (۱۹۳۱)
 مه به به مقاشی دهستی دوژمن. (۱۹۳۲)
 مه ته لی زانیهك به ههزار نهزان هه ل نایه ت. (۱۹۳۳)
 مه چۆره ژیر داری شکسته وه. (۱۹۳۴)
 مه حکه مه مالی باوکی کهس نییه. (۱۹۳۵)
 مهرد نهو کهسه یه گول بلاویتی، نهك دلی ژن و مندال
 بشکییتی. (۱۹۳۶)

(۱۹۲۹) به میوانیک دهوتریت که چووه مالیك خاومن مالی بکات.
 (۱۹۳۰) کهوایت میوان زۆر ههستیاره له ساتیکی کهمدا کۆمه لیک کۆ
 دهکاتهوه و شت تیده گات.
 (۱۹۳۱) واته میوانیک له درهنگ وهختدا به رینکهوت و بی زانیاری رووی
 کرده شویتیک نابیت گلهیی بکات و دهیت به ههموو شتیک رازی بیت.
 (۱۹۳۲) به قسهی دوژمن و ناحهز هه لمه سووژی لهبری کهس شه ر مه که.
 (۱۹۳۳) واته گوینگرتن له مرۆفی زانا هه ر باشه.
 (۱۹۳۴) مه چۆره ژیر باری کاریکه و که شکسته پی بیتیت و زهردمه ندت
 بکات.
 (۱۹۳۵) واته یاسا سهروهه بۆ تاوینار و بی تاوان.
 (۱۹۳۶) بهر که سانه دهوتریت مال و مندالی خوین لاخته وه بۆ
 نارهزوومه ندی خوین یان توانای خیران به ژۆه بردیان نییه.

مهردى ھوشيار دەست بە كونيگدا ناكات دووجار. (۱۹۳۷)
 مەرگ لە گەل ناوھلاندا جەژنە. (۱۹۳۸)
 مەروانە رمگى سوورم، تىنگە لە دلى تەنورم. (۱۹۳۹)
 مەر بە پىنى خوڻى و بزى بە پىنى خوڻى ھەلدەواسریت. (۱۹۴۰)
 مەر لە دوور گاکەل گورگ دەيخواز. (۱۹۴۱)
 مەروانە سەرى تاسى، پروانە بەختى خاسى. (۱۹۴۲)
 مەكە فەخر، لە گەل كەس ناچیتە قەبر. (۱۹۴۳)

(۱۹۳۷) بە كەسيك دەوتریت كە زەرەرمەند بوو جارێك عەبيار دەیت و بۆی دەیتە ئەزموونی كە دووبارەى نەكاتەوه.

(۱۹۳۸) واتە ھىچ گىروگرفتێك و بەسەرھاتێك لە گەل كۆمەلدا زۆر قورس و ناخۆش نییە.

(۱۹۳۹) بە كەسيك دەوتریت ڕەنگ و ڕووى ھىچ خەم و پەژارەى پتوھ ديار نییە.

(۱۹۴۰) ھەموو مەرزێك بە پىنى تاوانى خوڻى سزا دەدریت.

(۱۹۴۱) ھەموو مەرزێك لە خێل و نەتەوێ خوڻى دوور كەوتەوھ بە گورگان خولردو دەچیت و دەپچریت و دەیتە نامۆ.

(۱۹۴۲) بە ئافەرەتێكى كەچەل دەوتریت كە شووھەكى باشى كەردیت يان پیاوێكى كەچەل و ئەسلەم ژنێكى زۆر جوان و چاكى ھەیت.

(۱۹۴۳) واتە ئەو بە لووت بەرزىبەوھ شانازى بەخۆبەوھ بكات و گالە بە گىروگرفت و ناتەولوى خەلك بكات، خواى گەرە ئەویشى لى بەدەر ناكات.

مهل ههيه گۆشتى دهخورىت، مهل ههيه گۆشت دهخوات. (١٩٤٤)
 مهلا بهزىته و سنوور پهريته. (١٩٤٥)
 مەمره و مهرى، بو خوى دهزى. (١٩٤٦)
 مهمشوپه ناوى گواوى، نامهويت خاسيتى دواى. (١٩٤٧)
 مەنجەل تلبووه، سەرقاپى خوى دوزيهوه. (١٩٤٨)
 مەنجەل بوو به مەنجەلوکه، ئاغازن بوو به جنوکه. (١٩٤٩)
 مەنجەلى مەردان به چل سال ديتە جوش. (١٩٥٠)
 مەنزل پاك دهپيريت. (١٩٥١)

(١٩٤٤) واتە کەسانىک هەن لە ژێر بارى کار و خزمەتدا هێلاکن و
 کەسانىکيش پالیاڤ داوەتەوه و خزمەت دەکړين.
 (١٩٤٥) بە کەسێک دەوتریت قسە هەر قسەى خۆى بێت بەبى سنوور پير بۆ
 قسەکانى مەجلىسە کە دانەنیت.
 (١٩٤٦) بە کەسێک دەوتریت تەنها دەتوانیت خۆى بەخێر بکات و رازى کات
 نا توانیت لە خۆى زیاتر کەس راگریت.
 (١٩٤٧) واتە دواى زویربوون، پاساوى دواى سوودى نییه.
 (١٩٤٨) بە کەسێک دەوتریت بیهویت ژن بێتیت یا شوو بکات، کەسێکى
 تووش بێت لە هەموو روویهکەوه هاوشانى خۆى بێت.
 (١٩٤٩) بە مالىکى قەلەباغ بوو دەوتریت کە دواى ژمارەیان کەم بۆتەوه
 و سامانیان کەوتبێتە کەمى ئیتر چىشتى کەم لە مەنجەلى بچووکدا لى
 دەنێن.
 (١٩٥٠) واتە مەروڤى عاقل و دانا و مەرد زۆر کەم و درەنگ تۆرە دەبێت.
 (١٩٥١) هەموو کات مەروڤى بى تاوان و پاك سەرکەوتوو دەبێت.

مەيموون خۆي جوان بوو، ئاۋەلەشى دەردا. (۱۹۵۲)
مەيموون لە بەرچاۋى دايگيا ئاسكە (۱۹۵۳)

(۱۹۵۲) بە كەسەيك دەۋترىت نەنگىكى ھەبوۋىت و نەنگىكى دىكەيشى
بەسەردا ھاتىت.

(۱۹۵۳) واتە ھەموو كەس مەندالى خۆي خۆشى دەۋىت و لە دلىا شىرىنە و
ئەگەر شىۋەشى ناشرىن بىت ھەر لاي جوانە.

پیتی (ن)

- نان و دۆ به خولق و خۆ. (۱۹۵۴)
 نان بده به سهگ، مهیده به سپله. (۱۹۵۵)
 نان بۆ نانهوا گوشت بۆقهساب. (۱۹۵۶)
 نان بۆ خۆم و جو بۆ که ره کهم. (۱۹۵۷)
 نان نه و نانهیه، نه مرۆ له خوانه. (۱۹۵۸)
 نان و تف دهخوات. (۱۹۵۹)
 نانخورى سفره در. (۱۹۶۰)
 نانی بى خوى دهخوات و تری سویر دهکه نیت. (۱۹۶۱)

- (۱۹۵۴) به که سینک دهوتریت نهگەر خواردنی باشیشی نهییت بۆ میوان
 داینیت پیویسته پروی خوش و خولقی جوان بیت و زمانی شیرین بیت.
 (۱۹۵۵) له بهر نهوهی سهگ به وهفایه بهلام مرۆقی سپله پی نهزانه.
 (۱۹۵۶) واته ههموو که سینک به پیی شارهزایی و نهزمونی خوی دهست
 بداته کار.
 (۱۹۵۷) به که سینک دهوتریت که مشووری خویی و هاوده می بخوات.
 (۱۹۵۸) به که سینک دهوتریت کۆن هیچی نهبووه و نه مرۆ به هوی دهولت و
 بوونه که یه وه هاتبیتته پرو و حورمهتی پهیدا کردییت.
 (۱۹۵۹) به که سینکی زۆر رهزیل و چروک دهوتریت.
 (۱۹۶۰) به که سینکی سپله دهوتریت دوی نانخواردن منهت نهزانییت.
 (۱۹۶۱) به که سینک دهوتریت خوی له سفره و نانی خورازی نییه بهلام که
 ههستایه سه رهپی خوی زۆر ههله دهکیشتیت.

نانی جووله که بخۆ، له مالی گاوری بنوو. (١٩٦٢)
 نانی جو و دۆ ترش، دهخۆیت بخۆ ناخۆیت چش. (١٩٦٣)
 نانی نییه و چاو دهپێژیت، خه می دلی خۆی دهپێژیت. (١٩٦٤)
 نانی هاری گرتوو به دهمهوه. (١٩٦٥)
 نابیت هه رچی گا کردی، گا بیخوات. (١٩٦٦)
 ناتوریتیت به گیای به هاردا. (١٩٦٧)
 ناتوانیت تر بدۆریتیت. (١٩٦٨)
 نانت جو بیت و خولقت گهنم بیت. (١٩٦٩)

(١٩٦٢) جووله که دهوله مند خواردنیان زۆره به لام گاوری نه مینه شهو
 بمیتتهوه.

(١٩٦٣) نه مه بو پیر و نه خو شه به زۆر و نابهدلی ده بیت بیخۆن له بهر
 ته ندروستییان.

(١٩٦٤) واته هه ژار و سک برسی چاو ده پێژیت خۆی جوان ده کات بو پۆشینی
 نه بوونییه که نه شکین له ناو خه لکدا و کهم سهیر نه کرین.

(١٩٦٥) واته یاخی بووه و چاوهروانی که تنیکی لی ده کریت.

(١٩٦٦) واته نابیت مرۆف نه وهنده خۆپه رست بیت پهنجی ته نها بو خۆی بیت.

(١٩٦٧) به که سینک دهوتریت نه خوش و لهش به بار بیت و ته ندروستیی له
 ده ستداییت و هیوای ژیا نی نه ماییت.

(١٩٦٨) واته زه لامیکی که سیتی لاوز و ترسنوک و بووده لهیه.

(١٩٦٩) کاتی میوان رووی تیکردی خوانیشت ناماده نه بوو زمان شیرین و
 پوو خوش به، زۆر به لای میوانه که وه خوشته.

نان كه رت بوو، خوږى ناگريته وه. (۱۹۷۰)

نانيكم خواردووه بهو روڼه، دهچم بهو رڼ و شويته وه. (۱۹۷۱)

ناني كه وتوته روڼه وه، ددروات بهو پڼ و شويته وه. (۱۹۷۲)

ناني ناوچه واني خوږى ده خوات. (۱۹۷۲)

نازانم ره حه تي گيانم. (۱۹۷۴)

نازانيت هه لپه ريت، ده لپت حه وشه كه ځي خواره. (۱۹۷۵)

ناز به نه ندازه. (۱۹۷۶)

نا عيلاجي سهر به مالي دوژمندا دهكات. (۱۹۷۷)

(۱۹۷۰) واته كوړ ژني هپتا و چوه مالي خوږى و كچ شوي كرد له مالي

باوكي شوي كرد له مالي باوكي چوه ددروه كاتيك گه رايه وه بو مال

باوك نهو په يوه نديي و متماننه كونه يان ناميتيت.

(۱۹۷۱) كه سينك ده لپت رپي كه وتيسته شويته سوو دمه ند بوويت، حه ز

دهكات جاري ديكهش سهر لهو شويته بداته وه و دهستي لي هه لنا گريت.

(۱۹۷۲) به كه سينك دهوتريت دهست لهو شويته هه لنه گريت كه بهر ژه ونديي

تيايدا بيت.

(۱۹۷۳) واته شانسه شتيكه و پروا پيكراره و له خواويه.

(۱۹۷۴) كه سينك ده لپت كه خوږى دوور بخاته وه له هه موو بهر پرسياريه ك و

زه رهمه ندييه ك.

(۱۹۷۵) به كه سينكي نه زان و نه شاره زان دهوتريت كه خوږى ناشكيتيت و خه تا

ده خاته سهر كه سينكي ديكه.

(۱۹۷۶) واته ناز بو گه وړه و بچوك له سنووري خويدا وه كو ده لپت مندالي

نازدار يان شيته يان هار.

(۱۹۷۷) به كه سينك دهوتريت زور داماو بيچاره بيت هانا بو ناحه ز و دوژمن بهر يت.

- ناعیلاجی حەرام حەلال دەکات. (١٩٧٨)
- ناکەم ئۆمە، هەر بۆ خۆمە. (١٩٧٩)
- نەمەکی مالی کردوو، ئیستاش پشتی تی کردوو. (١٩٨٠)
- ناویژیکەر دلی فراوانە. (١٩٨١)
- ناوی بە کۆلەکەیی ناشدا چیت. (١٩٨٢)
- ناوی هەیه و ناوکی نییه. (١٩٨٣)
- ناوی گەورە و دیی ویران. (١٩٨٤)
- ناویکی گران و مالیکی ویران. (١٩٨٥)
- نۆکیک بە نۆ نانهو دەخوات. (١٩٨٦)

- (١٩٧٨) ئەمە بۆ کەسیکە زۆر بێ دەسەلات بیت و لە تەنگانە بژی و زۆر دامار بیت.
- (١٩٧٩) بە کەسانیک دەوتریت کە باسی خێزان و خزم و کەسوکاریان بکەن بە خراپە خۆیانی پێ دەشکێن.
- (١٩٨٠) ئەمە بە کەسیکی سێلە و نەمە بە حەرام دەوتریت.
- (١٩٨١) لەبەر ئەوەی خۆی چمکی شەرە کە نییه و تاوانی شەرە کە ناخریتە سەر شانی بە دل لە گەڵ هیچیان نییه.
- (١٩٨٢) واتە ناوی نەبریت و کوێر بیتەمەو لە ئیستا بە داو.
- (١٩٨٣) بە کەسیک دەوتریت تەنها بە ناو مرووفن کرداریان نییه، لیها توو نین.
- (١٩٨٤) بە کەسیک دەوتریت تەنها بە ناو زله و گەورەیه، شوین شیواو و هیچ لەبارا نەبوو و لە دەست نەهاتوو.
- (١٩٨٥) بە کەسیک دەوتریت ناویشانیکی زۆر گەورە پێت وەکو شیخ و ئاغا و بەگ و حاجی و مەلا بەلام مال شیواو و ویرانە مال.
- (١٩٨٦) بە کەسیکی رەزیلی پیسکەیی چروک دەوتریت.

نقوومبوو په نا بو پوشيك دهبات. (۱۹۸۷)
 نوئ هات كوڼه خه لاتنه. (۱۹۸۸)
 نوئ بمریت له باوان، کلی نابری له چاوان. (۱۹۸۹)
 نویژ له سهر داویتی بکه. (۱۹۹۰)
 نویژکهر نورینه، فه رمانبه ر شیرینه. (۱۹۹۱)
 نیچیری خوت له دهست مده. (۱۹۹۲)
 نه ناگر نه دوو، هیچیان نابن به شوو. (۱۹۹۳)
 نه دار نه پهردوو، له عندهت له ههردوو. (۱۹۹۴)

(۱۹۸۷) مرؤف له کاتی تنگانه دا په نا بو هه موو شتیک دهبات.
 (۱۹۸۸) هه موو مرؤفیک شتیکی تازه ی بو ره خسا کوڼی به لاره گرنگ نییه
 یان دهیبه خشیت یان به لاره ی دهیت.
 (۱۹۸۹) بهو که سانه دهوتریت که کهسیان به خه یالدا نایهت و کهسیان
 به لاره گرنگ نه بیت و خه نه خوڼ هه له گدل فته تازی خو یان خه ریکن.
 (۱۹۹۰) واته متماندهت پی بیته و سهری پی بسپیره.
 (۱۹۹۱) واته نویژکهر دل خاوین و روو خاوین و بهرگ خاوین و
 فه رمانبه ریش کار راپه ریتن و دلی خه لکی رازی ده کهن و دلی له دلی
 خه لکید شیرین.
 (۱۹۹۲) واته نهو شانه سی بوته ره خساوه قه دري بزانه و بیپاریزه.
 (۱۹۹۳) ده گپړ نه وه کچیک جله کانی به باران ته ر دهیت، له بهر ده می
 برا کهیدا ناتوانیت جله کانی داکه نیت و وشکی بکاته وه نهو قسه یه ده کات
 و دواش برا که ناشت ده کاته وه و ده لیت: (خو شه ناگر خو شه دوو، برا خاسه،
 نه وه ک شو).
 (۱۹۹۴) نه مه به دوو که سی خراپ دهوتریت کهسیان له کهسیان چاکتر نه بیت.

نە ئەر ز قووتى دام، نە ئاسمان ھە ئىكشام. (۱۹۹۵)
نە ئوۋەندە وشك بە بشكىيت، نە ئوۋەندە تەر بە
بگوشرييت. (۱۹۹۶)

نە باي ديوە نە باران، ھە ئدە بە زيت وەك چاران. (۱۹۹۷)
نە بۇ كويژ ھە ئپەرە، نە بۇ كەر گورانيي بلى. (۱۹۹۸)
نە بوۋكى نزيك باۋان، نە كوندەي نزيك ئاۋان. (۱۹۹۹)
نە بوۋنى شورەيى نبيە بۇ كەس. (۲۰۰۰)
نە بەرگ بۇ كويژ، نە خواردن بۇ تيز. (۲۰۰۱)
نە بە زەردە خەنەي زالم باۋەر بگە، نە بە خوشى زستان. (۲۰۰۲)

(۱۹۹۵) كەسنيك دەلييت زۆر تەريق بوويىتەۋە يان خەجالەت بووييت.
(۱۹۹۶) واتە مامناۋەندىي لە ھەموو شنيكدا باشە و خەسلەتى موسلمانە.
(۱۹۹۷) بە كەسنيك دەوتريت كارنيك بكات خۆي لى گيتل بكات و گوئي
خۆي لى كەر بكات و خۆي نەكات بە خاۋەنى كارەكەي.
(۱۹۹۸) واتە ئەۋەي ناتىينيت و لىت تى ناگات خۆتى بۇ ھىلاك مەكە.
(۱۹۹۹) واتە فرياي مال و حال و مندالى خۆي ناكەويت لەبەر ھاتوچۆي
مالى باۋكى و كوندەي نزيك ئاۋانيش زوۋ زوۋ ئاۋى دەگۆرن.
(۲۰۰۰) واتە مەرۆف بە شەرم شكۆۋە جوانە، بەلام لە پروۋى ھەموو جۆرە
كارنيكەۋە بۇ ژيان عار نىيە بۇ مەرۆف يىكات بۇ بژيۋى خۆي.
(۲۰۰۱) واتە كويژ ناينا ھەست بە جوانىي پۇشاكى ناكات، تيزيش لەزەت
لە خواردن ناينيت تا ھەلپەي بۇ بكات بە ھەزەۋە.
(۲۰۰۲) واتە ھەردوۋكيان كاتىيە زۆر نامىتيتەۋە ۋەكو ھەلخەلەتاندن وايە.

نه به بهرخی تیر شیر بووم، نه به کاوری تیر گیا. (۲۰۰۳)
 نه بخویت نه بکهیت، ته ماشای سای گهردنی بکهیت. (۲۰۰۴)
 نه پیلاوی تهنگ، نه خانه‌ی به جهنگ. (۲۰۰۵)
 نه بیت هه لکه‌ویت له میخ، نه بچو بو لای شیخ. (۲۰۰۶)
 نه پیای کەس به، نه کەس پیاوێتی، مه‌هێله کەشیش به
 مالت فیڕ بی. (۲۰۰۷)
 نه تره ده‌نگی بیت و نه‌تسه بو‌نی بیت. (۲۰۰۸)
 نه خانووی سهرشیو، نه ناغازنی کچه‌تیو. (۲۰۰۹)
 نه خیر، به‌ویر، نه ته‌کلێف له کویر. (۲۰۱۰)

(۲۰۰۳) کەسێک ده‌لیت نه به مندالی خێروخۆشی له دایک و باوکی دیوه
 و نه به گه‌وره‌یی له مال و منداڵ.

(۲۰۰۴) به کەسێکی زۆر جوان و شیک ده‌وتریت که جینگای سهرسورمان
 بیت.

(۲۰۰۵) واته نهو دوو شته مرۆف زۆر بێزار ده‌کات و هیوای پێ نامیتیت.

(۲۰۰۶) واته نه هه‌له بکه و نه روو بکه‌ره چاره‌سه‌ری.

(۲۰۰۷) واته کەسی‌تی خۆت بپاریزه و خۆت به کهم مه‌زانه له ناستی هیچ
 کەسێک هیچ کەسی‌کیش به که‌متر سه‌یر مه‌که و ئاگات له مال و مندالت
 بیت.

(۲۰۰۸) به کەسێک ده‌وتریت له هیچ روویه‌که‌وه که‌لک و سوودی نه‌بیت.

(۲۰۰۹) واته خانووی سهرشیو پشته پێ نابه‌سترت و ناغازنی کچه‌تیویش
 هه‌روه‌ها.

(۲۰۱۰) خێرکردن به‌ویر خیری پێ نالین و ته‌کلێفیش له کویر ناکریت.

نه خوش میوانی خوايه. (۲۰۱۱)
 نه دیاری عه‌ره‌ب نه شیري حوشت. (۲۰۱۲)
 نه‌دیوبلدی هیچی نه‌دی. (۲۰۱۳)
 نه دهرزیه بشکیت، نه دهرزوه بیچریت. (۲۰۱۴)
 نه ره‌نج بو ناکه‌س، نه شین بو مردوو. (۲۰۱۵)
 نه‌زان به یه‌ک پی، زانا به دوو پی تی ده‌که‌ویت. (۲۰۱۶)
 نه سیبهری به‌ردان، نه به‌قای میردان. (۲۰۱۷)
 نه‌سره‌وتن تا سه‌رکه‌وتن. (۲۰۱۸)
 نه سه‌ربانی لیژ نه بانگوشی گیر. (۲۰۱۹)

(۲۰۱۱) واته زۆر له نه‌خوش نه‌کریت بو خواردن.
 (۲۰۱۲) نه میوانداریتی عه‌ره‌ب نه دیارییه‌که‌ی.
 (۲۰۱۳) به که‌سیک ده‌وتریت که ده‌بیته خاوه‌نی شتیک زۆر له خۆی ده‌گۆریت.
 (۲۰۱۴) واته نه‌وه‌نده لاوازه که‌لکی ژيانی نه‌ماوه.
 (۲۰۱۵) واته خۆت بو نائەسل هیلاک مه‌که، وه‌ک نه‌وه وایه شین بو مردوویه‌ک بکه‌یت و نه‌یه‌ته‌وه و زیندوو نه‌بیته‌وه.
 (۲۰۱۶) واته نه‌گهر نه‌زان له نه‌زانی خۆی به‌یه‌ک پی تی بکه‌ویت. زانا زۆر له عه‌قلى خۆی رازیه به دوو پی تی ده‌که‌ویت.
 (۲۰۱۷) واته زۆر بروات نه‌بیته به مانه‌وه‌ی می‌رد چونکه به‌راورد کراوه به مانه‌وه‌ی سیبهری به‌ردیک که که‌م ده‌میته‌وه.
 (۲۰۱۸) واته جموجول و تیکۆشان له ژياندا سه‌رکه‌وتن به ده‌ست دیتیت.
 (۲۰۱۹) واته هاو‌پیه‌تی که‌سیک مه‌که جی متمانه و دل‌نیا‌ی نه‌بیته و هاو‌پیه‌تی که‌سانی گیر و که‌مژهل مه‌که.

- نە سەلکی سیریت، نە قچکی پیاز. (۲۰۲۰)
 نە سى ماين له دۆليک، نە سى ژن له سەر مۆليک. (۲۰۲۱)
 نە شيش بسووتيت نە کەباب. (۲۰۲۲)
 نە شين بۆ بيکەس، نە رەنج بۆ ناکەس. (۲۰۲۳)
 نە کالەک خۆريت نە بيستان رن. (۲۰۲۴)
 نەمام بە خوارى گەورە بيت، بە پيرى راست نابيتەو. (۲۰۲۵)
 نە وەک مووى سەر، نە وەک کلکی کەر. (۲۰۲۶)

(۲۰۲۰) بە کەسيک دەوتریت خۆی هەلقورتيتیتە کارينک و کەشيش بەهای بۆ دانەنيت.

(۲۰۲۱) واتە سى ماين تير ناخۆن لەسەر يەك ئاخوړ و سى ژنیش رينک ناکەون يەك سەرداريان هەبيت.

(۲۰۲۲) بە دوولا دەوتریت کارينکی خيريان بە دەستەوہ بيت کە هيچ لایەکیان پەلپ و گوشاريان نەبيت بۆ سەر ئەوى دیکە کەسيان زەرەرمەند نەبن.

(۲۰۲۳) واتە شين بۆ بيکەس بە هيلاک چوونە وەک وەک ئەو رەنجە وایە بۆ ناکەسبەچەى بکەيت بە خەسار بچيت.

(۲۰۲۴) بە کەسيک دەوتریت خۆی هەلقورتيتيت له شتيك و هيچ پەيوەندى نەبيت و سوودمەنديش نەبيت

(۲۰۲۵) واتە پەرورەدەى منداڵ لە سەرەتاوہ چاکە بیری لى بکريتەوہ.

(۲۰۲۶) واتە مرۆڤ پتويستە لە هەموو کار و کردەوہیە کدا مامناوەند بيت.

پیتی (و)

وا وهیلای پینکه وتوووه. (۲۰۲۷)

واز له سهرخوش بیتیت خوئی دهکه ویت. (۲۰۲۸)

واز له مارهیکه دیکی بیتیت، واز له مافی خوئی ناهیتیت. (۲۰۲۹)

وتیان بو دهتریت..؟ وتی پاژندهم قلیشاهه. (۲۰۳۰)

وتیان نیړه..! وتی بیدوښه. (۲۰۳۱)

وتیان ریوی خوا غه زهبت لی بگریت. وتی بهکات به

ناسک..؟ (۲۰۳۲)

وتیان له کوئی زه می خوت بیست؟ وتی له ماله دراوسی! (۲۰۳۳)

(۲۰۲۷) به که سینک دهوتریت دوی تووشبونوی به گیرگرفتیک چاره سهری بو نه کریت و هاروی لی هه لسابیت.

(۲۰۲۸) واته که سی بی هوش و بی ناگا خودی خوئی روو له کهوتنه،

پیویست ناکات کهس خوئی پیوه خدریک بکات.

(۲۰۲۹) به که سینک دهوتریت زور سهرسهختی بکات له سهر مافی خوئی.

(۲۰۳۰) واته خدتا تاله کهس نایخاته سهرخوی.

(۲۰۳۱) واته که سینک که لله رهق و تیتنه گه یشتوو بیت به کهس رازی ناکریت.

(۲۰۳۲) واته مرؤثی فیلباز و فرتوفیلادی به ساخته و که له که کانی

ماوه توه و نایه ویت قهت به پاکیی پروات نه وه کو زهره رهنه ند بیت.

(۲۰۳۳) که وایت چاوی کامیترای دراوسی هه موو شته کان وه کو خوئی

ده بیتیت.

وتیان ریوی خورما ده خویت یان میوژ؟ وتی خورمیش. (۲۰۳۴)
 وتیان خوشتر بو ملت دریژه؟ وتی دوور بینی پی دهکهم. (۲۰۳۵)
 وتیان شیتنه بو شیتی؟ وتی بوم دهلویت بویه شیتم. (۲۰۳۶)
 وتیان نیستر باوکت کییه؟ وتی خالم نه سپه. (۲۰۳۷)
 وتی روستهم نیربوو؟ یان می؟ (۲۰۳۸)
 وتی بیتنه مهلا، وتی نهسته غفرهلا، وتی هانی مهلا. وتی
 بارهکهلا. (۲۰۳۹)
 ورگ دراوه، وشک و شیواوه. (۲۰۴۰)
 وییری من و پاره ی تو. (۲۰۴۱)

(۲۰۳۴) به کهسیکی فیلباز و دز دهوتریت که دهیهویت له هه مووی بخوات.
 (۲۰۳۵) واته مرؤف پیترسته هه موو دهم دورینیسی دواروژی بکات.
 (۲۰۳۶) به کهسیک دهوتریت هدر دارا بکات بزی بلویت و بکریت.
 (۲۰۳۷) واته مرؤف به کهسیکهوه شانازی دهکات کهسیتی جوان بیت.
 (۲۰۳۸) ده گیتزنهوه چیرۆکی روسته می زالیان گیتراوتهوه بۆزه لامینک. له بهر
 نهوهی زهلامه که به دلی نه بوو و بیتدنگی بکات ده پرسیت روستهم نیتر بو
 یا می؟

(۲۰۳۹) بهراورد به نیستا مهلا موچهی نه بووه له کۆندا له مزگهوته کاندای
 پیتشویژی و ریتنمایی خه لکیان کردوه. پیاوه دهوله مهنده کانی گهره ک
 یارمه تیان داوون.
 (۲۰۴۰) به کهسیک دهوتریت ههرچی پهیدای دهکات دهیکاته ورگییهوه گوینی
 نه داوته پوشته و پهرداخ خۆی له ناو خه لکدا.
 (۲۰۴۱) به کهسیک دهوتریت پیاوچاکیی بکات به مهرجیک خۆی هیچی له
 کیس نه چیت.

ویژدان سهرچاوهی ئیماننه. (٢٠٤٢)

وهك ئاگری بن كا وایه. (٢٠٤٣)

وهك ئهسپیی کراس کۆن وایه. (٢٠٤٤)

وهك بهرزهکی باران بۆی ده‌رچوو. (٢٠٤٥)

وهك پیازی عه‌والان خواردنی هه‌یه و بردنی نییه. (٢٠٤٦)

وهك په‌شته‌مالی حه‌مام، هه‌ر رۆژهی به به‌ریه‌کیکه‌وه‌یه. (٢٠٤٧)

وهك پشیله وایه پشتی ناکه‌وێت له زه‌وی. (٢٠٤٨)

وهك تانجی راو، له کاتی راودا گه‌وه‌ی دیت. (٢٠٤٩)

(٢٠٤٢) به که‌سێک ده‌وتریت ته‌گه‌ر ویژدانی بیت له هه‌رچی دینیك بیت ئیمانداره.

(٢٠٤٣) به که‌سێک ده‌وتریت ژێر به ژێر ئاژوه بنیته‌وه و ئاگر خوشکات.

(٢٠٤٤) واته زۆر به گران مرۆف رزگاری ده‌بیت لێی.

(٢٠٤٥) به که‌سێک ده‌وتریت به‌زمینک بنیته‌وه و بۆی ده‌رچیت به‌شداریی له‌و شه‌ر و ئاژاوه‌یه نه‌کات که ناویته‌وه.

(٢٠٤٦) هه‌ندیک که‌س ته‌و په‌نده‌ی کردوه به دروشمی ماله‌که‌ی، هه‌ز ده‌کات له مالیان خواردن بخوریت به‌لام هه‌چ نه به‌خشیت.

(٢٠٤٧) به که‌سێکی بێ کاره و سووک ده‌وتریت که بیه‌وێت نانی به‌لاش و خزمه‌تکاریی بخوات ..

(٢٠٤٨) به که‌سێکی ته‌ماعکار ده‌وتریت هه‌ر خه‌ریکی قاچ و قوچ هه‌ره‌مخۆرییه و نایه‌لیت زه‌ره‌مه‌ندیش بیت و به‌که‌وێت.

(٢٠٤٩) به که‌سێک ده‌وتریت شتی ناوه‌ختی بۆ دیته پیته‌وه هه‌وا و نیته‌جیه‌که‌ی له ده‌ست بدات و نه‌په‌رژیته سه‌ری.

وهك ته لهی ته قیوی لیها تووه. (۲۰۵۰)

وهك تری بن گوم روی. (۲۰۵۱)

وهجاخ کوله خوی نییه له گهلت بگهریت. (۲۰۵۲)

وهجاخ زاده هانینی گرانه، راگرتنی ناسانه. (۲۰۵۳)

وهك چرا رووناکیی بۆ دهوری و تاریکیی بۆ ژیری. (۲۰۵۴)

وهك چرا وایه شهوقی بۆ ژیر خوی نییه. (۲۰۵۵)

وهك خه نجهری ده بان له كه لانا ناوه ستیت. (۲۰۵۶)

وهك زاواكه مان کویره، بووگه كه شمان بی خیره. (۲۰۵۷)

(۲۰۵۰) واته توانای قسه و بهرگری نه ماره له خۆی بکات.

(۲۰۵۱) به كه سینك دهوتریت زۆر به ناحق پۆیششو گۆری گومبوو.

(۲۰۵۲) واته وهجاخ کار و کردهوه و پهوشتی بهرز ناخی مرۆشی گرتوه.

(۲۰۵۳) وهجاخزاده خۆی به هاوشان و هاوده می هه موو کهس نازانیت به

هه موو کهس رازی نابیت. که شووی کرد که موکوریش ئاشکرا ناکات

له بهر که سیتی خۆی.

(۲۰۵۴) به كه سینك دهوتریت خیر بداتهوه بۆ دهووبه و بهرده می بهلام خۆی

له هیلاکیی و تاریکیی و تهنگانه دا بیت.

(۲۰۵۵) به كه سینك دهوتریت خیر و بهر که تی بۆ هه موو کهس بیت بهلام بیر

له خۆی نه کاتهوه.

(۲۰۵۶) به كه سینکی ئازا و بهجه و هه ر دهوتریت بیهویت له کۆمه لدا سه ر

ده رهیتیت.

(۲۰۵۷) واته خیرانیکن له هه موو لایه که وه زه ره مه ندن.

- (۲۰۵۸) وهستای قسانه و کۆلهواری دهستانه.
 (۲۰۵۹) وهك سويتهی چهور ناو ناگریته خوی.
 (۲۰۶۰) وهك سهگ به مانگه شهو بوهریت وایه.
 (۲۰۶۱) وهك سهگی پی سووتاو وایه.
 (۲۰۶۲) وهك شیري کولاو هه لده چیت.
 (۲۰۶۳) وهك که له شیري ناو دخت وایه.
 (۲۰۶۴) وهك کهو چووه.
 (۲۰۶۵) وهك کهری دیز توپینی خوی و زهره ری خاوهنی دهویت.
 (۲۰۶۶) وهك کهری ناو جوگه، له ههردوولا دهخوات.

-
- (۲۰۵۸) به که سینک دهوتریت به قسه ی زل هیچی نه هیشتوته به لام هیچ کاریکی له دهست نایهت و لیتته هاتوه.
 (۲۰۵۹) واته که سینکی بیعار و چاو قایمه.
 (۲۰۶۰) به که سینک دهوتریت قسه ی خراپ و جنیو بدات به لام هیچ کار ناکاته سهر به رامبهره که ی، یان جنیو به پیایکی گوره بدات.
 (۲۰۶۱) به که سینک دهوتریت پیشه ی گهرۆکی بیت به هه موو کونی که وه بیت.
 (۲۰۶۲) به یه کینک دهوتریت زۆر توپه و ترۆ بیت و هیچ تی نه گات و درایش که دامرده وه په شیمان بیتته وه.
 (۲۰۶۳) به که سینک دهوتریت کار و کردهوی له کاتی خۆیدا نه بیت و بیزار کهر بیت.
 (۲۰۶۴) به که سینک دهوتریت هیچ پی نه ماییت و بۆی نه کریت و حه په ساو بیت.
 (۲۰۶۵) به که سینک دهوتریت قیژه وهند بوو بیت حهز به له ناوچوونی خوی ده کات نه گهرچی خاوه نه کهشی زهره مه ند بیت.
 (۲۰۶۶) به که سینک دهوتریت بۆ سوو دمه ندی خوی دلی ههردوولای راگرتوه.

- وهك گای عه لی خو ی ده لی سیته وه. (۲۰۶۷)
- وهك گهنمی قهنده هاری وایه. (۲۰۶۸)
- وهك گوو وایه تاجیلکه ی تیوه دهیت بونی دیت. (۲۰۶۹)
- وهك گوریسی ناو هه مانه وایه. (۲۰۷۰)
- وهلی له پهریان ده بیت و پهری له وه لیان ده بیت. (۲۰۷۱)
- وهلی وهلی ده ناسیت. (۲۰۷۲)
- وهلامی دوور درویه. (۲۰۷۳)
- وهلام ههر شهق نییه. (۲۰۷۴)
- وهك مشتھی ناو هه مانه که وایه. (۲۰۷۵)
- وهك مار مه کانی نییه. (۲۰۷۶)
- وهك ماری بی نیجازه وایه. (۲۰۷۷)

- (۲۰۶۷) به که سیکی بی ئیش و بیکار دهوتریت ههر بخوات و بنویت.
- (۲۰۶۸) واته که سیکی جوان و راست و به به هایه.
- (۲۰۶۹) وهك که سیك وایه تابیدو پیتیت هه له ده کات و بیزارت ده کات.
- (۲۰۷۰) واته که سیکه دهروون ئالۆزه و هه ئنایهت به کهس.
- (۲۰۷۱) واته ئه وهی چاک ئافره تی چاک دهیخاته وه و کچی چاکیش نه وهی پیاری چاکه.
- (۲۰۷۲) خواناس و پیاو چاک یه کتر ده ناسن و شاره زای یه کن.
- (۲۰۷۳) له بهر ئه وهی ده ماو ده م ده که ویت و قسه کان گۆرینیان تی ده که ویت.
- (۲۰۷۴) واته بو عاقل ئیشاره تیک به سه.
- (۲۰۷۵) واته له روو هیچ نالیت به نهیتهی به توانج و پلاره.
- (۲۰۷۶) بهوانه دهوتریت بی دهنگ و بی خشیه به هه موو شویتیکه وهن.
- (۲۰۷۷) بهو که سانه دهوتریت له نا کاو خه لک زهره رمه ند ده کن.

- وەك مامە خەمە وایە. (٢٠٧٨)
 وەك میزی حوشتز وایە. (٢٠٧٩)
 وەك ماستی مەییوو وایە. (٢٠٨٠)
 وەك نیسکیته هەلەدەچیت. (٢٠٨١)
 وەك نیسك بەر و پشتی بۆ نییە. (٢٠٨٢)
 وەك هەویر هەموو شتیکی لی دروست دەکریت. (٢٠٨٣)

-
- (٢٠٧٨) بە کەسیك دەوتریت هەموو کات خەم و بێدەنگیی دایگرتووە.
 (٢٠٧٩) واتە مرۆڤیکە توانای پیشکەوتنی نییە هەر بەرەو دواوە دەپوات.
 (٢٠٨٠) بە کەسیك دەوتریت جوولە ی لە خۆی بێت و نە کات.
 (٢٠٨١) نە کەسیك دەوتریت بە پەلەپیتکە یەك توورە بیت.
 (٢٠٨٢) بە کەسیك دەوتریت لە هەموو بابەتیک بلیت و دوو روو بیت و
 مرۆڤ کەم هەست بە دوورووییە کە ی بکات.
 (٢٠٨٣) واتە زۆر سادە و ساکارە و هەژار عەقلە.

پیتی (۵)

هانام کرده دومت. (۲۰۸۴)

ها نه کهم، را نه کهم، نهی قوری کوئ به سدرما بکهم. (۲۰۸۵)

هالاویک خوشتره له پلاویک. (۲۰۸۶)

هاوسی له هاوسی، دهگريت سدراسی. (۲۰۸۷)

هاورئ و دوستی تهنگانه، دهگمهنه. (۲۰۸۸)

هاورپییهکی باش له هزار برای خراب باشتره. (۲۰۸۹)

ههتا تالیی نهبینینت، تامی خوشی ناچیریت. (۲۰۹۰)

ههتا جوانی مهستی، که پیر بوویت سستی، کهی خوا

دهپهرستی. (۲۰۹۱)

(۲۰۸۴) به کهسیک دهوتریت که مژدهیهکی خوش بدات به بهرامبهره کهی .

(۲۰۸۵) که سینک دهیلئت خرابیتته ژیر گوشاریکی گهورهوه.

(۲۰۸۶) کاتیک مرؤف زوری سدرما بیت بیر له خو گدرمکردنوه دهکات،

نهک پلاو خواردن.

(۲۰۸۷) واته دراوسی خوی دراوسی دهگريت.

(۲۰۸۸) واته کهم کهس هاورپی تهنگانهیه.

(۲۰۸۹) واته نهگهر برا بیت و خراب بیت با هدر نهبیت.

(۲۰۹۰) مرؤف تا رهنج نه دات و هیلاک نهبیت، تامی خوشی ژیان ناچیریتز

(۲۰۹۱) به کهسیک دهوتریت تا گهنجه سدرقالی هندیک کاری دنیاییه

تا لهمانه دهبیتته دهکهویتته تهمنهوه و دواپی بیر له مردن و قیامت

دهکاتهوه.

ههتا جوزردان، سه د پاشا گهردان. (٢٠٩٢)
 ههتا خاوهن مال دزی گرت، دز خاوهن مالی گرت. (٢٠٩٣)
 ههتا خوم بووم به بانانهوه، بهرتیلیان دهدا و دهپارانهوه. (٢٠٩٤)
 ههته دریخی مهکه، نیته قهرز مهکه. (٢٠٩٥)
 ههتا قهله رهش ریتیشاندورت بیت، ده بیت گه وره مان هه
 دهر به ده ریت. (٢٠٩٦)
 ههتا کو جوانیت کارت په سنده، به پیریش نالین کهرت به
 چه نده. (٢٠٩٧)
 ههتا گندوره بوو قهوم و قیلهمان زور بوو. (٢٠٩٨)

(٢٠٩٢) واته تا دنیا بمیتیت زه مان له گوزیندایه و هزاران به سهرهاتی
 دیکه پروو ده دات.
 (٢٠٩٣) به که سیک دهوتریت گله یی به سهرهوه بیت به لام پیش ده مکړنده وی
 نه م نه وی دیکه گله یی خوی ته و او کرد.
 (٢٠٩٤) واته ههتا مرژ گنج و جوان و به هیت و لیها توره هه موو کهس به
 دهوریا دیت و دهچیت و هیوای پیته تی به لام که نهو ته مه نه ی به جیهیشت
 کهس ناوړی لی ناداته وه.
 (٢٠٩٥) واته که بووت خیر و چاکه و پیاهو تی بکه. کاتیک نهشت بوو خوت
 مه خه ره ژیر باری قهرزه وه.
 (٢٠٩٦) واته ههتا که سیک خراب و ناله بار و دوژمن به میللهت بمانبات
 بهرپوره، ده بیت پیاو چاکمان دهر به ده ریت خاکبه سهر بیت.
 (٢٠٩٧) واته تا گنج و جوانیت کارت په سنده و دهروات به لام له پیریا
 کهس لیت ناپرسپته وه و گویت لی ناگریت.
 (٢٠٩٨) واته تا دوله مند بیت و خواردن و کردن هه بیت که سوکار له گه لت ده خون.

پیتی (۵)

هانام کرده دومت. (۲۰۸۴)

ها نه کهم، را نه کهم، نهی قوری کوئ به سهرما بکهه. (۲۰۸۵)

هالاویک خوشتره له پلاویک. (۲۰۸۶)

هاوسی له هاوسی، دهگریت سهراسی. (۲۰۸۷)

هاورئ و دوستی تهنگانه، دهگه نه. (۲۰۸۸)

هاورپییه کی باش له ههزار برای خراپ باشتره. (۲۰۸۹)

ههتا تایی نه بینینت، تامی خوشی ناچیزیت. (۲۰۹۰)

ههتا جوانی مهستی، که پیر بوویت سستی، کهی خوا

ده پهرستی. (۲۰۹۱)

(۲۰۸۴) به کهسیک دهوتریت که مژده یه کی خوش بدات به بهرامبهره کهی .

(۲۰۸۵) که سیک دهیلیت خرابیتته ژیر گوشاریکی گه وره وه.

(۲۰۸۶) کاتیک مرۆف زۆری سهرما بیت پیر له خو گهرمکردنه وه دهکات،

نهک پلاو خواردن.

(۲۰۸۷) واته دراوسی خوی دراوسی دهگریت.

(۲۰۸۸) واته کهم کهس هاورپی تهنگانه یه.

(۲۰۸۹) واته نه گهر برا بیت و خراپ بیت با ههر نه بیت.

(۲۰۹۰) مرۆف تا رهنج نه دات و هیلاک نه بیت، تامی خوشی ژیان ناچیزیتز

(۲۰۹۱) به کهسیک دهوتریت تا گه نهجه سدرقالی هه ندیک کاری دنیا یه

تا له مانه ده بیته وه ده که ویتته ته مه نه وه و دواپی پیر له مردن و قیامت

ده کاته ره.

ههتا جوززدان، سه د پاشا گهردان. (٢٠٩٢)
 ههتا خاوهن مال دزی گرت، دز خاوهن مالی گرت. (٢٠٩٣)
 ههتا خوم بووم به بانانهوه، بهرتیلیان دهدا و دهپارانهوه. (٢٠٩٤)
 ههته دریخی مهکه، نیته قهرز مهکه. (٢٠٩٥)
 ههتا قهله رهش ریتیشاندهرت بیت، ده بیت گهوره مان ههر
 دهر به ده ربیت. (٢٠٩٦)
 ههتا کو جوانیت کارت په سنده، به پیریش نالین کهرت به
 چه نده. (٢٠٩٧)
 ههتا گندوره بوو قهوم و قیلهمان زور بوو. (٢٠٩٨)

(٢٠٩٢) واته تا دنیا بمیتیت زه مان له گوزیندایه و هزاران به سهرهاتی
 دیکه پرو ددهات.
 (٢٠٩٣) به که سیک دهوتریت گلویی به سهرهوه بیت به لام پیش ده مکردنوهی
 نه م نهوی دیکه گلویی خوی ته و او کرد.
 (٢٠٩٤) واته ههتا مروژ گنج و جوان و به هیز و لیهاتوه هه موو کهس به
 دوریا دیت و ده چیت و هیوای پیته تی به لام که نهو ته مه نهی به جیهیتشت
 کهس ناوړی لی ناداته وه.
 (٢٠٩٥) واته که بووت خیز و چاکه و پیاهو تی بکه. کاتیک نهشت بوو خوټ
 مه خه ره ژیز باری قدرزه وه.
 (٢٠٩٦) واته ههتا که سیک خراب و ناله بار و دوژمن به میللهت بمانبات
 به پړوه، ده بیت پیاهو چاکمان دهر به ده ربیت خاکه سهر بیت.
 (٢٠٩٧) واته تا گنج و جوانیت کارت په سنده و دهر وات به لام له پیریا
 کهس لیت نا پر سپته وه و گویت لی نا گریت.
 (٢٠٩٨) واته تا دوله مند بیت و خور دن و کردن هه بیت که سوکار له گه لت ده خون.

که گندوره به سه رچوو قهوم و قيلهش بوی دهرچوو. (۲۰۹۹)
ههتا مابووم پیلایویک نه بوو له پام، که مردیشم ههزار جووت
جیما له دوام. (۲۱۰۰)

ههتا مال وهستابیت، به مزگهوت ههرامه. (۲۱۰۱)
ههتا مرد کراسیک نه بوو له بهریا، که مرد نالایان دهکرد به
سهریا. (۲۱۰۲)

ههتا من وتم بیسمیلا، نهو وتی نه لهجه مدو لیللا. (۲۱۰۳)
ههتا ههته، عالم کهسته. (۲۱۰۴)

ههتیو مهیلی ههتاو دهکات. (۲۱۰۵)
ههتیوچه به دهنکه جوپهک زهرینی دیت. (۲۱۰۶)

(۲۰۹۹) واته کهوتیه نه بوونی ههژاری کس ناوړت لی ناداتهوه.
(۲۱۰۰) مرۆف له ژیانیدا تا گهجه فریای خوی ناکهویت یا بهری ناکهویت
له بهر مال و مندا، کاتیک لی دهکهویت خاوهنی زور شته و دلی پیی
خوش نییه و به کاری ناهیتیت.
(۲۱۰۱) تا ماله کهی خۆت پیویستی بیت مهیده به کس.
(۲۱۰۲) واته زور کس له مالی خۆیدا به ههژاری دهژی و دهمریت به لام له
ماتدم و تهرم بهریکردنیا رپورهم و سیمیناری بۆ ساز دهکن..
(۲۱۰۳) به کهسیک دهوتریت زور به په له نان بخوات و هیچ نه ته کیتیکی
خواردن فیژ نه کرابیت.

(۲۱۰۴) واته تا مرۆف هه بوو بیت جیگای شانازی و نزیکبونهوهی
که سوکاریتی و هه موو کس به گرنگ تی دهروانیت.
(۲۱۰۵) واته پروتوره جال و ههژار په نا دهبن بۆ په نا گهرمه سروشتیه کان.
(۲۱۰۶) له بهر نهوهی پیشتر زور به کهم خوی دیوه.

ههسان ده‌دات له بنی پیتی. (٢١٠٧)
 ههشت بڼ و له مښت بیت، نهك نو بڼ و نه‌بیت. (٢١٠٨)
 هونه‌رمه‌ند له هیج لایهك په‌کی ناکه‌ویت. (٢١٠٩)
 هه‌نگوین به ده‌می تاله. (٢١١٠)
 هی خوږم بو خوږم، هی توښ ده‌خوږم. (٢١١١)
 هه‌ر با سیر بخوات و زورنا لیدات. (٢١١٢)
 هه‌ر پیاوړیکه هه‌زار پیاو ده‌هیتیت. (٢١١٣)
 هه‌ر په‌نجه‌یهك خوینتی خوږی لی دیت. (٢١١٤)

(٢١٠٧) به که‌سیك ده‌وتریت که یه‌کیك هانی بدات بو کارینکی خراب و
 هه‌لیخزیتیت به‌ره و مه‌رامینک.
 (٢١٠٨) به شتیک ده‌وتریت که ریژه‌که‌ی که‌میش بیت له ده‌ست خویدا بیت،
 نهك زور بیت به ده‌ست تهم و نه‌و بیت.
 (٢١٠٩) واته هونه‌رمه‌ند دلی زور پاکه و خوښی هه‌موو لایه‌کی ده‌ویت.
 (٢١١٠) به که‌سیك ده‌وتریت ژیانې زور ناخوښ بیت و له له‌زه‌تی دنیا به
 دووریت.
 (٢١١١) به که‌سیکی زوردار و چاوبرسی ده‌وتریت که چاوی بریو‌ته شتی خه‌لك.
 (٢١١٢) به که‌سیك ده‌وتریت که هه‌ر ده‌لیت و خوږی هیلاك ده‌کات، که‌س
 رازی نابیت به‌وه‌ی نه‌و ده‌یه‌ویت و ده‌یلیت.
 (٢١١٣) واته یه‌ك پیاوړی پیاوړه و عاقل و نازا گرفتی هه‌زار پیاوړی بڼ
 عه‌قل چاره‌سه‌ر ده‌کات.
 (٢١١٤) واته هه‌ر مندالینك خوښه‌ویستی و یادگاری خوږی هه‌یه لای دایك و
 باوکی. له به‌سه‌ره‌اتیانه هه‌ریه‌ك ژانی خوږی هه‌یه بو‌یان.

هەر جاريك به زستان ده لټن سارده. (٢١١٥)

هەر چەند بارم لاره، راويزم سواره. (٢١١٦)

هەر چيايهك دؤلى خوځى ههيه. (٢١١٧)

هەر چەندە پيره، كوڼه بگيره. (٢١١٨)

هەرچى غەم بيت، ميوانى نيبه. (٢١١٩)

هەرچى له ديزايه، به ئهسكوځى ددهرى. (٢١٢٠)

هەرچى بترسيټ ناخه له سيټ. (٢١٢١)

هەرچى بجيټه شارى كويزان، دهبيت دەست به چاوهوه بگريټ. (٢١٢٢)

(٢١١٥) واته وشهى زستان به مانای سارد، پټويست ناکات دووباره بکريتهوه

واته مرؤڤنيك خراپ بوو يه کجار بهسه، بو تريټ خراپه.

(٢١١٦) کهسيك دهليټ ههژار و ليقهوما و بارکهوتوو بيت به لام قسهزان و

ژير و خاون پيره و خه لکيى ليى تى دهگات.

(٢١١٧) واته هه موو بهرزبونوهيهك نشيوى و هاتنه خوارهوى به دوايا ديټ.

(٢١١٨) مرؤڤ چەند پير بيت و به رهو ته مەن پروات، ته زمونى زياتر و

قسەى رهواتر دهبيت.

(٢١١٩) به کهسيك دهوتريټ يا عه قلى به ژيان نهشکيت يان گوځ نه داته

هيچ يان شيت بيت.

(٢١٢٠) ته مه به دوو کهس دهوتريټ شاره زاي نهنگى يه کتر بن ههريه که

هه ره شهى ناشکرا بوونى نهنگى تهوى ديكه بکات.

(٢١٢١) ترس بؤ مرؤڤ کارنيكى باش نيبه. دهبيت هه رليشيواندن و

تووشبون، نازايه تى و يهک بريار ناهيتيت.

(٢١٢٢) هەر کهسيك روو بکاته نار هەر هوژ و ميلله تيکوهه دهبيت وه کو

تهوان هه لسوکهوت بکات.

هەرچی بیتە پێشم، پیا دەکیشم. (٢١٢٣)
 هەرچی ریشی بوو سوفی نییه. (٢١٢٤)
 هەرچی ریشی سوور بوو هەمزاغایه. (٢١٢٥)
 هەرچی له مشک بیت جهوال دهریت. (٢١٢٦)
 هەرچی بهرز بفریت پیا دهریت. (٢١٢٧)
 هەرچی دهیخه‌یته سهرسینی، بیخهره سهرپشتی سینی. (٢١٢٨)
 هەر خویان یه‌که. (٢١٢٩)
 هەر خوا خوایه، دنیا کا و بایه. (٢١٣٠)

(٢١٢٣) به که‌سیک دهریت به‌زۆرداری قله‌وپایه به ده‌ست بیتیت و داگیری بکات.
 (٢١٢٤) واته وانیه و ناییت و ابیت.
 (٢١٢٥) نه‌خێر، ئەمه بریاریکی ناپه‌سەنده، خەتا و شیوه‌ی که‌س، نه‌ که‌س په‌سەند ده‌کات، نه‌ تاوانبار، نه‌ که‌س گه‌وره‌ ده‌کات.
 (٢١٢٦) به‌ پیاویکی خراپ دهریت و هه‌چه‌که‌شی وەك خۆی خراپ بیت.
 (٢١٢٧) به‌ که‌سیک دهریت خۆی له‌ ئاستی خه‌لکیدا لووت به‌رز بگریت و خۆی به‌ زیاتر بزانیته‌ دوا‌یش ترو‌کردن و شکاندن ئەنجامی بیت.
 (٢١٢٨) به‌ که‌سیک دهریت به‌ کاره‌ ئاسایه‌کانی خه‌لکیی خستبیته‌ ژێر منه‌تی خۆیه‌وه‌ و هه‌ره‌شه‌ بکات له‌وه‌ دوا‌ بۆیان نه‌کات، ئەوانیش بۆیه‌ ده‌لێن: (بیخهره‌ سهر پشتی سینی بۆ ئەوه‌ی قه‌لب بیته‌و و نه‌مانگاتی).
 (٢١٢٩) به‌ دوو مرو‌ف ده‌لێن که‌ له‌ هه‌موو روویه‌که‌وه‌ جیا‌وازیان هه‌بیت به‌لام جیی سهرسورمانه‌ چۆن یه‌که‌ه‌تون و گونجاون.
 (٢١٣٠) واته‌ ته‌نها خوا به‌ گه‌وره‌یی خۆی ده‌میتیته‌وه‌ هه‌مووی که‌سیک ده‌مریت و ده‌روات و هه‌کو با‌برده‌.

ھەر دەۋەنە دەبىت بە دار. (۲۱۳۱)
 ھەر دارىك نەرم بىت كرم دەيخوات. (۲۱۳۲)
 ھرى ئە برى ناكاتەۋە. (۲۱۳۳)
 ھەرزان بەھا بى مەلامەت نىيە. (۲۱۳۴)
 ھەر سەنگە نرخی خۇى ھەيە. (۲۱۳۵)
 ھەر سەرەى سەۋدایەك. (۲۱۳۶)
 ھەر شتەى چىژى خۇى ھەيە. (۲۱۳۷)
 ھەر عەقلەى ئە خەسارەيەك. (۲۱۳۸)
 ھەر كەس بانى فرەترە، بەفرى زۇرتەرە. (۲۱۳۹)

(۲۱۳۱) بە كەسىنكى كەم و بچووك و بوودە ئە دەوترىت ئە پاشەپۇژدا پى بگات
 و پلە و پایە وەرگىت بىتتە سایە و سىبەر خەلكىى بەسیتەۋە ئەژىرىدا.
 (۲۱۳۲) كەۋاىت مەۋ ئەپال پىاۋەتىى و چاكىدا بەرگىش ئە خۇى بگات
 و زۆر نەرم نەبىت بىفەۋىتت.
 (۲۱۳۳) بە كارىدەستىكى نەشارەزا دەوترىت ھىچ ئە كارەكەى نەزانىت.
 (۲۱۳۴) مەۋ شتى خراب و بى كەلك بەزەرەش بىت ئە كۆل خۇى دەكاتەۋە.
 (۲۱۳۵) واتە نرخی ھەموو شتىك بە قەۋارە نىيە بە بەھا و بە جۆرە، ئالتون
 نرخی جىاۋازى ئە گەل زىودا، واتە مەۋش بە پىى كىدارىان سەنگ دەكرىن.
 (۲۱۳۶) ھەر مەۋشك سەۋش و بىر كەنەۋى خۇى ھەيە.
 (۲۱۳۷) واتە ھەموو شتىك ئە سوۋدەخشىن و ھارپىتەتەدا ۋەك يەك نىن.
 (۲۱۳۸) دۋاى بە ھەلەچوون و زەرەر ۋانە ۋەردەگىت و دەبىتە خاۋەن ئەزمون.
 (۲۱۳۹) بە كەسىك دەوترىت تا مال و مىندالى زىاتر بىت ئەرك و ھىلاكىى
 زىاتەرە.

هەر کەس زۆر بگەریت، زۆر دەبینیت. (٢١٤٠)

هەر کەس زۆر بخوات زۆر ناژی. (٢١٤١)

هەر کەس کەر بیت ئەو کورتانە. (٢١٤٢)

هەر کەس رۆی سەلا ئە چاوی خۆی. (٢١٤٣)

هەر کەس ئە مالی خۆیدا سەری شا دەبریت. (٢١٤٤)

هەر کەس نانی ناوچەوانی خۆی دەخوات. (٢١٤٥)

هەر کەس ئە خۆی بگریتهوه، خواش ئەو دەگریتهوه. (٢١٤٦)

هەر کەس ئە مالی خۆیدا جنیو بە شا دەدات. (٢١٤٧)

هەر کەس ئە کراسی خۆیدا پیاوه. (٢١٤٨)

(٢١٤٠) واتە هەر کەسێک بە شاران و ولاتاندا بگەریت زۆر عاقل و دنیا دیدە دەبیت و دەبیتە مرۆڤێکی دانا و خاوەن ئەزموون.

(٢١٤١) خواردی زۆر و هەراشی دەبیتە هیلاکیی کۆتەندامی هەرس و

تیکچوونی سەنگەکان و قەلەو بوون و پیربوون و مردن.

(٢١٤٢) بەر کەسانە دەوتریت حەز بە هەورێتیی مرۆڤی بێ عەقل و سادە بکەن و دواي بکەون.

(٢١٤٣) واتە هەر کەس بمەریت خۆی دەروات و کەس لەدواي کەس نامەریت.

(٢١٤٤) هەموو مرۆڤێک ئە مالی خۆیدا سەربەستە هەرچی بلیت و بیکات.

(٢١٤٥) واتە شانس و بەخت لای خۆای گەورەیه.

(٢١٤٦) واتە ئەو رەنجەی مرۆڤ دەیدات با لەپێشا خۆی تیری لی بخوات چونکە ئە هەموو کەس زیاتر بە خۆی حەلەلە.

(٢١٤٧) واتە مرۆڤ لەمالی خۆیدا سەربەستە و ئازادە هەرچی دەیکات و دەبلیت.

(٢١٤٨) کەوابیت هەموو کەس هەر جۆرێک بیت خۆی بە پیاو دەزانیت.

هەر کەسەى بە کەسێك دەگیریت. (٢١٤٩)
 هەر کەسەى دەست بو دەمی خۆی دەبات. (٢١٥٠)
 هەر کەسەى بە پێی عەقلى بیدوینە. (٢١٥١)
 هەر کەسەى گویژ لە بارى خۆی دەژمیریت. (٢١٥٢)
 هەر کیو بە کیو ناگات. (٢١٥٣)
 هەر گویژە کەیه دەبیّت بە گا. (٢١٥٤)
 هەر لە عەرشەو هەتا قوورش، کەس بە دۆى خۆى نالیت
 ترش. (٢١٥٥)
 هەر گالته یەك مەبەستێكى ئە دواودیه. (٢١٥٦)

(٢١٤٩) بچیتە بنجوبناوانى هەر کەسێك دەتوانیت مامەڵەى بکەیت و رازی
 بکەیت.
 (٢١٥٠) هەر کەس رەنج بو خۆى دەدات و بو خۆى دەگرێ.
 (٢١٥١) بو ئەوێ هێلاک نەبیّت بە کەسەو شیت و زانا و پیاوی کەر بە پێی
 عەقلى ئە گەلىان بدوێ و مامەڵەیان ئە گەل بکە.
 (٢١٥٢) واتە هەموو کەسێك بە پێى سوودمەندى خۆى دەدوین.
 (٢١٥٣) واتە مرۆڤ دەبیّت ئاگای ئە زمان و کاروکردهوى خۆى بیّت مرۆڤ
 نەمریت دەگاتەو بە مرۆڤ.
 (٢١٥٤) هەموومان دەبیّت وریا و بە ئاگابین و بە خزمەت بین بو مندالە
 ورده کانمان، رۆژێك دیت گەوره و بە توانا بین.
 (٢١٥٥) ئەم سەرى دنیاو تەو سەرى دنیا کەس دان بە نەنگ و
 کەموکورتییى خۆیدا نانیّت.
 (٢١٥٦) واتە گالته کردن بە کەسێك تیرێكى ناراستەوخۆیه و راستییەکی ئە
 پشتەو مەبەستە.

هەر هه‌مان تاس و هه‌مامه. (٢١٥٧)

هه‌زاری به‌ریت له‌ باوان، کلی ناب‌ریت له‌ چاوان. (٢١٥٨)

هه‌زار ته‌له‌ی به‌ کلک ته‌قاندووه. (٢١٥٩)

هه‌زار دۆست، نه‌ک یه‌ک دوژمن. (٢١٦٠)

هه‌زار دۆست که‌مه، دوژمنیک که‌مه. (٢١٦١)

هه‌زاری به‌رگی نا‌گرینه. (٢١٦٢)

هه‌زار سال بکه‌یت بی‌گانه‌ په‌رستی، دوا‌یی هه‌ر دیتیت

نوشتی. (٢١٦٣)

هه‌زار فاکم به‌ فیکیک. (٢١٦٤)

هه‌زار قه‌زوان به‌ گو‌یزیک ناب‌یت. (٢١٦٥)

(٢١٥٧) واته‌ هیچ گو‌رانکاریه‌کی تی نه‌که‌وتووه و هه‌مان نام‌رازی هه‌یه.

(٢١٥٨) به‌ که‌سیک ده‌وتریت له‌ خۆی زیاتر که‌سی به‌ خدیالدا نه‌یه‌ت و خه‌م

بو‌ که‌س نه‌خوات، هه‌ر خه‌ریکی تیف‌تیه‌ی خۆی بیت.

(٢١٥٩) به‌ که‌سیکی خو‌پ‌ری و فیلباز و که‌له‌ک‌باز ده‌وتریت.

(٢١٦٠) واته‌ دۆست تا زۆر بیت که‌مه و دوژمنیک که‌مه.

(٢١٦١) واته‌ تا دۆست زۆر بیت دل‌نیایی بو‌ ژیا‌نت زیاتر ده‌یت به‌لام یه‌ک

دوژمن دوور بیت یا نزیک مرۆف ده‌خاته‌ په‌ژاره‌وه.

(٢١٦٢) هه‌زاری ته‌وه‌نده‌ گرانه‌، نه‌ک روو بسووتیت ناخی مرۆف

ده‌برژیت.

(٢١٦٣) چاکه‌ کردن له‌ گه‌ل بگانه‌ ته‌نجامی نییه‌ و خۆ هه‌له‌خه‌له‌تانده‌

چونکه‌ دوور که‌و‌یت‌ه‌وه‌ هیچ‌تان له‌ هیچ.

(٢١٦٤) واته‌ من دره‌قه‌تی ته‌و فیلبازی ساخته‌چییه‌ نایه‌م.

(٢١٦٥) هه‌زار هه‌ره‌کار و من‌دال رۆلی پیاو‌یکی گه‌وره‌ نابین.

هه زار قور و چلپاوی پیا هه لپژاوه. (٢١٦٦)
 هه زار گونا هو یه ک تویه. (٢١٦٧)
 هه موو جاریک گۆزه ی له کانیی به ساغی ناگهریته وه. (٢١٦٨)
 هه موو جوانیه ک درویه، هه ر شهرت چاو و برویه. (٢١٦٩)
 هه موو چاشی که ریکن. (٢١٧٠)
 هه موو خورییه ک ناو نییه، هه موو چنراویک جاو نییه. (٢١٧١)
 هه مووی ده لییت پشقی بزنیکن. (٢١٧٢)
 هه موو ده ردیک ده رمانی هه یه گه وچی نه بیته. (٢١٧٣)
 هه موو زه ردیک ئالتون نییه. (٢١٧٤)

(٢١٦٦) واته قال بووه و دنیا دیدیه.
 (٢١٦٧) مرۆف چەندین هه له بکات، که تۆبه ی کرد واته په شیمان ده بیته وه
 جیگای متمانە ی ده ور به ری و خوای گه ورهش لیی وهرده گریته.
 (٢١٦٨) مرۆف هه موو جاریک قازانج و سهر که وتن به ده ست ناهیتیته و
 ژیان زه ره ریشی تی ده که ویت.
 (٢١٦٩) واته ته گهر چاو و برۆ جوان بوو تهو مرۆفه به ناشیرین ناو نابریته.
 (٢١٧٠) به خیرانیته دهوتریته هه موویان یه ک په روه رده و سروشت بن.
 (٢١٧١) هه موو ئارات و مه به ست و خوازییک بوو کهس نه چۆته سهر.
 (٢١٧٢) به خیرانیته دهوتریته هه موو منداله کانیان له شیوه دا وه ک یه کبن
 ناشیرین و کورت و رهش بن.
 (٢١٧٣) واته خوا ده رمانی بو هه موو ده ردیک ته رخا ن کردوه ته نها بو خو
 گه و جکردن و خو هه له خه له تانن نه بیته.
 (٢١٧٤) واته هه موو جوانیک په سه ند و سه نگی ن نییه.

- هه موو سهره و ژووریک، سهره و خواروویه کی هه یه. (٢١٧٥)
- هه موو شت له باریکیدا ده پچریت، میژد له قایمیدا. (٢١٧٦)
- هه موو شت له بوون ده کریت. (٢١٧٧)
- هه موو شت له باریکیی ده پچریت، ته نه زولم نه بیت. (٢١٧٨)
- هه موو شتیک به خوئی، خویش به مانا. (٢١٧٩)
- هه موو شتیک له تاما خوشه. (٢١٨٠)
- هه موو شتیک به شانس و ناوچه وانه. (٢١٨١)
- هه موو شتیکم له کوله، نورهی زورنا و دهوله. (٢١٨٢)
- هه موو کس هه زانایی و گرانایی له مایی خویایه تی. (٢١٨٣)

- (٢١٧٥) هه موو سهره کوهنیککی ژیان کوهنیککی به دوا دیت.
- (٢١٧٦) هه موو شتیک له چروکی و بن هیتیدا کوتایی دیت، میژد له به کارهیتانی هیتیدا ژنه کدی له دهستی راده کات و به جیئی دهیتیت.
- (٢١٧٧) کوهایت له نه بوونی هیچ ناکریت.
- (٢١٧٨) واته کس نایهویت ژه راوی زولم بچیریت ده کوهیت به رهه لستی بو کوتایی پیکهیتانی.
- (٢١٧٩) واته هه موو کار و کرده ویه له تاما خوشه، له تام ده چو به کس هه رس ناکریت و ناخویریت.
- (٢١٨٠) واته شتی بی تام قیره و نه و دهیت برشیتته و نه کسه.
- (٢١٨١) واته نه و دیته دنیاوه شتیک له ناوچه وانی نووسراوه و کو له قورنایی پیرزدا ده فرموویت: (قل لن یصینا الا ما کتب الله لنا)
- (٢١٨٢) به کسه سیک دهوتریت نه رکی زور له سهر بیت که ئیتر توانای هیچ نه رک و هیلاکیه کی دیکه ی نه ماییت که بو نه و نه شیت ئیتر.
- (٢١٨٣) هه موو کس دهیت بوون و نه بوونی خوئی بزانیته دهست به سهر

هه موو كهس دهرانیت ئائی كه چه له. (٢١٨٤)

هه موو كهس عهییی خوئی نابینیت. (٢١٨٥)

هه موو كهس بهشی خوئی دهرانیت. (٢١٨٦)

هه موو كهس نانی خوش دهویت، كهس وهك شوان نایگیریت به سه ر
دلیه وه. (٢١٨٧)

هه موو كهس ینگ گوشت خوړه هه ر ناوی گورگ به دناوه. (٢١٨٨)

هه موو كاتیك عهقل میوان نییه. (٢١٨٩)

هه موو گیای مردن. (٢١٩٠)

هه موو لهشی پی دهكه نیت. (٢١٩١)

مالی خویدا بگریت و ئاگاداری بیت دهست له نامرد پان نه کاته وه.

(٢١٨٤) واته توخمی كهسینگ مهكهون كه هه موو كهسانینگ به خراپی دهزانن
و به ناوبانگه لای عالم.

(٢١٨٥) سروشت و گونجاندنی مرۆف له گهل شیوه و کاروکردهوی خویدا و
پال پیوه نانی باری دهرونیشی هه رچی بکات خوئی لئی رازیه و لای خوئی
په سه نده.

(٢١٨٦) خوا عهقلی داوه به هه موو كهس به پیی حال به کاری دهه هیتیت.

(٢١٨٧) به كهسینگ دهوتریت زور شت خوشه ویست بیت و شتی خوئی به هه ند
بگریت و نهیه لیت دهست كهس بکهویت.

(٢١٨٨) واته هه ر كهسینگ دهسه لاتی بییت ده بیته سته مکار و زوردار.

(٢١٨٩) واته مرۆف جاروبار دهكهویت به هه له وه چهند عاقلیش بیت.

(٢١٩٠) ئەمه قسه یه كه له هه موو ته عزیزه كدا دهوتریت بۆ سه ره خوشیی
کردن له كهسی مردوه كه.

(٢١٩١) به كهسینگ دهوتریت بکهویت به خوشیه كدا كه سییتی خوئی بیر بچیته وه.

هەموو مامۆستايەك باوكە، هەموو باركێك مامۆستا نییە. (٢١٩٢)

هەموو ملۆزمێك خوا ملۆزمێكى بۆ دەنیریت. (٢١٩٣)

هەموو مەلیك هەنجیر خۆر بووایە، هەنجیر بە دارمەوه

نەدەما. (٢١٩٤)

هەمەوێند نەگبەتێ بوو، نەحەدی رابی تاقیب كەری بوو. (٢١٩٥)

هێلكەى ئەمڕۆ لە جووجەلەى سبەینى باشتەر. (٢١٩٦)

هێلكە بى زەردیتە دەفرۆشیت. (٢١٩٧)

هێلكەى شكاو پینە دەكات. (٢١٩٨)

(٢١٩٢) بەلى هەموو مامۆستايەك پۆلى باركیش دەبینیت بەلام هەموو

باركێك ناتوانیت مامۆستا بیت لە وانەى نەخوێتدەوار بیت.

(٢١٩٣) واتە زۆر مەزۆش شەپانیی و ئالۆز و سەركیش هەیه هیچ كەس

دەرەقەتى نایەت و هەموو كەس خۆى لى دەپاریت بەلام رێكەوتى

ملۆزمەر دەكات لووتى بشكیتیت.

(٢١٩٤) یەكێك بە یەكێكى دیکە دەلیت ئەگەر هەموو كەسیك كارمەند و

كارزان كار پوخت بووایە ئیش بۆ دواى ئەو نەدەما بیکات.

(٢١٩٥) بە ھۆزىكى ئازا و لیھاتوو دەوتریت كە كەبایەكى هیچ و پوچ

بکەویتە ناویانەوه بۆ سیخوری و ئازاردانیان.

(٢١٩٦) چونکە هێلكەى ئەمڕۆ لە دەستدایە دەتوانیت سوودی لیۆەرگریت،

بەلام مەرج نییە سبەینى بیتە جووجەلە بۆ تۆ.

(٢١٩٧) بە كەسیكى فرت و فیتلاوى ساختەچى كاسب دەوتریت.

(٢١٩٨) بە كەسیكى فرۆشیار دەوتریت فیتل و كەلەك و چاوبەست دەكات لە

خەلكى.

هیلکه له مریشکه و مریشك له هیلکهیه. (٢١٩٩)
 هیشتا خیر و شهر بهش نه کراوه، گه یشته سهرم. (٢٢٠٠)
 هیشتا له کویته، نیوهی ریته. (٢٢٠١)
 هیشتا کفنه کهی زهره نه بووه. (٢٢٠٢)

(٢١٩٩) به که سیک دوتريت خیروبه ره کهت و نهوهی چاک بخاته وه و دووایش
 هه مووی دهرگای خوئی بگریته وه..
 (٢٢٠٠) به که سیک دوتريت له ناوه ختدا بجیته سهر مالان به میوانیی.
 (٢٢٠١) به که سیک دوتريت که خهه و تازار بجیثیت به دهست منداله کهی
 یان به ریکهوت تووشی ساخته چیه که بوو بیت. سهره تای کار و
 هارپیه تییان بیت.
 (٢٢٠٢) به کورپکی بی وه فا دوتريت که باوکی بمریت دهست بخاته
 سامانی بارکییه وه و هه مووی له ناوبیات و کویری بکاته وه.

پیتی (ی)

- یا به هیمهت یا به قیمهت. (۲۲۰۳)
 یا به خهربار، یا به مسقال. (۲۲۰۴)
 یا پراغه و دووگی چهوره، لییدهن له چهوشی گهوره. (۲۲۰۵)
 یا خوا نهم دهست موحجاجی نهو دهست نه بیت. (۲۲۰۶)
 یاخوا به داره که ی قهراغ بیت. (۲۲۰۷)
 یاخوا پیر و خهرو بن. (۲۲۰۸)

-
- (۲۲۰۳) به زوری له ریکه وتنی کچ خواستن یان گۆرینهوی شتینکدا دهوتریت به مانای یان به خشین یان نرخیکی بو دانییت.
- (۲۲۰۴) به که سیک دهوتریت یان به بی سنوور ده به خشیت یان زور دهست ده گریته وه و هیچی له دهست نایسته وه.
- (۲۲۰۵) واته هه موو گه ره کیک چهوشه یه کی گه وره ی هه بووه و شایی و هه لپه رکیان تیایدا جیبه جی کردووه و چیشت و نانی زوریان تیایدا ناماده کردووه هه موو که سیک بوی هه بووه به شدار بیت له گه لیان.
- (۲۲۰۶) نهوه نزایه کی باشه، کهس پیویستی به کهس نه بیت، هه موو کهس خوی هه بیت.
- (۲۲۰۷) واته نهوه و وه چدی چاک بخته وه و خه لکیی له ژیر سایه و سیبه ریدا به سه سیته وه و ناویشانی له دنیا دا دهنگ بداته وه.
- (۲۲۰۸) واته ته مهن به خوشی به رنه سهر (به بووک و زاوا دهوتریت).

ياخوا تونچى نه بيت نه بيت به حه مامچى. (۲۲۰۹)

ياخوا سوالكه ر نه بيت به شت. (۲۲۱۰)

يا گال ديتت يا په موو. (۲۲۱۱)

يان له مندا ل يان له شيت. (۲۲۱۲)

يا له گهل دايكى مندا لان، يا له گهل بووكى گه وره مالا ن. (۲۲۱۳)

يه كه م به خت و يه كه م ته خت. (۲۲۱۴)

يه كي ك به گه وړه يي فيري پلاو خواردن بيت، ده ست بو نووتى ده بات. (۲۲۱۵)

يه ك پارچه روحي منيت. (۲۲۱۶)

يه كي ك پولا، يه كي ك لاسن، هه تا هه ن يه كتر نانا سن. (۲۲۱۷)

(۲۲۰۹) واته مروژى كم و نانه جيب نه بيته جيگرى پياوى گه وره.

(۲۲۱۰) واته مروژى نه بوو بڼه دهرامه ت كه ده وله مند بوو خوى لى

ده گوزيت و ده بيته خاوه نى ده عيه و فيز و خوه لكيش دهرده چيت.

(۲۲۱۱) به ههنگاو يك ده ورتيت له پرژه يه كدا نه زانريت نه نجامى چيه.

(۲۲۱۲) ته نها نو دوانه درو ناكه ن.

(۲۲۱۳) واته دايكى مندا ل و بووكى گه وره مالا ن بنه ي ماليا ن گرتوه و

زور ناچنه دهره وه، ميوانداريتيان خوشه.

(۲۲۱۴) به نافره تيك ده ورتيت ته گهر يه كه م شوو به خت نه هيتيت شير به

گوئ بگريت لاي كه س نانو يتيت.

(۲۲۱۵) واته هه موو كار يك مروژ له مندا ليه وه فير بيت و له گهل راييت

چا كتره، چونكه ده قى پيوه ده گريت و ناساييه له گه وره بوونيدا.

(۲۲۱۶) كه سيك به كه سيكي ديكه ده ليت كه به قه دروحي خوشى بويت.

(۲۲۱۷) نه گهر دوو كه س ژيانيان پديوه ند بيت به يه كه وه ناييت توندوتير بن

یه کجار ده لیین نائی که چه له. (۲۲۱۸)

یه کیك خانووی له شووشه بیت، بهرد نه گریته مالی کهس. (۲۲۱۹)

یه کسانه دووسانه ده خله تیتیت. (۲۲۲۰)

یهك شه ویله ی قنگ قه ویله. (۲۲۲۱)

یهك کهمه، دوو خه مه، سی خاترچه مه. (۲۲۲۲)

یهك له مردن بوو، یهك له تیکه گرتن بوو. (۲۲۲۳)

یهك و دووی لی مه که. (۲۲۲۴)

یهك یهك ده خات، یهك یهك ده خوات. (۲۲۲۵)

به لکو ده بیت نهرم و نیان بن و پوچی لیخوشبو نیان هه بیت.

(۲۲۱۸) واته که سیک ناسرا و ناوبانگی پیاوخرایی دهر کرد ده بیت هه موو

کهس خوی لی بیاری تیت.

(۲۲۱۹) واته نه گهر خۆت خاوه نی حورمهت و کچ و کور و خیران بیت، توانج

و قسه ی ناشیرین و ناپه سهند مه گره خه لکی. دوايش به توش دهوتریت.

(۲۲۲۰) به هه رزه کاریك دهوتریت که بیهویت پیاویکی عاقل و به ته من

هه له خه له تیتیت.

(۲۲۲۱) ته مه بهو که سانه دهوتریت پیشه وخت مندالیان ده بیت.

(۲۲۲۲) ته وانه ی یهك مندالیان هه یه دهرسن بریت و بویان نه میتیت و

ته وهی دوو مندالی هه یه زور هیلاکن به ده ستیانه وه.

(۲۲۲۳) واته کهس نازاری کهس هه لنا گریته و هه ریهك بوخوی ده ژی و

ده مریت و یان په له ی خواردن و کرینیتی.

(۲۲۲۴) واته کاری خیر زوو راپه ریتته.

(۲۲۲۵) به خیران یان کومه لیکی هه لوه شاو دهوتریت هه ولی کهوتنی یه کتر

بدن و یه کتر بکوژن.

زنجیروی چاپکراوه کانی سالی (۲۰۱۱)ی

بهرتوبه ریتیسی چاپ و بلاو کردنه وی سلیمانی

ژ	ناوی کتیب	ناوی نووسەر	بابهت	زنجیره
۱	دهروازمهك بۆ تهكنهلوژيای نانو	محمد سالتح فهدج دوکانی	زانستی	۷۷۱
۲	سرود و گۆزانی نیشیمانی و بههنگاری کوردی له کرمانجی خوارودا (۱۹۳۵-۱۹۹۱)	عبدالواحد ئیدریس شهرف	لینکۆلینهوه	۷۷۲
۳	سینهری تلیاک	لوقمان سیرهیلی	لینکۆلینهوه	۷۷۳
۴	مانشیت له رۆژنامهوانی کوردی و کاریگه ریه کانی (حیزی و نههلی)	محمد میگره سۆری	لینکۆلینهوه	۷۷۴
۵	درامایهك له پارکێکدا	و. عبداللہ قادر (دانساز)	چیرۆک	۷۹۱
۶	پاراستنی دهم و ددان	د. ههنگورد سالتح	تهندروستی	۷۷۶
۷	وینه بهکی دهگه نی فرانز کافکا	و. نه محمد محمد ئیسماعیل	چیرۆک	۷۷۷
۸	بالتده کانی شهو	نه محمد سهید عهلی بهرزنجی	چیرۆک	۷۷۸
۹	مناره ی ناره دانسی	کاروان کاکه سور	چیرۆک	۷۷۹
۱۰	هونه ر و فیهگره خوانه کانی خهون	نالله ههسن	لینکۆلینهوه	۷۸۰
۱۱	بیلۆگرافیا ی گۆفاری ههنا ر	مارف ناسراو	بیلۆگرافیا	۷۸۱
۱۲	چهند نووسینیکی نه کادیی کۆمه لناسیی له سه ر هه ریه ی کورد	سیاوده ش گۆدهرزی	لینکۆلینهوه ی کۆمه لناسی	۷۸۲

۷۸۳	لېتکۆلېنەۋە	سەلاھ ھەسەن پالەۋان	مىژۋى گىريان	۱۳
		د. تاهىر ھەمەد ەھلى د. قومرى سەعید		
۷۸۴	لېتکۆلېنەۋە	ەزىز	روائىن لە ەدق	۱۴
۷۸۵	شىعر	لەتيف فاتىح ەھرەج	عاشقىتەك گۆرانى دەلېت	۱۵
۷۸۶	شىعر	و. ەھلى ھىتىنى	دەروازەكە	۱۶
۷۸۷	رۆمان	جەبار جەمال غەرىپ	پەيكەرىك لە تۆزى دەباشىر	۱۷
۷۸۸	رۆمان	و. جەلىل كاكەۋەيس	شەلۇمۇكوردە و من و رۆزگار	۱۸
۷۸۹	دەدار	ەھلى سەدىق	كىشەى زمانى ستانداردى كوردى	۱۹
۷۹۰	دەدار	و. شۆرش ھەمەد	گفتوگۆ	۲۰
۷۹۱	لېتکۆلېنەۋە	رەسول بۆسكىتىنى	كەرەستەى گەندەلىيى	۲۱
۷۹۲	رۆمان	و. عىسا چىايى	دەمیان	۲۲
۷۹۳	رۆمان	و. رەفەعت موراى	نزاي بەرھەكان	۲۳
۷۹۴	كۆمەلە	مەھمۇد نەجمەدىن		
۷۹۵	چىرۆك		ھاۋشەكانى سەلىم جەۋدەت	۲۴
۷۹۶	وتار	رەزا ەھلى پور	پەراۋىتىزى بىرگەندەۋە	۲۵
۷۹۷	چىرۆك	و. مەجىد سالىھ	نابشوران	۲۶
۷۹۸	رۆمان	و. پىشەۋا فەتاح	پىموزنىبون	۲۷
۷۹۹	چىرۆك	و. دلتيا ەبەدوللا	"گوتتەر گراس" پىنچ بالندەكەۋ چەند چىرۆكىكى دىكەى نەلمانى	۲۸
		و. بەكر شۋانى	بەشار كەمال سەبارەت بەخوى	
۷۹۸	دەدار		دەۋىت	۲۹
		و. سامان ەھلى		
۷۹۹	لېتکۆلېنەۋە	حامىد	گىلۇتىن	۳۰

۳۱	بازرگانییه کی کوشنده	و. محمد عهبدوڤلا	کۆمهله	۸۰۰
۳۲	دواين نيتوارة	کويستان عومەر زاده	شيعر	۸۰۱
۳۳	بالانسی ژن له نيتو کاریزماي نووسيندا	شيرين تاهير	وتار	۸۰۲
۳۴	پرانسييه کانی نه ده بناسی بهرورد	و. د. نه نوهر قادر محمد	ليکولینهوه	۸۰۳
۳۵	ده رازيه ک بۆ ريتماي دهروونی و پهروهردهی	نازه نين عوسمان محمد	ليکولینهوه	۸۰۴
۳۶	هه له بجه زنجيره ليکولینهوه يه کی ميژوو ييه	عادل سديق عهلی	ليکولینهوه	۸۰۵
۳۷	مه حوی له نيتوان حەزی دنيایي و عيشقی خوداييدا	عهتا قه رده اخی	ليکولینهوه	۸۰۶
۳۸	ميژووی چاپخانه له شاري کهرکوک و رۆلي محمد نه مین عەسری له پيشکەوتيندا	هه لۆ کاکه وهيس	ليکولینهوه	۸۰۷
۳۹	سانسۆری رۆژنامه گهريی له هه رتیمی کورده ستاندا	کارزان محمد	ليکولینهوه	۸۰۸
۴۰	تيکتستی ژنان له دهفته رده کانی يارساندا	نامق هه ورامی	ليکولینهوه	۸۰۹
۴۱	له سەر شایالي دهريا ده نووسم	پهري شينخ صالح	شيعر	۸۱۰
۴۲	منيش چي گيفارام	و. دلاره قه رده اخی	چيرۆک	۸۱۱
۴۳	يادگيري زبان کردی قدم به قدم	عدنان عبدالرحمان سجادی	زمان	۸۱۲
۴۴	نه ستيره گه شه کان... سی و دوو خويندنه وه بۆ سی و دوو فيلمی سينه مايي	سيروان ره حيم	خويندنه وه ی فيلم	۸۲۰

۴۵	كەشكۆلى زانست و تەكنىك	جەمال محمد نەمىن	زانستى	۸۱۴
۴۶	دەرگەوتەي دلتخوازي مەرگ	سەئىد سلەيمانى	لىتكولىنەرد	۸۱۵
۴۷	سىماۋ خەسلەتى كارەكتەر لە كورتەچىزەكى كوردى نىوان ۱۹۲۵- ۱۹۵۰ دا	د. مەريوانى غومەر دەولەت	لىتكولىنەرد	۸۱۶
۴۸	تېروانىنىكى نوئ بۇ سىنۆنىم لە زمانى كوردیدا	شېروان حسەين حەمەد	لىتكولىنەرد	۸۱۷
۴۹	مەم و زىن	تەلەت سامان	شانزگەرى	۸۱۸
۵۰	چوونە ناز سوري مانا	تەلەت تاهير	كۆمەلە وتار	۸۱۹
۵۱	كۆمەلىك پەند و ئىدىيۆمى كوردى	زەكىيە رەشىد محمد	كەلەپوور	۸۱۳

